

**NÁVRH
STÁTNÍHO ZÁVĚREČNÉHO ÚČTU
ČESKÉ REPUBLIKY
ZA ROK 2003**

C.

**Zpráva k návrhu
státního závěrečného účtu České republiky za rok 2003 -
výsledky hospodaření státního rozpočtu**

O b s a h

	Strana
I. SOUHRNNÉ HODNOCENÍ VÝSLEDKŮ HOSPODAŘENÍ STÁTNÍHO ROZPOČTU	1
1. Cíle rozpočtové politiky v roce 2003, rozpočtové priority	1
2. Rozhodující změny rozpočtu v průběhu roku	3
3. Celkové výsledky hospodaření státního rozpočtu	6
II. PŘÍJMY STÁTNÍHO ROZPOČTU	11
1. Celkové příjmy státního rozpočtu	11
2. Daňové příjmy	14
2.1. Daně z příjmů, zisku a kapitálových výnosů	17
2.2. Vnitřní daně ze zboží a služeb	23
2.3. Poplatky z vybraných činností	29
2.4. Daně a cla za zboží a služby ze zahraničí	30
2.5. Majetkové daně	31
3. Daňové nedoplatky	33
4. Pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti	40
5. Nedaňové a ostatní příjmy	45
III. VÝDAJE STÁTNÍHO ROZPOČTU	54
1. Hlavní tendence ve vývoji výdajů státního rozpočtu	54
2. Běžné výdaje státního rozpočtu	62
2.1. Neinvestiční transfery obyvatelstvu a politika zaměstnanosti	62
2.2. Neinvestiční dotace a půjčené prostředky podnikatelským subjektům	76
2.3. Výdaje na veřejnou spotřebu	87
2.3.1. Výdaje na platy, ostatní platby za provedenou práci a pojistné	87
2.3.2. Neinvestiční nákupy a související výdaje	88
2.3.3. Neinvestiční transfery příspěvkovým a podobným organizacím	91
2.3.4. Neinvestiční dotace neziskovým a podobným organizacím	93

2.3.5. Neinvestiční transfery veřejným rozpočtům ústřední úrovně	97
2.3.6. Neinvestiční transfery veřejným rozpočtům územní úrovně	99
2.4. Výdaje kapitoly Státní dluh	104
2.5. Další běžné výdaje státního rozpočtu	106
3. Čerpání mzdových prostředků v rozpočtové sféře	109
4. Kapitálové výdaje státního rozpočtu	120
4.1. Čerpání výdajů podle druhového třídění	120
4.2. Výdaje na financování programů reprodukce majetku	127
5. Mandatorní výdaje	130
6. Výdaje na podporu výzkumu a vývoje	133
7. Výdaje na státní správu	137
8. Výdaje státního rozpočtu podle odvětvového třídění	141
9. Výdaje vybraných rozpočtových kapitol	150
IV. ZHODNOCENÍ VYUŽITÍ PROSTŘEDKŮ VYNALOŽENÝCH K ODSTRAŇOVÁNÍ POVODŇOVÝCH ŠKOD, K ÚHRADĚ RESTITUČNÍCH VÝDAJŮ A K ŘEŠENÍ DŮSLEDKŮ KOSOVSKE KRIZE	164
V. VYČÍSLENÍ ROZDÍLU MEZI PŘÍJMY STÁTNÍHO ROZPOČTU Z POJISTNÉHO NA DŮCHODOVÉ POJIŠTĚNÍ A VÝDAJI STÁTNÍHO ROZPOČTU NA VÝPLATU DŮCHODŮ ZA ROK 2003 A NÁVRH NA ŘEŠENÍ ÚHRADY TOHOTO ROZDÍLU	177
VI. ČERPÁNÍ FINANČNÍCH PROSTŘEDKŮ NA FINANCOVÁNÍ SPOLEČNÝCH PROGRAMŮ EVROPSKÉ UNIE A ČESKÉ REPUBLIKY	180
VII. VLIV REFORMY VEŘEJNÉ SPRÁVY NA HOSPODAŘENÍ ÚZEMNÍCH SAMOSPRÁVNÝCH CELKŮ	197

PŘÍLOHY

- A) Zpráva o výsledcích cenové a daňové kontroly za rok 2003
- B) Zpráva o činnosti celních orgánů Ministerstva financí za rok 2003
- C) Zpráva o opatřeních Ministerstva financí v oblasti cen za rok 2003

I. SOUHRNNÉ HODNOCENÍ VÝSLEDKŮ HOSPODAŘENÍ STÁTNÍHO ROZPOČTU

1. Cíle rozpočtové politiky v roce 2003, rozpočtové priority

Státní rozpočet na rok 2003 vycházel z **programového prohlášení vlády ze srpna roku 2002**, v němž vláda formulovala základní cíle a celkovou orientaci vládní politiky ve všech oblastech hospodářského, sociálního a kulturního života společnosti v období do roku 2006.

Na úseku hospodářské politiky je mimořádná **pozornost věnována oblasti veřejných financí**. Jejich postupné ozdravení a konsolidaci vláda považuje za nezbytnou podmínku pro zajištění udržitelného hospodářského růstu a pro vstup do Evropské unie. Pokud jde o výši deficitu veřejných rozpočtů, vytýčila si vláda záměr, aby jejich saldo v závěru období, tedy v roce 2006, nepřekročilo hodnotu v rozmezí 4,9 – 5,4 % hrubého domácího produktu a mělo tendenci k poklesu v dalších letech.

Vycházejí z predikce makroekonomických indikátorů pro rok 2003, které tvoří jedno z podstatných východisek pro odhady rozpočtových čísel jak na straně příjmů, tak na straně výdajů, počítal návrh rozpočtu s meziročním přírůstkem hrubého domácího produktu o 3,3 %, s prognózou meziroční míry inflace 2,0 % a průměrné míry nezaměstnanosti 9,9 %.

Státní rozpočet České republiky na rok 2003 byl schválen **zákonem č. 579 ze dne 17. prosince 2002**. Jeho **příjmy** byly stanoveny částkou **684,1 mld Kč**, **výdaje** částkou **795,4 mld Kč** a **schodek** částkou **111,3 mld Kč**.

Současně bylo rozhodnuto, že schodek bude vypořádán těmito financujícími položkami:

- a) vydáním státních dluhopisů dle zvl. právního předpisu do výše 106 480,0 mil. Kč,
- b) změnou stavů na účtech státních finančních aktiv do výše 608,5 mil.Kč,
- c) přijatými dlouhodobými úvěry do výše 4 211,5 mil. Kč.

Ve schváleném rozpočtu byl v porovnání s předchozím rokem patrný především **pokles jeho celkových příjmů**, a to **o 6,3 mld Kč, tj. o 0,9 %**. Vláda, vedena snahou o maximální věrohodnost rozpočtu, upustila od zahrnutí jakýchkoliv nahodilých, neopakovatelných či mimořádných příjmů, které byly v roce 2002 rozpočtovány ve výši cca 53,5 mld Kč. **Pokles se tak týkal výhradně nedaňových a ostatních příjmů**, které byly nižší **o 50,0 mld Kč (o 68,4 %)**, zatímco **daňové příjmy měly naopak vzrůst o 27,4 mld Kč (o 7,6 %) a pojistné na sociální zabezpečení o 16,3 mld Kč (o 6,3 %)**.

Naproti tomu **celkové výdaje** se proti schválenému rozpočtu na rok 2002 **zvýšily o 58,8 mld Kč (o 8,0 %)**. Nárůst byl – stejně jako v předchozích letech – ovlivněn zejména **dalším růstem mandatorních výdajů**, jejichž objem proti předchozímu roku vzrostl celkem o 8,9 %, z toho objem výdajů sociálních a ostatních zákonem předurčených plateb státu o 6,9 %. Podíl mandatorních výdajů na celkových výdajích státního rozpočtu činil ve schváleném rozpočtu 52,9 %.

Výše rozpočtem předpokládaných výdajů byla dále ovlivněna **nezbytností řešení škod způsobených rozsáhlými povodněmi** ze srpna 2002. Vláda zařadila obnovu poškozených území na jedno z předních míst své hospodářské politiky a v rozpočtu na rok 2003 na tyto účely vyčlenila částku přes **3,4 mld Kč**. (Další prostředky, zejména pak z úvěrových zdrojů poskytnutých Evropskou investiční bankou, připlynuly do rozpočtu v průběhu roku.)

Rozdílná dynamika příjmů a výdajů tak byla příčinou mimořádně vysokého schodku rozpočtového hospodaření státu v roce 2003. **Zákonem schválený deficit rozpočtu 111,3 mld Kč** se tak **proti rozpočtu 2002 zvýšil o 65,1 mld Kč (o 140,8 %)** a představoval 4,6 % v té době predikované výše HDP.

Kromě již zmíněného důrazu na odstraňování následků povodní z roku 2002 byly ve schváleném rozpočtu **akcentovány další výdajové priority, deklarované v programovém prohlášení vlády**. Jednalo zejména o :

- přípravu České republiky na vstup do EU
- podporu vzdělání, výzkumu a vývoje
- podporu investičních pobídek pro zahraniční a domácí investory
- pokračování reformy veřejné správy.

2. Rozhodující změny rozpočtu v průběhu roku

Hospodaření státního rozpočtu v průběhu roku a jeho konečné **výsledky** byly **výrazně ovlivněny** některými **rozhodnutími Poslanecké sněmovny**. Ta již v předchozích letech a nově i v roce 2003 přijala řadu norem, které **znamenal** **zvýšení příjmů a výdajů státního rozpočtu** schválených zákonem č. 579/2002 Sb.

Největší dopad na státní rozpočet znamenalo přijetí **zákona č.252/2003 Sb.**, jímž byl v červenci 2003 **změněn původní zákon o státním rozpočtu** z prosince 2002. Změnu si vynutila především **nezbytnost úhrady závazku z arbitrážního sporu** mezi CME Czech Republic B.V. a Českou republikou ve výši **10,6 mld Kč**. Dalších 630 mil. Kč představovalo **vypořádání smluvních vztahů** se společností Housing & Construction (CZ) ve věci projektu dálnice D 47 a 448 mil. Kč zahrnutí prostředků na další platy soudců podle rozhodnutí Ústavního soudu – oba tyto vlivy byly kryty **snížením výdajů spojených s úroky státního dluhu**. O 2,0 mld Kč byla zvýšena i dotace Státnímu zemědělskému intervenčnímu fondu na regulaci trhu. Při současném zvýšení příjmů o 2,0 mld Kč z titulu **vyšších prémie z emise dluhopisů** tak činí celkový dopad tohoto zákona na schodek státního rozpočtu **10,6 mld Kč**.

Dále výdajovou stranu státního rozpočtu ovlivnily zákony související se **státními dluhopisovými programy**. Jedná se především o zákon č. 177/2003 Sb., jímž byl změněn původní zákon o státním dluhopisovém programu k získání prostředků na poskytnutí návratné finanční výpomoci ke krytí výplaty **náhrad ze Zajišťovacího fondu družstevních záložen** (zákon č. 215/2002 Sb.); původní částka 1,2 mld Kč byla zvýšena na **2,0 mld Kč**, o něž byly výdaje státního rozpočtu zvýšeny.

Z dluhopisového programu na úhradu výdajů spojených s vysláním 6. polní nemocnice **do Afghánistánu** a nově i s vysláním praporu Armády ČR **do operace Trvalá svoboda na území Iráku** (zákon č. 178/2003 Sb.) vyplynulo zvýšení výdajů o **297 mil. Kč**. **Celkem** tak byly z titulu státních dluhopisových programů zvýšeny výdaje státního rozpočtu v roce 2003 o **2,3 mld Kč**.

Významný vliv představovalo rozhodnutí o **přijetí dalších úvěrů od Evropské investiční banky (EIB)**. Kromě projektů přecházejících z minulého roku (a zahrnutých ve schváleném rozpočtu), z nichž největší byl projekt dálničního obchvatu Plzně, bylo **zákonem č. 574/2002 Sb. rozhodnuto**, že Česká republika je oprávněna **přijmout rámcový úvěr od EIB na financování odstraňování povodňových škod** z roku 2002 v celkové výši 400 mil. EUR (více než 12 mld Kč). Z tohoto objemu bylo **do výdajů rozpočtu v roce 2003 dodatečně zahrnuto 6,3 mld Kč**; po zohlednění nižšího použití ostatních rozpočtovaných úvěrů podle zákonů z předchozích let (zhruba o 0,9 mld Kč) představuje **dopad na výdaje a na saldo státního rozpočtu celkem 5,4 mld Kč**.

Nad rámec schváleného rozpočtu byly přijaty i některé **další zákony**, ovlivňující výši výdajů podle schváleného rozpočtu. **Zákonem č. 282/2003 Sb. bylo schváleno použití prostředků ve výši 1,4 mld Kč**, převedených z Fondu národního majetku, **k částečné kompenzaci dopadů nepříznivých povětrnostních podmínek v zemědělství**. Z předchozích let pak přešlo do roku 2003 použití dalších prostředků ve výši **178 mil. Kč**, určených **ke krytí výdajů** vyvolaných realizací dopravních staveb a navazujících investic v městské infrastruktuře, **souvisejících s víceúčelovými halami** pro pořádání mistrovství světa v ledním hokeji (zákon č. 473/2001 Sb.) a prostředků určených ke **zmírnění následků povodní**, převedených z Pozemkového fondu (**75 mil. Kč** na základě zákona č. 423/2002 Sb.).

Jak v zákonech z předchozího roku, tak i v zákonech přijatých v roce 2003 je stanoveno, že použití finančních prostředků získaných emisí dluhopisů nebo úvěrem, či prostředků vyplývajících z ostatních zákonů, je výdajem státního rozpočtu, resp. že **o takto získané prostředky lze překročit celkové výdaje** státního rozpočtu schválené zákonem o státním rozpočtu v rozpočtovém roce, ve kterém byly použity.

Uvedenými **rozhodnutími Poslanecké sněmovny** tak byly **zvýšeny zákonem schválené výdaje** státního rozpočtu na rok 2003 v souhrnu **o téměř 22,0 mld Kč**, **schodek se prohloubil o téměř 20,0 mld Kč**. **Dalších 0,7 mld Kč** představují výdaje, k jejichž překročení byl ministr financí zmocněn v § 2 odst. 2 zákona o státním rozpočtu a které se týkají **prostředků nevyčerpaných v roce 2002** na financování výdajů na odstraňování povodňových škod, na restituce a na Kosovo. Uvedená rozhodnutí se odrazila **i ve schváleném schodku** státního rozpočtu na rok 2003, jehož možná výše tak vzrostla **až na cca 132,0 mld Kč**, tj. o 20,7 mld Kč.

Vliv těchto opatření na schodek schválený Poslaneckou sněmovnou a na způsob jeho financování je zřejmý z následujícího přehledu (údaje jsou v mil. Kč):

Tabulka č. 1 v mil. Kč

	Rozpočet 2003			Skutečnost 2003			
	schválený zákon 579/2002 Sb.	změny – rozhodnutí PS x)	po změnách	vykázaná	z toho: rozhodnutí PS	bez rozhodnutí PS (4-5)	rozdíl proti schv.rozp. (6-1)
	1	2	3	4	5	6	7
Státní rozpočet							
Příjmy	684 062	2 000	686 062	699 665	1 404	698 261	14 199
Výdaje	795 362	22 659	818 021	808 718	22 023	786 695	-8 667
Saldo	-111 300	-20 659	-131 959	-109 053	-20 619	-88 434	22 866
Financování							
Stát. dluhopisy	106 480	12 600	119 080	99 506	13 210	86 296	-20 184
Dlouhod. úvěry	4 212	5 426	9 638	9 089	4 878	4 211	-1
Změna stavů SFA	608	2 633	3 241	458	2 531	-2 073	-2 681

x) zákon č. 252/2003 Sb., dluhopisové programy, úvěry EIB, další zákony

Skutečné výdaje a schodek státního rozpočtu za rok 2003, vykázané v návrhu státního závěrečného účtu, jakož i financování schodku, **je proto třeba posuzovat z hlediska těchto skutečností.**

V předcházející tabulce jsou (ve sl. 5) uvedeny skutečně realizované příjmy a výdaje týkající se dodatečně přijatých rozhodnutí Poslanecké sněmovny; **dodatečně schválené příjmy** (zvýšené prémie z emisí státních dluhopisů) byly **ve skutečnosti o 596 mil. Kč nižší** než se předpokládalo při schvalování změn státního rozpočtu, **o 636 mil. Kč** (zejména z titulu čerpání úvěrů EIB) byly ve skutečnosti **nižší i předpokládané dodatečné výdaje a předpokládaný schodek** z těchto opatření tak byl ve skutečnosti **o 40 mil. Kč nižší.**

Po vyloučení takto vyčíslených skutečných příjmů a výdajů, týkajících se dodatečných rozhodnutí Poslanecké sněmovny, představuje **schodek, odpovídající původnímu zákonu** o státním rozpočtu na rok 2003, **pouze 88,4 mld Kč a je o 22,9 mld Kč nižší** než schodek, který v prosinci 2002 schválila Poslanecká sněmovna. **Tento rozdíl je výsledkem nejen vyšších celkových příjmů (o 14,2 mld Kč),** zejména vlivem lepšího inkasa daní (o 10,5 mld Kč), **ale i nižšího čerpání některých výdajů** v souhrnu **o 8,7 mld Kč.**

Pokud jde o financování schodku, je třeba vidět, že **dodatečně zahrnuté výdaje**, vyplývající z přijatých rozhodnutí Poslanecké sněmovny, **jsou kryty prostředky získanými** převážně na základě samostatných zákonů **o státních dluhopisových programech** (celkem 13,2 mld Kč), zákona **o přijetí úvěru od EIB** (téměř 4,9 mld Kč) a **dalších** zákonů (více než 2,5 mld Kč).

Na základě oprávnění k vydání státních dluhopisů podle zvláštního právního předpisu, uvedeného v § 1 odst. 1/a) zákona č. 579/2002 Sb., byl dne 2. dubna 2003 Poslaneckou sněmovnou **přijat zákon č. 120/2003 Sb., o státním dluhopisovém programu na úhradu části rozpočtovaného schodku státního rozpočtu České republiky na rok 2003.** Rozsah tohoto dluhopisového programu je **106,5 mld Kč.** Pro krytí výsledného schodku rozpočtového hospodaření za rok 2003 však bude – opět po vyloučení výdajů krytých emisemi vydanými na základě samostatně schválených zákonů - z uvedeného objemu využito **pouze 86,3 mld Kč, což je o 20,2 mld Kč méně než stanovil zákon.**

3. Celkové výsledky hospodaření státního rozpočtu

Příjmy zahrnuté ve schváleném rozpočtu byly ve srovnání s rozpočtem na rok 2002 nižší o 6,3 mld Kč, tj. o 0,9 %, výdaje byly naopak o 58,8 mld Kč, tj. o 8,0 % vyšší; rozpočtovaný schodek byl vyšší o 65,1 mld Kč. Ve vztahu ke skutečně dosaženým výsledkům za rok 2002 byly rozpočtované příjmy nižší o 20,9 mld Kč, tj. o 3,0 %, výdaje byly vyšší o 44,7 mld Kč, tj. o 5,9 % a schodek byl vyšší o 65,6 mld Kč.

Rozpočet počítal **na příjmové straně** s inkasem celkových **daňových příjmů ve výši 385,4 mld Kč** (z toho inkaso nepřímých daní, tj. daně z přidané hodnoty a spotřebních daní, bylo v souhrnu rozpočtováno ve výši 188,7 mld Kč, inkaso přímých daní ve výši 172,4 mld Kč a ostatní daňové příjmy činily v souhrnu 24,3 mld Kč). **Pojistné na sociální zabezpečení** bylo v rozpočtu zahrnuto **ve výši 275,5 mld Kč** a objem **nedaňových a ostatních příjmů** činil **23,1 mld Kč** (jejich pokles proti předchozímu roku souvisí s již zmíněným **nezahrnutím mimořádných a nahodilých příjmů** do rozpočtu na rok 2003).

V rámci výdajů počítal rozpočet s objemem **mandatorních výdajů** v souhrnné výši **420,9 mld Kč**, tj. o 34,3 mld Kč vyšším než v rozpočtu 2002. Prostředky na **platy zaměstnanců** organizačních složek státu vč. pojistného byly rozpočtovány v objemu **79,4 mld Kč**, **dotace podnikatelským subjektům** v částce **53,0 mld Kč**, **transfery územním rozpočtům** ve výši **104,0 mld Kč** (v tom 14,2 mld Kč představovaly dávky sociální péče mandatorního charakteru), **transfery příspěvkovým organizacím** v objemu **33,1 mld Kč**. **Kapitálové výdaje** byly v rozpočtu zahrnuty ve výši **54,2 mld Kč** (vč. kapitálových transferů územním rozpočtům 10,0 mld Kč), **další výdajové tituly** činily v souhrnu cca **65,0 mld Kč**.

Jak bylo podrobněji rozvedeno již v předcházející části, **došlo v průběhu roku** v důsledku přijetí některých samostatných zákonů, zejména o státních dluhopisových programech a o přijetí zahraničních úvěrů, jakož i v důsledku zmocnění ministra financí k překročení některých rozpočtovaných výdajů, **k výrazným úpravám ukazatelů státního rozpočtu** na rok 2003, schválených zákonem.

V rámci těchto úprav se **zvýšily celkové výdaje** státního rozpočtu o **22,7 mld Kč** (vč. zvýšení výdajů schváleného zákonem č. 252/2003 Sb., jímž byl změněn původní zákon o státním rozpočtu na rok 2003 z prosince 2002).

Příjmy byly provedenými rozpočtovými opatřeními dotčeny výrazně méně – byly **zvýšeny celkem o 2,0 mld Kč**, které představují zvýšení příjmů kapitoly VPS ve formě prémie z emisí střednědobých a dlouhodobých státních dluhopisů, původně rozpočtovaných ve výši 3,0 mld Kč. V souvislosti se změnou hospodářsko-právní formy Vysokoškolského sportovního centra došlo rovněž ke zvýšení příjmů kapitoly Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, a to o 220 tis. Kč.

Po promítnutí všech výše uvedených změn dosáhl **objem příjmů v rozpočtu po změnách** celkem **686,1 mld Kč**, **objem výdajů 818,0 mld Kč** a rozpočtem předpokládaný **schodek vzrostl na cca 132,0 mld Kč**. Ve vztahu k takto upraveným hodnotám je v dalších částech materiálu prováděno hodnocení rozpočtových výsledků za rok 2003.

Struktura rozpočtu, zejména jeho výdajové strany, byla ovlivněna i pokračováním **reformy územní veřejné správy**. Rok 2003 byl významným krokem dovršení II. etapy této reformy, která po zrušení okresních úřadů spočívala v převodu jejich výkonu státní správy a zřizovatelských funkcí k organizacím, včetně majetku, především do působnosti obcí a krajů.

V návaznosti na nový rozsah aktivit územních samosprávných celků tak došlo k dalšímu **významnému posílení prostředků, určených do rozpočtů obcí a krajů**: tyto prostředky (běžné i kapitálové) byly pro rok 2003 stanoveny částkou **114,0 mld Kč (o 34,3 mld Kč vyšší než skutečnost za předchozí rok)** a rozpočtovými opatřeními byly v průběhu roku **zvýšeny na 127,3 mld Kč**.

Objem neinvestičních **dotací podnikatelským subjektům** (53,0 mld Kč) byl stanoven **pod úrovní rozpočtu i skutečnosti 2002**, a to zejména v důsledku nižší úhrady ztráty České konsolidační agentury (18,6 mld Kč proti rozpočtovaným 33,2 mld Kč, resp. 45,3 mld Kč ve skutečnosti roku 2002).

Ve skutečnosti byly rozhodující druhy příjmů a výdajů státního rozpočtu ve srovnání s ukazateli státního rozpočtu stanovenými zákonem a s úpravami provedenými v průběhu roku plněny takto:

Státní rozpočet	Skutečnost 2002	Rozpočet 2003			Skutečnost 2003	Plnění v % (5:3)	Rozdíl (5-3)	Index 2003/2002 (5:1)
		schválený	po změnách	rozdíl (3-2)				
	1	2	3	4	5	6	7	8
Příjmy celkem	704,97	684,06	686,06	2,00	699,66	102,0	13,60	99,2
v tom:								
- daňové příjmy celkem	369,52	385,43	385,43	0,00	395,95	102,7	10,52	107,2
- daně ze zboží a služeb v tuzemsku (DPH, SD)	186,99	188,70	188,70	0,00	198,42	105,2	9,72	106,1
- daně z příjmů (DPPO, DPFO)	159,02	172,40	172,40	0,00	172,90	100,3	0,50	108,7
- ostatní daně a poplatky	23,51	24,33	24,33	0,00	24,64	101,3	0,31	104,8
- pojistné na soc.zabezp.a přisp.na státní politiku zaměstnanosti	258,51	275,53	275,53	0,00	272,37	98,9	-3,16	105,4
- pojistné na důchodové pojištění	198,42	211,98	211,98	0,00	209,58	98,9	-2,40	105,6
- nedaňové a ostatní příjmy	76,94	23,10	25,10	2,00	31,34	124,9	6,24	40,7
Výdaje celkem	750,68	795,36	818,02	22,66	808,72	98,9	-9,30	107,7
v tom:								
- běžné výdaje celkem	700,95	741,14	760,54	19,40	751,78	98,8	-8,76	107,3
z toho:								
- platy, ost. platby za provedenou práci a povinné pojistné	87,12	79,38	80,10	0,72	78,79	98,4	-1,31	90,4
- sociální dávky	293,41	307,19	306,75	-0,44	305,07	99,5	-1,68	104,0
- důchody (bez správ. výdajů)	213,65	225,79	226,00	0,21	225,83	99,9	-0,17	105,7
- dotace podnikatelským subjektům	69,16	52,99	52,76	-0,23	52,04	98,6	-0,72	75,2
- transfery příspěvkovým apod.organ.	38,32	33,12	33,82	0,70	33,87	100,1	0,05	88,4
- transfery veřejným rozpočtům územní úrovně	68,41	104,00	111,60	7,60	111,20	99,6	-0,40	162,5
v tom:								
- kraje	38,34	27,61	28,69	1,08	28,56	99,5	-0,13	74,5
- ostatní	30,07	76,39	82,91	6,52	82,64	99,7	-0,27	274,8
- kapitálové výdaje celkem	49,73	54,22	57,48	3,26	56,94	99,1	-0,54	114,5
z toho:								
- transfery veřejným rozpočtům územní úrovně	11,35	10,02	15,71	5,69	14,31	91,1	-1,40	126,1
Z celkových výdajů :								
mandatorní výdaje celkem	382,50	420,93		-420,93		#DIV/0!	0,00	0,0
Saldo příjmů a výdajů celkem	-45,71	-111,30	-131,96	-20,66	-109,05	82,6	22,91	238,6
Saldo příjmů z pojistného SZ a výdajů na soc. dávky	-34,90	-31,66	-31,22	0,44	-32,70	104,7	-1,48	93,7
- saldo důchodů (bez správních výdajů)	-15,23	-13,81	-14,02	-0,21	-16,25	115,9	-2,23	106,7

Pozn.: Údaje za rok 2002 jsou uvedeny podle státního závěrečného účtu. Srovnatelnost těchto údajů ve vazbě na rozpočtovou skladbu platnou pro rok 2003 (vyhl. MF č. 323/2002) je zajištěna v dalších částech zprávy, jichž se metodické změny týkají

Skutečně dosažené **příjmy státního rozpočtu** dosáhly výše **699,7 mld Kč** a byly tak **o 13,6 mld Kč**, tj. o **2,0 % vyšší než upravený rozpočet**, zahrnující zejména zvýšení příjmů o 2,0 mld Kč podle zákona č. 252/2003 Sb. z titulu premií z emisí státních dluhopisů. **Proti roku 2002** však celkové příjmy státního rozpočtu **klesly o 5,3 mld Kč**, tj. o **0,8 %**.

Daňové příjmy byly proti upravenému rozpočtu **překročeny v souhrnu o 10,5 mld Kč**, a to především **zásluhou vysokého inkasa daní ze zboží a služeb v tuzemsku**, z nichž **DPH** plněním na **103,7 %** převýšila rozpočtované hodnoty **o 4,5 mld Kč** a **spotřební daně** byly vyšší dokonce **o 5,3 mld Kč**, tj. o **7,8 %**.

Na daních z příjmů získal státní rozpočet více o 0,5 mld Kč, přičemž lépe byl splněn rozpočet u daně z příjmů **právnických osob** (překročení o 2,5 mld Kč), zatímco inkaso daně z příjmů **fyzických osob** za předpoklady rozpočtu o cca 2,0 mld Kč zaostalo.

Proti skutečnosti dosažené za rok 2002 bylo celkové inkaso daňových příjmů vyšší o 26,4 mld Kč, tj. o 7,2 %, což je zhruba dvojnásobný meziroční růst než v předchozím roce, kdy činil 3,6 % a inkaso vzrostlo o 12,9 mld Kč.

Na **pojistném na sociální zabezpečení** a příspěvku na politiku zaměstnanosti, rozpočtovaném ve výši 275,5 mld Kč, bylo ve skutečnosti **vybráno pouze 272,4 mld Kč**, tj. téměř o 3,2 mld Kč méně než předpokládal rozpočet, proti roku 2002 však tyto příjmy vzrostly o 13,9 mld Kč, tj. o 5,4 %.

Nedaňové a ostatní příjmy státního rozpočtu **dosáhly výše 31,3 mld Kč** a proti upravenému rozpočtu (který zahrnoval již zmíněné zvýšení o 2,0 mld Kč z titulu premií z emisí státních dluhopisů) byly **vyšší o více než 6,2 mld Kč**, tj. téměř o 25 %. Toto vysoké plnění souvisí jednak s vyšším zapojením prostředků z vlastních fondů do příjmů jednotlivých kapitol než uvažoval rozpočet (2,8 mld Kč proti 0,1 mld Kč), jednak s některými, v rozpočtu neuvažovanými příjmy, např. v kapitole Český telekomunikační úřad (poplatky za přidělené kmitočty a čísla), apod. Tyto příjmy však byly **o 45,6 mld Kč nižší než v roce 2002**, kdy – jak již bylo zmíněno – byly do rozpočtu zahrnuty nahodilé a mimořádné příjmy v rozsahu přes 53,0 mld Kč.

Celkové výdaje byly čerpány ve výši **808,7 mld Kč** a **proti rozpočtu po všech změnách**, zahrnujícímu výše uváděné úpravy v průběhu roku, **byly nižší o 9,3 mld Kč, tj. o 1,1 %** (proti schválenému rozpočtu však byly vyšší o 13,4 mld Kč, tj. o 1,7 %). Na úsporách ve vztahu k upravenému rozpočtu se podílejí jak výdaje běžné, tak výdaje kapitálové a úspory jsou rozloženy mezi rozhodující výdajové položky. **Proti předchozímu roku výdaje vzrostly o 58,0 mld Kč, tj. o 7,7 %.**

Největší objem rozpočtových prostředků (37,7 % všech výdajů) byl vynaložen v sociální oblasti; výdaje na sociální dávky – vč. dávek vyplácených do zahraničí – dosáhly celkové výše 305,1 mld Kč a proti předchozímu roku **vzrostly o 11,7 mld Kč, tj. téměř o 4,0 %**. Z toho největší část – **přes 225,8 mld Kč** – tvořily **výdaje na důchody**, které zaznamenaly nárůst o 5,7 %. V porovnání s rokem 2002 bylo o 1,5 mld Kč méně vyplaceno na dávkách státní sociální podpory.

V rámci běžných výdajů vynaložil státní rozpočet v porovnání s předchozím rokem výrazně méně prostředků formou **dotací podnikatelským subjektům**. Ty byly **nižší téměř o 25,0 %**, když dosáhly výše 52,0 mld Kč, zatímco v roce 2002 činila skutečnost 69,2 mld Kč. Při poklesu výdajů spojených s **úhradou ztráty České konsolidační agentury** (ta byla v roce 2002 provedena ve výši 45,3 mld Kč, v roce 2003 vynaložil státní rozpočet na tento účel pouze 18,6 mld Kč), byla skutečnost v roce 2003 na druhé straně ovlivněna především dodatečně zahrnutými **výdaji na**

řešení následků povodní z roku 2002, hrazenými z úvěru poskytnutého EIB, či výdaji určenými k částečné kompenzaci dopadů nepříznivých povětrnostních podmínek v zemědělství z prostředků převedených z Fondu národního majetku.

Výrazně vzrostly rovněž transfery do rozpočtů územních samosprávných celků, v nichž se odrazilo pokračování reformy veřejné správy. Prostředky poskytnuté formou neinvestičních transferů dosáhly výše 111,2 mld Kč a byly proti minulému roku vyšší o 42,8 mld Kč, tj. o téměř 63,0 %; z toho 28,6 mld Kč bylo poskytnuto do rozpočtů obcí a 82,6 mld Kč do rozpočtů krajů. Spolu s dalšími výdaji v investiční části rozpočtu tak bylo územním rozpočtům **převedeno celkem 125,5 mld Kč**, tj. **o téměř 45,8 mld Kč (o 57,4 %) více než v roce 2002**. Podíl těchto transferů na celkových výdajích státního rozpočtu vzrostl z 10,6 % na 15,5 %.

Celkové výdaje byly i v roce 2003 ovlivněny **možností převodu nedočerpaných prostředků do rezervního fondu**, vyplývající z § 47 zákona č. 218/2000 Sb.; výše takto převedených prostředků činila v hodnoceném roce **5,2 mld Kč** (v roce 2002 to bylo 3,3 mld Kč).

Čerpání celkových kapitálových výdajů ve výši 56,9 mld Kč bylo o 7,2 mld Kč vyšší než v minulém roce a za upraveným rozpočtem zaostalo o 0,5 mld Kč.

Podíl mandatorních výdajů na celkových výdajích státního rozpočtu **vzrostl** z 50,95 % vykázaných za rok 2002 na 52,84 % v roce 2003. **Podíl celkových rozpočtových výdajů na hrubém domácím produktu** v běžných cenách dosáhl 33,6 %, zatímco v předchozím roce to bylo 33,0 %.

Celkově skončilo hospodaření státního rozpočtu v roce 2003 – zahrnující všechny příjmy a výdaje vyplývající z dodatečných rozhodnutí přijatých v průběhu roku – **schodkem 109,1 mld Kč**. Jeho **podíl na HDP představuje 4,5 %** a je o 2,5 procentního bodu vyšší než v roce 2002.

Jak bylo řečeno již v úvodu, schodek odpovídající zákonu o státním rozpočtu na rok 2003, tj. **bez dodatečně zahrnutých vlivů**, činí **pouze 88,4 mld Kč** a je **pod úrovní zákonem č. 579/2002 Sb. schváleného schodku o 22,9 mld Kč**. Na jeho snížení se podílí vyšší inkaso rozpočtových příjmů ve výši 14,2 mld Kč a nižší čerpání výdajů v rozsahu 8,7 mld Kč.

Podrobnější vyhodnocení jednotlivých příjmů a výdajů státního rozpočtu v roce 2003 je provedeno v dalších částech zprávy.

II. PŘÍJMY STÁTNÍHO ROZPOČTU

1. Celkové příjmy státního rozpočtu

Státní rozpočet na rok 2003 byl schválen Poslaneckou sněmovnou Parlamentu ČR zákonem č. 579/2002 Sb. ze dne 17. prosince a počítal s **objemem celkových příjmů ve výši 684,1 mld Kč.**

Na rozdíl od předchozích let **rozpočet nezahrnoval žádné mimořádné a neopakovatelné příjmy.** Ty byly v roce 2002 rozpočtovány ve výši 53,5 mld Kč a týkaly se nedaňových a kapitálových příjmů a přijatých dotací (příjmy z deblokace dluhu Ruské federace ve výši 20,4 mld Kč, převody z FNM z titulu prodeje majetkových podílů státu v Transgazu, a.s., v objemu 20,6 mld Kč, prostředky z plnění záruky za IPB ve výši 8,5 mld Kč a prostředky z prodeje nepotřebného majetku ve správě MO a MDS v částce 4,0 mld Kč). **To mělo za následek, že i při předpokládaném růstu daňových příjmů o 7,6 % a příjmů z pojistného na sociální zabezpečení o 6,3 % byl celkový rozpočet příjmů na rok 2003 pod úrovní rozpočtu roku 2002 o 6,3 mld Kč, tj. o 0,9 %.** Z toho příjmy z daní byly rozpočtovány o 27,4 mld Kč vyšší a příjmy z pojistného na sociální zabezpečení o 16,3 mld Kč.

Dále došlo i k některým **změnám v rozpočtové skladbě,** které se týkaly daňových a nedaňových příjmů. Až dosud byla v daňových příjmech vykazována položka „správní a soudní poplatky“. Od roku 2003 je do daňových příjmů zařazena pouze položka „správní poplatky“ a příslušná část tržeb z prodeje kolků, které byly použity na úhradu správních poplatků. **Položka „soudní poplatky“ a příslušná část tržeb z kolků byly zařazeny do skupiny nedaňových příjmů.** Druhou metodickou změnou je samostatné vykazování položky „dobrovolné pojistné“ (zahrnuje dobrovolné důchodové pojištění a nemocenské pojištění OSVČ), které bylo do konce roku 2002 součástí příjmů z pojistného na sociální zabezpečení. Od roku 2003 je tato položka **nově zařazena do nedaňových příjmů.**

Ve srovnání se skutečností roku 2002 byly celkově schválené rozpočtované příjmy **nižší o 20,9 mld Kč, tj. o 3,0 %.** Z toho **daňové příjmy,** představující cca 56 % všech příjmů státního rozpočtu, byly **vyšší o 16,9 mld Kč, tj. o 4,6 %, příjmy z pojistného na sociální zabezpečení o 17,8 mld Kč, tj. o 6,9 %** (představují

přes 40 % příjmů státního rozpočtu), ale **ostatní příjmy byly o 55,6 mld Kč**, tj. o 70,6 % **nižší** (z toho nedaňové příjmy o 29,3 mld Kč, kapitálové příjmy o 0,9 mld Kč a přijaté dotace o 25,4 mld Kč).

V průběhu roku si některé mimořádné a nepředvídatelné výdaje vynutily další úpravy původně schváleného státního rozpočtu. Zákonem č. 252/2003 Sb., ze dne 8. července 2003 byly tak zvýšeny celkové příjmy na částku 686,1 mld Kč. Navýšení o 2,0 mld Kč se týkalo nedaňových příjmů a bylo umožněno přetrvávajícími nízkými úrokovými sazbami a z nich vyplývajícími vyššími premii získanými z emise střednědobých a dlouhodobých státních dluhopisů.

Skutečně dosažené příjmy, jejich plnění a meziroční srovnání ukazuje následující tabulka (údaje za rok 2002 jsou srovnatelně upraveny podle rozpočtové skladby roku 2003):

Tabulka č. 3

Ukazatel	Skutečnost 2002	Rozpočet 2003		Skutečnost 2003	% plnění (4:3)	rozdíl (4-3)	Index 2003/2002 (4:1)
		schválený*)	po změnách				
	1	2	3	4	5	7	8
Daňové příjmy (daně, poplatky, pojistné)	626,30	660,95	660,95	668,32	101,1	7,4	106,7
Příjmy z daní a poplatků	368,52	385,43	385,43	395,96	102,7	10,5	107,4
Daň z příjmů fyzických osob (DPFO)	82,11	90,60	90,60	88,63	97,8	-2,0	107,9
v tom: DPFO ze závislé činnosti a funkčních požitků	64,78	72,80	72,80	70,81	97,3	-2,0	109,3
DPFO z kapitálových výnosů	5,11	4,50	4,50	5,47	121,6	1,0	107,0
DPFO ze samostatné výdělečné činnosti	12,22	13,30	13,30	12,35	92,9	-1,0	101,1
Daň z příjmů právnických osob (DPPO)	76,91	81,80	81,80	84,27	103,0	2,5	109,6
Obecné vnitř. daně ze zboží a služeb v tuzemsku (DPH)	118,38	121,20	121,20	125,66	103,7	4,5	106,1
Zvláštní daně a poplatky ze zboží a služeb v tuzemsku (SD)	68,61	67,50	67,50	72,76	107,8	5,3	106,0
Správní poplatky**)	4,07	4,45	4,45	3,51	78,9	-0,9	84,9
Poplatky za znečišťování životního prostředí	0,67	1,03	1,03	1,16	112,6	0,1	173,1
Daně z mezinár. obchodu a transakcí (clo)	9,77	9,60	9,60	10,25	106,8	0,7	104,9
Daně z majetkových a kapitál. převodů	7,86	8,90	8,90	8,77	98,5	-0,1	111,6
Ostatní daňové příjmy	0,14	0,35	0,35	0,94	268,6	0,6	671,4
Pojistné na soc.zabezpečení, příspěvek na státní politiku zaměstnanosti a veřejné zdrav.pojistění z toho:	257,78	275,53	275,53	272,37	98,9	-3,2	105,7
Pojistné na důchodové pojištění	198,39	211,98	211,98	209,59	98,9	-2,4	105,6
Nedaňové příjmy celkem	49,64	20,38	22,22	23,32	105,0	1,1	47,0
Příjmy z vlastní činnosti a odvody přebytků z toho: Soudní poplatky**)	18,41	8,86	11,59	12,99	112,0	1,4	70,6
Příjmy z prodeje nekap.majetku a ost nedaň. příjmy	3,85	2,10	2,13	3,26	153,1	1,1	84,7
Příjmy z prodeje nekap.majetku a ost nedaň. příjmy z toho: Dobrovolné pojistné**)	4,17	3,97	3,67	3,58	97,5	-0,1	85,9
Příjmy z prodeje nekap.majetku a ost nedaň. příjmy z toho: Dobrovolné pojistné**)	0,74	0,74	0,74	0,75	45,9	0,0	100,0
Příjmy splátky půjčených prostředků z toho:	23,21	5,45	4,82	3,49	72,4	-1,3	15,0
Splátky půjček od podnikatel.subjektů	1,31	3,29	2,66	0,79	29,7	-1,9	60,3
Splátky půjček ze zahraničí (z vládních úvěrů)	21,54	1,93	1,93	2,35	121,8	0,4	10,9
Kapitálové příjmy celkem	1,44	0,58	0,59	0,51	86,0	-0,1	35,4
Přijaté dotace	27,59	2,15	2,30	7,51	326,7	5,2	27,2
PRÍJMY STATNÍHO ROZPOČTU CELKEM	704,97	684,06	686,06	699,67	102,0	13,6	99,2

*) zákon č. 579/2002 Sb.

**) v souvislosti s novou rozpočtovou skladbou (vyhláška MF č. 323/2002) jsou od 1.1.2003

- soudní poplatky vykazovány v nedaňových příjmech (do r. 2002 byly vykazovány společně se správními poplatky v daňových příjmech)

- dobrovolné pojistné na důch. pojištění a pojistné na nemoc.pojištění OSVČ je vykazováno v nedaňových příjmech (předtím byly součástí příjmů z poj.na soc. zab.)

Pozn.: údaje za rok 2002 jsou upraveny o tyto metodické změny, tj. daňové příjmy jsou sníženy a nedaňové příjmy naopak zvýšeny o soudní poplatky (998 mil.Kč)

a o dobrovolné pojistné (736 mil. Kč celkem, z toho 38 mil. Kč činí dobrovolné důchodové pojištění a 698 mil. Kč připadá na nemocenské pojištění OSVČ)

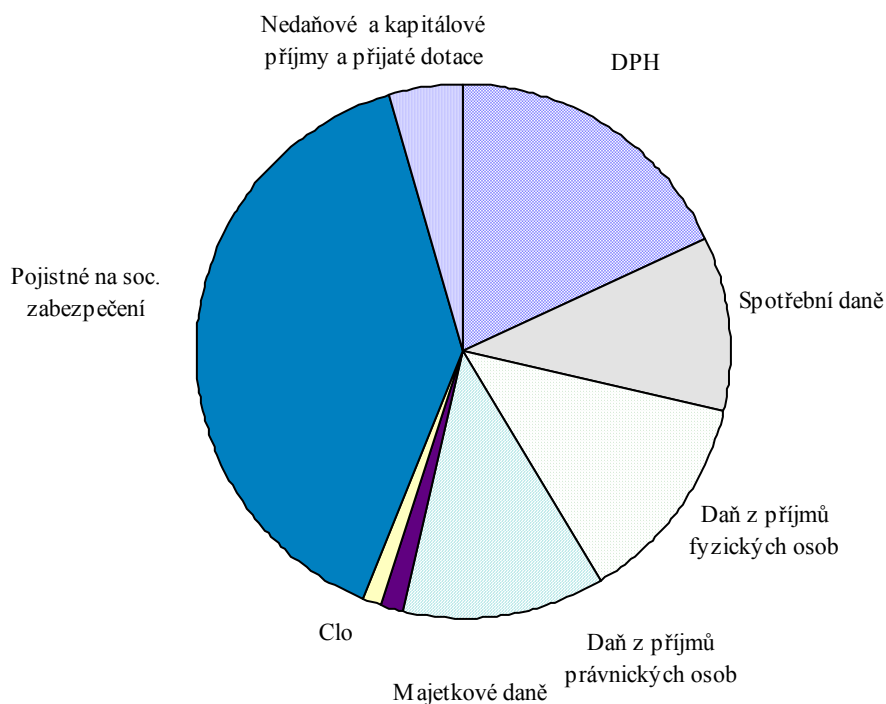
Celkové skutečně dosažené příjmy státního rozpočtu za rok 2003 ve výši 699,7 mld Kč byly nad úrovní upraveného státního rozpočtu **o 13,6 mld Kč, tj. o 2,0 %**, což je o 0,5 procentního bodu lepší plnění než bylo v roce 2002. Meziročně však celkové příjmy **poklesly o 5,3 mld Kč, tj. o 0,8 %**, zatímco v roce 2002 činil meziroční růst 78,7 mld Kč, tj. 12,6 % (vliv mimořádných příjmů v roce 2003 již nerozpočtovaných).

Rozhodující vliv na plnění rozpočtovaného objemu celkových příjmů mělo **inkaso příjmů z daní a poplatků, které převýšilo rozpočet o 10,5 mld Kč, tj. o 3,2 %**. **Ostatní příjmy** (nedaňové a kapitálové příjmy a přijaté dotace) **byly nad úrovní rozpočtu o 6,2 mld Kč, tj. o 24,8 %**, z nich více než 80 % představují **přijaté dotace**, které byly proti upravenému rozpočtu **vyšší o 5,2 mld Kč**.

Naproti tomu **příjmy z pojistného na sociální zabezpečení zaostaly za rozpočtem o 3,2 mld Kč, tj. o 1,1 %**, tedy více než v roce 2002, kdy byl rozpočet těchto příjmů splněn na 99,7 %.

Struktura celkových příjmů dosažených za rok 2003 je zřejmá z následujícího grafu:

Graf č. 1

2. Daňové příjmy

Celkové daňové příjmy dosáhly výše 396,0 mld Kč a byly nad úrovní rozpočtu o 10,5 mld Kč, tj. o 2,7 %, zejména v důsledku mimořádně příznivého vývoje inkasa daní ze zboží a služeb v tuzemsku, tj. **DPH a daní spotřebních**. Ty svým objemem 198,4 mld Kč, převyšujícím rozpočet o 9,7 mld Kč, tj. o 5,2 % a při meziročním růstu o 6,1 % nejen plně kompenzovaly výpadky u daní z příjmů fyzických osob (2,0 mld Kč), správních poplatků (0,9 mld Kč) a majetkových daní (0,1 mld Kč), ale v rozhodující míře přispěly k překročení rozpočtu daňových příjmů jako celku.

V porovnání s rokem 2002 bylo inkaso celkových daňových příjmů o 27,4 mld Kč, tj. o 7,4 % vyšší, což je více než dvojnásobná dynamika (v roce 2002 vzrostly meziročně o 12,9 mld Kč, tj. o 3,6 %). Na tomto růstu se podílely hlavně daně z příjmů, a to jak právnických, tak fyzických osob (meziroční růst o 13,9 mld Kč, tj. o 8,7 %), dále DPH (7,3 mld Kč) a spotřební daně (4,2 mld Kč).

Rozpočet celostátních daňových příjmů počítal s meziročním růstem o 39,2 mld Kč, tj. 8,1 % (měřeno k rozpočtu r. 2002). Skutečné inkaso všech daní dosáhlo ke konci roku 2003 výše 535,9 mld Kč, což je o 13,6 mld Kč, tj. o 2,6 % nad úrovní rozpočtu a o 36,4 mld Kč (o 7,3 %) více než v roce 2002. Z tohoto nárůstu připadá 10,2 mld Kč na daně z příjmů právnických osob, 9,6 mld Kč na DPH, 8,8 mld Kč na daně z příjmů fyzických osob a 4,7 mld Kč na spotřební daně.

Tabulka č. 4

Meziroční srovnání celostátních daňových příjmů

v mld Kč

	Celkem r. 2002			Celkem r. 2003			meziroční přírůstek skutečnosti		meziroční index skutečnosti	
	Rozpočet schválený	skutečnost	% plnění	Rozpočet schválený	skutečnost	% plnění	2002-2001	2003-2002	2002-2001	2003-2002
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Daňové příjmy	483,16	499,51	103,4	522,33	535,92	102,6	35,09	36,41	107,6	107,3
- DPH	160,50	155,21	96,7	158,80	164,85	103,8	3,33	9,64	102,2	106,2
- spotřební daň	82,40	79,49	96,5	78,20	84,18	107,6	3,19	4,69	104,2	105,9
- clo	10,00	9,77	97,7	9,60	10,25	106,8	-0,24	0,48	97,6	104,9
- daně z příjmů PO	81,10	106,12	130,9	113,90	116,35	102,2	13,58	10,23	114,7	109,6
v tom: daně z příjmů PO za obce	6,50	5,34	82,2	6,70	5,92	88,4	-0,46	0,58	92,1	110,9
- daně z příjmů FO	117,20	115,19	98,3	127,20	123,95	97,4	10,61	8,76	110,1	107,6
z toho: vybíraná srážkou	8,30	6,70	80,7	5,90	7,17	121,5	-0,55	0,47	92,4	107,0
z příznání	19,60	21,91	111,8	23,90	22,13	92,6	3,11	0,22	116,5	101,0
závislá činnost	89,30	86,58	97,0	97,40	94,65	97,2	8,05	8,07	110,3	109,3
- silniční daň	5,50	5,51	100,2	5,80	5,74	99,0	0,23	0,23	104,4	104,2
- daň z nemovitosti	4,60	4,58	99,6	4,50	4,84	107,6	0,01	0,26	100,2	105,7
- majetkové daně	8,20	7,86	95,9	8,90	8,77	98,5	1,44	0,91	122,4	111,6
- dálniční poplatek	1,80	1,90	105,6	1,70	2,06	121,2	0,18	0,16	110,5	108,4
- ostatní daně a poplatky	11,86	13,87	116,9	13,73	14,93	108,7	2,75	1,06	124,7	107,6

Pozn.: údaje jsou v metodice jednotlivých let

Ze skutečného celostátního výnosu daní připadlo na státní rozpočet 73,9 % (396,0 mld Kč), na rozpočty územně samosprávných celků 22,5 % (120,7 mld Kč) a na Státní fond dopravní infrastruktury 3,6 % (19,2 mld Kč).

Inkaso daňových příjmů částečně ovlivňuje i výše **poskytovaných úlev na daních**. Obecný legislativní rámec pro poskytování daňových úlev je vymezen v § 55 a zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZSDP“). Podle tohoto právního předpisu je Ministerstvo financí oprávněno prominout daň pouze z důvodu nesrovnalostí vyplývajících z uplatňování daňových zákonů. Příslušenství daně lze prominout též z důvodu odstranění tvrdosti.

Přehled o požadavcích a **poskytnutých úlevách na DPPO za rok 2003** podává následující tabulka:

Tabulka č. 5

	v mil. Kč								
	daň			příslušenství daně			celkem		
	požadavek	prominuto	%	požadavek	prominuto	%	požadavek	prominuto	%
Daň z příjmů právnických osob	20,6	1,8	8,7	1 022,0	668,6	65,4	1 042,6	670,4	64,3

Celkem byly tedy výše uvedeným instančním systémem poskytnuty úlevy na DPPO vč. příslušenství v částce 670,4 mil. Kč, tj. 64,3 % z požadovaného objemu. Poskytnuté úlevy se téměř výhradně týkaly **příslušenství daně**, které bylo promíjeno u většiny významných případů z důvodů tvrdosti zákona, spočívající v neúměrně vysoké částce vyměřeného penále vzhledem k výši daně, často navíc v kombinaci s postižením poplatníka povodní v roce 2002.

Podobně jako u daní z příjmů právnických osob byly poskytnuty **úlevy na dani z příjmů fyzických osob** a jejím příslušenství. Jejich výše a struktura je uvedena v následujícím přehledu:

Tabulka č. 6

	v mil. Kč								
	daň			příslušenství daně			celkem		
	požadavek	prominuto	%	požadavek	prominuto	%	požadavek	prominuto	%
Daň z příjmů fyzických osob celkem	170,8	8,9	5,2	519,6	203,9	39,2	690,4	212,8	30,8
- ze závislé činnosti	9,1	1,6	17,6	94,5	38,1	40,3	103,6	39,7	38,3
- z příznámí	161,7	7,3	4,5	425,1	165,8	39,0	586,8	173,1	29,5

Prominuty byly daně z důvodu nesrovnalostí vyplývajících z uplatňování daňových zákonů a u příslušenství se jednalo zejména o prominutí penále z důvodu tvrdosti zákona.

Dále byly poskytnuty úlevy na **dani z přidané hodnoty**. Daň byla prominuta pouze v jednom případě v celkové částce 345 tis. Kč, a to v důsledku nesrovnalostí vyplývajících z uplatňování daňových zákonů. V ostatních případech, kdy bylo požadováno prominutí daně v celkové výši 234 mil. Kč, důvody shledány nebyly.

Tabulka č. 7

	v mil. Kč								
	daň			příslušenství daně			celkem		
	požadavek	prominuto	%	požadavek	prominuto	%	požadavek	prominuto	%
Daň celkem	233,7	0,3	0,1	985,2	583,4	59,2	1 218,9	583,7	47,9
- Daň z obratu	4,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	4,6	0,0	0,0
- DPH	229,1	0,3	0,1	985,2	583,4	59,2	1 214,3	583,7	48,1

Příslušenství daně bylo promíjeno zejména z důvodu odstranění tvrdosti zákona, a to ve výši 584 mil. Kč z celkově požadovaných 985 mil. Kč. Prominutí příslušenství daně ovlivnilo také sdělení Ministerstva financí (tzv. daňová amnestie), které současně vedlo k poklesu počtu případů u posečkání placení daně podle § 6 zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků.

U **spotřebních daní** bylo z požadovaného objemu 5,5 mil. Kč prominuto 3,6 mil. Kč, a to z důvodu nesrovnalostí vyplývajících z uplatňování daňových zákonů.

Požadavkům na prominutí příslušenství daně v celkové výši 49,2 mil. Kč bylo vyhověno z 52,6 %, když bylo prominuto 25,9 mil. Kč, čímž byla odstraněna tvrdost zákona.

Prominutá daň a příslušenství **daně dědické, daně darovací a daně z převodu nemovitostí** v roce 2003:

Tabulka č. 8

	v mil. Kč		
	Prominutá daň	Prominuté příslušenství daně	Celkem prominuto
Majetkové daně celkem	55,0	62,2	117,2
Daň dědická	0,0	0,8	0,8
Daň darovací	1,0	14,3	15,3
Daň z převodu nemovitostí	54,0	47,3	101,1

Celkově bylo v roce 2003 na majetkových daních prominuto 117,2 mil. Kč, z toho převážná část (101,1 mil. Kč) se týkala daně z nemovitostí; u daně dědické a daně darovací bylo promíjeno vesměs pouze příslušenství daně, mj. i z důvodu odstranění tvrdosti v souvislosti s řešením důsledků povodní v roce 2002.

2.1. Daň z příjmů, zisku a kapitálových výnosů

2.1.1. Daň z příjmů právnických osob

Daň z příjmů právnických osob (dále jen „DPPO“) obecně zahrnuje zejména zaplacené zálohy na daň, doplatek daně na základě podaných daňových přiznání, zaplacenou daň dodatečně přiznanou poplatníkem, zaplacenou daň dodatečně vyměřenou správcem daně, zaplacené příslušenství daně, tj. zvýšení daně za pozdě podané daňové přiznání, penále za prodlení s placením, úrok za povolené posečkání s placením, pokuty za neplnění povinností nepeněžité povahy apod.

DPPO patří do kategorie tzv. sdílených příjmů. Její výnos je rozdělován mezi státní rozpočet a územní rozpočty. Na celostátním výnosu této daně se od roku 2002 podílí státní rozpočet 76,31 %, obce 20,59 % a kraje 3,10 %.

Vývoj celostátního výnosu daně z příjmů právnických osob:

Tabulka č. 9

	Skutečnost 2002	Rozpočet 2003		Skutečnost 2003	% plnění	Index 2003/2002
		schválený	po změnách			
DPPO celkem	100,8	107,2	107,2	110,4	103,0	109,5
z toho:						
DPPO státní rozpočet	76,9	81,8	81,8	84,3	103,0	109,6
z celku DPPO						
- daň vybíraná srážkou	10,1	x	x	13,4	x	133,3
- daň z přiznání	90,7	x	x	97,0	x	106,9

Pozn.: státní rozpočet a územní rozpočty bez DPPO za obce

Celkový celostátní výnos DPPO vybraný finančními úřady v České republice za rok 2003 činil **110,4 mld. Kč**, tj. 103,0 % rozpočtu a meziročně vzrostl o 9,6 mld Kč (o 9,5 %).

Z celkového inkasa **připadlo na státní rozpočet 84,3 mld Kč**, což je o **7,4 mld Kč**, tj. o 9,6 % nad úroveň roku 2002 a o 2,5 mld Kč, tj. o 3,0 % více než bylo rozpočtováno.

V hodnoceném roce se již neopakovalo výrazné překročení rozpočtované částky ani vysoká meziroční dynamika vykazovaná v předchozích dvou letech, jež byly ovlivněny zejména mimořádně vysokými zisky dosaženými u značné části velkých poplatníků.

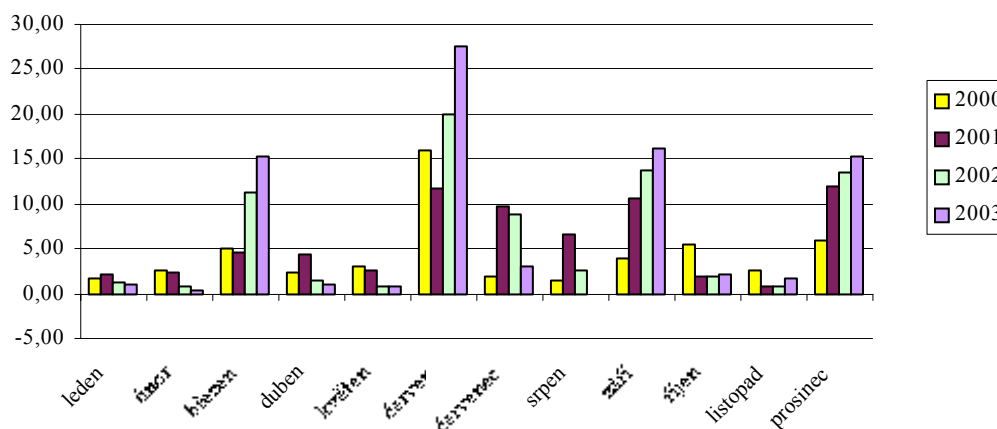
Důvodem mohly být též vyšší zálohy placené podniky na základě výzev po povodních v roce 2002, které pak v individuálních případech snižovaly výši vyrovnání daňové povinnosti za rok 2002 splatné v roce 2003.

To se projevilo i v tom, že odchylka predikce výnosu DPPO uvedená ve státním rozpočtu na rok 2003 od skutečnosti byla ve srovnání s předchozími dvěma roky minimální.

Z hlediska časového průběhu inkasa této daně lze konstatovat, že větší výkyvy v plnění se projevují mezi jednotlivými měsíci v závislosti na termínu splatnosti daně, kdy poslední měsíc čtvrtletí je vzhledem k předcházejícím většinou nejsilnější. Dlouhodobě nejvýnosnějším obdobím kalendářního roku je druhé čtvrtletí. To je dáno zejména legislativní úpravou zákonné lhůty pro případný doplatek daně z příjmů za předchozí zdaňovací období, která u rozhodující skupiny poplatníků DPPO zpravidla připadá právě na červen (s výjimkou let 2001 a 2002, kdy poslední den lhůty připadl na sobotu a neděli, a proto se termín splatnosti posunul na nejbližší následující pracovní den, takže část inkasa sklouzla do měsíce července). Vedle toho je inkaso ovlivněno režimem placení záloh na DPPO v průběhu kalendářního roku, který je z hlediska výše a periodicity placených záloh členěn do dvou samostatných částí tzv. zálohových období. V končícím zálohovém období, to je zpravidla do konce 1. čtvrtletí, platí poplatníci zálohy na daň podle daňové povinnosti přiznané v předcházejícím roce (vyměřené podle hospodářských výsledků předminulého roku). V novém zálohovém období obvykle počínajícím od druhého či třetího čtvrtletí (zpracovávali přiznání daňový poradce nebo se jednalo o osoby povinně podléhající auditu) platí poplatníci zálohy podle daňové povinnosti přiznané s daným rocem (vyměřené podle hospodářských výsledků předchozího roku). V roce 2003 došlo vzhledem k předchozím dvěma rokům k poklesu dynamiky růstu právě vlivem dosažených nižších hospodářských výsledků právnických subjektů za rok 2002.

Průběh měsíčního inkasa DPPO do SR během roku ilustruje následující graf:

Graf č.2

Mírné překročení rozpočtovaného výnosu DPPO rozpočtovaného na rok 2003 (o 2,5 mld Kč, tj. o 3,0 %) pozitivně ovlivnily především tyto faktory:

- pokračující působení legislativních úprav přijatých s účinností od roku 1998 a zejména pak od roku 2001 (vliv novely provedené zákonem č. 492/2000 Sb., která mimo jiné omezila přípustnou tvorbu daňových opravných položek),
- rostoucí ziskovost sektoru bankovníctví,
- očekávané zrušení možnosti uplatňovat tzv. „dividendovou slevu“ podle § 35 odst. 3 zákona o daních z příjmů, které se projevilo zvýšeným objemem výplat nerozděleného zisku z let minulých v závěru roku 2003,
- změna § 5 zákona č. 593/1992 Sb., o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZoR“), provedená novelou č. 126/2002 Sb. s účinností k 1.5.2002, která byla radikálním zásahem v oblasti zákonných rezerv a opravných položek u bank od počátku samotné existence ZoR, spočívajícím v opuštění principu uplatňování opravných položek v základu daně u bank podle účetní tvorby opravných položek ve smyslu klasifikace pohledávek dle ČNB, a zpřísnění podmínek tvorby zákonných rezerv.

Z meziročního srovnání údajů z daňové statistiky vyplývá, že došlo k významnému snížení:

- a) stavu zákonných opravných položek a rezerv u bank k 31.12.2002 oproti stavu k 31.12.2001 o částku 34,4 mld. Kč,
- b) běžné roční tvorby zákonných opravných položek a rezerv u bank za zdaňovací období roku 2002 oproti zdaňovacímu období 2001 o částku 9,8 mld. Kč.

V této souvislosti je rovněž podstatná skutečnost, že se tak stalo při zvyšujícím se objemu poskytnutých úvěrů. Z výše uvedených údajů lze konstatovat zcela zřejmý pozitivní dopad této legislativní změny do státního rozpočtu z hlediska inkasa daně z příjmů právnických osob v řádu miliard Kč.

Na druhé straně naopak určité zpomalení tempa růstu inkasa DPPO ve druhém pololetí roku 2003 zapříčinily některé změny vyplývající z novel zákona o daních z příjmů provedených

- zákonem č.260/2002 Sb., jímž byl m.j. zaveden nový systém zdanění operací s cennými papíry, který u cenných papírů oceňovaných reálnou hodnotou akceptuje způsob jejich zaúčtování, z čehož vyplývá, že bez omezení jsou daňově uznatelné i ztráty z těchto operací,
- zákonem č.575/2002 Sb. (tzv. povodňová novela), který m.j. umožnil při dodržení stanovených podmínek snížit až o 10 % základ daně z příjmů právnických osob za zdaňovací období započaté v roce 2002, jestliže byly poskytnuty dary na financování odstraňování následků povodní a záplav, k nimž došlo v roce 2002 na území České republiky, které se promítly do výše daňové povinnosti uvedené v daňových přiznáních za zdaňovací období započatá v roce 2002, z níž je odvozována zákonná výše a periodicita záloh placených ve druhém pololetí 2003.

Mezi daňové subjekty, které za rok 2003 **odvedly nejvyšší celkovou částku DPPO patří především poplatníci z oboru bankovníctví, telekomunikací, výroby a rozvodu elektřiny, plynu, výrobci tabákových výrobků a piva, automobilový průmysl a velkoobchod.** Přitom ze statistiky daňové správy vyplývá, že cca 17 % celorepublikového výnosu DPPO za rok 2003 pochází od pouhých sedmi právnických osob.

2.1.2. Daň z příjmů fyzických osob

Celostátní inkaso daně z příjmů fyzických osob dosáhlo výše 124,0 mld Kč, což je o 3,2 mld Kč (o 2,5 %) méně než uvažoval rozpočet, ale o 8,8 mld Kč (o 7,6 %) více než v roce 2002. Z této částky bylo převedeno do rozpočtů obcí 31,8 mld Kč a do příjmů krajů 3,6 mld Kč.

Rozhodující část daně z příjmů fyzických osob (cca 76 %) tvoří daň z příjmů ze závislé činnosti. Její výnos za rok 2003 ve výši 94,7 mld Kč naplnil rozpočtovaný předpoklad na 97,2 %, při meziročním zvýšení o 8,1 mld Kč, tj. o 9,3 %. Daňové příjmy srážené podle zvláštní sazby činily 7,2 mld Kč, při nejvyšším plnění (121,5 %) ze všech tří druhů DPFO. Proti předchozímu roku byl výběr této daně vyšší o 0,5 mld Kč. Naopak nejnižší plnění rozpočtu bylo vykázáno u inkasa daně placené poplatníky na základě podaných daňových přiznání. To svým objemem 22,1 mld Kč naplnilo rozpočet pouze na 92,6 %, při mírném meziročním růstu o 0,2 mld Kč, t.j. o 1,1 %.

Rozpočet DPFO a jeho skutečné plnění za rok 2003 ukazuje uvedená tabulka:

Tabulka č. 10

Ukazatel	skutečnost 2002			rozpočet 2003			skutečnost 2003			% plnění 2003			index 2003/2002		
	celkem	v tom		celkem	v tom		celkem	v tom		celkem	v tom		celkem	v tom	
		státní rozpočet	územní rozpočty		státní rozpočet	územní rozpočty		státní rozpočet	územní rozpočty		státní rozpočet	územní rozpočty		státní rozpočet	územní rozpočty
Daň z příjmu fyzických osob celkem	115,19	82,11	33,08	127,20	90,60	36,60	123,96	88,63	35,33	97,5	97,8	96,5	107,6	107,9	106,8
v tom:															
zvláštní sazba	6,70	5,11	1,59	5,90	4,50	1,40	7,17	5,47	1,70	121,5	121,6	121,4	107,0	107,0	106,9
podnikatelská činnost	21,90	12,22	9,68	23,90	13,30	10,60	22,13	12,35	9,78	92,6	92,9	92,3	101,1	101,1	101,0
závislá činnost	86,59	64,78	21,81	97,40	72,80	24,60	94,66	70,81	23,85	97,2	97,3	97,0	109,3	109,3	109,4

Podle novely zákona č. 243/2000 Sb. náleží státnímu rozpočtu 76,31 % výnosu DPFO srážené podle zvláštní sazby, 74,81 % výnosu DPFO ze závislé činnosti a 55,78 % DPFO placené poplatníky podávajícími daňová přiznání.

Inkaso státního rozpočtu ze všech tří složek daně z příjmů fyzických osob dosáhlo 88,6 mld Kč a bylo pod úrovní rozpočtu o 2,0 mld Kč (o 2,2 %), při meziročním růstu o 6,5 mld Kč, tj. o 7,9 % (schválený rozpočet počítal s celoročním růstem o 8,5 mld Kč, tj. o 10,3 % proti skutečnosti 2002).

a) Daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti

Objem daňových příjmů ze závislé činnosti, náležející státnímu rozpočtu, dosáhl výše 70,8 mld Kč a zůstal pod úrovní rozpočtu o 2,0 mld Kč, tj. o 2,7 %. Meziročně však vzrostl o 6,0 mld Kč, tj. o 9,3 %, což je důsledek růstu mezd, přičemž stupnice klouzavě progresivní daňové sazby i nezdánitelné části základu daně zůstaly beze změn. V nárůstu inkasa se promítl i růst minimální mzdy.

b) Daň z příjmů fyzických osob vybíraná zvláštní sazbou

Na dani srážené podle zvláštní sazby inkasoval státní rozpočet 5,5 mld Kč, tj. téměř o 1,0 mld Kč (o 21,6 %) více než bylo rozpočtováno. Na rozdíl od minulých let (1999-2002) došlo u této váhově méně významné složky poprvé k meziročnímu nárůstu (7,0 %), a to vlivem růstu výplat dividend a podílů na zisku obchodních společností. U ostatních příjmů fyzických osob podléhajících srážkové dani nebyly zaznamenány významné změny.

c) Daň z příjmů fyzických osob z příznání.

Na dani z příjmů placené na základě daňového příznání inkasoval státní rozpočet 12,3 mld Kč, což představuje 92,9 % rozpočtu a meziroční růst o 1,1 %.

Na výnos této daně působí stejné vlivy jako na výnos daně z příjmů právnických osob. Souvisí to s hospodářskými výsledky daňových subjektů v roce 2002, neboť u daní z podnikání odpovídá inkaso (zálohy na daň) v běžném roce hospodářským skutečnostem předešlého roku.

Na inkaso této daně působily zejména tyto protisměrné vlivy:

- zvýšená daňová povinnost v příznáních za rok 2002 a v důsledku toho i zvýšená zálohová povinnost v průběhu roku 2003,
- pokračující zvýšená hospodářská aktivita daňových subjektů,
- snižování počtu subjektů uplatňujících ztrátu z minulých období,
- zvyšování počtu poplatníků podávajících příznání, avšak nikoliv v důsledku podnikání, ale povinnosti podat toto příznání kvůli odpočtu úroků z hypotečních úvěrů (výběr daně z příznání se tak snižuje na úkor výběru daně ze závislé činnosti),
- mimořádné výdaje podnikatelů a pronajímatelů v souvislosti s katastrofálními povodněmi v roce 2002 výrazně snížily základ daně v příznáních v roce 2003,
- převod podnikatelských aktivit na obchodní společnosti.

Vliv povodní se projevil nejen v **nenaplnění rozpočtu** u daně z příznání, ale i u daně ze závislé činnosti. Povodně měly za následek snížení základu daně mnoha podnikatelům i pronajímatelům, neboť měli zvýšené výdaje na opravy a hlavně výrazné výpadky v produkci a tím i v příjmech. Zvýšením limitu pro odpočet darů na povodně zákonem č. 575/2002 Sb. (tzv. povodňová novela zákona o daních z příjmů, která byla schválena až po zákonu o rozpočtu, a to s účinností již za rok 2002) pak došlo k určitému vlivu na snížení výnosu daně nejen z příznání, ale zejména i ze závislé činnosti. Výrazný, tj. vyšší než očekávaný nárůst objemu úvěrů ze stavebního spoření a hypotečních úvěrů rovněž snížil oproti předpokladům rozpočtu daňovou povinnost.

2.2. Vnitřní daně ze zboží a služeb

2.2.1. Daň z přidané hodnoty

Výběr daně z přidané hodnoty je prováděn prostřednictvím dvou státních institucí, a to celními orgány a finančními úřady. Celní úřady vybírají tuto daň při dovozu zboží do republiky a finanční úřady ji inkasují ze zdanitelných plnění uskutečněných v tuzemsku. DPH inkasovaná těmito orgány odráží režim placení, kdy veškeré odpočty jsou spravovány výhradně finančními úřady.

Finanční úřady vrátily v roce 2003 o 12,4 mld Kč více než v roce 2002. Toto zvýšení koresponduje s vyšším výběrem daně při dovozu, když celní úřady evidují za rok 2003 na účtu DPH téměř o 17,0 mld Kč více než v roce 2002.

Finanční úřady (FÚ) a celní úřady (CÚ) se podílely na celostátním inkasu DPH v letech 2001 až 2003 takto:

Tabulka č. 11

	2001			2002			2003		
	Celkem	FÚ	CÚ	Celkem	FÚ	CÚ	Celkem	FÚ	CÚ
Inkaso DPH	376,81	142,81	234,00	374,21	150,12	224,09	396,24	155,18	241,06
Nadměrné odpočty	-224,93	-224,93	0,00	-219,00	-219,00	0,00	-231,39	-231,39	0,00
Čisté inkaso	151,88	-82,12	234,00	155,21	-68,88	224,09	164,85	-76,21	241,06
meziroční index inkasa v %	110,0	107,3	111,7	99,3	105,1	95,8	105,9	103,4	107,6
meziroční index čistého inkasa v %	104,1	-129,3	111,7	102,2	-83,9	95,8	106,2	110,6	107,6

DPH lze z hlediska techniky výběru rozložit do tří komponent – daň z dováženého zboží, daň ze zboží a služeb prodáváných v tuzemsku a tzv. nadměrné odpočty (vratky, které si nejčastěji uplatňují importéři a exportéři). Inkaso daně ze zboží a služeb prodáváných v tuzemsku vzrostlo meziročně o 3,4 %, inkaso daně z dováženého zboží vzrostlo o 7,6 %. Objem nadměrných odpočtů vzrostl o 5,7 % a čisté inkaso o 6,2 %.

Meziroční růst inkasa DPH realizovaného FÚ odpovídá reálným predikcím ekonomických ukazatelů (zvýšená spotřeba domácností a vlády), ze kterých se vycházelo při sestavování rozpočtu, neboť tyto bezprostředně ovlivňují inkaso DPH. Vyšší inkaso u CÚ se ale na druhé straně negativně promítá do vyšších vratek DPH u FÚ, kde působí časový posun, který způsobuje, že vyšší úroveň vratek DPH se dostane na úroveň nárůstu inkasa u CÚ cca za dva měsíce.

V roce 2003 představoval celkový celostátní výnos této fiskálně nejvýznamnější daně **164,9 mld Kč**, což představuje meziroční nárůst o 6,2 % (absolutně o 9,6 mld Kč). Proti celostátně rozpočtované částce, bylo dosažené inkaso o 3,8 % vyšší (absolutně o 6,1 mld Kč), což je poprvé od roku 1999 (v letech 2000 až 2002 nebyly rozpočtované hodnoty naplněny).

Na celostátních příjmech DPH participují v souladu se zákonem č. 483/2001 Sb., o rozpočtovém určení daní, vedle státního rozpočtu i obce a kraje. Z celkového celostátního výnosu DPH náleží 20,59 % rozpočtům obcí, 3,1 % rozpočtům krajů a 76,31 % státnímu rozpočtu. Za celý rok 2003 bylo do rozpočtů krajů převedeno 5,1 mld Kč a do rozpočtu obcí 34,1 mld Kč.

Příjem státního rozpočtu z DPH dosáhl 125,7 mld Kč, což představuje **103,7 % rozpočtované částky** (v roce 2002 byl rozpočet naplněn pouze z 96,6 %) a meziroční nárůst o 7,3 mld Kč, tj. o 6,1 %, přičemž rozpočet počítal s růstem o 2,4 % proti skutečnosti předchozího roku.

Vývoj inkasa daně je obecně dán objemem a strukturou konečné spotřeby z hlediska DPH, což jsou transakce mezi plátcí DPH a neplátcí DPH a ty transakce mezi plátcí DPH, kde není právo na uplatnění daně na vstupu. Nejvýznamnějšími komponenty jsou spotřeba domácností a spotřeba vlády. Celková spotřeba meziročně vzrostla o 6,6 %, při současné mírné změně její struktury ve prospěch zboží a služeb zatížených sníženou sazbou daně. Vzrůstající podíl zboží a služeb zatížených sníženou sazbou v konečné spotřebě je pokračováním trendu, který začal v roce 1999. V roce 2003 tento podíl představoval 25,8 %, zatímco v roce 1999 jen 22,0 %.

Z analýzy inkasa DPH podle sektorů vyplývá, že mezi obory, které meziročně **nejvíce přispěly k nárůstu inkasa DPH**, ať už zvýšením odvodu vlastní daně nebo snížením nadměrných odpočtů, patří: **velkoobchod, maloobchod, služby** převážně pro podniky, **prodej motorových vozidel a pohonných hmot, koksování a rafinérské zpracování ropy**.

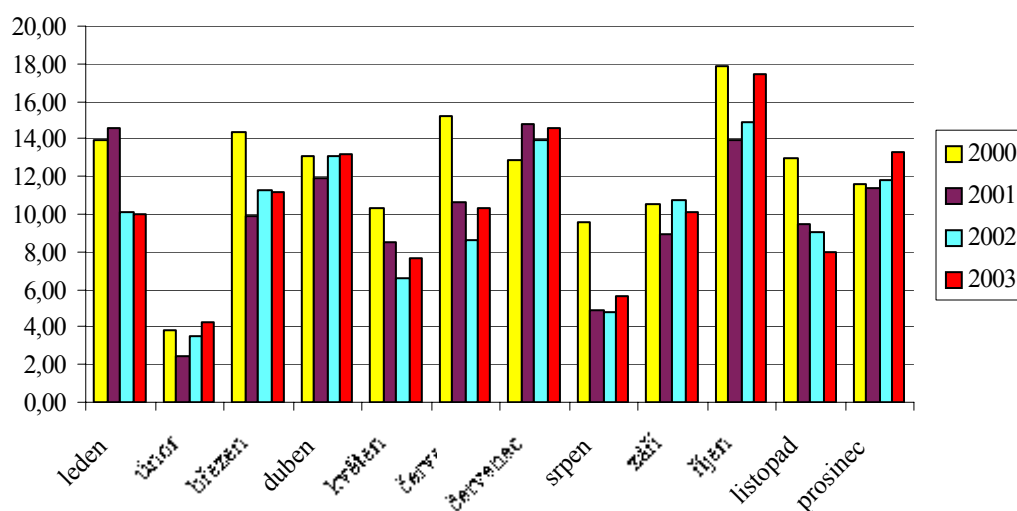
Značný význam měl i vysoký nárůst objemů stavebních prací umocněný nutností oprav po povodních v roce 2002. Vzhledem ke snížené sazbě DPH, které jsou stavební práce zatíženy, a vzhledem k tomu, že vstupy do stavebnictví jsou zařazeny vesměs do základní sazby, však tento fakt neměl v celkovém inkasu DPH rozhodující význam.

Z hlediska struktury pak v roce 2003 absolutně nejvíce DPH (odvod vlastní daně minus nadměrné odpočty) připadlo na velkoobchod, maloobchod, koksování a rafinérské zpracování ropy, prodej motorových vozidel a pohonných hmot, služby převážně pro podniky a na výrobu a rozvod elektřiny, plynu, páry a teplé vody.

Tak jako v minulých letech projevují se ve vývoji inkasa DPH **sezónní vlivy**. V měsíci únoru běžného roku dochází pravidelně k výpadku daně, který je spojen především s **vracením nadměrných odpočtů** deklarovaných za poslední zdaňovací období roku předcházejícího.

Vývoj inkasa DPH dle jednotlivých měsíců:

Graf č. 3

2.2.2. Spotřební daně

Celostátní výnos spotřebních daní v roce 2003 představoval **84,2 mld Kč** a byl tak téměř o **6 mld Kč, tj. o 7,6 % vyšší** než předpokládal rozpočet. V porovnání s rokem 2002 bylo celkové inkaso vyšší o 4,7 mld Kč, tj. o 5,9 %. Obdobně jako u DPH byly poprvé od roku 1999 záměry rozpočtu dosaženy, resp. překročeny.

Stejně jako DPH, je i tato daň vybírána jak finančními, tak celními orgány. **Celní úřady vybraly 41,1 mld Kč** (o 0,2 mld Kč více než v roce 2002), **finanční úřady pak 43,1 mld Kč** (o 4,5 mld Kč, tj. o 11,6 % více než v roce 2002).

Výši inkasa spotřebních daní v průběhu předchozích let ilustruje tabulka:

Tabulka č. 12

Spotřební daně	v mld Kč						
	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Inkaso - finanční úřady	33,61	30,03	30,53	30,71	33,60	38,61	43,10
Inkaso - celní úřady	30,56	37,77	42,62	40,17	42,70	40,87	41,07
Inkaso celkem	64,17	67,80	73,14	70,88	76,30	79,49	84,17

Výnos spotřebních daní podle jednotlivých komodit vybraných finančními a celními úřady v roce 2003 a srovnání s předchozími dvěma roky ukazuje následující přehled:

Tabulka č. 13

	v mil. Kč						
	2001		2002		2003		Index
	skutečnost	podíl na celku v %	skutečnost	podíl na celku v %	skutečnost	podíl na celku v %	skutečnost 2003/2002
Uhlovodíková paliva a maziva	52 856	69,28	53 999	67,94	57 077	67,81	105,7
Tabákové výrobky	13 194	17,29	15 786	19,86	17 691	21,02	112,1
Lih	6 430	8,43	5 903	7,43	5 514	6,55	93,4
Pivo	3 482	4,56	3 498	4,40	3 585	4,26	102,5
Víno	335	0,44	298	0,37	311	0,37	104,4
Celkem	76 297	100,00	79 484	100,00	84 178	100,00	105,9

Na celkovém výnosu spotřebních daní má **největší podíl (67,8 %) daň z uhlovodíkových paliv a maziv**. Její výnos dosáhl **57,1 mld Kč** (po vyloučení vratek daně dle příslušných paragrafů zákona o spotřebních daních) a **meziročně vzrostl o 3,1 mld Kč, tj. o 5,7 %**. **Nárůst inkasa ovlivnil především nákup většího množství pohonných hmot ze státních hmotných rezerv** a zvýšená spotřeba pohonných hmot v tuzemsku. Obecně lze zaznamenat i pokles nároků na vrácení spotřební daně z LTO použitých pro výrobu tepla z důvodu příznivých povětrnostních podmínek v roce 2003 oproti roku 2002, kdy byly vysoušeny budovy a dosoušeno vlhké obilí a seno po povodních.

Zhruba pětinu (21 %) celkového výnosu spotřebních daní tvoří spotřební daň z tabákových výrobků, jejíž podíl na celkovém inkasu se v posledních dvou letech v důsledku vysoké dynamiky trvale zvyšuje.

Příjem státního rozpočtu ze spotřebních daní je tvořen celou daní z tabákových výrobků, piva, vína, lihu a lihovin a 80 % inkasa daně z uhlovodíkových paliva maziv. Státnímu fondu dopravní infrastruktury je určeno 20 % z daňového výnosu této komodity.

Na **státní rozpočet** v roce 2003 připadlo z celkového výnosu spotřebních daní **72,8 mld Kč**, což je 5,3 mld Kč (7,8 %) nad rozpočtovanou částkou a o 4,2 mld Kč (o 6,1 %) více než v roce 2002. Do příjmů Státního fondu dopravní infrastruktury bylo převedeno 11,4 mld Kč.

Výnos spotřebních daní podle jednotlivých položek ukazuje následující tabulka:

Tabulka č. 14

	v mil. Kč							
	2000		2001		2002		2003	
	Skut.	Index 2000/1999	Skut.	Index 2001/2000	Skut.	Index 2002/2001	Skut.	Index 2003/2002
z uhlovodíkových paliv a maziv	47 286	100,7	54 835	116,0	55 370	101,0	58 411	105,5
z tabáku a tabákových výrobků	14 939	95,5	13 194	88,3	15 786	119,6	17 690	112,1
z vína	373	68,1	335	89,8	298	89,0	309	103,7
z piva	3 405	95,5	3 482	102,3	3 498	100,5	3 583	102,4
z lihu a lihovin	5 842	91,2	6 430	110,1	5 903	91,8	5 512	93,4
vratky SD - zelená nafta	-954	x	-1 271	133,2	-1 310	103,1	-1 272	97,1
vratky SD - technické benziny	.	.	-696	x	-49	7,0	-48	98,0
vratky SD osobám jiných států	-12	x	-10	83,3	-12	120,0	-14	116,7
vratky SD ozbrojeným silám jiných států	.	.	-2	x	x	x	x	x
převod SD z uhlovod.paliv a maziv do SFDI	.	.	-10 487	x	-10 878	x	-11 410	x
Celkem	70 879	96,9	65 810	92,8	68 607	104,3	72 761	106,1

Meziroční **nárůst inkasa daně z uhlovodíkových paliv a maziv** po odpočtu převodu do SFDI a po odpočtu vrátek za zelenou naftu, technické benziny a cizím státním příslušníkům **představoval 2,5 mld Kč, tj. 5,9 %**.

Po celé hodnocené období přetrvávala tendence nárůstu prodejů motorové nafty oproti prodejům benzinů. Světové ceny ropy byly v r. 2003 poměrně příznivé a nedošlo ani k jejich významnějším výkyvům v souvislosti s válkou v Iráku. Také příznivý kurz koruny vůči dolaru se projevil v cenách nakupované ropy a tím i v cenách uhlovodíkových paliv a maziv. Tento pozitivní vývoj ovlivnily negativní důsledky kritizovaných relativně vysokých nákladů a marží tuzemských výrobců a distributorů pohonných hmot.

Významný byl nárůst druhé nejvýznamnější komodity zatížené spotřební daní - tabákových výrobků, který činil 12,1 %, i když v předchozím roce 2002 byl nárůst markantnější 19,6 %. U této komodity se projevilo především očekávané zvýšení sazeb k 1. lednu 2004, čímž došlo k předzásobením se prodejců cigaret v závěru roku 2003. Svou roli na celkovém vyšším výnosu sehrály i cílené kontroly stánkového prodeje pašovaných cigaret.

Inkaso ostatních váhově méně významných položek (daň z lihu, piva a vína) **dosáhlo v souhrnu hodnoty 9,4 mld Kč** a proti roku 2002 se snížilo o 295 mil. Kč, tj. o 3,0 %. Tento **pokles se týkal hlavně daně z lihu a lihovin** (-391 mil. Kč) a byl ovlivněn platbami největšího producenta lihovin (přeplatek daně za rok 2002 ve výši 125 mil. Kč, který byl finančním úřadem vrácen a dále propad zálohových splátek v říjnu a listopadu 2003 o 235 mil. Kč).

Spotřební daň inkasovaná z piva ve výši 3,6 mld Kč je v posledních letech stabilní a osciluje kolem této hodnoty. Příznivý vývoj inkasa ovlivňují zejména největší producenti, kteří zvýšeným výstavem piva na vnitřní trh zvýšili i objem vytvořené spotřební daně (např. Plzeňský Prazdroj), přičemž jeho vývoz se snížil.

Inkaso spotřební daně z vína dosáhlo 309 mil. Kč a po poklesu v předchozích dvou letech meziročně vzrostlo o 3,7 %. Nárůst byl mimo jiné ovlivněn zvýšenou výrobou a odbytem šumivých vín v tuzemsku. Významným faktorem bylo i efektivnější vymáhání starších daňových nedoplatků.

V celkové sumě vybraných spotřebních daní se promítají i vratky tzv. „zelené nafty“, technických benzinů, vratka SD osobám požívajícím výsady a imunitu a ozbrojeným silám cizích států.

Objem vratek ze zelené nafty (§ 12 f zákona č. 587/1992 Sb., o spotřební dani) se proti roku 2002 mírně snížil o 38 mil. Kč, tj. o 2,9 %. Jedná se o nárokovou položku, jejíž způsob výpočtu je stanoven vyhláškou Ministerstva zemědělství (výše vrácené daně je vymezena stanovením ročního limitu spotřebovaných pohonných hmot). Poplatníkům provozujícím zemědělskou prvovýrobu, lesní školky a obnovu a výchovu lesa bylo tak v roce 2003 **vráceno 1 272 mil. Kč**. Pokles částky vrácené daně ze zelené nafty byl důsledkem nepříznivých povětrnostních podmínek v roce 2003 (sucho), kdy některé zemědělské práce byly prováděny v menším rozsahu.

Vratky spotřební daně za technické benziny byly vykázány zhruba ve stejné výši jako v roce 2002 (48 mil. Kč). Nepatrný meziroční pokles záporného inkasa o 1 mil. Kč byl ovlivněn podstatným útlumem nebo ukončením výroby u některých firem, na druhé straně se ale zvýšil počet poplatníků nárokových vrácení daně.

2.3. Poplatky z vybraných činností

2.3.1. Správní poplatky

U položky správní a soudní poplatky došlo k metodické změně, jak již bylo uvedeno v úvodu kapitoly o příjmech státního rozpočtu. Od roku 2003 podle platné rozpočtové skladby je do daňových příjmů zařazena pouze položka „správní poplatky“ a příslušná část tržeb z prodeje kolků, které byly použity na úhradu správních poplatků. Položka „soudní poplatky“ a příslušná část tržeb z kolků byla přesunuta do skupiny nedaňových příjmů.

U správních poplatků byl předpokládaný rozpočet ve výši 4,4 mld Kč splněn pouze na 78,9 %, když byly **inkasovány ve výši 3,5 mld Kč**. Proti roku 2002 bylo vybráno méně o 0,6 mld Kč.

Rozpočtovaný výnos ze správních poplatků je vždy jen kvalifikovaným odhadem podle skutečného výnosu předcházejícího období, s přihlédnutím ke změnám nejen právní úpravy správních poplatků. **Snížený výnos** proti předchozímu roku 2002 **souvisí s reformou veřejné správy** (zrušení okresních úřadů k 31.12.2002). Správní poplatky vybrané okresními úřady byly v roce 2002 příjmem státního rozpočtu, zatímco v roce 2003 správní řízení přešla do působnosti územních samosprávných celků a tyto poplatky jsou příjmem územních rozpočtů.

2.3.2. Poplatky a odvody v oblasti životního prostředí

Tato položka zahrnuje poplatky představující **povinnou platbu za využívání životního prostředí**. Poplatky zahrnují i příslušenství ukládané v řízení o poplatku, pokud toto není evidováno samostatně. Nepatří sem však pokuty za porušení předpisů a opatření k ochraně životního prostředí.

Jedná se **především o odvody za ukládání radioaktivních odpadů** od původců těchto odpadů (především od a.s. ČEZ) na tzv. jaderný účet. Vykázaná **skutečnost ve výši 1,2 mld Kč naplnila rozpočet na 112,6 %** a proti předchozímu roku byla vyšší téměř o 0,5 mld Kč, tj. o 73,1 %.

2.4. Daně a cla za zboží a služby ze zahraničí

Do této skupiny daní patří **clo**, jehož výnos je výhradním příjmem státního rozpočtu. Jeho výše činila **10,3 mld Kč** a byla tak nad úrovní rozpočtu (o 0,7 mld Kč, tj. o 6,8 %) i nad úrovní roku 2002 (o 0,5 mld Kč, tj. o 4,9 %).

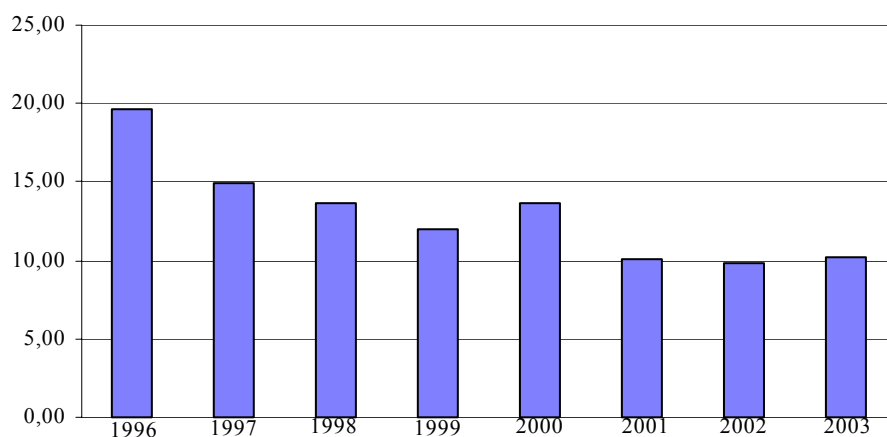
Vyšší výnos cla souvisí s vyšším objemem dovozů, který byl významně ovlivňován kursovým vývojem, a to zejména ve druhém pololetí roku 2003. Objem dovozů dosáhl v roce 2003 nejvyšší hodnoty za sledované období let 1993-2003 (dovoz zboží v roce 2003 meziročně vzrostl o 8,4 %). **Celní incidence**, ve které se odráží poslední etapa liberalizace obchodu s Evropskou unií v souladu s Evropskou dohodou o přidružení ČR (tzv. asociační dohoda), **dosáhla 0,71 procentních bodů**. Oproti stejnému období roku 2002 došlo k jejímu snížení o 0,04 procentního bodu.

Tabulka č. 15

	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Celní incidence v %	4,9	4,6	4,0	3,5	2,1	1,5	1,2	1,1	0,72	0,75	0,71
Clo v mld Kč	15,1	17,0	17,4	19,7	14,9	13,6	12,0	13,6	10,0	9,8	10,3

Objem cla od roku 1996, kdy dosáhl maxima téměř 20 mld Kč, má trvale klesající tendenci, což je vidět z následujícího grafu :

Graf č.4

2.5. Majetkové daně

Do této skupiny patří daně z majetku, jež jsou výhradním příjmem obcí, a daně z majetkových a kapitálových převodů plynoucí v plné výši do státního rozpočtu.

2.5.1. Daň z majetkových a kapitálových převodů

Ve schváleném státním rozpočtu na rok 2003 byly zapracovány příjmy z majetkových daní, tj. daně dědické, daně darovací a daně z převodu nemovitostí, ve výši 8,9 mld Kč, skutečně dosažené **inkaso činilo 8,8 mld Kč**, t.j. 98,6 % rozpočtované částky a meziročně vzrostlo o 0,9 mld Kč.

Údaje o plnění jsou uvedeny v následující tabulce:

Tabulka č. 16

Ukazatel	rok 2002				rok 2003			
	rozpočet	skutečnost	% plnění	Index 2002/2001	rozpočet	skutečnost	% plnění	Index 2003/2002
Inkaso celkem	8 200	7 858	95,8	122,4	8 900	8 773	98,6	111,6
v tom:								
daň dědická	100	86	86,0	76,8	100	100	100,0	116,3
daň darovací	500	601	120,2	126,5	680	648	95,3	107,8
daň z převodu nemovitostí	7 600	7 171	94,4	122,9	8 120	8 025	98,8	111,9

Daň dědická

U daně dědické došlo oproti roku 2002 **k nárůstu příjmů o 14 mil. Kč** (index 116,3 %) při plnění rozpočtu na 100 %. Přestože u této daně je výnos ovlivněn osvobozením veškerého bezúplatně nabytého majetku děděním mezi osobami zařazenými do I. skupiny osob pro účely výpočtu daně dědické (příbuzní v řadě přímé a manželé), zvyšuje se hodnota majetku, který je předmětem dědění u neosvobozených nabytí majetku.

Daň darovací

Příjmy daně darovací se ve srovnání s rokem 2002 zvýšily o 47 mil. Kč a **dosáhly částky 648 mil. Kč** při plnění rozpočtované částky na 95,3 %. U daně darovací jsou zakotvena poměrně rozsáhlá osvobození bezúplatných nabytí majetku. Zejména se jedná o bezúplatná nabytí majetku určená na financování veřejně prospěšných činností včetně nabytí majetku nadacemi a nadačními fondy, státem registrovanými církvemi a náboženskými společnostmi, obecně prospěšnými společnostmi a politickými stranami. Dále jsou osvobozena bezúplatná nabytí majetku nejbližšími příbuznými u movitých věcí do výše 1 mil. Kč a do stejné výše 1 mil. Kč i nabytí vkladů na účtech u bank, peněžních prostředků a cenných papírů v tuzemsku. I přes tuto skutečnost má daň darovací vzestupnou tendenci.

Ke zvýšení příjmů daně darovací oproti předcházejícímu období došlo nejen v důsledku zvýšení počtu a hodnot bezúplatně převáděného majetku, ale nepochybně také v důsledku zvýšení efektivnosti vymáhací činnosti správců daně.

Daň z převodu nemovitostí

Daň z převodu nemovitostí je z majetkových daní nejvýznamnější a představuje řádově 91 % z celkového úhrnu majetkových daní.

Inkaso daně z převodu nemovitostí je oproti roku 2002 **vyšší o 854 mil. Kč**. Výše inkasa této daně je ovlivněna prostředím na trhu s nemovitostmi, na to navazujícím počtem převodů či přechodů vlastnického práva k nemovitostem a zejména hodnotou převáděných nemovitostí. I přes rozsáhlá zákonná osvobození od této daně vykazuje její inkaso i nadále vzestupnou tendenci.

2.6. Ostatní daňové příjmy

Podskupení položek rozpočtové skladby „Ostatní daňové příjmy“ zahrnuje doplatky staré daňové soustavy, odvody nahrazující zaměstnávání občanů se změněnou pracovní schopností (ZPS), ostatní odvody a příslušenství a nerozúčtované a nezařaditelné daňové příjmy.

Skutečnost za rok 2003 byla vykázána ve výši 939 mil. Kč a značně převýšila rozpočtovanou částku (plnění na 268,4 %). Z toho 62,3 % připadá na odvody nahrazující zaměstnávání občanů ze ZPS, tj. 585 mil. Kč, což je 167,1 % rozpočtu. Zbývajících 354 mil. Kč připadá na ostatní daňové příjmy, které nebyly rozpočtovány.

3. Daňové nedoplatky

Daňové nedoplatky jsou spravovány třemi subjekty – územními finančními orgány, Českou správou sociálního zabezpečení (ČSSZ) a celními orgány. Daňové nedoplatky se týkají jak daňových příjmů státního rozpočtu, tak i daňových příjmů územních samosprávných celků a státních fondů.

Nedoplatky všech daňových příjmů dosáhly ke konci roku 2003 celkové výše 172,9 mld Kč a proti roku 2002 vzrostly pouze o 145 mil. Kč, tj. o 0,1 %. To je nejnižší meziroční nárůst od roku 2000, kdy započal proces postupného poklesu tempa růstu nedoplatků (rok 2000 = 6,0 %; rok 2001 = 3,2 %; rok 2002 = 3,4 %).

Od roku 1998 dochází také k poklesu podílu daňových nedoplatků na kumulativním inkasu daňových příjmů. Zatímco v roce 1998 dosáhl v případě celkových nedoplatků uvedený ukazatel výše 4,4 %, v roce 2003 činil 2,7 %. U nedoplatků evidovaných územními finančními orgány se tento podíl snížil z 8,1 % v roce 1998 na 5,1 % v roce 2003. U celních orgánů nastal pokles z 0,6 % na 0,4 % a u České správy sociálního zabezpečení z 4,3 % na 3,0 %.

Podrobněji je vývoj nedoplatků podle jednotlivých druhů daňových příjmů uveden v tabulkové části státního závěrečného účtu (sešit G, tab. č. 17a, 17b, 17c).

Největší objem nedoplatků za rok 2003 ve výši **99,8 mld Kč**, tj. 57,7 %, evidovaly **územní finanční orgány**. Ty spravují nedoplatky všech daňových příjmů, vyjma cla a menších částí nedoplatků daně z přidané hodnoty a spotřebních daní, které spravují celní orgány a vyjma nedoplatků pojistného, spravovaných ČSSZ.

Druhý největší objem daňových nedoplatků za rok 2003 ve výši **63,7 mld Kč**, tj. 36,9 %, eviduje **Česká správa sociálního zabezpečení**. Ta spravuje nedoplatky pojistného na sociální zabezpečení a na státní politiku zaměstnanosti. Podrobněji jsou nedoplatky v působnosti ČSSZ uvedeny v části II/4 této zprávy.

Třetím subjektem, spravujícím daňové nedoplatky, jsou **celní orgány**. Jimi sledované nedoplatky dosáhly výše **9,4 mld Kč**, což z celkového objemu všech daňových nedoplatků znamená 5,4 %. Podrobný vývoj nedoplatků v působnosti celních orgánů je součástí zprávy o činnosti celních orgánů (viz příloha C).

Daňové nedoplatky v evidenci územních finančních orgánů

Územní finanční orgány v postavení správce daně evidují u všech daňových subjektů jejich daňové a platební povinnosti, úhrady nebo zániky daňových a platebních povinností a z toho vyplývající přeplatky a nedoplatky. Daňovým dlužníkem je každý, kdo je povinen podle zvláštního zákona daň platit nebo vybranou

daň odvádět. Jestliže dlužník neuhradí splatnou částku daně nejpozději v den její splatnosti, stane se jeho neuhrzená daňová povinnost daňovým nedoplatkem. Daňové nedoplatky tedy **představují souhrnnou částku daňovým subjektem včas neuhrzené splatné daně** a po dni splatnosti daně také částku naběhlého příslušenství daně k určitému dni sledování.

Daní, která měla být zaplacená, může být nejen daň poplatníkem nebo plátcem přiznaná, ale i daň doměřená finančním úřadem a příslušenství daně (penále, pokuty, úrok, náklady řízení atd.).

Daňová pohledávka a její výše je stanovena správcem daně ve vyměřovacím řízení, kde je též určena lhůta její splatnosti. Podle délky časové prodlevy mezi splatností a úhradou daně a podle stanovené sazby je souhrnná částka daňového nedoplatku zvyšována o vyměřenou výši penále.

Do daňových nedoplatků **není zahrnuta tzv. posečkaná daň** (posečkání daně nebo její zaplacení ve splátkách podle § 60 zákon č. 337/1992 Sb.), jejíž vymáhání je správcem daně v mnoha případech odloženo. Z evidence daní vyplývá, že celkový objem posečkané daně v průběhu roku 2003 dosáhl 21,8 mld Kč. Vzhledem k tomu, že celková splatná povinnost v průběhu roku činila 13,4 mld Kč, **objem posečkávané daně na konci roku 2003 dosáhl výše 8,4 mld Kč.**

Celkový objem daňových nedoplatků evidovaných územními finančními orgány v České republice k 31. 12. 2003 **dosáhl 99,8 mld Kč.** Z toho nedoplatky na daních nové daňové soustavy platné od 1. 1. 1993 (dále jen „nové daně“) činily 93,5 mld Kč a nedoplatky daní staré daňové soustavy platné do 31. 12. 1992 (dále jen „staré daně“) dosáhly 6,3 mld Kč. **Proti roku 2002 poklesla celková kumulovaná výše daňových nedoplatků o 3,9 mld Kč, tj. o 3,8 %, z toho u nových daní se snížila o 3,6 mld Kč a u starých daní o 0,3 mld Kč.** Podrobněji je tento vývoj uveden níže v tabulce.

Tabulka č. 17

	1999	index 1999/1998 v %	2000	index 2000/1999 v %	2001	index 2001/2000 v %	2002	index 2002/2001 v %	2003	index 2003/2002 v %
Daňové nedoplatky evid. územn. fin. orgány v tom:										
staré daně	15,3	121,4	7,8	51,0	6,8	87,2	6,6	97,1	6,3	95,5
nové daně	82,6	121,1	91,3	110,5	92,6	101,4	97,1	104,9	93,5	96,3

Vývoj daňových nedoplatků v roce 2003 lze z dlouhodobějšího pohledu **hodnotit relativně příznivě**. Meziroční nárůst daňových nedoplatků je výrazně nižší než v předchozích letech, což je ovšem do určité míry dáno vyšším objemem nedoplatků odepsaných pro nedobytnost (v roce 2003 bylo odepsáno 15,5 mld Kč proti 8,0 mld Kč v roce 2002).

Největší objem splatných daňových nedoplatků je evidován finančními úřady v působnosti Finančního ředitelství pro hlavní město Prahu (26,0 mld Kč, tj. 26,1 % z celkového objemu daňových nedoplatků, evidovaných územními finančními orgány v České republice) a Finančního ředitelství v Brně (20,1 mld Kč, tj. 20,1 %).

Údaje za rok 2003 dokládají, že větší objem daňových nedoplatků nových daní je vykazován **u přímých daní**. Jejich výše dosáhla **51,9 mld Kč**, což znamená 55,5 % z celkového objemu daňových nedoplatků nových daní evidovaných územními finančními orgány v České republice. **V porovnání s rokem 2002 poklesl jejich objem o 1,5 mld Kč** a jejich podíl vzrostl o 0,5 procentního bodu. Nejvyšší suma nedoplatků této skupiny daní je evidována **na daních z příjmů**, jejichž výše dosáhla částky **36,4 mld Kč**, tj. 38,9 % z celkového objemu a meziročně poklesla o 2,1 mld Kč, tj. o 5,5 %. U ostatních přímých daní (majetkové daně, daň silniční a ostatní příjmy, odvody a poplatky) dosáhl objem daňových nedoplatků částky 15,5 mld Kč, což je o 0,6 mld Kč více než v předchozím roce. Jejich podíl na celkovém objemu daňových nedoplatků nových daní činil 16,6 %; z toho téměř polovina připadá na majetkové daně a z nich nejvíce na daň z převodu nemovitostí (5,1 mld Kč).

U nepřímých daní dosáhl objem daňových nedoplatků evidovaných územními finančními orgány výše **41,6 mld Kč** a proti minulému roku klesl o 2,1 mld Kč. Jejich podíl na celkovém objemu daňových nedoplatků nových daní (44,5 %) se proti předchozímu roku snížil o 0,5 procentního bodu. Hlavní skupinu tvoří **nedoplatky na dani z přidané hodnoty**, jejichž hodnota dosáhla **37,4 mld Kč**, tj. o 1,3 mld Kč méně než v předchozím roce. Nedoplatky **spotřebních daní se snížily z 5,0 mld Kč na 4,2 mld Kč**. Vývoj nedoplatků u této daně je provázen zpomalováním tempa jejich meziročního růstu již od roku 1996, od roku 2000 klesají absolutně.

Rozbor efektivnosti vymáhání daňových nedoplatků se vztahuje na činnost územních finančních orgánů v procesním postavení správce daně podle § 1 zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZSDP“). Ve smyslu ustanovení § 62 tohoto zákona zajišťují územní finanční orgány evidenci daňových a platebních povinností, jejich úhrad nebo zániků a z toho vyplývajících daňových přeplatků a nedoplatků.

Agregované ukazatele, umožňující z dlouhodobějšího pohledu (za období let 1998 až 2003) porovnání vývoje objemu vymáhaných a vymožených daňových nedoplatků, které jsou v evidenci územních finančních orgánů, ukazuje následující tabulka:

Tabulka č. 18

Rok	Nedoplatky vymáhané		Nedoplatky vymožené		% úspěšnosti	
	počet případů	částka v mld Kč	počet případů	částka v mld Kč	počet případů	objem
1995	30 633	17,284	24 714	2,648	80,7	15,3
1996	49 954	22,649	35 973	2,895	72,0	12,8
1997	80 558	29,006	51 226	4,240	63,6	14,6
1998	100 743	31,375	72 371	3,957	71,8	12,6
1999	127 278	33,131	92 710	4,235	72,8	12,8
2000	138 919	40,860	96 365	4,482	69,4	11,0
2001	195 548	46,219	134 622	6,716	68,8	14,5
2002	223 015	48,489	169 054	3,827	75,8	7,9
2003	1 234 535*)	54,164	349 375*)	3,960	28,3	7,3

*) Vyšší počet případů uvedený v posledním řádku tabulky (údaje za rok 2003) je dán změnou metodiky jejich vykazování v souvislosti se zavedením nového plně automatizovaného systému zpracování dat v oblasti vymáhání. U evidovaných daňových nedoplatků ve vymáhání je počet případů dán počtem neuhrazených POV (předpisných a odpisných vět) k poslednímu dni sledovaného období, resp. u evidovaných vymožených daňových nedoplatků počtem POV, na kterých došlo v období od 1. 1. 2003 do 31. 12. 2003 k úhradě.

Z údajů v tabulce vyplývá, že **k 31.12. 2003 vymáhaly územní finanční orgány téměř 54,2 mld Kč** daňových nedoplatků. Meziročně vzrostl vymáhaný objem o 5,7 mld Kč. V letech 2000 až 2003 se objem vymáhaných daňových nedoplatků zvyšoval každoročně. V tomto období se zvyšoval také podíl vymáhaných pohledávek k celkovému objemu evidovaných daňových nedoplatků, a to z 41,2 % v roce 2000 na 54,3 % v roce 2003.

Objem vymožených daňových nedoplatků k 31. 12. 2003 se ve srovnání s předchozím rokem nepatrně zvýšil o 133 mil. Kč a dosáhl téměř **4 mld. Kč**. Stejně jako v předchozích letech neodpovídá tato výše vymožených daňových nedoplatků vynaloženému úsilí územních finančních orgánů při výkonu správy daní v této oblasti, a to jak při výkonu daňových exekucí prováděných finančními úřady, tak při uplatňování těchto pohledávek u soudů, soudních exekutorů nebo v řízeních o konkursu a vyrovnání. Problematickou a administrativně náročnou částí agendy finančních úřadů byla rovněž činnost spojená s vymáháním sankcí, zejména pokut ukládaných jinými správními a státními orgány v rámci tzv. „dělené správy“.

Rozhodující objem vymáhaných i vymožených daňových nedoplatků je **evidován na daních „nové“ daňové soustavy**, platné od 1. 1. 1993. K 31. 12. 2003 bylo u nich vymáháno **52 268 mil. Kč**, z toho bylo **vymoženo 3 939 mil. Kč**.

Největší objem vymáhaných i vymožených daňových nedoplatků, evidovaných na daních „nové“ daňové soustavy, **je vykazován u daně z přidané hodnoty** - k 31. 12. 2003 bylo vymáháno 23 421 mil. Kč, tj. 43,2 % z celkové sumy daňových nedoplatků ve vymáhání, přičemž v kalendářním roce 2003 bylo vymoženo 1 844 mil. Kč. Větší vymáhaný objem byl evidován **také u daní z příjmů** - v souhrnu 19 582 mil. Kč, tj. 36,2 % z celkové sumy daňových nedoplatků ve vymáhání, z čehož bylo vymoženo 1 179 mil. Kč.

Z celkového objemu daňových nedoplatků ve vymáhání se **40,2 mld Kč, tj. 74,2 %**, týká **vlastních daní** a 14,0 mld Kč, tj. 25,8 %, je evidováno na příslušenství daní (dle § 58 ZSDP se příslušenstvím daní rozumí penále, zvýšení daně, náklady daňového řízení, úroky a pokuty uložené podle ZSDP nebo jiného daňového zákona).

Podle analýzy stavu nedobytných daňových nedoplatků, která byla provedena počátkem letošního roku Ministerstvem financí za aktivní účasti územních finančních orgánů, činil **kvalifikovaný odhad nedobytných daňových nedoplatků** k 31. 12. 2003 za daňovou správu České republiky **celkem 61,3 mld Kč, tj. 61,2 %** z celkového objemu daňových nedoplatků evidovaných za rok 2003. Z toho na daních „staré“ daňové soustavy 5,2 mld Kč, tj. 82,8 % z objemu daňových nedoplatků evidovaných za rok 2003 na daních „staré“ daňové soustavy.

Dlouhodoběji jsou územní **finanční orgány úspěšnější při vymáhání** nižších částek nedoplatků, především v řádu **do 1 mil. Kč**. Řádově vyšší částky nedoplatků, zejména nad 10 mil. Kč, jsou buď zcela nedobytné nebo jsou vymahatelné jen zčásti. U **skupiny nedoplatků s objemem nad 10 mil. Kč**, je jich **nedobytných více než 40 mld Kč, tj. 65,6 %** celkového objemu nedobytných daňových nedoplatků. Z hlediska právních příčin nedobytnosti se rozhodující objem nedobytných daňových nedoplatků (cca **54 %**) **vztahuje k důvodu zániku daňového subjektu** bez právního nástupce a bez ručitele.

Dlouhodobý trend postupného poklesu objemu daňových nedoplatků je zejména v posledních čtyřech letech **ovlivněn vyšším odpisováním nedoplatků pro nedobytnost** ve smyslu ustanovení § 66 ZSDP. V roce 2003 rozhodly finanční úřady podle § 66 ZSDP o odpisu daňových nedoplatků pro nedobytnost ve výši 15,5 mld Kč. V období let 1993 až 2003 bylo **odepsáno celkem 61,5 mld Kč** nedobytných daňových nedoplatků, přičemž rozhodující část (47,5 mld Kč) byla odepsána v posledních čtyřech letech.

K úhradě evidovaných nedoplatků **využívají finanční úřady všech zákonných prostředků**. Rozhodující objem vymožených daňových nedoplatků byl v roce 2003, obdobně jako v předchozích letech, dosažen **v daňovém řízení**, resp. v řízení o vymáhání daňových nedoplatků. **V exekučním řízení** podle § 73 ZSDP bylo vymoženo téměř 2,1 mld. Kč.

Souhrnná **výše daňových pohledávek přihlášených finančními úřady do konkursních řízení dosáhla k 31. 12. 2003 částky 51,7 mld Kč** a proti předchozímu roku vzrostla o 4 mld Kč. Z celkového objemu přihlášených pohledávek finančními úřady do konkursních řízení jich bylo v průběhu konkursu do vydání rozvrhového usnesení a v rámci rozvrhového usnesení uspokojeno ke stejnému datu celkem 2 216 mil. Kč. Dlouhodobě je **výtěžnost v konkursních řízeních** trvale velmi nízká a k 31.12.2003 **činila 4,3 %** z objemu přihlášených daňových pohledávek. Návrhy na prohlášení konkursu jsou ze strany dlužníků podávány mnohdy se značným zpožděním a často až v době, kdy již nedisponují s majetkem, který by postačoval alespoň k částečnému uspokojení konkursních věřitelů. Roste počet případů, kdy krajský soud buď zamítne návrh na prohlášení konkursu pro nedostatek majetku nebo sice konkurs prohlásí, ale následně jej pro nedostatek majetku zruší; v řadě případů probíhá konkursní řízení i několik let. Výše daňových pohledávek přihlášených nebo uplatněných v konkursu se také dosud neúměrně zvyšuje o částky penále podle § 63 ZSDP, neboť penalizace daňového subjektu, na jehož majetek bylo soudem prohlášeno konkurzní řízení, trvá i v běhu konkursního řízení. Legislativně je tento problém řešen v návrhu nového zákona o daňovém řádu.

Využívání institutu vyrovnání, který je jedním z právních prostředků řešení úpadku dlužníka, je pro finanční úřady omezeno dosavadní nedokonalou právní úpravou a chybějící aktivní legitimací správců daní k účasti na vyrovnacím jednání a k souhlasu s krácením daňové pohledávky přihlášené do vyrovnání. Platná rozpočtová pravidla a daňové předpisy tento postup správcům daní neumožňují. V roce 2003 tak byly pouze v minimálním rozsahu uspokojeny daňové pohledávky, uplatněné finančními úřady **podáním návrhu na výkon rozhodnutí u soudů**. Z předaných pohledávek ve výši 96,6 mil. Kč bylo vymoženo necelých 10 mil. Kč.

Efektivitu výběru daní a vymáhání daňových pohledávek ovlivňuje celá řada dalších objektivně existujících faktorů. K hlavním patří:

- **Druhotná platební neschopnost** a nedůvěra daňových subjektů v bankovní systém, která se projevuje tím, že většina plateb je prováděna v hotovosti a snižuje se i počet dlužníků (fyzické osoby), kteří mají vedeny účty u peněžních ústavů. Stávající ničím neomezená praxe vytváří podmínky pro

uplatňování tzv. „dlužnické solidarity“, uskutečňované v podobě započtení, antidatování dokladů o dřívějším zaplacení v hotovosti a tím i zániku závazku apod.

- **Řada daňových dlužníků** (zejména společností s ručením omezeným) výrazně utlumí, resp. **ukončí podnikatelské aktivity bez vyrovnání** se státním rozpočtem, přičemž zainteresované osoby pokračují v podnikatelských aktivitách v nově zřízených firmách se stejným předmětem činnosti. Často dochází ke změnám statutárních orgánů obchodních společností, kterými se stávají nekontaktní osoby. Dochází i k situacím, kdy je původní statutární orgán z obchodního rejstříku vymazán a nový není zapsán.
- **Významné procento daňových dlužníků** (z hlediska objemu jejich daňových nedoplatků) **nemá exekuci postižitelný majetek**, popř. majetek mají, ale je velmi obtížné tento majetek dohledat a zajistit. Daňoví dlužníci činí často úkony, kterými se zbavují svého majetku s cílem vyhnout se daňové exekuci. Na druhé straně možnost domoci se neúčinnosti těchto úkonů (§ 42a občanského zákoníku) bývá často problematická a vždy časově náročná.
- Poměrně **značný časový prostor (cca jeden rok a více) vyžaduje procesní postup** (poddlužnická žaloba, návrh na soudní výkon rozhodnutí) v případech, kdy poddlužník nesplní povinnost uloženou mu exekucí příkazem dobrovolně.
- **Problematický je prodej zastavených nemovitostí**, zejména ve vztahu k zástavám ostatních věřitelů, zejména bank, které jsou uplatněny před zástavami finančních úřadů. Problémy jsou s převody nemovitostí na rodinné příslušníky či dceřinné společnosti, přičemž soudní spory o evidentních převodech majetku na jiné fyzické nebo právnické osoby trvají několik let.

Současná legislativní úprava i technická vybavenost neumožňuje v dostatečné míře zajišťovat efektivní spolupráci a součinnost územních finančních orgánů s ostatními státními orgány, zejména pokud jde o umožnění bezplatného dálkového přístupu on line k informacím potřebným pro zajištění a vymáhání daňových nedoplatků. Řešením je umožnění přístupu územních finančních orgánů do již existujících celostátních evidencí, např. do centrálních registrů pojištěnců zdravotního pojištění a sociálního zabezpečení, do celostátního katastru nemovitostí a centrální databáze evidence motorových vozidel, případně i do databází peněžních ústavů.

4. Pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti

Pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti placené plátcí podle zákona č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, v platném znění, **dosáhlo v roce 2003 výše 272,4 mld Kč a za rozpočtem zaostalo o 3,2 mld Kč, tj. o 1,2 %**. Důvodem nenaplnění rozpočtu byl nižší růst vyměřovacích základů pro pojistné, zejména pomalejší růst národohospodářských mezd než předpokládal rozpočet. Nevyplnilo se rovněž očekávání, že výrazné zpomalení růstu objemu nedoplatků na pojistném v roce 2002 bude pokračovat i v roce 2003.

Ve vykázané částce je na rozdíl od předchozích let **pouze povinné pojistné placené ze zákona**. Od roku 2003 došlo totiž k metodické změně rozpočtové skladby, znamenající, že v závazném ukazateli příjmů z pojistného v rozpočtu i za skutečnost **není již zahrnuto dobrovolné pojistné**, tj. nemocenské pojištění osob samostatně výdělečně činných a dobrovolné důchodové pojištění, **kteřé je součástí nedaňových příjmů**. Příjmy z dobrovolného pojistného přitom nejsou zanedbatelné, v roce 2003 činily celkem 747 mil. Kč, z toho dobrovolné nemocenské pojištění osob samostatně výdělečně činných 708 mil. Kč a dobrovolné pojistné na důchodové pojištění 39 mil. Kč. Po připočtení částky vybrané na dobrovolném pojistném k povinnému pojistnému v r. 2003 činí v úhrnu pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti 273,1 mld Kč. Ve srovnání s rokem 2002 vzrostlo celkové vybrané pojistné, tj. povinné i dobrovolné, celkem o 14,6 mld Kč, tj. o 5,6 %.

Pojistné na důchodové pojištění, které je samostatně sledovaným ukazatelem státního rozpočtu, bylo v roce 2003 vybráno ve **výši 209,6 mld Kč**, tj. o 2,4 mld Kč (o 1,1 %) méně než bylo rozpočtováno, ale o 11,2 mld Kč (o 5,6 %) více než v roce 2002.

Výběrem pojistného je pověřena v civilním sektoru Česká správa sociálního zabezpečení, další orgány sociálního zabezpečení vybírají pojistné za ozbrojené složky zaměstnanců státu (za vojáky z povolání, příslušníky Sboru nápravné výchovy, policisty a celníky). V roce 2003 bylo placeno České správě sociálního zabezpečení pojistné 28 910 tzv. velkými organizacemi (organizace zaměstnávající více než 25 pracovníků), které zaměstnávaly 3 004 tis. zaměstnanců. Malých organizací, které zaměstnávají méně než 25 osob, bylo 222 tis. a platily pojistné za 941 tis. zaměstnanců. Proti roku 2002 mírně vzrostl (o 12 tis.) počet pojištěnců - zaměstnanců evidovaných Českou správou sociálního zabezpečení, počet důchodově pojištěných osob samostatně výdělečně činných se zvýšil o 457 osob a nemocensky pojištěných OSVČ, které platí dobrovolné pojistné nemocenského pojištění, klesl o 4 tis.

Výběr pojistného podle kapitol státního rozpočtu uvádí následující tabulka:

Tabulka č. 19

v mil. Kč

Povinné pojistné na sociální zabezpečení	2002 skutečnost	2003			% plnění (skut./rozp. po změnách)	index v % 2003/2002
		SR	rozpočet po změnách	skutečnost		
MPSV	250 342	266 646	266 646	263 453	98,8	105,2
Min. obrany	2 021	2 187	2 187	2 214	101,2	109,5
Min. vnitra	4 961	5 431	5 431	5 455	100,4	110,0
Min. sprav.	539	576	576	569	98,8	105,6
Min. financí (GR cel)	650	688	688	675	98,1	103,8
Celkem*)	258 513	275 528	275 528	272 366	98,9	105,4
Dobrovolné pojistné	736	741	741	747	100,8	101,5
Celkem povinné a dobrovolné pojistné	258 513			273 113		105,6

*/ v r. 2003 povinné pojistné

Z celkového inkasa povinného pojistného na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti, které je součástí daňových příjmů, činily příjmy z vlastního pojistného 270 272 mil. Kč, penále 2 065 mil. Kč, pokuty 28 mil. Kč a přirážka k pojistnému 1 mil. Kč.

Z vybraného povinného pojistného připadlo podle sazeb stanovených zákonem na důchodové pojištění 209 585 mil. Kč, na nemocenské pojištění 33 762 mil. Kč a na příspěvek na státní politiku zaměstnanosti 29 018 mil. Kč (údaje jsou uváděny včetně příslušenství). Po připočtení dobrovolných plateb OSVČ na nemocenské pojištění činilo celkové vybrané pojistné nemocenského pojištění 34 471 mil. Kč.

V členění podle skupin plátců zaplatili na povinném pojistném bez příslušenství zaměstnavatelé 191 076 mil. Kč, zaměstnanci 58 793 mil. Kč a osoby samostatně výdělečně činné 11 490 mil. Kč. Výše podílu plateb jednotlivých skupin plátců vyplývá ze sazeb pojistného daných zákonem o pojistném. Úhrn částek zaplacených osobami samostatně výdělečně činnými se po přičtení dobrovolného nemocenského pojištění zvýší na 12 198 mil. Kč.

Pojistné, které v roce 2003 průměrně měsíčně (z vyměřovacích základů za prosinec 2002 až listopad 2003) připadlo na jednoho zaměstnance v civilním sektoru, činilo 5 181 Kč měsíčně a proti roku 2002 se zvýšilo o 318 Kč. Z této částky připadalo na pojistné důchodového pojištění 3 962 Kč, na pojistné nemocenského pojištění 670 Kč a na příspěvek na politiku zaměstnanosti 549 Kč. Jedna osoba samostatně výdělečně činná zaplatila měsíčně v roce 2003 na pojistném důchodového pojištění 1 304 Kč, na nemocenském pojištění 200 Kč a na příspěvku na státní politiku zaměstnanosti 180 Kč.

Rozdíly v průměrných platbách mezi zaměstnanci a OSVČ vyplývají z odlišností právní úpravy pro obě skupiny pojištěnců dané zákonem č. 589/1992 Sb., v platném znění. Vyměřovacím základem pro odvod pojistného u zaměstnanců je úhrn zdaňovaných příjmů, zatímco u OSVČ je to 35 % příjmů ze samostatné výdělečné činnosti po odpočtu výdajů vynaložených na jejich dosažení, zajištění a udržení. Placení pojistného na nemocenského pojištění u OSVČ není povinné, dobrovolná účast na pojištění, ze které vyplývá nárok na dávky nemocenské pojištění je umožněna zákonem.

Nedoplatky na pojistném (včetně příslušenství, tj. pokut a penále) dosáhly k 31. 12. 2003 celkem **63 754 mil. Kč**, což představuje nezaplacené pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti, včetně příslušenství, od počátku jeho výběru, tj. od roku 1993. Nedoplatky pojistného a příslušenství jsou evidovány **pouze v kapitole Ministerstvo práce a sociálních věcí**, jelikož v ostatních kapitolách jsou plátcí pojistného organizace státní správy a pojistné je hrazeno v rámci schváleného rozpočtu těchto organizací. Jejich vývoj v časové řadě za celé období výběru pojistného je uveden v následující tabulce:

Tabulka č. 20

Přehled nedoplatků pojistného, penále a pokut

rok	stav nedoplatků k 31.12.	meziroční přírůstek		podíl roč. přírůstku na roč.inkasu	podíl nedoplatků na kumulativním inkasu
		v mil. Kč	v %		
1993	3 145	3 145	x	2,97	2,97
1994	7 049	3 904	124,1	3,03	3,00
1995	13 762	6 713	95,2	4,49	3,58
1996	21 985	8 223	59,7	4,87	3,97
1997	32 564	10 579	48,1	5,70	4,41
1998	39 854	7 290	22,4	3,68	4,25
1999	49 127	9 273	23,3	4,53	4,30
2000	55 850	6 723	13,7	3,12	4,12
2001	60 638	4 788	8,6	1,98	3,81
2002	61 749	1 111	1,8	0,43	3,35
2003	63 754	2 005	3,2	0,74	3,03

Po poklesu přírůstku nedoplatků v roce 2002 došlo **v roce 2003 opět k jejich nárůstu**. Jedním z důvodů vyššího přírůstku pohledávek byl nižší odpis nedobytných pohledávek (v roce 2003 byly odepsány pohledávky v objemu 3 326 mil. Kč, tj. méně o 865 mil. Kč než v roce 2002), jakož i nižší objem prominutého penále (393 mil. Kč, tj. o 298 mil. Kč méně než v roce 2002).

Úspěšnost výběru pojistného a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, poměřovaná vztahem mezi skutečným inkasem a předpisy pojistného včetně pokut a penále, činila **99,4 %** (v roce 2002 to bylo 99,6 %, v roce 2001 98,4 %, v roce 2000 97,0 % a v roce 1999 95,7 %).

Růst nedoplatků je ovlivňován mnoha faktory, které mají vliv na platební kázeň plátců pojistného. **Kromě ekonomické situace** a z toho vyplývajících vlivů je vývoj nedoplatků v časové řadě **ovlivněn i právní úpravou**, která v minulosti působila na jejich růst (např. podle úpravy platné v roce 1994 a 1995 se při úhradách nedoplatků pojistného a příslušenství přednostně hradily dluhy na pokutách a penále, což zvyšovalo celkový objem nedoplatků, vliv na zvyšování dluhů na pojistném měla i legislativa platná do konce roku 1997, kdy se penalizovalo dlužné pojistné i u odhlášených organizací). Naopak pozitivní vliv na pokles růstu nedoplatků měla nová právní úprava trestního zákona od r. 1998, podle které je neplacení pojistného trestným činem.

Z celkové částky nedoplatků pojistného a příslušenství evidovaných k 31. 12. 2003 představovaly **nedoplatky na pojistném 27 765 mil. Kč**, tj. 43,5 % a jejich podíl se trvale snižuje při současném růstu podílu příslušenství (proti roku 2001 se snížil o 7,5 procentního bodu).

Vzestupnou tendenci vykazují nedoplatky odhlášených plátců pojistného, které ke konci roku 2003 činily **celkem 32,6 mld Kč**, tj. **51,2 % celkových nedoplatků** a proti roku 2002 se zvýšily o 3,5 mld Kč, takže jejich podíl na celkových nedoplatcích vzrostl o 4,2 procentního bodu. Růst nedoplatků odhlášených plátců pojistného podporuje platná právní úprava, která umožňuje ukončit činnost subjektů, aniž prokáží úhradu svých závazků na pojistném, tak jak je to upraveno u daní, takže u odhlášených plátců pojistného je téměř nemožné vymáhání pohledávky.

Z celkové částky nedoplatků na pojistném a příslušenství k 31. 12. 2003 činil dluh u organizací zaměstnávajících více než 25 zaměstnanců 17 966 mil. Kč, malé organizace (do 25 zaměstnanců) nezaplatily 40 476 mil. Kč a osoby samostatně výdělečně činné 5 312 mil. Kč.

Ke konci roku 2003 bylo evidováno **200 dlužníků s pohledávkou vyšší než 30 mil. Kč**, což je stejný počet jako v roce 2002 (v r. 2001 to bylo 165 subjektů). Z toho bylo v konkurzu 163 subjektů a 37 v likvidaci. **S pohledávkou vyšší než 300 mil. Kč bylo 10 dlužníků** (v r. 2002 7 dlužníků), z toho je 9 v konkurzu a 1 v likvidaci. **Částku vyšší než 700 mil. Kč dluží 3 dlužníci** (v roce předchozím 2 subjekty), z toho jsou 2 v konkurzu. **Celková výše nezaplaceného pojistného a příslušenství těchto velkých dlužníků činí 19 978 mil. Kč**, tj. **31,3 % celkových nedoplatků**.

V roce 2003 bylo povoleno v souladu s právními předpisy a při splnění stanovených podmínek celkem **9 381 splátkových režimů splácení** dlužného pojistného a příslušenství. Z toho u velkých dlužníků (nad 30 mil. Kč) to bylo 5 případů. Ve srovnání s rokem 2002, kdy byl splátkový režim povolen v 10 771 případech, to je méně o 1 390 případů.

Vývoj nedoplatků podle jednotlivých regionálních pracovišť České správy sociálního zabezpečení za posledních pět let je uveden v tabulce.

Tabulka č. 21

v mil. Kč

	1999	2000	2001	2002	2003
PSSZ	9 364	11 175	12 568	12 584	13 765
Praha	4 905	5 487	5 587	5 678	5 370
České Budějovice	1 582	1 726	1 485	1 448	1 459
Plzeň	3 357	3 619	3 862	3 987	3 804
Ústí nad Labem	5 583	6 411	7 075	7 497	7 836
Hradec Králové	4 365	4 935	5 465	5 552	5 713
Brno	9 899	11 180	12 156	12 470	12 756
Ostrava	10 072	11 317	12 440	12 533	13 051
CELKEM	49 127	55 850	60 638	61 749	63 754

Výše nedoplatků v jednotlivých regionech závisí na počtu, struktuře, velikosti a ekonomické situaci zaměstnavatelských subjektů, jakož i na objemu inkasovaného pojistného. Nedoplatky více rostou i v regionech, kde jsou podnikatelské subjekty s ekonomickými problémy.

5. Nedaňové a ostatní příjmy

Příjmy státního rozpočtu kromě daňových příjmů, pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na politiku zaměstnanosti tvoří dále **nedaňové příjmy, kapitálové příjmy a přijaté dotace**. Konkrétně sem patří především veškeré příjmy z vlastní činnosti organizačních složek státu, příjmy z úroků, z prodeje investičního a neinvestičního majetku, pronájmu majetku, přijatých příspěvků, náhrad, vratek dříve poskytnutých transferů a též přijaté dotace z jiných veřejných rozpočtů a institucí.

Podíl těchto příjmů na celkových příjmech státního rozpočtu je relativně malý – z dlouhodobého pohledu se pohybuje pod úrovní 5 %, v roce 2003 to bylo 4,5 %. Výjimku představoval rok 2002, kdy tento podíl dosáhl 10,9 % a byl ovlivněn zahrnutím nahodilých a mimořádných příjmů do rozpočtovaných příjmů státního rozpočtu v celkové výši 53,5 mld Kč (v tom od ČSOB za prodej IPB 8,5 mld Kč, z deblokace pohledávek za Ruskou federací 20,4 mld Kč, z FNM za prodej majetku státu 20,6 mld Kč a příjmy z prodeje investičního majetku u MO a MDS ve výši 4,0 mld Kč). Na rozdíl od roku 2002 **rozpočet na rok 2003 neuvažoval s žádnými podobnými mimořádnými, neopakovatelnými příjmy**, což ovlivnilo meziroční srovnání let 2003 a 2002.

Zákon č. 579/2002 Sb., o státním rozpočtu na rok 2003, stanovil nedaňové a kapitálové příjmy a přijaté dotace v celkové výši 23,1 mld Kč. Rozpočtovými úpravami byly tyto příjmy ve svém souhrnu **zvýšeny o 2,0 mld Kč na 25,1 mld Kč**, když nedaňové příjmy byly stanoveny na 22,2 mld Kč (tj. zvýšení proti schválenému rozpočtu o 1,8 mld Kč), přijaté dotace na 2,3 mld Kč (zvýšení o 0,2 mld Kč) a kapitálové příjmy na 593 mil. Kč (snížení o 16 mil. Kč).

Vykázaná skutečnost nedaňových a kapitálových příjmů a přijatých dotací za rok 2003 ve výši 31,3 mld Kč představuje 124,8 % upraveného rozpočtu.

Tabulka č. 22

U K A Z A T E L	v mil. Kč						
	Skutečnost 2002	Rozpočet 2003		Skutečnost 2003	Plnění v % (4:3)	Rozdíl (4-3)	Index v % 2003/2002 (4:1)
		schválený	po změnách				
1	2	3	4	5	6	7	
Nedaňové a ostatní příjmy celkem	76 935	23 109	25 109	31 344	124,8	6 235	40,7
v tom:							
Nedaňové příjmy celkem	47 900	20 384	22 216	23 324	105,0	1 108	48,7
z toho:							
Příjmy z úroků a realizace finančního majetku	11 962	5 581	7 607	6 426	84,5	-1 181	53,7
Příjmy z vlastní činnosti	3 994	2 074	2 121	2 543	119,9	422	63,7
Odvody přebytků organizací s přímým vztah.	892	308	895	2 434	272,0	1 539	272,9
Splátky půjčených prostředků ze zahraničí	21 537	1 932	1 932	2 350	121,6	418	10,9
Přijaté vratky transf. a ost. příj. z fin. vypořádání	2 542	891	915	1 991	217,6	1 076	78,3
Přijaté sankční platby	1 303	1 206	1 215	1 272	104,7	57	97,6
Splátky půjč. prostředků od podnikat. subjektů	1 308	3 288	2 656	794	29,9	-1 862	60,7
Ostatní nedaňové příjmy	2 540	2 429	2 221	1 669	75,1	-552	65,7
Kapitálové příjmy celkem	1 445	577	593	511	86,2	-82	35,4
Přijaté dotace	27 590	2 148	2 300	7 509	326,5	5 209	27,2

5.1. Nedaňové příjmy

Nedaňové příjmy státního rozpočtu **dosáhly celkem 23,3 mld Kč** a byly tak nad úrovní upraveného rozpočtu o 1,1 mld Kč, tj. o 5,0 %. Rozhodujícími položkami těchto příjmů byly příjmy z úroků a realizace finančního majetku (6,5 mld Kč), příjmy z vlastní činnosti (2,5 mld Kč), odvody přebytků organizací s přímým vztahem (2,4 mld Kč), splátky půjčených prostředků ze zahraničí (2,3 mld Kč), přijaté vratky transferů a ostatní příjmy z finančního vypořádání (2,0 mld Kč) a přijaté sankční platby (1,3 mld Kč), jež představují více než 70 % všech nedaňových příjmů.

Příjmy z úroků a realizace finančního majetku byly upraveným rozpočtem zvýšeny o 2,0 mld Kč na 7,6 mld Kč; skutečné inkaso dosáhlo **6,5 mld Kč**, tj. 85,3 %. Oproti roku 2002 jsou nižší cca o 5,5 mld Kč, což ovlivnily zejména prémie a narostlé úroky z emisí střednědobých a dlouhodobých dluhopisů (SDD).

Tabulka č. 23

	Skutečnost 2002	Rozpočet 2003		Skutečnost 2003	% plnění	Rozdíl	Index 2003/2002
		schválený	po změnách				
1	2	3	4	5	6	7	8
1. Kreditní úroky z termínovaných vkladů							
SFA snížené o odvod daně z příjmů	125	3	3	17	566,7	14	13,6
v tom : z prostředků půjček na podporu PB	117	0	0	14		14	12,0
z ostatních termínovaných vkladů	8	3	3	3	100,0	0	37,5
2. Kreditní úroky vyúčtované na souhrnném účtu státní pokladny	10	0	0	0		0	0,0
3. Úrokové výnosy z finančního investování státních prostředků	1 124	462	462	641	138,7	179	57,0
v tom : z investování na účtu OFT, včetně výnosu na umořovací účtu	1 001	350	350	545	155,7	195	54,4
z investování na jaderném účtu	123	112	112	96	85,7	-16	78,0
4. Ostatní rozpočtované příjmy	10 703	5 117	7 142	5 834	81,7	-1 308	54,5
z toho: prémie z emisí SDD	8 150	3 000	5 000	4 404	88,1	-596	54,0
narostlé úroky z emisí SDD	2 162	2 001	2 001	1 127	56,3	-874	52,1
úroky z půjček České inkasní, s.r.o.	4	0	0	0		0	0,0
úroky z prostředků ostat. kapitol SR	104	35	60	66	110,0	6	63,5
dividendy	209	50	50	197	394,0	147	94,3
Příjmy z kreditních úroků a realizace finančního majetku celkem	11 962	5 582	7 607	6 492	85,3	-1 115	54,3

Pozn.: Skutečnost 2003 vč. částky 66 mil. Kč, odvedené MMR jako dividendy obdržené od ČMZRB na jiný účet SR (vypořádací účet VPS).

Většina příjmů z úroků je inkasována v kapitolách státního rozpočtu v působnosti Ministerstva financí, a to Všeobecná pokladní správa (cca 77 %) a Operace státních finančních aktiv (cca 20 %).

U termínovaných vkladů SFA se jednalo v roce 2003 již jen o úročení dvou účtů (za diskontní sazbu ČNB zvýšenou o 0,5 %), které byly po skončení doby jejich splatnosti převedeny na netermínované vklady SFA (v březnu to byly prostředky z půjček na podporu platební bilance a v červenci prostředky státních finančních rezerv). Tím současně došlo k posílení prostředků na souhrnném účtu státní pokladny, což umožnilo jejich zapojení do financování schodku státního rozpočtu a snížení potřeby emisí státních pokladničních poukázek (SPP).

Zůstatky prostředků na souhrnném účtu státní pokladny nebyly v důsledku nízké úrovně základních úrokových sazeb po celý rok úročeny. Výše úročení je totiž odvozena od diskontní sazby ČNB (diskont – 2,1 % p.a., resp. pokud je sazba záporná, úročí se nulou). V roce 2003 došlo celkem třikrát k úpravě diskontní sazby, a to k 31.1. z 1,75 % p.a. na 1,5 % p.a., k 26.6. na 1,25 % p.a. a k 1.8. na 1,0 % p.a. Dočasně volné prostředky byly proto krátkodobě investovány na účtu Operace finančního trhu (OFT) a pro zajištění bezporuchové realizace rozpočtových plateb v rámci řízení likvidity byly ponechávány přebytky na účtu pouze minimální (v průměru na úrovni cca 150 mil. Kč).

U úrokových výnosů z krátkodobého finančního investování, jež dosáhly výše 545 mil. Kč, se jednalo o investování dočasně volných prostředků do nákupu pokladničních poukázek ČNB realizovaného na účtu OFT a na umořovacím účtu SFA. U finančního investování na jaderném účtu SFA, realizovaného podle atomového zákona č. 18/1997 Sb., se dočasně volné prostředky investovaly především do nákupu SPP, v menší míře i do pokladničních poukázek ČNB (výnos činil 96 mil. Kč).

Pokud jde o **ostatní příjmy z realizace finančního majetku**, došlo v průběhu roku 2003 **u prémie z emisí SDD** k úpravě rozpočtu. Jednalo se o jejich navýšení o 2,0 mld Kč na 5,0 mld Kč, provedené na základě zákona č. 252/2003 Sb., o změně státního rozpočtu. Skutečná výše prémie z emisí SDD byla však nakonec o 596 mil. Kč nižší než upravený rozpočet a proti roku 2002 poklesla o 3 746 mil. Kč. **U narostlých úroků z emisí SDD, jež dosáhly výše 1 127 mil. Kč** a byly tak pod úrovní rozpočtu (o 874 mil. Kč) i roku 2002 (o 1 035 mil. Kč), se nepříznivě projevila převaha otevíraných nových emisí, které nepřinášejí žádné narostlé úroky, před otevíráním tranší starých emisí, a dále odmítnutí 2. tranše 41. emise patnáctiletých dluhopisů ze strany Ministerstva financí, a to pro nevýhodnost nabídky prodeje této tranše v prosinci 2003. **Příjmy z dividend**, inkasované z titulu majetkové účasti státu (resorty MF, MPO a MMR) u ČMZRB, **dosáhly výše 197 mil. Kč**.

Příjmy z vlastní činnosti, zahrnující příjmy z poskytování služeb, výkonů nebo výrobků, byly jako součást nedaňových příjmů stanoveny upraveným rozpočtem částkou 2,1 mld Kč; ve skutečnosti **dosáhly 2,5 mld Kč** a převýšily tak rozpočet o 0,4 mld Kč, tj. o 19,9 %. Tyto příjmy nejvýrazněji **ovlivnila kapitola Český telekomunikační úřad**, jež sama do státního rozpočtu odvedla **1,1 mld Kč** (rozpočet činil 660 mil. Kč). V této částce se odráží příjmy z poplatků za přidělené kmitočty (1,0 mld Kč) a čísla (0,1 mld Kč) podle nařízení vlády č. 181/2000 Sb. Příznivý vývoj v plnění rozpočtovaných příjmů je důsledkem pokračujícího rozšiřování sítí GSM, rozšiřování sítí mikrovlnných spojů a zvyšování jejich přenosové kapacity a rozšiřování přístupových sítí, včetně sítí pro širokopásmový přístup.

V plnění uvedených příjmů nejsou obsaženy splátky za udělení licencí UMTS od společností RadioMobil, a.s., a Eurotel, spol. s r.o.^{x)}, což je v souladu s rozpočtem na rok 2003, který s nimi nepočítal. V průběhu roku 2003 probíhala jednání s oběma mobilními operátory, která byla ukončena dodatkem ke smlouvě o úhradě zbylých splátek v roce 2004, a to ve dvou splátkách - k 14.4. a 14.8. 2004 (po 2,4 mld Kč, tj. celkem 4,8 mld Kč).

Z ostatních kapitol nejvíce příjmů z poskytování služeb a výrobků vykázalo Ministerstvo zemědělství (282 mil. Kč), Ministerstvo obrany (172 mil. Kč) a Český úřad zeměměřický a katastrální (167 mil. Kč).

Příjmy z odvodů přebytků organizací s přímým vztahem dosáhly 2,4 mld Kč a výrazně tak převýšily upravený rozpočet (o 1,5 mld Kč, tj. o 172,0 %) i příjmy předchozího roku. **Příznivé plnění ovlivnily příjmy z odvodů pojišťoven z provozu zákonného pojištění** odpovědnosti zaměstnavatele za škodu při pracovním úrazu nebo nemoci z povolání (dále jen „zákonné pojištění“) **ve výši 1,5 mld Kč**. V roce 2003 byl z provozu zákonného pojištění za rok 2002 převeden do státního rozpočtu celkový přebytek ve výši 1 476 mil. Kč (na rozdíl od předchozích let, kdy státní rozpočet hradil naopak příspěvek pojišťovně na zákonné pojištění), přičemž přebytku dosáhly obě pověřené pojišťovny, tj. jak Česká pojišťovna, a.s., tak i Kooperativa, a.s., která vykázala po ztrátě v posledních několika letech kladný výsledek. Tento vývoj je zejména důsledkem zvýšení sazeb pojistného od 1.1. 2002, stanovených vyhláškou č. 125/1993 Sb., kterou se stanoví podmínky a sazby

^{x)} Podle podmínek výběrového řízení z r. 2001 měli uvedení mobilní operátoři splácet ročně 540 mil. Kč + úroky, a to po dobu 10-ti let. Podle nově uzavřených smluv by veškeré splátky UMTS měly být splaceny v roce 2004.

zákonného pojištění odpovědnosti zaměstnavatele za škodu způsobenou při pracovním úrazu nebo nemoci z povolání. Tím byl odstraněn jednak předchozí nepříznivý vývoj v poměru mezi přijatým pojistným a vyplacenými náhradami za pracovní úrazy a nemoci z povolání a zejména byl eliminován vliv zvýšení odškodného za bolest a ztížení společenského uplatnění, které bylo upraveno vyhláškou Ministerstva zdravotnictví č. 440/2001 Sb., o odškodnění bolesti a ztížení společenského uplatnění, platné od 1.1. 2002. Na kladný výsledek mělo vliv rovněž snížení správní režie pojišťoven z 25 % na 13,5 % z přijatého pojistného.

Jako ostatní odvody přebytků organizací s přímým vztahem byly v roce 2003 realizovány též **příjmy z likvidace státních podniků** (převážně v působnosti Ministerstva průmyslu a obchodu), a to **v objemu 795 mil. Kč** (plnění rozpočtu na 120,3 %). **Odvody příspěvkových organizací** do státního rozpočtu se na celkových výše uvedených odvodech podílely menší částkou – celkem **ve výši 163 mil. Kč** (převážně u ministerstev kultury, zahraničních věcí a vnitra).

Příjmy ze splátek půjčených prostředků ze zahraničí jsou tvořeny příjmy ze splátek vládních úvěrů dříve poskytnutých do zahraničí a příjmy ze splátek pohledávek převzatých od ČSOB. Plnění těchto příjmů dosáhlo **celkem 2,2 mld Kč** a rozpočet byl překročen o 316 mil. Kč, což bylo ovlivněno zejména nerozpočtovanými příjmy.

Tabulka č. 24

1	v mil. Kč						
	Skutečnost 2002	Rozpočet 2003		Skutečnost 2003	% plnění	Rozdíl	Index 2003/2002
		schválený	po změnách				
2	3	4	5	6	7	8	
1. Příjmy ze splátek vládních úvěrů	12 767	772	772	1 096	142,0	324	8,6
v tom : splátky jistiny	414	0	0	221	x	221	53,4
splátky úroků	24	0	0	176	x	176	742,6
splátky v rámci deblokací bez RF	169	14	14	62	x	48	36,8
splátky v rámci deblokací - RF	12 160	758	758	637	84,0	-121	x
2. Příjmy ze splátek pohledávek							
převzatých od ČSOB	8 759	1 160	1 160	1 152	99,3	-8	13,2
v tom : splátky jistiny	715	1	1	1	x	0	0,1
splátky úroků	0	0	0	0	x	0	x
splátky v rámci deblokací bez RF	211	0	0	368	x	368	174,1
splátky v rámci deblokací - RF	7 833	1 159	1 159	783	67,6	-376	10,0
Příjmy ze splátek půjček ze zahraničí celkem*)	21 526	1 932	1 932	2 248	116,4	316	10,4
v tom : splátky v konvertibilních měnách	552	0	0	459	x	459	83,2
splátky v nekonvertibilních měnách	20 974	1 932	1 932	1 789	92,6	-143	8,5
z toho : RF celkem	19 993	1 917	1 917	1 420	74,1	-497	7,1
z toho : RF - velká deblokace	17 319	x	x	0	x	x	x

*) Bez splátek plynárenských VIA.

Nerozpočtované příjmy ze splátek vládních úvěrů se týkaly především Alžírsko v částce 397,6 mil. Kč a šlo o splátky jistiny i úroků. Nerozpočtované inkaso z deblokací se týkalo Barmy, rozpočtované inkaso z deblokací se týkalo Nikaragui.

U splátek pohledávek převzatých od ČSOB se nerozpočtované příjmy týkaly inkasa v rámci deblokací z Alžírsko a Indie (368 mil. Kč). U rozpočtovaných pohledávek převzatých od ČSOB bylo realizováno dohodnuté inkaso z Laosu (536 tis. Kč).

Skutečné příjmy ze splátek pohledávek vůči Ruské federaci (vládních i převzatých od ČSOB), představující 63,2 % celkových příjmů z půjček ze zahraničí **zaostaly za rozpočtem o 497 mil. Kč** (o 25,9 %), a to zejména z důvodu snížení limitu původně stanovených objemů splátek ze strany RF na úroveň stanovenou mezivládní dohodou ze dne 17.6.1994 včetně dodatků (kromě čistého inkasa byly realizovány zbožové dodávky pro resorty obrany a školství, mládeže a tělovýchovy ve výši cca 2,2 mld Kč). Mimo to výpadek oproti schválenému rozpočtu ve výši cca 166 mil. Kč byl způsoben kursovými vlivy (debetní kursové rozdíly z titulu poklesu kursu USD – meziroční průměrný pokles ke konci roku 2003 činil 4,5 % p.a.).

Přijaté vratky transferů a ostatní příjmy z finančního vypořádání, jež patří do oblasti nedaňových příjmů, byly inkasovány **ve výši 2,0 mld Kč**, což je více než **dvojnásobek rozpočtem uvažované částky**. Jde o vratky prostředků (resp. jejich částí), poskytnutých v minulých rozpočtových obdobích, jež jsou součástí finančního vypořádání vztahů se státním rozpočtem. V rámci finančního vypořádání za rok 2002 jde o odvody nevyčerpaných dotací příjemců dotací a odvody vyplývající z finančního vypořádání vztahů příspěvkových organizací. Finanční vypořádání vztahů se státním rozpočtem je upraveno zákonem č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech, a podrobněji vyhláškou č. 531/2002 Sb., kterou se stanoví zásady a termíny finančního vypořádání vztahů se státním rozpočtem, a vyhláškou č. 40/2001 Sb., o účasti státního rozpočtu na financování programů reprodukce majetku. Celkový **objem prostředků** odvedených do státního rozpočtu v rámci finančního vypořádání vztahů se státním rozpočtem **za rok 2002 dosáhl 729 mil. Kč**. **V rámci „ostatních vrátek“ dotací bylo do kapitoly VPS odvedeno 658 mil. Kč, z toho 483 mil. Kč se týkalo odvodů za porušení rozpočtové kázně** podle zákona o rozpočtových pravidlech. Do kapitoly OSFA bylo odvedeno 147 mil. Kč od ČMZRB jako vratka povodňových prostředků z programu „Rekonstrukce“.

Rozpočtová pravidla nedovolují použití nerozpočtovaných příjmů získaných z odvodů v rámci finančního vypořádání na krytí nerozpočtovaných výdajů.

Součástí nedaňových příjmů státního rozpočtu jsou rovněž **přijaté sankční platby**, jež zahrnují sankce za porušení obecně závazných předpisů, s výjimkou sankcí (pokut) přijatých v souvislosti s výběrem daní, které patří do daňových příjmů. Upravený **rozpočet těchto příjmů 1,2 mld Kč byl splněn ve výši 1,3 mld Kč**, tj. na 104,7 %.

Na **splátkách půjčených prostředků od podnikatelských subjektů** bylo do státního rozpočtu **poukázáno 794 mil. Kč**, když upravený rozpočet počítal s částkou 2,7 mld Kč. Hlavní **příčinou nízkého plnění jsou příjmy související s plynárenskými VIA na území Ruské federace**, u kterých byla pro rok 2003 rozpočtována částka 1,8 mld Kč. Plnění těchto příjmů bylo vázáno zejména na poskytnutí státní půjčky k úhradě daňových nedoplatků za stavby realizované na území Ruské federace a reciproční úhradu dodávkou zemního plynu odpovídající hodnotě 1,8 mld Kč (což odpovídá hodnotě rozpočtované ve výdajové části kapitoly VPS). Vzhledem k tomu, že ruská strana nebyla schopna své požadavky konkretizovat, tyto platby se v roce 2003 nepodařilo realizovat, přičemž současně nebyly čerpány ani příslušné výdaje v kapitole VPS.

Součástí nedaňových příjmů státního rozpočtu jsou počínaje rokem 2003 rovněž **příjmy z dobrovolného pojistného** (dříve součástí daňových příjmů v širším pojetí), které zahrnuje dobrovolné důchodové pojištění a nemocenské pojištění OSVČ. Tyto příjmy **dosáhly částky 747 mil. Kč. Příjmy z prodeje krátkodobého a drobného dlouhodobého majetku dosáhly výše 671 mil. Kč** a na **příjmech z využívání výhradních práv k přírodním zdrojům státní rozpočet získal 440 mil. Kč.**

5.2. Kapitálové příjmy

Kapitálové příjmy tvoří příjmy z prodeje dlouhodobého majetku (kromě drobného) a ostatní kapitálové příjmy (např. příjmy z prodeje pozemků, nemovitostí, hmotného a nehmotného dlouhodobého majetku, přijaté dary a příspěvky na pořízení dlouhodobého majetku) a dále příjmy z prodeje akcií a majetkových podílů. Upravený **rozpočet počítal s částkou 593 mil. Kč, skutečné plnění dosáhlo 511 mil. Kč**, tj. 86,2 % rozpočtu. Částka rozpočtovaná v roce 2003 je podstatně nižší než v roce 2002 (4,0 mld Kč), kdy byl předpokládán výraznější prodej nepotřebného majetku ve správě Ministerstva obrany v rozsahu 2,0 mld Kč a Ministerstva dopravy rovněž ve výši 2,0 mld Kč.

5.3. Přijaté dotace

Kromě standardních rozpočtových příjmů patří k příjmům státního rozpočtu rovněž dotace přijaté převodem z vlastních fondů organizačních složek státu nebo získané od veřejných rozpočtů ústřední úrovně anebo ze zahraničí.

Upravený rozpočet přijatých dotací ve výši 2,3 mld Kč byl ke konci roku 2003 **naplněn v celkovém objemu 7,5 mld Kč**, tj. plnění na 326,5 %. Téměř celá rozpočtovaná částka (2,0 mld Kč) se vztahuje ke kapitole Operace státních finančních aktiv a týká se **převodu prostředků z výnosů malé privatizace z FNM ve výši 1,9 mld Kč s účelovým určením na obnovu koryt vodních toků a vodohospodářských děl a protipovodňová opatření** dle § 135 zákona č. 254/2001 Sb., a na financování programů **výstavby a technické obnovy vodovodů a úpraven vod, čistíren odpadních vod** a kanalizací dle § 45 zákona č. 274/2001 Sb. Tyto převody byly realizovány v plné rozpočtované výši. Kromě toho byl realizován **nerozpočtovaný transfer od Fondu národního majetku ve výši 1,4 mld Kč**, a to na základě zákona č. 282/2003 Sb., kterým byl novelizován zákon č. 500/1990 Sb., o působnosti orgánů České republiky ve věcech převodů vlastnictví státu k některým věcem na jiné právnické nebo fyzické osoby. Částka 1,4 mld Kč byla převedena na zvláštní účet SFA s účelovým určením **k částečné kompenzaci dopadů nepříznivých povětrnostních podmínek v zemědělství**.

V souladu se zmocněními danými zákonem o státním rozpočtu na rok 2004 byly jako přijaté dotace do kapitoly OSFA transferovány prostředky ve výši 589 mil. Kč k jejich zpětnému účelovému použití v letošním roce (u Ministerstev obrany a vnitra).

Kromě výše uvedených přijatých dotací byly prostředky **ve výši 2,8 mld Kč převedeny z vlastních fondů** organizačních složek státu do příjmů státního rozpočtu (tj. především z rezervních fondů na příjmové účty organizačních složek státu nebo zřizovatelů – v souladu s § 47 zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech). Převody prostředků z fondů organizačních složek státu na příjmové účty zpravidla nejsou rozpočtovány, neboť výše jejich použití a částečně i tvorby není známá v období sestavování rozpočtu na následující rok. Z tohoto důvodu je schválený rozpočet celkových přijatých dotací vysoce překračován. Nejvíce prostředků do vlastních fondů převedly organizační složky v působnosti Ministerstva vnitra (622 mil. Kč), Ministerstva obrany (524 mil. Kč), Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (377 mil. Kč) a Ministerstva spravedlnosti (376 mil. Kč).

Z celkového objemu přijatých dotací ve výši 7,5 mld Kč se větší část týkala neinvestičních přijatých dotací (5,4 mld Kč), na investiční přijaté dotace připadla menší částka (2,1 mld Kč). **Ze zahraničí bylo z celkové částky přijato 426 mil. Kč,** z toho nejvíce u Ministerstva obrany (334 mil. Kč). Meziroční pokles celkových přijatých dotací v roce 2003 (o 20,1 mld Kč, tj. na 27,2 %) souvisí s příjmem státního rozpočtu z privatizace Transgazu, a.s., převedeným z FNM v roce 2002 ve výši 20,6 mld Kč.

III. VÝDAJE STÁTNÍHO ROZPOČTU

1. Hlavní tendence ve vývoji výdajů státního rozpočtu

Čerpání výdajů státního rozpočtu v roce 2003 je uvedeno v následující tabulce:

Tabulka č. 25

U K A Z A T E L	v mld Kč							
	Skutečnost 2002	Rozpočet 2003			Skutečnost 2003	Plnění v % (5:3)	Rozdíl (5-3)	Index 2003/2002 (5:1)
		schválený	po změnách	rozdíl (3-2)				
1	2	3	4	5	6	7	8	
A. VÝDAJE STÁTNÍHO ROZPOČTU CELKEM	750,68	795,36	818,02	22,66	808,72	98,9	-9,30	107,7
I. Běžné výdaje	700,95	741,14	760,54	19,40	751,78	98,8	-8,76	107,3
Výdaje na platy, ostatní platby za provedenou práci a pojistné	87,12	79,38	80,10	0,72	78,79	98,4	-1,31	90,4
v tom: platby a ostatní platby za provedenou práci	64,90	59,24	59,71	0,47	58,77	98,4	-0,94	90,6
povinné pojistné placené zaměstnavatelem	22,22	20,14	20,39	0,25	20,02	98,2	-0,37	90,1
Neinvestiční nákupy a související výdaje *)	75,19	77,18	100,22	23,04	97,43	97,2	-2,79	129,6
z toho: úroky a ostatní finanční výdaje	21,40	24,30	23,46	-0,84	22,66	96,6	-0,80	105,9
nákup materiálu, vody, paliv a energie	15,88	17,50	16,56	-0,94	16,44	99,3	-0,12	103,5
nákup služeb	20,05	20,80	21,06	0,26	19,85	94,3	-1,21	99,0
poskytnuté zálohy, jistiny a záruky	0,01	0,12	12,28	12,16	12,19	99,3	-0,09	121900,0
výdaje související s neinvestičními nákupy, příspěvky, náhrady a věcné dary	8,65	6,56	17,07	10,51	16,70	97,8	-0,37	193,1
Neinvestiční transfery podnikatelským subjektům a neziskovým organizacím	75,48	59,05	59,27	0,22	58,45	98,6	-0,82	77,4
z toho: neinvestiční dotace podnikatel. subjektům	69,16	52,99	52,76	-0,23	52,04	98,6	-0,72	75,2
neinvest. dotace nezisk. a pod. organizacím	5,90	5,46	5,99	0,53	5,89	98,3	-0,10	99,8
z toho: občanským sdružením	2,27	2,29	2,54	0,25	2,50	98,4	-0,04	110,1
Neinvestiční transfery a některé další platby rozpočtům	145,01	175,56	186,11	10,55	187,82	100,9	1,71	129,5
Neinvestiční transfery veřejným rozpočtům								
ústřední úrovně	33,60	37,14	39,35	2,21	39,68	100,8	0,33	118,1
z toho: státním fondům	2,93	4,73	6,72	1,99	6,72	100,0	0,00	229,4
fondům sociálního a veřejného zdravot. pojištění	30,58	32,26	32,51	0,25	32,51	100,0	0,00	106,3
Neinvestiční transfery veřejným rozpočtům územní úrovně	68,41	104,00	111,60	7,60	111,20	99,6	-0,40	162,5
v tom: obcím	38,34	27,61	28,70	1,09	28,56	99,5	-0,14	74,5
z toho: v rámci souhrnného dotačního vztahu krajům	16,07	23,74	24,37	0,63	24,36	100,0	-0,01	151,6
	30,07	76,39	82,91	6,52	82,64	99,7	-0,27	274,8
z toho: v rámci souhrnného dotačního vztahu	0,38	15,63	14,48	-1,15	14,48	100,0	0,00	3810,5
Neinvestiční transfery příspěvkovým apod. organizacím	38,32	33,12	33,82	0,70	33,87	100,1	0,05	88,4
Převody vlastním fondům	4,58	1,11	1,14	0,03	2,89	253,5	1,75	63,1
Ostatní neinvestiční transfery jiným veřejným rozpočtům	0,10	0,19	0,19	0,00	0,19	100,0	0,00	190,0
Neinvestiční transfery obyvatelstvu	309,12	324,48	324,10	-0,38	322,17	99,4	-1,93	104,2
z toho: sociální dávky	293,33	307,19	306,72	-0,47	305,03	99,4	-1,69	104,0
z toho: důchody	213,65	225,79	226,00	0,21	225,83	99,9	-0,17	105,7
ostatní transfery	14,41	16,40	16,78	0,38	16,73	99,7	-0,05	116,1
Neinvestiční transfery do zahraničí	1,89	3,28	2,43	-0,85	2,16	88,9	-0,27	114,3
Neinvestiční půjčené prostředky	5,10	13,89	5,76	-8,13	3,64	63,2	-2,12	71,4
z toho: podnikatelským subjektům	5,04	12,90	5,71	-7,19	3,61	63,2	-2,10	71,6
Neinvestiční převody Národnímu fondu	0,12	0,59	0,20	-0,39	0,15	75,0	-0,05	125,0
Ostatní neinvestiční výdaje	1,91	7,72	2,35	-5,37	1,15	48,9	-1,20	60,2
II. Kapitálové výdaje	49,73	54,22	57,48	3,26	56,94	99,1	-0,54	114,5
z toho: investiční nákupy a související výdaje	19,63	23,87	22,76	-1,11	21,63	95,0	-1,13	110,2
invest. transfery veř. rozpočtům územní úrovně	11,35	10,02	15,71	5,69	14,31	91,1	-1,40	126,1

*) ve skutečnosti roku 2002 odlišné od SZÚ, kde byly výdaje na platy a pojistné zahrnuty v neinvestičních nákupech a souvisejících výdajích

Státní rozpočet ČR na rok 2003 byl zákonem č. 579/2002 Sb. schválen jako schodkový s celkovým objemem výdajů ve výši 795,4 mld Kč, což představuje nárůst proti rozpočtu 2002 o 58,7 mld Kč (o 8,0 %) a proti skutečnosti roku 2002 o 44,7 mld Kč (o 6,0 %). Z celkové částky připadá 741,1 mld Kč na běžné výdaje (o 40,2 mld Kč, tj. o 5,7 % více než v roce 2002) a na kapitálové výdaje 54,2 mld Kč (tj. o 4,5 mld Kč, tj. o 9,0 % více).

Výdajová struktura rozpočtu vycházela z vládních priorit obsažených v Programovém prohlášení vlády. Jedná se zejména o přípravu ČR na vstup do EU, podpora vzdělávání, výzkumu a vývoje, podpory investičních pobídek pro zahraniční a domácí investory a pokračování reformy veřejné správy. Mimořádné povodně ze srpna roku 2002 vedly vládu k přehodnocení hierarchie fiskálních priorit a na jedno z předních míst byla zařazena **obnova území postižených povodněmi**, když na tyto účely byla v rozpočtu vyčleněna částka 3,4 mld Kč. Vnitřní struktura výdajů státního rozpočtu potvrzuje **sociálně ekonomickou orientaci vládní rozpočtové politiky**, když do této oblasti bylo určeno 41,0 % celkových výdajů. Na rozvoj vzdělávání bylo určeno 11,4 % a pro zdravotnictví 5,5 % celkových výdajů státního rozpočtu. S vysokými meziročními přírůstky bylo dále počítáno pro zemědělství a lesní hospodářství, vodní hospodářství a pro ochranu životního prostředí.

Úpravy schváleného státního rozpočtu provedené v průběhu roku znamenaly **zvýšení výdajů v souhrnu o 22,7 mld Kč.** Největší dopad na zvýšení výdajů mělo **přijetí zákona č. 252/2003 Sb.,** kterým byl změněn původní zákon o státním rozpočtu. Změna byla vyvolána **nezbytností úhrady závazku z arbitrážního sporu** mezi CME a Českou republikou **ve výši 10,6 mld Kč,** vypořádání smluvních vztahů se společností **Housing & Construction ve výši 635 mil. Kč** a zahrnutím prostředků na další **platy soudců ve výši 448 mil. Kč.** Současně byla **zvýšena dotace Státnímu zemědělskému intervenčnímu fondu o 2,0 mld Kč** na regulaci trhu.

Dále byly zvýšeny výdaje státního rozpočtu o 2,3 mld Kč na základě zvláštních dluhopisových programů, a to **o 2,0 mld Kč** k získání prostředků na poskytnutí návratné finanční výpomoci **ke krytí výplaty náhrad** ze Zajišťovacího fondu družstevních záložen (zákon č. 177/2003 Sb.) a **o 297 mil. Kč na vyslání praporu chemické ochrany** Armády ČR v rámci operace Trvalá svoboda na území Iráku (zákon č. 178/2003 Sb.). **Zvýšení výdajů o 5,4 mld Kč** znamenalo rozhodnutí o přijetí **rámcového úvěru od EIB na financování odstraňování povodňových škod** vzniklých v roce 2002 (zákon č. 574/2002 Sb.). Dále bylo zákonem č. 282/2003 Sb. schváleno použití prostředků **ve výši 1,4 mld Kč** převedených z Fondu národního majetku **k částečné kompenzaci dopadů nepříznivých povětrnostních podmínek v zemědělství.** Zvýšení výdajů státního rozpočtu bylo **částečně kompenzováno** snížením výdajů spojených s obsluhou státního dluhu (o 1,1 mld Kč) a zvýšením příjmů z premii z emisí státních dluhopisů (o 2,0 mld Kč).

Výše uvedené úpravy výdajů se promítly zejména do **zvýšení běžných výdajů** (do neinvestičních nákupů a souvisejících výdajů), které byly zvýšeny celkem

o 19,4 mld Kč. Na jejich zvýšení se dále podílelo zvýšení neinvestičních transferů veřejným rozpočtům územní úrovně o 7,6 mld Kč související s dokončením 2. etapy reformy veřejné správy, které však bylo částečně kompenzováno snížením ostatních neinvestičních výdajů o 5,4 mld Kč.

Zvýšení schváleného rozpočtu **kapitálových výdajů o 3,3 mld Kč** bylo z větší části výsledkem protisměrných úprav: zatímco vzrostly investiční transfery veřejným rozpočtům územní úrovně o 5,7 mld Kč a investiční transfery příspěvkovým organizacím o 1,0 mld Kč, došlo ke snížení investičních dotací podnikatelským subjektům o 2,9 mld Kč a investičních nákupů a souvisejících výdajů o 1,1 mld. Kč.

V roce 2003 bylo provedeno 875 rozpočtových opatření, tj. o 495 méně než v roce 2002. Jejich pokles o 36,1 % je ovlivněn zrušením kapitoly Okresní úřady, která byla tvořena 73 rozpočty jednotlivých okresních úřadů. Na jejich snížení má rovněž dopad § 10 zákona č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu a vývoje z veřejných prostředků, podle něhož jsou prostředky na výzkum a vývoj určené pro příspěvkové organizace uvolňovány jednotlivými poskytovateli přímo příjemcům bez rozpočtových opatření. Nejvíce rozpočtových opatření bylo realizováno v kapitolách Operace státních finančních aktiv (122), Ministerstvo vnitra (77) a Ministerstvo zemědělství (58).

Oproti loňskému roku, kdy nejvíce rozpočtových opatření připadalo na přesuny mezi jednotlivými resorty, tvoří **největší část rozpočtových opatření** v roce 2003 (cca 28,2 %) **přesuny v rámci příslušné kapitoly** (např. z běžných výdajů do kapitálových a obráceně, přesuny mezi jednotlivými specifickými ukazateli apod.) na krytí rozpočtově nezajištěných potřeb.

Např. u **Úřadu vlády** došlo k přesunu z běžných výdajů do kapitálových z důvodu vybudování nové rozvodny v areálu objektu a výměny zastaralé výpočetní techniky. **Ministerstvo práce a sociálních věcí** posílilo z prostředků na aktivní politiku zaměstnanosti prostředky určené na „Příspěvek zaměstnavatelům zaměstnávajícím více než 50 % občanů se změněnou pracovní schopností“. Dále byly přesunuty výdaje z aktivní politiky zaměstnanosti do pasivní politiky zaměstnanosti k zajištění výplaty podpor v nezaměstnanosti. V kapitole **Správa státních hmotných rezerv** byl zvýšen specifický ukazatel „Zajištění přípravy na krizové situace podle zákona č. 240/2000 Sb.“ Změna vyplývá ze zvýšených potřeb prostředků na úseku civilního nouzového plánování na vrub prostředků na zajištění potřeb ozbrojených sil.

Početně silná část rozpočtových opatření se týkala **uvolňování prostředků z účelových rezerv kapitoly Všeobecná pokladní správa do rozpočtů příslušných kapitol** (27,2 %). Jedná se zejména o výdaje na financování komunikační infrastruktury veřejné správy, příspěvky mezinárodním organizacím, vrcholné státní návštěvy, zahraniční rozvojovou pomoc, humanitární pomoc, protidrogovou politiku, dotace na zahraniční vysílání Českého rozhlasu, úhradu příspěvku do Mezinárodního visehradského fondu, výdaje související s informační kampaní ke vstupu ČR do EU, zabezpečení účasti ČR na Světové výstavě EXPO 2005 v Aichi, zvýšení výdajů na důchody, ostatní sociální dávky a pasivní politiku zaměstnanosti, uvolnění prostředků na program humanitárních evakuací zdravotně postižených obyvatel Irácké republiky a poskytnutí humanitární pomoci obyvatelům Irácké republiky, posílení bezpečnosti českých odborníků působících v Dočasně koaliční správě Iráku a bezpečnosti zastupitelského úřadu České republiky v Bagdádu, úhradu společných nákladů v operaci EU na působení sil a prostředků AČR v bývalé jugoslávské republice Makedonii, na zvýšení početních stavů MV, Policie ČR a Hasičského záchranného sboru ČR, na arbitrážní řízení CME (NOVA), Saluka-Nomura (IPB) a W.Nagel (provozovatel mobilní telefonní sítě) proti České republice, uvolňování prostředků na zabezpečení povodňových programů a na odstraňování následků povodňových škod, realizaci II. fáze reformy územní veřejné správy atd.

V průběhu roku byly také naopak převedeny **prostředky z jednotlivých kapitol do kapitoly Všeobecná pokladní správa**. Například u kapitoly Úřad vlády se jednalo o vratku nevyčerpaných prostředků určených na výstavbu Základních částí Informačního systému o státní službě a platech, u Ministerstva zahraničních věcí o vrácení nevyčerpaných prostředků s přihlédnutím ke skutečnému plnění projektů zahraniční rozvojové pomoci a u Ministerstva průmyslu a obchodu o převod prostředků ve prospěch realizace průmyslové zóny Kolín – Ovčáry.

Další část rozpočtových opatření tvoří **přesuny mezi jednotlivými resorty** (24,1 %). Přesuny prostředků mezi kapitolami jsou vyvolány především skutečností, že gestorem určitého programu je jeden resort, v rámci jehož rozpočtu výdajů jsou prostředky v celkovém objemu rozpočtovány, a který rozhoduje na základě soutěží a schválených projektů o jejich rozdělování. Tyto přesuny se v určitém objemu opakují každoročně. Na druhé straně jde o přesuny jednorázové z důvodu převodů činností mezi jednotlivými kapitolami státního rozpočtu. Nemalou část představují převody účelových prostředků rozpočtovaných v kapitolách Grantová agentura, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, Ministerstvo zdravotnictví a Akademie věd jiným kapitolám na zabezpečení výzkumu vývoje.

K podstatným převodům mezi kapitolami došlo zejména v souvislosti se **zřízením nové kapitoly Ministerstvo informatiky**, do jejíhož rozpočtu byly převedeny veškeré prostředky zrušené kapitoly Úřad pro veřejné informační systémy a dále prostředky z kapitol Ministerstvo dopravy, Úřad vlády České republiky, Úřad pro ochranu osobních údajů, Ministerstvo práce a sociálních věcí a z kapitoly VPS.

Z rozpočtu Ministerstva zdravotnictví byly převedeny prostředky na zajištění lékařské záchranné služby do kapitol Ministerstvo obrany a Ministerstvo vnitra. Do rozpočtu Ministerstva vnitra byly rovněž delimitovány prostředky na zabezpečení provozu letecké hasičské služby, a to z rozpočtu Ministerstva zemědělství. Dále byly převedeny prostředky z Ministerstva průmyslu a obchodu na Ministerstvo zahraničních věcí k posílení obchodně ekonomických úseků zastupitelských úřadů. Z rozpočtu Ministerstva zahraničních věcí došlo k převodu prostředků na Úřad vlády České republiky na financování informační kampaně ke vstupu ČR do Evropské unie. Z rozpočtu Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy jsou převáděny Ministerstvu obrany a Ministerstvu vnitra prostředky na zajištění sportovní reprezentace.

Poslední část rozpočtových opatření se týkala **uvolňování prostředků jednotlivým kapitolám přímo z kapitoly Operace státních finančních aktiv** (20,1 %). Jde hlavně o prostředky na finanční zabezpečení škod způsobených povodněmi, financování důsledků řešení kosovské krize, nezbytné výdaje vyvolané zánikem věcných břemen váznoucích na majetku vydaném oprávněným osobám (podle zákonů č. 164/1998 Sb., 21/2000 Sb. a 246/2000 Sb.), apod. Na základě zákona č. 274/2002 Sb., o přijetí úvěru Českou republikou na financování investičních potřeb souvisejících s prováděním projektu dálničního obchvatu Plzně a souvisejících silničních přivaděčů od Evropské investiční banky, byly převedeny prostředky Ministerstvu dopravy. V návaznosti na zákon č. 283/2002 Sb., o státním dluhopisovém programu na úhradu výdajů spojených s vysláním 6. polní nemocnice do Afghánistánu došlo k přesunu prostředků na Ministerstvo obrany. Ministerstvu obrany byla rovněž převedena zbylá část prostředků emise dluhopisů z roku 2002 s určením na zvláštní příplatek poskytovaný příslušníkům Armády ČR vykonávajícím službu v zahraničí – na území Iráku. Na základě vodního zákona č. 254/2001 Sb. a zákona č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích, byly převedeny prostředky Ministerstvu zemědělství. Podle usn.vl.č. 1274/2002 o Strategii obnovy území hl.m.Prahy postiženého mimořádnými záplavami v roce 2002 byly převedeny prostředky do kapitoly Ministerstvo pro místní rozvoj. Ministerstvu vnitra byly

převedeny prostředky určené na výdaje související s realizací reformy veřejné správy, tj. na provoz archivů delimitovaných v roce 2002 z okresních úřadů do působnosti Ministerstva vnitra.

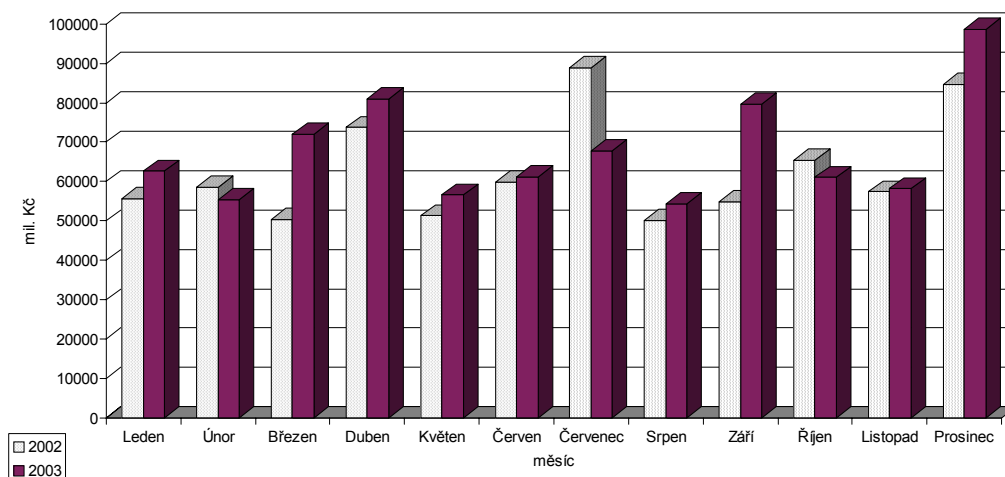
Značný počet rozpočtových opatření prováděných v kapitole Operace státních finančních aktiv se týká přímo této kapitoly, tzn. zvýšení výdajů a financujících položek v kapitole OSFA na vrub účtů státních finančních aktiv v návaznosti na příslušná zákonná zmocnění. V závěru roku byly do kapitoly Operace státních finančních aktiv rozpočtovými opatřeními naopak vráceny nevyčerpané prostředky uvolněné na krytí škod způsobených povodněmi, financování důsledků řešení kosovské krize a restituce za účelem jejich převoditelnosti do roku 2004.

Skutečné **čerpání celkových výdajů dosáhlo výše 808,7 mld Kč** a bylo tak pod úrovní upraveného rozpočtu **o 9,3 mld Kč, tj. o 1,1 %**. **Běžné výdaje** byly čerpány v objemu 751,8 mld Kč a **zůstaly za upraveným rozpočtem o 8,8 mld Kč**, tj. o 1,2 % (v loňském roce to bylo o 3,35 mld Kč). Největší úspory byly obdobně jako v roce 2002 vykázány u neinvestičních nákupů a souvisejících výdajů (2,8 mld Kč) a u neinvestičních půjčených prostředků (2,1 mld Kč). Vyšší překročení výdajů bylo vykázáno stejně jako v loňském roce pouze u převodů vlastním fondům, a to o 1,75 mld Kč. **Kapitálové výdaje** byly splněny na 99,1 % a zůstaly **nedočerpány o 0,5 mld Kč**.

V porovnání s rokem 2002 byly skutečné výdaje státního rozpočtu vyšší o 58,0 mld Kč, tj. o 7,7 %, z toho běžné výdaje vzrostly o 50,8 mld Kč (o 7,3 %) a kapitálové výdaje o 7,2 mld Kč (o 14,5 %). Při meziročním růstu hrubého domácího produktu (v běžných cenách) v roce 2003 o 5,9 % se zvýšil **podíl výdajů státního rozpočtu na HDP na 33,6 %**, což je o 0,6 procentního bodu více než v roce 2002.

Průběh čerpání celkových výdajů státního rozpočtu v jednotlivých měsících let 2002 a 2003 ukazuje graf:

Graf č. 5

Čerpání výdajů v jednotlivých měsících probíhalo poměrně rovnoměrně, měsíční průměr se zvýšil z 62,5 mld Kč v roce 2002 na 67,4 mld Kč v roce 2003. **Nadprůměrné čerpání celkových výdajů** státního bylo v uplynulém roce zaznamenáno ve čtyřech měsících. **V březnu bylo čerpání ovlivněno vysokými transfery veřejným rozpočtům územní úrovně ve výši 20,2 mld Kč**, které souviselo s ukončenou 2. etapou reformy veřejné správy, tj. se zrušením okresních úřadů (převážná část transferů byla poskytnuta kapitolou Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy na přímé náklady škol zřizovaných obcemi a kraji). **V měsíci dubnu** byla provedena úhrada příspěvku státu na stavební spoření **stavebním spořitelnám ve výši 12,9 mld Kč** a **převod 10,6 mld Kč na ESCROW účet v souvislosti s probíhajícím arbitrážním sporem mezi CME a ČR**. Rovněž nadprůměrné čerpání **v měsíci září bylo ovlivněno vysokými transfery veřejným rozpočtům územní úrovně (19,3 mld Kč)** a dále úhradou části ztráty České konsolidační agentury za rok 2001 v celoročně rozpočtované výši **18,6 mld Kč**. **Vyšší čerpání výdajů v měsíci prosinci je obvyklé**, v roce 2003 se však zvýšil podíl tohoto měsíce na čerpání celoročních výdajů z 11,3 % v roce 2002 na 12,2 %, což bylo ovlivněno zvýšeným čerpáním kapitálových výdajů v tomto měsíci (o 5,7 mld Kč proti roku 2002).

Z běžných výdajů v souvislosti s ukončením 2. etapy reformy veřejné správy se proti roku 2002 **výrazně zvýšil objem prostředků ze státního rozpočtu do**

veřejných rozpočtů územní úrovně, a to o **42,8 mld Kč** (tj. o 62,5 %). Podstatně vyšší byly zejména transfery krajům, a to o 52,6 mld Kč (o 174,8 %), zatímco transfery obcím se snížily o 9,8 mld Kč (o 25,5 %).

Z dalších skupin výdajů se zvýšily **transfery obyvatelstvu**, a to o **13,1 mld Kč**, tj. o 4,2 %. Růst byl způsoben zejména zvýšením výdajů na důchody, které vzrostly o 12,2 mld Kč, tj. o 5,7 % a dále pak zvýšením výdajů na dávky nemocenského pojištění, které vzrostly o 1,7 mld Kč, tj. o 5,2 %. **Zvýšení neinvestičních nákupů a souvisejících výdajů o 22,2 mld Kč** (o 29,6 %) bylo ovlivněno přesunem státních záruk (ve výši 12,2 mld Kč) z neinvestičních půjček do tohoto seskupení položek a dále výše uvedenou úhradou závazku z arbitrážního sporu s CME (10,6 mld Kč).

Naproti tomu **neinvestiční dotace podnikatelským subjektům byly nižší o 17,1 mld Kč** (o 24,8 %) než v předcházejícím roce, a to vlivem nižších úhrad ztrát České konsolidační agentury z kapitoly OSFA proti roku 2002 o 26,7 mld Kč. **Pokles prostředků uvolněných na platy a pojistné o 8,3 mld Kč** (o 9,6 %) byl ovlivněn zrušením okresních úřadů.

Hodnocení plnění jednotlivých druhů výdajů, prováděné v dalších částech zprávy, **je vztaženo k rozpočtu, zahrnujícímu všechna rozpočtová opatření** provedená v průběhu roku.

V zájmu komplexního pohledu na vybrané oblasti (sociální transfery obyvatelstvu, zdravotnictví, školství, kultura) je dále v **příslušných pasážích** provedeno hodnocení těchto výdajů **jak ze státního rozpočtu, tak i z veřejných rozpočtů územní úrovně**.

2. Běžné výdaje státního rozpočtu

Zákon č. 579/2002 Sb. o státním rozpočtu stanovil celkový objem běžných výdajů ve výši **741,1 mld Kč**, rozhodnutím Poslanecké sněmovny byly tyto **výdaje zvýšeny o 19,4 mld Kč na 760,5 mld Kč**. **Skutečné čerpání dosáhlo 751,8 mld Kč** a zůstalo pod úrovní upraveného rozpočtu o 8,8 mld Kč, tj. o 1,2 %, při meziročním růstu o 50,8 mld Kč (o 7,2 %). Srovnatelnost jednotlivých výdajů s rokem 2002 však ovlivnilo ukončení činnosti okresních úřadů k 31.12.2002 a s tím související přechod zaměstnanců a movitého majetku a přerozdělení finančních prostředků na jiné subjekty (obce, kraje, ministerstva). Také změna rozpočtové skladby s účinností od 1.1.2003 měla vliv na srovnatelnost některých skupin výdajů (vyhláška č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě).

2.1. Neinvestiční transfery obyvatelstvu a politika zaměstnanosti

Neinvestiční transfery obyvatelstvu představují váhově nejvýznamnější objem (cca 2/5) všech výdajů státního rozpočtu. V roce 2003 **dosáhly výše 322,2 mld Kč** a byly o 1,9 mld Kč (o 0,6 %) nižší než upravený rozpočet (v roce 2002 zaostaly za rozpočtem o 0,6 mld Kč, tj. o 0,2 %). Jejich dynamika se proti předchozímu roku zpomalila, když meziročně vzrostly o 14,1 mld Kč (o 4,6 %), zatímco v roce 2002 činil meziroční růst 21,3 mld Kč (7,4 %). Podíl na celkových běžných výdajích dosáhl 42,9 % a proti předchozímu roku se snížil o 1,1 procentního bodu. Tato skupina výdajů zahrnuje především výdaje do sociální oblasti - výdaje na důchody, ostatní sociální dávky (dávky nemocenského pojištění, zvýšení důchodu pro bezmocnost, zvláštní sociální dávky příslušníkům ozbrojených sil při skončení služebního poměru a další drobné dávky), dávky státní sociální podpory a výdaje na pasivní část státní politiky zaměstnanosti. Dále jsou zde rozpočtovány i placené náhrady a ostatní neinvestiční transfery obyvatelstvu.

Rozpočty územních samosprávných celků (ÚSC), tj. **kraje a obce, vynaložily** na neinvestiční transfery obyvatelstvu v roce 2003 **celkem 15,5 mld Kč**, z toho na dávky sociální péče 14,1 mld Kč.

Čerpání výdajů na neinvestiční transfery obyvatelstvu a státní politiku zaměstnanosti ukazuje následující tabulka:

Tabulka č.26

NEINVESTIČNÍ TRANSFERY OBYVATELSTVU A STÁTNÍ POLITIKA ZAMĚSTNANOSTI	Skutečnost 2002	Rozpočet 2003		Skutečnost 2003	Plnění v % (4:3)	Rozdíl (4-3)	Index 2003/2002 (4:1)
		schválený	po změnách				
		1	2				
A. Státní rozpočet	312 581	328 959	330 313	328 135	99,3	-2 178	105,0
1. Sociální dávky*)	293 414	307 186	306 755	305 068	99,5	-1 687	104,0
v tom:							
- důchody**)	213 648	225 790	225 999	225 833	99,9	- 166	105,7
- ostatní sociální dávky	39 824	40 497	40 715	40 010	98,3	- 705	100,5
- dávky státní sociální podpory	33 733	34 600	32 962	32 275	97,9	- 687	95,7
- státní politika zaměst. - pasivní	6 209	6 300	7 079	6 949	98,2	- 130	111,9
2. Státní politika zaměstnanosti - aktivní***)	2 967	3 815	3 433	3 191	93,0	- 242	107,5
3. Ochrana zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatelů	186	250	250	194	77,6	- 56	104,3
4. Příspěvek zaměstnavatelům zaměst. více než 50% občanů se ZPS	411	430	532	524	98,5	- 8	127,5
5. Příspěvky na sociální důsledky restrukturalizace	x	230	2 211	2 207	99,8	- 4	x
6. Ostatní náhrady placené obyvatelstvu	1 190	651	355	221	62,3	- 134	18,6
7. Ostatní neinv. transfery obyvatelstvu	14 413	16 397	16 777	16 730	99,7	- 47	116,1
B. Rozpočty ÚSC ****)	12 344	.	.	15 542	x	x	125,9
z toho:							
- dávky sociální péče*****)	11 570	14 200	14 832	14 148	95,4	- 684	x

*) vč. dávek vyplacených do ciziny a vč. zálohy České pošty

***) vč. zálohy České pošty na důchody v r. 2002 ve výši 2 935 mil. Kč a 4 985 mil. Kč v r. 2003 a vč. důchodů vyplacených do ciziny

****) údaje o skutečnosti r. 2002 jsou vyjádřeny srovnatelně s r. 2003 (odlišně od SZÚ za rok 2002)

*****) za územně řízenou sféru není údaj o schváleném rozpočtu a rozpočtu po změnách k dispozici

*****) údaj za skutečnost 2002 neobsahuje výdaje na dávky sociální péče vyplácené okresními úřady, které jsou zahrnuty do ostatních sociálních dávek,

Pozn.: Údaje za sociální dávky se liší od údajů v bilanci příjmů a výdajů o další související výdaje obsažené ve třídě 5 rozpočtové skladby

Vývoj výdajů v sociální oblasti v roce 2003 byl **ovlivněn některými opatřeními legislativního charakteru**, z nichž některá byla přijata s účinností již v průběhu let 2001-2002 a která jsou uváděna při hodnocení jednotlivých dávek.

Čerpání hlavních skupin dávkových výdajů v roce 2003 (za všechny kapitoly, které dávky rozpočtují, a za územní rozpočty) a jejich porovnání s rokem 2002 ukazuje tabulka:

Tabulka č. 27

	Skutečnost 2002	Skutečnost 2003	rozdíl	v mil. Kč index 2003/2002
Důchody	213 648	225 833	12 185	105,7
Ostatní sociální dávky*)	38 164	40 010	1 846	104,8
z toho:				
- dávky nemocenského pojištění	32 732	34 437	1 705	105,2
z toho: nemocenské	28 318	29 624	1 306	104,6
peněžitá pomoc v mateřství	3 513	3 803	290	108,3
- zvýšení důchodů pro bezmocnost	1 638	1 655	17	101,0
- zvl.soc.dávky příslušníků ozbroj.sil při skončení služebního poměru	3 767	3 909	142	103,8
Dávky státní sociální podpory	33 733	32 275	-1 458	95,7
Dávky sociální péče*)	13 230	14 148	918	106,9

*) ve sloupci skutečnost 2002 byly dávky sociální péče vyplacené okresními úřady ve výši 1 660 mil. Kč z důvodu srovnatelnosti přesunuty z ostatních sociálních dávek do dávek sociální péče (o tento přesun se liší tyto výdaje v SZÚ 2002)

Výdaje na důchody^{*/} dosáhly za všechny kapitoly vyplácející důchody výše **225,8 mld Kč** a byly o **12,2 mld Kč, tj. o 5,7 % vyšší než v předchozím roce** (v roce 2002 vzrostly meziročně o 12,5 mld Kč, tj. o 6,2 %). Schválený rozpočet výdajů na důchody byl v roce 2003 zvýšen pouze o částku 209 mil. Kč. V kapitole Ministerstvo práce a sociálních věcí (MPSV) bylo nezbytné rozpočtované prostředky posílit v závěru roku o 300 mil. Kč (uvolněno z kapitoly Všeobecná pokladní správa z úspor na dávkách státní sociální podpory). Naopak v rozpočtu kapitoly Ministerstvo obrany došlo k nižší potřebě prostředků na valorizaci důchodů, uspořena částka 91 mil. Kč byla využita na částečné pokrytí zvýšení platů v souvislosti se zajištěním zvýšených bezpečnostních opatření přijatých k řešení irácké krize a teroristických útoků. V kapitolách Ministerstvo vnitra a Ministerstvo spravedlnosti nebyly prováděny žádné korekce rozpočtovaných částek. Takto **upravený rozpočet byl naplněn na 99,9 %** (úspora 166 mil. Kč).

V uvedeném čerpání byla zahrnuta **záloha České pošty na výplatu důchodů na počátku ledna 2003 ve výši 4 985 mil. Kč** (v roce 2002 to bylo 2 935 mil. Kč) a výdaje na důchody do ciziny ve výši 1 127 mil. Kč (1 092 mil. Kč v roce 2002).

^{*/} Údaje o výdajích na důchody jsou uváděny z **hlediska rozpočtu** (finančního zúčtování rozpočtového roku), tzn. ve výdajích je zahrnuta záloha zaslána České poště na výplatu důchodů z rozpočtu běžného roku, ale příjemce obdrží tento důchod až v roce příštím, naopak v běžném roce příjemce obdrží důchod, ve kterém je zahrnuta záloha České pošty z rozpočtu minulého roku

Ve zvýšení výdajů na důchody se částečně promítl **celoroční dopad valorizace** důchodů od 1.1.2003 podle nařízení vlády č. 438/2002 Sb., kdy se procentní výměry důchodů podle předpisů platných před 1.1.1996 zvýšily o 4 % a procentní výměry ostatních důchodů přiznaných do 31.12.2002 o 3,8 %. Základní výměra důchodů při valorizaci upravována nebyla, bylo postupováno stejně jako při valorizacích v letech 1999 – 2001. Valorizací k 1. lednu také byla uplatněna právní úprava podle zákona č. 264/2002 Sb., podle které se vyplácené důchody zvyšují pravidelně každý rok v lednu. Odchylně se postupuje pouze při inflaci převyšující 10% a v případě, že by zvýšení činilo méně než 2 %. V roce 2003 celoroční **dopad zvýšení důchodů činil cca 7 mld Kč.**

Nejvyšší částka z celkových výdajů na důchody byla poskytnuta na **důchody starobní - 164,0 mld Kč** (72,6%, tj. téměř stejný podíl jako v minulých letech). V porovnání s rokem 2002 vzrostly tyto důchody o 9,2 mld Kč, tj. o 6,0 %. Reálná hodnota průměrného vypláceného starobního důchodu činila 100 % hodnoty roku 1989 (v roce 2002 to bylo 97,2 %, v roce 2001 pak 92,5%). Na **důchody invalidní** (plné a částečné) vynaložil státní rozpočet **40,5 mld Kč**, což je o 2,3 mld Kč (o 2,1%) více než v roce 2002, a na **důchody pozůstalostní** (vdovské, vdovecké a sirotčí) **21,4 mld Kč**, tj. o 0,6 mld Kč (o 2,9 %) méně než v roce 2002.

V roce 2003 bylo vypláceno celkem cca 3 299 tis. důchodů. Ve srovnání s rokem 2002 to bylo **více o 19,6 tis. důchodů.** Podle předběžných údajů bylo v roce 2003 podáno 224 tis. nových žádostí o důchod, z toho 110 tis. žádostí o starobní důchod a z nich 40,7 tis. žádostí o předčasný důchod. Ve srovnání s rokem 2002, kdy bylo nově vypláceno 20 tisíc předčasných důchodů, to znamená dvojnásobné zvýšení. Tento nárůst počtu předčasných důchodů byl vyvolán očekávaným zpřísněním zákonné úpravy pro jejich poskytování na počátku roku 2004.

Údaje o příjmech a výdajích systému důchodového pojištění podle kapitol jsou uvedeny v samostatné části.

Výdaje na **ostatní sociální dávky** zahrnují kromě výdajů na dávky nemocenského pojištění, které jsou odvozeny z mezd, výdaje na dávku „zvýšení důchodu pro bezmocnost“, výdaje na zvláštní sociální dávky příslušníkům ozbrojených sil při skončení služebního poměru a další drobné dávky. V roce 2003 **dosáhly celkové výše 40,0 mld Kč** a byly tak o 1,8 mld Kč, tj. o 4,8 %, vyšší než v roce předchozím. Proti roku 2002, kdy meziročně vzrostly o 3,8 mld Kč, tj. o 10,4 %, došlo ke zpomalení dynamiky – zde se pozitivně projevila právní úprava daná zákonem č. 420/2002 Sb., který měl vést k dosažení úspory v oblasti mandatorních výdajů státu. Pro rok 2003 se tak nezvýšily hranice omezující denní vyměřovací

základ pro stanovení dávek nemocenského pojištění, ty byly stejné jako v roce 2002 a činily 480 Kč a 690 Kč (maximální denní výše dávek nemocenského odvozená z těchto vyměřovacích základů byla 419 Kč).

Schválený rozpočet výdajů na ostatní sociální dávky 40 497 mil. Kč byl zvýšen pouze o 218 mil. Kč. Posílení rozpočtu o částku 300 mil. Kč bylo nezbytné pouze v kapitole MPSV, to bylo provedeno částečně přesunem mezi tituly rozpočtu kapitoly a dále v objemu 242 mil. Kč z kapitoly VPS z úspor na dávkách státní sociální podpory. V kapitole Ministerstvo obrany byly naopak nevyčerpané prostředky v objemu 82 mil. Kč využity, obdobně jakou u úspor ve výdajích na důchody, na posílení platů v souvislosti s bezpečnostními opatřeními. Upravený rozpočet byl však ve skutečnosti čerpán pouze na 98,3 %, což představuje úsporu 705 mil. Kč..

Z dávek **nemocenského pojištění**, které dosáhly ve sledovaném roce **34,4 mld Kč** a meziročně tak vzrostly o 1,7 mld Kč, tj. o 5,2 % (v roce 2002 činil meziroční růst 3,0 mld Kč, tj. 10,3 %), připadl nejvyšší podíl na nemocenské (86,0 %). Výdaje na **nemocenské** dosáhly v roce 2003 výše **29,6 mld Kč** a proti předchozímu roku vzrostly o 1,3 mld Kč, tj. o 4,6 %. Výdaje na nemocenské se enormně zvýšily po roce 1999, kdy vstoupila v platnost novela zákona o nemocenském pojištění č. 61/1999 Sb. Tato právní úprava zavedla pravidelné každoroční zvyšování hranic vyměřovacích základů podle vývoje průměrné mzdy, tím mělo být dosaženo odstranění zaostávání nemocenského za vývojem mezd. V minulých letech docházelo k častému zneužívání výplaty dávek nemocenského pojištění, jelikož zákon neobsahuje mechanismy, které by zabraňovaly zneužívání systému nemocenského pojištění. Prvním krokem ke snížení výdajů na dávky nemocenského pojištění se stala v oblasti nemocenského pojištění novela zákona č. 54/1956 Sb., o nemocenském pojištění, platná od 1. ledna 2004 (zákon č. 421/2003 Sb), která byla přijata v souvislosti s reformou veřejných rozpočtů. Předpokládá se, že tato zákonná úprava přispěje ke snížení zneužívání dávek a tak povede ke snížení pracovní neschopnosti.

Další položky dávek nemocenského pojištění byly čerpány takto: **peněžitá pomoc v mateřství** dosáhla výše **3 803 mil. Kč** (meziroční růst o 290,2 mil. Kč, tj. o 8,3 %), **podpora při ošetřování člena rodiny** **1 004 mil. Kč** (meziroční růst o 111,5 mil. Kč, tj. o 12,5 %) a **vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství** **5,6 mil. Kč** (růst o 1,4 mil. Kč).

Výdaje na dávku „**zvýšení důchodů pro bezmocnost**“, která je specifickou dávkou určenou pro zdravotně postižené poživatele starobního důchodu, činily **1 655 mil. Kč**, což je o 17 mil. Kč, tj. 1,0 % více než v roce 2002.

Výdaje na ostatní sociální dávky byly ovlivněny rovněž **zvláštními sociálními dávkami příslušníkům ozbrojených sil při skončení služebního poměru** vyplácenými ministerstvy obrany, vnitra a spravedlnosti, které meziročně vzrostly o 3,8 %, tj. o 142 mil. Kč a dosáhly výše **3 909 mil. Kč**.

Velmi důležitým kritériem ovlivňujícím výdaje na sociální oblast je **životní minimum**, které vymezuje výši nezbytných finančních prostředků pro domácnost k dočasnému zajištění základních životních potřeb jejích členů na velmi skromné úrovni. Částky životního minima mohou být valorizovány každoročně od 1. ledna podle skutečného vývoje spotřebitelských cen ve stanoveném rozhodném období tak, aby byla zachována jejich reálná hodnota. Při mimořádně vysokém nárůstu spotřebitelských cen alespoň o 10 % je vláda může zvýšit mimo termín pravidelné valorizace, při inflaci nižší než 2 % nemusí vláda částky v pravidelném termínu zvyšovat. **K poslední valorizaci tak došlo k 1.10.2001** (nařízení vlády č. 333/2001 Sb.).

Životní minimum je kritériem pro poskytování pomoci státu formou dávek zahrnutých v systému státní sociální podpory a dávek sociální péče.

Dávky státní sociální podpory^{*)} představují adresnou pomoc zejména rodinám s dětmi ve stanovených sociálních situacích a jsou poskytovány ze státního rozpočtu **podle zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře**, ve znění pozdějších předpisů. Tyto dávky byly v roce 2003 poskytnuty z prostředků kapitoly Všeobecná pokladní správa a jejich výplata byla **zajišťována obecními úřady obcí vyjmenovaných v zákoně č. 320/2002 Sb., o změně a zrušení některých zákonů v souvislosti s ukončením činnosti okresních úřadů**, (určené obce jsou většinou sídlem bývalých okresních úřadů) a výplatními místy zřízenými magistráty hl.m. Praha a statutárních měst Brno, Plzeň a Ostrava.

V průběhu roku byl **schválený rozpočet těchto dávek snížen o 1 638 mil. Kč, tj. na 32 962 mil. Kč. Z této částky bylo čerpáno 32 275 mil. Kč**, tj. o 687 mil. Kč (o 2,1 %) méně. Meziroční pokles o 1 458 mil Kč., tj. o 4,3 % souvisel především se zvýšením nominálních příjmů rodin s nezaopatřenými dětmi. Ke zvýšení životního minima (jež je důležitým kritériem pro posouzení příjmové nedostatečnosti pro potřeby sociální ochrany občana nebo rodiny) došlo naposledy v roce 2001 - se zvýšením příjmů proto řada rodin ztratila nárok na výplatu dávek nebo jim byly

^{*)} přídavek na dítě, sociální příplatek, příspěvek na bydlení, příspěvek na dopravu, rodičovský příspěvek, zaopatřovací příspěvek, dávky péčovské péče, porodné, pohřebné a další sociální příspěvky

vypláceny v nižších částkách. Nečerpané prostředky byly využity na pokrytí dalších mandatorních výdajů v sociální oblasti, kde prostředky byly nedostačující (dávky sociální péče, důchody, pasivní politika zaměstnanosti, dávky nemocenského pojištění).

Přehled výdajů na jednotlivé dávky a porovnání s výdaji roku 2002 je uveden v následující tabulce:

Tabulka č. 28

DÁVKY STÁTNÍ SOCIÁLNÍ PODPORY	v mil. Kč			
	Skutečnost 2002	Skutečnost 2003	rozdíl	index 2003/2002
Dávky státní sociální podpory celkem	33 733	32 275	-1 458	95,7
z toho:				
- přídavek na dítě	13 353	12 519	- 834	93,8
- sociální příplatek	6 271	5 822	- 449	92,8
- příspěvek na bydlení	3 028	2 835	- 193	93,6
- příspěvek na dopravu	1 298	1 267	- 31	97,6
- rodičovský příspěvek	8 022	7 964	- 58	99,3
- zaopatřovací příspěvek	14	8	- 6	57,1
- dávky pěstounské péče	395	407	12	103,0
- porodné	791	807	16	102,0
- pohřebné	529	549	20	103,8

Při posuzování nároků na dávky státní sociální podpory se netestuje majetek, ale pouze příjmy občanů, a to u dávek: přídavek na dítě, sociální příplatek, příspěvek na bydlení a příspěvek na dopravu. Bez ohledu na příjem jsou poskytovány rodičovský příspěvek, zaopatřovací příspěvek, dávky pěstounské péče, porodné a pohřebné.

Pro rodiny s dětmi byly nejvýznamnějšími dávkami státní sociální podpory přídavky na děti a sociální příplatek. Výše těchto dvou dávek dosáhla v hodnoceném období 56,8 % celkově vyplacených dávek. **Na přídavek na dítě** (jako na základní, dlouhodobou dávku poskytovanou rodinám s dětmi, která jim pomáhá krýt náklady spojené s výchovou a výživou nezaopatřených dětí a která je odvislá od příjmů rodiny v předchozím kalendářním roce) **bylo vynaloženo celkem 12 519 mil. Kč**, tj. proti roku 2002 o 834 mil. Kč (o 6,2 %) méně. **Na sociální příplatek**, který je dávkou pro rodiny s nízkými příjmy na krytí nákladů spojených se zabezpečením potřeb jejich dětí (je vázán na příjem rodiny v předchozím kalendářním čtvrtletí, který musí být nižší než 1,6 násobek životního minima rodiny) **bylo vydáno 5 822 mil. Kč**, což je o 449 mil. Kč, tj. o 7,2 % méně než v roce předchozím.

Příspěvek na bydlení v roce 2003 byl poskytnut ve výši **2 835 mil. Kč** a zaznamenal meziroční pokles o 6,6 %, tj. o 193 mil. Kč. Tato dávka přispívá na krytí

nákladů na bydlení rodinám či jednotlivcům s nízkými příjmy (je odvislý od příjmu rodiny v uplynulém kalendářním čtvrtletí, který musí být nižší než 1,6 násobek životního minima rodiny).

Příspěvek na dopravu slouží rodinám na krytí nákladů spojených s dojížděním nezaopatřeného dítěte mimo místo obce, kde je hlášeno k trvalému pobytu. Při poskytování tohoto příspěvku je testován příjem rodiny za uplynulý kalendářní rok (nesmí přesáhnout dvojnásobek životního minima rodiny, netýká se dítěte, které plní povinnou školní docházku – tomu náleží příspěvek bez ohledu na příjem rodiny). Tato dávka v roce 2003 dosáhla výše **1 267 mil. Kč** a proti předchozímu roku poklesla o 2,4 %, tj. o 31 mil. Kč.

Z dávek, které nejsou poskytovány v závislosti na příjmu žadatelů, představovaly výdaje na **dávky pěstounské péče** (příspěvek na úhradu potřeb dítěte, odměna pěstouna, příspěvek při převzetí dítěte, příspěvek na zakoupení motorového vozidla), které jsou určeny pěstounským rodinám, **407 mil. Kč** (meziroční růst o 3,0 %). Výdaje na **rodičovský příspěvek**, který je určen rodiči pečujícímu celý kalendářní měsíc osobně celodenně a řádně o dítě do 4 let věku nebo do 7 let, je-li dítě dlouhodobě zdravotně postižené, dosáhly výše **7 964 mil. Kč** (meziroční pokles o 0,7 %, tj. o 58 mil. Kč) a výdaje na **zaopatřovací příspěvek**, který je určen pro rodiny vojáků základní služby, částky **8 mil. Kč**. Výdaje na **porodné** (dávka, kterou stát přispívá jednorázově matce na náklady související s narozením dítěte) činily **807 mil. Kč** a meziročně vzrostly o 16 mil. Kč, tj. o 2,0 % a výdaje na **pohřebné 549 mil. Kč** při meziročním růstu o 20 mil. Kč, tj. o 3,8 %.

Pokud příjmy domácnosti nedosahují životního minima a není možné je zvýšit vzhledem k věku, zdravotnímu stavu nebo z jiných vážných důvodů vlastním přičiněním, je **státem poskytována pomoc formou dávek sociální péče na základě zákona č. 482/1991 Sb., o sociální potřebnosti**. Tyto dávky zpravidla doplňují příjem do výše životního minima.

Dávky sociální péče byly v roce 2003 rozpočtovány v ukazateli „neinvestiční transfery obcím“ a uvolňovány z kapitoly Všeobecná pokladní správa. Po zrušení okresních úřadů s platností **od 1.1.2003 přešla působnost k výplatě dávek sociální péče dosud vyplácených okresními úřady na obce s rozšířenou působností. Jde především o dávky určené pro zdravotně postižené** (příspěvek na zakoupení, provoz a opravy motorového vozidla, příspěvky na úpravy bytů na bezbariérové byty atd.). **Dávky dosud vyplácené pověřenými a ostatními obcemi** nedoznaly z hlediska působností k výplatě dávek žádné změny. Jedná se především o **dávky podmíněné sociální potřebností občanů**, které zpravidla doplňují příjem do výše životního minima.

Ve sledovaném roce bylo čerpáno na dávkách sociální péče **celkem 14 148 mil. Kč**, což představuje meziroční růst o 918 mil. Kč, tj. o 6,9 %, a plnění upraveného rozpočtu (zvýšeného o 632 mil. Kč) na 95,4 %. V relativně vysokém meziročním růstu se odráží **zhoršení situace na trhu práce** – vzrůstá průměrná míra nezaměstnanosti a snižuje se počet míst, která je možno nabídnout uchazečům o zaměstnání. Kromě toho má na zvýšení těchto výdajů vliv i přístup žadatelů o dávky, kteří preferují pobírání sociálních dávek před hledáním zaměstnání.

Výdaje na státní politiku zaměstnanosti v širším pojetí dosáhly výše **13 065 mil. Kč**. Státní politiku zaměstnanosti zabezpečuje kapitola Ministerstvo práce a sociálních věcí prostřednictvím územních orgánů, tj. úřadů práce. Kapitola vynaložila v roce 2003 celkem 10 858 mil. Kč, tj. o 1 085 mil. Kč (o 11,1 %) více než v roce minulém, z celkové částky bylo 64,0 % použito na aktivní (6 949 mil. Kč) a 29,4 % (3 191 mil. Kč) na pasivní část politiky zaměstnanosti. V souvislosti s řešením problémů na trhu práce byly v roce 2003 sledovány i dotace sociálního charakteru vyplacené zaměstnavatelům kapitolami Ministerstvo průmyslu a obchodu a Ministerstvo dopravy (příspěvky na sociální důsledky restrukturalizace).

Strukturu těchto výdajů a srovnání s předchozím rokem ukazuje tabulka:

Tabulka č. 29

STÁTNÍ POLITIKA ZAMĚŠTNANOSTI	v mil. Kč			
	Skutečnost 2002	Skutečnost 2003	rozdíl	index 2003/2002
Výdaje na státní politiku zaměstnanosti celkem	9 773	13 065	3 292	133,7
1. Výdaje na státní politiku zaměstnanosti - kapitola MPSV*)	9 773	10 858	1 085	111,1
z toho:				
a) pasivní politika zaměstnanosti*)	6 209	6 949	740	111,9
b) aktivní politika zaměstnanosti*)	2 967	3 191	224	107,5
z toho				
- investiční pobídky	685	804	119	117,4
- vlastní aktivní politika zaměstnanosti	2 282	2 387	105	104,6
z toho: - rekvalifikace	370	406	36	109,7
- veřejně prospěšné práce	714	685	-29	95,9
- účelná pracovní místa	617	692	75	112,2
- podpora zaměstnanosti občanů se ZPS	178	224	46	125,8
- odborná praxe absolventů	348	331	-17	95,1
c) ochrana zaměstnanců při plat. nesch. zaměstnavatelů	186	194	8	104,3
d) zaměstnávání zdravotně postižených občanů**)	411	524	113	127,5
2. Příspěvky na sociální důsledky restrukturalizace - kapitoly MPO a MD	.	2 207	2 207	x

*) bez odvodů do rezervního fondu podle § 47 zákona 218/2000 Sb., rozpočtová pravidla, v r. 2002 v pas.pol.zam. 1 mil. Kč, v akt. pol.zam. 3,5 mil. Kč, v r. 2003 v akt.pol.zam. 83,4 mil. Kč

***) podle § 24a zákona č. 474/2001 Sb.; od r. 2003 sledováno samostatně, v roce 2002 součástí aktivní politiky zaměstnanosti

Výdaje na **pasivní politiku zaměstnanosti** byly pro rok 2003 rozpočtovány ve výši **6 300 mil. Kč**. Vzhledem k vývoji na trhu práce byl rozpočet v průběhu roku

posílen o 779 mil. Kč, když byly využity úspory v rozpočtu kapitoly MPSV ve výši 305 mil. Kč (z aktivní politiky zaměstnanosti 270 mil. Kč, z nevyčerpaných prostředků na výplatu jednorázového odškodnění 20 mil. Kč a z úspory věcných výdajů 15 mil. Kč). Další prostředky v objemu 474 mil. Kč byly uvolněny z kapitoly Všeobecná pokladní správa (úspory ve výdajích na dávky státní sociální podpory 332 mil. Kč, 142 mil. Kč z prostředků určených původně na výplatu jednorázových odškodnění).

Upravený **rozpočet byl čerpán ve výši 6 949 mil. Kč**, tj. na 98,2 % (úspora 130 mil. Kč). Z toho na hmotné zabezpečení uchazečů, tj. podpory v nezaměstnanosti, bylo poskytnuto 6 870 mil. Kč, na bankovné a poštovné 37 mil. Kč. Ve srovnání s předchozím rokem se výdaje **zvýšily o 740 mil. Kč, tj. o 11,9%**.

Vysoký růst těchto výdajů souvisel především s **pokračujícím nepříznivým vývojem na trhu práce**. Průměrná míra nezaměstnanosti v roce 2003 činila 9,9 %, tj. o 0,7 procentního bodu více než v roce 2002, koncová míra nezaměstnanosti dosáhla 10,3 % a proti stavu ke stejnému datu předchozího roku vzrostla o 0,5 procentního bodu (v roce 2002 vzrostla průměrná míra nezaměstnanosti meziročně rovněž o 0,7 procentního bodu, koncová míra byla proti roku 2001 vyšší o 0,9 procentního bodu). Z regionálního pohledu koncovou míru nezaměstnanosti vyšší než republikový průměr vykazalo 32 okresů, nejvyšší byla v okresech Most (23,5 %) a Karviná (20,4 %), Teplice (19,9 %), Louny (18,9 %), Chomutov (18,7 %), Ostrava (18,4 %) a Bruntál a Jeseník (shodně 18,2 %); nejnižší pak v okresech Praha-západ (3,0 %), Praha-východ (3,8 %) a Praha (4,0 %). **Průměrně bylo měsíčně evidováno na úřadech práce 521 583 uchazečů o zaměstnání, tj. více o 44 117 uchazečů** než v roce 2002. Průměrný měsíční počet uchazečů pobírajících hmotné zabezpečení činil 182 705 osob (tj. 35,1 %), což představuje zvýšení oproti roku 2002 o 9 582 lidí. **Průměrná výše hmotné podpory činila 3 324,- Kč měsíčně, tj. o 160,- Kč více** než v roce 2002. Příčinou vyšší úrovně nezaměstnanosti byl nesoulad nabídky a poptávky v kvalifikační struktuře pracovní síly, dlouhodobě probíhající restrukturalizace zejména v severních regionech, dále zvyšování produktivity práce na úkor zaměstnanosti, silná koruna a nižší exportní výkonnost zejména menších podniků.

Aktivní politika zaměstnanosti (APZ) je zaměřená na podporu zřizování nových pracovních míst poskytováním příspěvků potenciálním zaměstnavatelům i uchazečům o zaměstnání, na udržení a zvýšení zaměstnanosti ohrožených skupin zaměstnanců a specifických skupin, na změnu kvalifikace a zvýšení motivace k přijetí zaměstnání a tím i na snížení sociálního napětí v regionech s nejvyšší mírou nezaměstnanosti.

Celkové výdaje na aktivní politiku zaměstnanosti dosáhly v roce 2003 výše **3 191 mil. Kč** (bez odvodu do rezervního fondu ve výši 83,4 mil. Kč) a zůstaly tak pod úrovní upraveného rozpočtu o 242 mil. Kč, tj. o 7,0 %, při meziročním růstu o 224 mil. Kč, tj. o 7,5 %.

V průběhu roku se nedařilo vytvářet nová pracovní místa pro uchazeče o zaměstnání a uplatňovat další nástroje APZ v míře předpokládané schváleným rozpočtem (3 815 mil. Kč), takže byl rozpočet snížen o 382 mil. Kč. Takto uvolněné prostředky byly použity na jiné účely v rozpočtu kapitoly MPSV. Částka 270 mil. Kč byla využita na zvýšení rozpočtu v pasivní politice zaměstnanosti, 101 mil. Kč na posílení rozpočtu u zákonného příspěvku zaměstnavatelům zaměstnávajícím více než 50 % občanů se změněnou pracovní schopností. Částka 10 mil. Kč byla převedena na základě usnesení vlády č. 545/2003, o Národním akčním plánu zaměstnanosti na rok 2003, do rozpočtu kapitoly Ministerstvo informatiky na zabezpečení financování druhé etapy Národního programu počítačové gramotnosti.

Na vlastní nástroje aktivní politiky zaměstnanosti bylo vyplaceno **2 387 mil. Kč**, meziroční růst činil 105 mil. Kč, tj. 5,3 %.

Ve sledovaném roce byl zařazen do programů aktivní politiky zaměstnanosti větší počet uchazečů než v roce předchozím, a to celkem 85 624, v roce 2002 to bylo 75 719 uchazečů. Průměrné náklady na jednoho zařazeného do programů APZ (včetně provozu chráněných dílen) lze vyčíslit na 28,4 tis. Kč, což je o 1,1 tis. Kč méně než v roce minulém.

Na společensky účelná pracovní místa bylo vynaloženo **692 mil. Kč**, proti roku 2002 se tyto výdaje zvýšily o 75 mil. Kč, tj. o 12,2 %. Celkem bylo zřízeno 17 488 míst, což je o 4 034 více než v roce 2002. Cílem poskytnutí tohoto příspěvku je zvýšení počtu pracovních míst pro uchazeče o zaměstnání, kterým nelze zajistit jiným způsobem pracovní umístění, včetně zahájení samostatné výdělečné činnosti uchazečem.

Na veřejně prospěšné práce bylo vynaloženo **685 mil. Kč**, tj. o 29 mil. Kč (o 4,1 %) méně než v roce 2002. Jedná se o nové pracovní příležitosti vytvořené především pro obtížně umístitelné a dlouhodobě nezaměstnané uchazeče o zaměstnání evidované na úradech práce. V roce 2003 bylo vytvořeno 14 703 pracovních příležitostí, tj. o 1 785 míst méně než v roce 2002.

Na rekvalifikace bylo vydáno 406 mil. Kč, tedy o 36 mil. Kč, tj. 9,7 % více než v roce předchozím. Úřady práce organizují rekvalifikace v případech, kdy struktura poptávky trhu práce neodpovídá struktuře nabídky a případná rekvalifikace umožňuje nové nebo další uplatnění ve vhodném zaměstnání. Do rekvalifikací bylo zařazeno 41 517 osob, tj. o 5 502 osoby více než v roce předchozím.

Pro absolventy škol a mladistvé bylo v roce 2003 vytvořeno 8 842 pracovních míst, tj. o 711 míst více než v roce 2002 a výdaje na tento nástroj aktivní politiky zaměstnanosti dosáhly **331 mil. Kč**, což je o 17 mil. Kč, tj. 4,9 % méně než v roce předchozím. Jedná se o finanční příspěvek zaměstnavateli, který vytvoří místo pro odbornou praxi absolventů středních a vysokých škol nebo pro získání kvalifikace mladistvého evidovaného úřadem práce.

Výdaje spojené se zaměstnáváním občanů se změněnou pracovní schopností dosáhly **224 mil. Kč**, meziročně se zvýšily o 46 mil. Kč, tj. o 25,8 %. Jedná se o příspěvky na zřízení či provoz chráněných dílen a pracovišť, tzn. míst, kde pracuje více než 60 % osob se ZPS.

Výdaje na **investiční pobídky** poskytované v rámci aktivní politiky zaměstnanosti, tj. na podporu zřízení nových pracovních míst a na úhradu nákladů na rekvalifikace a školení zaměstnanců, dosáhly v roce 2003 výše **804 mil. Kč**, tj. o 119 mil. Kč (o 17,4 %) více než v minulém roce, a byly poskytnuty celkem 14 investorům. Z toho na tvorbu nových pracovních míst, kterých bude vytvořeno celkem 4 477, bylo vynaloženo 634 mil. Kč. Výdaje na pobídky na rekvalifikace dosáhly 170 mil. Kč.

Podle zákona č. 118/2000 Sb., o ochraně zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele (insolvence), vyplácejí úřady práce zaměstnancům splatné mzdové nároky nevyplacené jejich zaměstnavatelem, který je v platební neschopnosti. V roce 2003 bylo pro tento účel tj. na mzdy, úhradu pojistného sociálního a zdravotního pojištění a příslušné daně z mezd, **vyplaceno 194 mil. Kč**, což je o 8 mil. Kč, tj. o 4,3 % více než v roce 2002, i když bylo vyřízeno o 586 žádostí méně. Nárůst výdajů vyplynul z růstu minimální mzdy, růstu průměrné mzdy, zvýšení rozhodné částky, tj. celkové výše mzdových nároků, která může být vyplacena jednomu zaměstnanci za jeden měsíc, vyšším přiznaným mzdovým nárokům na jednu vyřízenou žádost a poklesu počtu žadatelů, kterým byla vyplacena minimální mzda. Dosažené výdaje představovaly 77,6 % schváleného rozpočtu.

Kromě výdajů v rámci aktivní politiky zaměstnanosti jsou ze státního rozpočtu poskytovány na podporu zaměstnávání zdravotně postižených občanů další prostředky.

Na základě zákona č. 474/2001 Sb. vyplatily úřady práce **zaměstnavatelům zaměstnávajícím více než 50% občanů se změněnou pracovní schopností příspěvky ve výši 524 mil. Kč** na částečnou kompenzaci nákladů souvisejících se zaměstnáváním těchto občanů. V roce 2002 byla tato položka ve výši 411 mil. Kč součástí aktivní politiky zaměstnanosti. Příspěvek byl v roce 2003 poskytován 62 úřady práce. Nejvyšší částky poskytly Úřady práce v Brně (částka 47 mil. Kč), Praze, Českých Budějovicích, Zlíně a v Plzni. Nejvyšší objem příspěvků je poskytován v místech s větší koncentrací firem zaměstnávající vysoké procento občanů se zdravotním postižením. Vzhledem k problémům s hledáním pracovních míst pro zdravotně postižené je přínos tohoto příspěvku pro udržení pracovních míst pro tyto občany velmi pozitivní. Negativním rysem tohoto nového právního předpisu je účelové zřizování zaměstnavatelských subjektů s cílem získat příspěvek. Jedná se zejména o zaměstnavatele zaměstnávajícího jednoho zaměstnance.

Pro úplnost uvádíme výdaje na podporu zaměstnávání zdravotně postižených, které byly ze státního rozpočtu poskytnuty podnikatelům jako investiční dotace (vč. programového financování) a návratné finanční výpomoci ve výši téměř 114 mil. Kč (v roce 2002 to bylo 117 mil. Kč).

Jak již bylo uvedeno, byly v roce 2003 v rámci státní politiky zaměstnanosti nově sledovány **příspěvky na sociální důsledky restrukturalizace**, které byly čerpány ve výši **2 207 mil. Kč**, z toho kapitola Ministerstvo průmyslu a obchodu poskytla celkem 1 954 mil. Kč (1 751 mil. Kč horníci - obligatorní sociální zdravotní dávky, 203 mil. Kč Doprovodný sociální program restrukturalizace českého ocelářského průmyslu) a kapitola Ministerstvo dopravy 253 mil. Kč (Doprovodný sociální program pro ČD).

V souboru **ostatních náhrad placených obyvatelstvu**, které svým charakterem patří do sociálních peněžních transferů, neboť mají povahu zákonem daných náhrad, odškodnění a zvláštních sociálních dávek, byly v roce 2003 sledovány **výdaje na jednorázová odškodnění**:

- **podle zákona č. 39/2000 Sb.**, o poskytnutí jednorázové peněžní částky příslušníkům čs. zahraničních armád a spojeneckých armád v letech 1939 – 1945, ve výši **3 368 tis. Kč** (v roce 2002 to bylo 19 077 tis. Kč) na 43 případů, a to pouze v kapitole Ministerstvo práce a sociálních věcí.

- **podle zákona č. 261/2001 Sb.**, o poskytnutí jednorázové peněžní částky účastníkům národního boje za osvobození, politickým vězňům a osobám z rasových nebo náboženských důvodů soustředěných do vojenských pracovních táborů, ve výši **47 869 tis. Kč** (v roce 2002 to bylo 926 409 tis. Kč), z toho 47 033 tis. Kč Českou správou sociálního zabezpečení. Odškodnění bylo vyplaceno na 632 žádostí, zamítnuto bylo 924 žádostí.

- **podle zákona č. 172/2002 Sb.**, o odškodnění osob odvečených do SSSR nebo do táborů, které SSSR zřídil v jiných státech, v částce **17 642 tis. Kč** vyplacenou na 46 případů. Zamítnuto bylo 165 žádostí.

- **podle zákona č. 217/1994 Sb.**, o poskytnutí jednorázové peněžní částky některým obětem nacistické perzekuce, v objemu **533 tis. Kč** Českou správou sociálního zabezpečení. Celkové výdaje na toto odškodnění od roku 1994 dosáhly částky 1 633 639 tis. Kč. Výdaje na toto odškodnění jsou hrazeny ze státních finančních aktiv, neprocházejí rozpočtem kapitoly MPSV.

- **podle nařízení vlády č. 102/2002 Sb.**, o vyplacení jednorázové finanční náhrady ke zmírnění některých křivd způsobených komunistickým režimem osobám zařazeným do vojenských táborů nucených prací, kapitolou Ministerstvo obrany v objemu **8 642 tis. Kč** 541 žadatelům.

Výdaje na jednorázová odškodnění byly v roce 2003 vyplaceny v podstatně nižším objemu než v roce 2002 (77,5 mil. Kč proti 1 083 mil.Kč), neboť žádosti jsou již v převážné míře vyřízeny.

Ostatní neinvestiční transfery obyvatelstvu představují 5,2 % celkových výdajů rozpočtovaných v položce "neinvestiční transfery obyvatelstvu". V roce 2003 dosáhly výše **16,7 mld Kč**. Jedná se z 96,5 % o výdaje z kapitoly Všeobecná pokladní správa na **státní příspěvky na stavební spoření (13,3 mld Kč) a penzijní připojištění (2,9 mld Kč)**. Tyto výdaje jsou komentovány v příslušné části této zprávy.

2.2. Neinvestiční dotace a půjčené prostředky podnikatelským subjektům

Přehled čerpání neinvestičních dotací a půjčených prostředků podnikatelským subjektům je uveden v následující tabulce:

Tabulka č. 30

U K A Z A T E L	Skutečnost 2002	Rozpočet 2003		Skutečnost 2003	Plnění v % (4:3)	Rozdíl (4-3)	Index 2003/2002 (4:1)
		schválený	po změnách				
	1	2	3	4	5	6	7
Neinvestiční dotace celkem	69 162	52 992	52 755	52 043	98,7	-712	75,2
z toho:							
Ministerstvo dopravy	2 449	5 570	9 567	9 564	100,0	-3	390,5
Ministerstvo zemědělství	7 535	6 110	8 593	8 672	100,9	79	115,1
Ministerstvo průmyslu a obchodu	5 746	6 402	6 814	6 929	101,7	115	120,6
Ministerstvo práce a soc. věcí	1 137	1 285	1 268	1 181	93,1	-87	103,9
Ministerstvo obrany	124	308	211	209	99,1	-2	168,5
Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy	142	2 709	150	150	100,0	0	105,6
Ministerstvo životního prostředí	56	195	109	109	100,0	0	194,6
Ministerstvo kultury	85	40	104	104	100,0	0	122,4
Operace státních finančních aktiv	45 289	19 069	18 711	18 606	99,4	-105	41,1
Všeobecná pokladní správa	6 045	11 262	7 084	6 380	90,1	-704	105,5
Neinvestiční půjčené prostředky podnikatelským subjektům	5 042	12 903	5 713	3 607	63,1	-2 106	71,5
z toho: Všeobecná pokladní správa	3 918	11 103	4 550	2 750	60,4	-1 800	70,2
Ministerstvo práce a sociálních věcí	720	890	847	840	99,2	-7	116,7

V roce 2003 poskytl státní rozpočet **podnikatelským subjektům dotace v celkové výši 52,0 mld Kč**. V porovnání s rozpočtem po změnách zůstalo nedočerpano 712 mil. Kč, a to zejména v kapitole Všeobecná pokladní správa. **Proti předcházejícímu roku** bylo čerpání neinvestičních dotací podnikatelským subjektům **nižší o 17,1 mld Kč, (tj. o 24,8 %)** vlivem nižších úhrad ztrát České konsolidační agentury z kapitoly OSFA proti roku 2002 o 26,7 mld Kč. Celkový podíl dotací podnikatelským subjektům na běžných výdajích státního rozpočtu (po vyloučení prostředků poskytnutých do územních rozpočtů) se snížil z 10,9 % roce 2002 na 8,1 % v roce 2003.

Největší část neinvestičních dotací podnikatelským subjektům (s výjimkou kapitoly OSFA) **byla vynaložena v kapitole Ministerstva dopravy**, a to **9,6 mld Kč**, což představuje 59,1 % všech výdajů kapitoly a splnění upraveného rozpočtu. **Schválený rozpočet** těchto výdajů (5,6 mld Kč) byl rozpočtovými opatřeními **zvýšen o 4,0 mld Kč**, a to zejména **dodatečným zahrnutím prostředků na odstraňování následků povodní** z roku 2002 ve výši 3,7 mld Kč, což spolu s výrazným zvýšením příspěvku na ztrátu dopravce (o 3,2 mld Kč, tj. o 177 %) ovlivnilo vysokou meziroční dynamiku této skupiny výdajů (růst o 7,1 mld Kč, tj. o 290,5 %).

Přehled dotací kapitoly je uveden v následující tabulce:

Tabulka č.31

v mil. Kč

U k a z a t e l	Skutečnost 2002	Rozpočet 2003		Skutečnost 2003	Plnění v % (4:3)	Rozdíl (4-3)	Index 2003/2002 (4:1)
		schválený	po změnách				
	1	2	3	4	5	6	7
Neinvestiční dotace celkem	2 449	5 570	9 567	9 564	100,0	- 3	390,5
Příspěvek na ztrátu dopravce z provozu veřejné osobní drážní dopravy	1 813	4 717	5 021	5 021	100,0	0	276,9
Příspěvek na dopravní cestu nehrazený ze SFDI	-	500	500	500	100,0	0	x
Doprovodný sociální program pro ČD	250	253	253	253	100,0	0	101,2
Příspěvek na provoz kombinované dopravy	73	91	91	89	97,8	- 2	121,9
Podpora obnovy vozidel regionální a městské hromadné dopravy	95	-	-	1	x	x	1,1
Výdaje na výzkum a vývoj	33	-	35	35	100,0	0	106,1
Odstraňování následků povodní z roku 2002	-	-	3 665	3 665	100,0	0	x
Dotace zbytkovým státním podnikům	-	9	1	1	100,0	0	x
Splátka jistiny úvěru ČD	185	x	x	x	x	x	x

Rozhodující objem dotací byl směřován do **veřejné drážní osobní dopravy**, a to v celkové výši **5,0 mld Kč** a představoval příspěvek na ztrátu dopravce z provozu veřejné osobní drážní dopravy těmito subjekty:

České dráhy, a.s.	4 996 mil. Kč
VIAMONT, a.s., Ústí nad Labem	10 mil. Kč
OKD, Doprava, a.s., Ostrava	4 mil. Kč
Jindřichohradecké místní dráhy, a.s.	8 mil. Kč
Connex Morava, a.s.	3 mil. Kč

Příjemcem příspěvku na dopravní cestu nehrazeného ze Státního fondu dopravní infrastruktury **ve výši 500 mil. Kč** je státní organizace Správa železniční dopravní cesty. Tímto příspěvkem je částečně vyrovnáván rozdíl mezi tržbami a náklady souvisejícími se správou a údržbou dopravní infrastruktury, které není možno hradit na vrub Státního fondu dopravní infrastruktury podle zákona č. 104/2000 Sb., o Státním fondu dopravní infrastruktury.

V souladu s usnesením vlády ČR č. 1328 z 18.12.2000 a nařízením vlády č. 322/2002 Sb., byla Českým drahám poskytnuta neinvestiční dotace k zajištění **doprovodného sociálního programu** Českých drah na léta 2001 – 2005 **ve výši 253 mil. Kč**. Prostředky byly použity k řešení sociálních důsledků transformace státní organizace České dráhy.

V roce 2003 bylo v systému **kombinované dopravy RO-La** na lince Lovosice - Drážďany **přepraveno v obou směrech 93 012 kamionů pomocí 5 312 vlaků**. Tím vznikl Českým drahám, a.s., nárok na neinvestiční dotaci ve výši **85 mil. Kč**. Protože v termínu do 31.12.2003 čerpaly dotaci ve výši 88,5 mil. Kč, vyplývá pro ně povinnost odvodu ve výši 3,5 mil. Kč.

V porovnání s rokem 2002 došlo **ke zvýšení počtu přepravených kamionů o 21 217** (o 29,6 %) a k současnému zvýšení počtu vypravených ucelených vlaků o 790. Využití kapacity vlaků dosáhlo 76,4 %, což je proti roku 2002 nárůst o 7,22 procentního bodu.

Do upraveného rozpočtu byly dodatečně zahrnuty **prostředky na odstraňování následků povodní z roku 2002 v celkové výši 3 665 mil. Kč**, které byly plně vyčerpány. Prostředky ve výši 2,8 mld Kč byly určeny na úhradu nákladů vynaložených při realizaci programu „Státní pomoc při obnově území postiženého povodní 2002“ na odstranění následků povodňových škod v pražském metru. Příjemcem dotace byl Dopravní podnik hl.m. Prahy, a.s. Další prostředky ve výši 865 mil. Kč byly určeny na úhradu nákladů vynaložených při realizaci programu „Obnova dopravní infrastruktury v území postiženého povodní 2002“ (Správa železniční dopravní cesty 449 mil. Kč, Povodí Vltavy 288 mil. Kč a Povodí Labe 128 mil Kč).

V oblasti výzkumu a vývoje byl podnikatelským subjektům upraven rozpočet na částku **35 mil. Kč**, která byla použita k řešení problémů ve všech typech dopravy.

V rámci kapitoly Ministerstva zemědělství bylo na neinvestiční dotace podnikatelským subjektům **vynaloženo 8,7 mld Kč**, což představuje 44,4 % všech výdajů kapitoly. **Schválený rozpočet** těchto výdajů (6,1 mld Kč) byl rozpočtovými opatřeními **zvýšen o 2,5 mld Kč**, a to u dotací na podporu agrokomplexu (o 1,3 mld Kč) a u dotací na odstraňování povodňových škod (o 1,2 mld Kč). Proti roku 2002 došlo ke zvýšení o 1,1 mld Kč (o 15,1 %).

Přehled dotací kapitoly je uveden v následující tabulce:

Tabulka č. 32

U k a z a t e l	Skutečnost 2002	Rozpočet 2003		Skutečnost 2003	Plnění v % (4:3)	Rozdíl (4-3)	Index 2003/2002 (4:1)
		schválený	po změnách				
	1	2	3	4	5	6	7
Neinvestiční dotace celkem	7 535	6 110	8 593	8 672	100,9	79	115,1
z toho:							
Dotace PGRLF, a.s.	1 251	1 050	730	720	98,6	- 10	57,6
Dotace agrokomplexu (bez PGRLF)	5 276	4 562	5 911	5 900	99,8	- 11	111,8
z toho: dotace na posílení příjmů zemědělských výrobců	2 815	2 725	2 748	2 747	100,0	- 1	97,6
podpůrné programy	2 461	1 770	3 163	3 153	99,7	- 10	128,1
Dotace lesnímu hospodářství	159	82	171	217	126,9	46	136,5
Přímé dotace vodnímu hospodářství	108	53	44	44	100,0	0	40,7
Odbahnění rybníků	177	30	25	25	100,0	0	14,1
Obnova, odbahnění a rekonstrukce rybníků a vodních nádrží	-	280	439	438	99,8	- 1	x
Odstraňování škod po povodních 1997-2002	446	-	1 153	1 151	99,8	- 2	258,1
Státní podpora na bezpečnost a bezbílkovinné potraviny	7	8	8	7	87,5	- 1	100,0
Výzkum a vývoj	68	-	83	83	100,0	0	122,1

V rámci neinvestičních dotací směřovaných do **zemědělství** bylo podnikatelskými subjekty čerpáno **6,6 mld Kč**. Dotace **Podpůrnému a garančnímu rolnickému a lesnickému fondu, a.s.** dosáhly výše **720 mil. Kč**, což je o 531 mil. Kč méně než v roce 2002. Prostředky byly použity k zajištění subvencování částí úroků z úvěrů podnikatelských subjektů zemědělské prvovýroby a lesního hospodářství.

Dotace na posílení příjmů zemědělských výrobců byly čerpány ve výši **2,7 mld Kč**. Základním předpisem pro poskytování přímých podpor na posílení příjmů zemědělských výrobců bylo v roce 2003 nařízení vlády č. 505/2000 Sb., ve znění nařízení č. 500/2001 Sb., kterým se stanovují **podpůrné programy k podpoře mimoprodukčních funkcí v zemědělství**, k podpoře aktivit podílejících se na udržování krajiny a programy pomoci k podpoře méně příznivých oblastí. Prostředky byly použity zejména na programy pomoci udržování zemědělských pozemků, rozšíření chovu skotu masných plemen, vyrovnání ztrát v důsledku hospodaření v systému ekologického zemědělství a rozšíření chovu ovcí.

Další přímé podpory byly poskytovány příjemcům podle "Zásad, kterými se stanovují podmínky pro poskytování podpor Ministerstvem zemědělství pro rok 2003". Na tyto **podpůrné programy** byly poskytnuty prostředky v **celkové výši 3,15 mld Kč** (tj. o 0,7 mld Kč více než v roce 2002). Nejvýznamnější část těchto prostředků byla vynaložena na částečnou kompenzaci dopadů nepříznivých povětrnostních podmínek v zemědělství – zaořávky v částce 1,4 mld Kč (zákon č. 282/2003 Sb. - převod z Fondu národního majetku), dále na chov krav bez tržní produkce mléka, na chov ovcí a koz a na podporu zlepšování zdravotního stavu polních plodin.

Na přímé dotace do **lesního hospodářství**, tj. na náhrady poskytované podle zákona č. 289/95 Sb. (lesní zákon) a na příspěvky poskytované vlastníkům lesa v souladu s přílohou č. 10 zákona č. 579/2002 Sb., o státním rozpočtu ČR na rok 2003, byly uvolněny prostředky v celkové **výši 217 mil. Kč**, z toho 60 mil. Kč představují prostředky z Fondu solidarity EU.

Dotace do **vodního hospodářství** byly čerpány v celkové výši **1 746 mil. Kč** (z toho 58 mil. Kč představují prostředky z Fondu solidarity EU). Přímé dotace vodnímu hospodářství činily 44 mil. Kč, další prostředky byly použity na odbahnění rybníků (25 mil. Kč), na obnovu, odbahnění a rekonstrukci rybníků a vodních nádrží (438 mil. Kč), na odstraňování škod po povodních 1997, 2000 a 2002 (celkem 1 151 mil. Kč) a na další tituly.

Ze schváleného rozpočtu 8 mil. Kč na úhradu cenových rozdílů při prodeji potravin pro bezlepkovou a bezbílkovinnou dietu zdravotně postiženým občanům byly čerpány prostředky ve výši 7,3 mil. Kč.

V průběhu roku 2003 byl uskutečněn převod prostředků na projekty **výzkumu a vývoje** řešené podnikatelskou sférou ve výši **83 mil. Kč**. Tyto prostředky byly také v plné výši vyčerpány.

Podnikatelským subjektům v působnosti **Ministerstva průmyslu a obchodu** byly v roce 2003 poskytnuty **neinvestiční dotace ve výši 6,9 mld Kč**, což je o 1,2 mld Kč více než v roce 2002 (o 20,6 %). Jejich přehled je uveden v následující tabulce:

Tabulka č. 33

U k a z a t e l	Skutečnost 2002	Rozpočet 2003		Skutečnost 2003	Plnění v % (4:3)	Rozdíl (4-3)	Index 2003/2002 (4:1)
		schválený	po změnách				
		1	2				
Neinvestiční dotace celkem	5 746	6 402	6 814	6 929	101,7	115	120,6
Útlum hornictví	3 537	3 365	3 575	3 651	102,1	76	103,2
v tom: dotace na technický útlum	1 623	1 484	1 824	1 900	104,2	76	117,1
obligatorní sociálně zdravotní náklady	1 914	1 881	1 751	1 751	100,0	0	91,5
Ekologická dotace	55	-	62	62	100,0	0	112,7
Dotace na podporu podnikání	1 003	1 385	1 724	1 723	99,9	- 1	171,8
Sektorový operační program "Průmysl"	13	-	17	17	100,0	0	130,8
Státní program na podporu úspor energie	21	25	19	19	100,0	0	90,5
Správa skládek pro s.p. Diamo	15	15	15	15	100,0	0	100,0
Doprovodný sociální program							
Restrukturalizace českého ocelářského průmyslu	177	230	207	203	98,1	- 4	114,7
Dotace na výzkum a vývoj	909	1 195	1 065	1 065	100,0	0	117,2
Dotace pro Philips Display component ČR, s.r.o.	15	15	15	15	100,0	0	100,0
Rámcové programy - strategické služby a technologická centra	-	172	15	12	80,0	- 3	x
Energetické liniové stavby (povodně ČMZRB)	-	-	99	99	100,0	0	x
Povodně 2002 - Fond solidarity EU	-	-	-	48	x	x	x

Obdobně jako v minulých letech představovaly největší část dotace na **útlum hornictví včetně sanace těžby uranu**, které byly čerpány v celkové výši **3,7 mld Kč** (52,7 % celkových dotací). **Na útlum uhelného hornictví** byly čerpány prostředky ve výši **1,9 mld Kč**, a to na technický útlum (588 mil. Kč) a na úhradu obligatorních sociálně zdravotních nákladů (1 295 mil. Kč). Prostředky na technický útlum byly využity na technickou likvidaci a zahlazování následků hornické činnosti zejména na sanaci a rekultivaci ve Východočeských uhelných dolech Trutnov, v Palivovém kombinátu Ústí nad Labem a na Dole Kohinoor Mariánské Radčice. Z prostředků na obligatorní sociálně zdravotní náklady bylo 85 % (1,1 mld Kč) poskytnuto OKD, a.s., člen koncernu KARBON INVEST.

Na útlum uranového, uhelného a rudného hornictví ve správě s.p. Diamo byla v roce 2003 poskytnuta dotace státnímu podniku Diamo Stráž pod Ralskem v celkové výši **1,8 mld Kč** (1 311 mil. Kč na technický útlum a 456 mil. Kč na obligatorní sociálně zdravotní náklady).

Na podporu programů malého a středního podnikání byla v roce 2003 poskytnuta neinvestiční dotace v celkové výši **1 723 mil. Kč**. Prostřednictvím plošných programů realizovaných **Českomoravskou záruční a rozvojovou bankou** bylo uvolněno **1 331 mil. Kč** a na realizaci programu Rekonstrukce bylo uvolněno 249 mil. Kč. Podpory z těchto programů zvýhodnily malým a středním podnikům přístup ke kapitálu na realizaci jejich podnikatelských záměrů, napomohly vstupu do podnikání začínajícím podnikatelům a vytváření nových pracovních míst i v regionech se zvýšenou nezaměstnaností. V rámci podpory malého a středního podnikání byly realizovány prostřednictvím podřízených organizací MPO ještě programy Poradenství, Marketing a Design.

Sektorový operační program Průmysl byl realizován na základě usnesení vlády č. 1234/2002, se záměrem ověřovat systém veřejné pomoci v oblastech průmyslové činnosti, ve kterých lze očekávat pomoc ze zdrojů EU. Realizované projekty byly zaměřeny především na podporu regionálního průmyslu, jeho stabilizaci, optimalizaci výrobních procesů a podporu průmyslovým podnikům při strukturálních změnách. Nutnou podmínkou poskytnutí podpory je vždy spolufinancování ze strany příjemce. V rámci programu bylo v roce 2003 uvolněno **17 mil. Kč**.

Státní program na podporu úspor energie a obnovitelných zdrojů energie administrativně zajišťuje Česká energetická agentura. Program je plně kompatibilní s postupy zemí EU, podporuje trvalé zvyšování energetické účinnosti a snižování

energetické náročnosti. V rámci programu byly v roce 2003 uvolněny prostředky ve výši **19 mil. Kč**.

V roce 2003 byla z kapitoly VPS podle § 32 zákona č. 44/1998 Sb., o ochraně a využití nerostného bohatství (horní zákon), poskytnuta kapitole MPO **ekologická dotace** určená k nápravě škod na životním prostředí způsobených dobýváním výhradních ložisek ve výši **62 mil. Kč**.

Realizace Komplexního projektu **doprovodného sociálního programu restrukturalizace českého ocelářského průmyslu** probíhá od roku 2000. V programu se v plném rozsahu kryjí požadavky ocelářských společností na poskytnutí příspěvků pro uvolněné zaměstnance. V roce 2003 byla dotace čerpána 36 společnostmi ve výši **203 mil. Kč**. V tomto období jednotlivé ocelářské společnosti v rámci své restrukturalizace propustily více než 2 tisíce zaměstnanců, z toho doprovodný sociální program využilo 1 200 z nich.

Na podporu výzkumu a vývoje v podnikatelské sféře byly uvolněny dotace ve výši **1,1 mld Kč**. Prostředky byly použity zejména na programy Konsorcia (produktivita a technologie pro průmysl – 601 mil. Kč) a Progres (zvýšení výkonnosti českého průmyslu – 447 mil. Kč).

V souladu s usnesením vlády č. 1274/2002 byl realizován další povodňový program **Podpora obnovy majetku subjektů podporujících energetické liniové stavby**, financovaný z úvěru od EIB. V rámci programu byla v roce 2003 poskytnuta podnikatelským subjektům neinvestiční dotace ve výši **99 mil. Kč**.

V kapitole Ministerstva práce a sociálních věcí byly v roce 2003 poskytnuty neinvestiční dotace podnikatelským subjektům v celkovém objemu **1 181 mil. Kč** (o 44 mil. Kč více než v roce 2002). Největší část prostředků byla vynaložena na **dotace v rámci aktivní politiky zaměstnanosti** - celkem **1 157 mil. Kč**. Hlavní váhu představují dotace na vytváření společensky účelných pracovních míst, na které bylo vynaloženo 591 mil. Kč. Na podporu zaměstnávání absolventů škol poskytly úřady práce 287 mil. Kč a výdaje na dotace na podporu zaměstnávání občanů se změněnou pracovní schopností činily 184 mil. Kč. Zbývající finanční prostředky ve výši 95 mil. Kč byly úřady práce poskytnuty zejména na veřejně prospěšné práce, rekvalifikace a ostatní programy aktivní politiky zaměstnanosti.

Kromě dotací v rámci aktivní politiky zaměstnanosti bylo podnikatelským subjektům poskytnuto 5,4 mil. Kč na projekty výzkumu a vývoje v sociální oblasti a podnikatelským subjektům – fyzickým osobám téměř 13 mil. Kč na sociální služby (z toho 4,4 mil. Kč na odstranění následků povodní).

Podnikatelským subjektům poskytlo Ministerstvo obrany dotace ve výši **209 mil. Kč** (o 85 mil. Kč více než v roce 2002). Finanční příspěvky na hospodaření v lesích (65 mil. Kč) byly poskytnuty vlastníkům, kteří hospodaří na lesních pozemcích charakteru objektů důležitých pro obranu státu ve smyslu zákona č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany České republiky. Na podporu při hospodaření na zemědělských a ostatních pozemcích bylo poskytnuto Vojenským lesům a statkům ČR 38 mil. Kč a na řešení projektů obranného výzkumu a vývoje vynaložila kapitola 106 mil. Kč.

Neinvestiční dotace podnikatelským subjektům v **kapitole Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy** byly čerpány ve výši **150 mil. Kč** (o 8 mil. Kč více než v roce 2002). Dotace soukromým školám, které v uplynulých letech tvořily podstatnou část dotací podnikatelským subjektům, jsou po ukončení I. etapy reformy veřejné správy poskytovány prostřednictvím krajů. Jsou rozepisovány pouze ve schváleném rozpočtu a poté na základě podkladů jednotlivých krajů jsou jim zasílány formou transferů, které v roce 2003 činily 2 727 mil. Kč. Z kapitoly MŠMT tak byly podnikatelským subjektům poskytnuty pouze dotace na výzkum a vývoj (143 mil. Kč) a na prevenci kriminality, protidrogovou politiku a mezinárodní spolupráci ve vzdělávání (celkem 7 mil. Kč).

V **kapitole Ministerstva životního prostředí** byly dotace podnikatelským subjektům poskytnuty v celkové výši **109 mil. Kč** (o 53 mil. Kč více než v roce 2002). Největší část z uvolněných prostředků byla použita na projekty výzkumu a vývoje řešící problematiku jednotlivých složek životního prostředí (voda, ovzduší, geologie, rizika pro životní prostředí, odpady, kontaminace území apod.) a informatiku v životním prostředí - celkem 84 mil. Kč. Na program péče o krajinu bylo vynaloženo 18 mil. Kč, na obligatorní sociálně zdravotní dávky pracovníkům v hornictví 5 mil. Kč a na dotace lesnímu hospodářství na území národních parků 2 mil. Kč.

V kapitole **Ministerstva kultury** bylo na dotacích podnikatelským subjektům čerpáno **104 mil. Kč** (o 19 mil. Kč více než v roce 2002). Největší část z nich byla určena na kulturní aktivity - 75 mil. Kč (z toho prostředky na zabezpečení Mezinárodního filmového festivalu v Karlových Varech představovaly 20 mil. Kč), další prostředky byly uvolněny na záchranu architektonického dědictví (18 mil. Kč), na havarijní střešní program (5 mil. Kč) a na výzkum a vývoj (3 mil. Kč).

Z kapitoly **Operace státních finančních aktiv** byla provedena úhrada ztráty České konsolidační agentury ve výši **18 606 mil. Kč**.

V kapitole Všeobecná pokladní správa byl u dotací podnikatelským subjektům schválený rozpočet snížen o 4,2 mld Kč, což bylo ovlivněno zejména přesunem prostředků na úhradu závazků s.o. Správa železniční dopravní cesty do podseskupení položek Poskytnuté zálohy, jistiny a záruky v důsledku změn v rozpočtové skladbě (2,9 mld Kč) a dále využitím očekávaných úspor k úhradě pohledávek zdravotnických zařízení zřízených bývalými okresními úřady (0,95 mld Kč). V uplynulém roce bylo formou dotací poskytnuto celkem 6 380 mil. Kč, což představuje zvýšení proti roku 2002 o 335 mil. Kč. Jejich přehled je uveden v následující tabulce:

Tabulka č. 34

U K A Z A T E L	v mil. Kč						
	Skutečnost 2002	Rozpočet 2003		Skutečnost 2003	Plnění v % (4:3)	Rozdíl (4-3)	Index 2003/2002 (4:1)
		schválený	po změnách				
	1	2	3	4	5	6	7
Neinvestiční dotace celkem	6 045	11 262	7 084	6 380	90,1	-704	105,5
z toho:							
Dotace na podporu exportu	192	703	43	38	88,4	-5	19,8
Majetková újma peněžních ústavů	1 144	911	771	737	95,6	-34	64,4
Majetková újma pojišťoven	141	200	-	-	x	x	x
Dopady embarga	19	70	22	16	72,7	-6	84,2
Dotace na povinný minimální příděl do FKSP státním podnikům	305	330	304	261	85,9	-43	85,6
Investiční pobídky - dotace na daňovou povinnost	1 036	2 205	2 205	1 707	77,4	-498	164,8
Ztráta společnosti MUFIS, a.s.	-	130	151	151	100,0	0	x
Realizace státních záruk za úvěry přijaté KoB a ČMZRB na financování infrastruktury	3 173	3 643	3 521	3 469	98,5	-52	109,3

Výdaje na majetkovou újmu peněžních ústavů jsou poskytovány v souladu s § 45 zákona č. 21/92 Sb., o bankách a v případě České konsolidační agentury také v návaznosti na § 19 zákona č. 239/2001 Sb., o České konsolidační agentuře. Majetková újma vzniká peněžním ústavům při správě tzv. sociálních úvěrů poskytnutých v minulosti za zvýhodněných úrokových sazeb zejména jako rozdíl mezi těmito sazbami a sazbou 6M PRIBOR (u České spořitelny) a 3M PRIBOR (u České konsolidační agentury). V roce 2003 bylo na krytí majetkové újmy poskytnuto celkem 737 mil. Kč, tj. o 407 mil. Kč méně než v roce 2002. Nižší plnění rozpočtu souvisí s nižšími úrokovými sazbami vyhlášenými Českou národní bankou v tomto období, které ovlivnily následně tržní sazby PRIBOR.

Z celkové úhrady majetkové újmy bylo poskytnuto 319 mil. Kč v souvislosti s úvěry na družstevní bytovou výstavbu (České konsolidační agentuře), 241 mil. Kč v souvislosti s úvěry na individuální bytovou výstavbu a 178 mil. Kč v souvislosti s půjčkami mladým manželům (České spořitelně).

Ve státním rozpočtu na rok 2003 byly zahrnuty rovněž prostředky na majetkovou újmu pojišťoven z provozování zákonného pojištění odpovědnosti zaměstnavatele za škodu při pracovním úrazu a nemoci z povolání ve výši 200 mil. Kč. Požadavek na úhradu majetkové újmy nebyl ze strany pojišťoven uplatněn.

Dotace na podporu exportu, na které byla v kapitole VPS původně **vyčleněna částka 703 mil. Kč** a posléze snížena na 43 mil. Kč, byly v roce 2003 čerpány pouze ve výši **38 mil. Kč** (v roce 2002 to bylo 192 mil. Kč). Dotace byly čerpány na úhradu ztráty **České exportní banky** z provozování zvýhodněného financování vývozu. Důvody nízkého čerpání dotace byly tyto: vliv posilování kurzu CZK vůči zahraničním měnám na objem poskytnutých úvěrů a následně i na objem dotace vyjádřený v Kč, pozitivní vliv z přecenění zajišťovacích derivátových operací, výhodnější získávání zdrojů na zahraničních kapitálových trzích a z toho plynoucí úspora nákladů z placených úroků na emitované dluhopisy, nižší než předpokládané poplatky spojené se získáváním zdrojů na finančních a kapitálových trzích.

V rozpočtu schválená částka 50 mil. Kč určená na úhradu úrokových rozdílů vývozcům, poskytovaná Ministerstvem financí, nebyla čerpána, protože ze strany vývozců nebyla v roce 2003 předložena žádná žádost o poskytnutí této dotace.

Na **dotace na minimální povinný příděl do FKSP státním podnikům**, který je zaručen ze státního rozpočtu dle nařízení vlády č. 577/1990 Sb., byly poskytnuty prostředky ve výši **261 mil. Kč** (v roce 2002 to bylo 305 mil. Kč), jejichž podstatnou část obdrželo Ministerstvo dopravy pro České dráhy.

Z kapitoly VPS bylo dále uvolněno **1 707 mil. Kč na investiční pobídky – dotace na daňovou povinnost** (o 671 mil. Kč více než v roce 2002). Účelová dotace byla poskytnuta celkem 14 společnostem – 10 společností získalo pobídky za vybudování nové výroby a 4 společnosti získaly pobídky za rozšíření stávající výroby.

Značná část prostředků byla uvolněna na program „**Realizace státních záruk za úvěry přijaté KoB a ČMZRB na financování infrastruktury**“. Na úroky a splátky úvěrů od EIB bylo vynaloženo **téměř 3,5 mld Kč**. Prostředky byly určeny na krytí dluhové služby úvěrů poskytnutých od EIB na výstavbu čistíren odpadních vod, odstraňování následků povodní 1997, financování dopravní infrastruktury a krytí úvěru od konsorcia bank na integrovaný záchranný systém.

Neinvestiční půjčené prostředky podnikatelským subjektům byly ve schváleném rozpočtu zahrnuty v celkové výši 12 903 mil. Kč. Jejich snížení **v upraveném rozpočtu na 5 713 mil. Kč** (tj. o 7 190 mil. Kč - o 55,7 %) bylo ovlivněno zejména tím, že prostředky na realizaci státních záruk ve výši 9,3 mld Kč byly v upraveném rozpočtu převedeny do neinvestičních nákupů a souvisejících

výdajů, kde jsou podle rozpočtové skladby platné v roce 2003 nově vykazovány. Z takto upraveného rozpočtu byl **čerpáno 3 607 mil. Kč (pouze 63,1 %)**, a to z důvodu nevyužití návratné finanční výpomoci související s plynárenskými VIA.

Rozhodující výše půjček podnikatelským subjektům **byla poskytnuta z kapitoly VPS - celkem 2 750 mil. Kč**, tj. o 1,8 mld Kč (o 39,6 %) méně než stanovil upravený rozpočet (úspora souvisí s plynárenskými VIA). Z této částky připadly **2,0 mld Kč na krytí výplaty náhrad ze Zajišťovacího fondu družstevních záložen** podle zákona č. 177/2003 Sb., kterým se mění zákon č. 215/2002 Sb., o státním dluhopisovém programu. V návaznosti na tento zákon byly Fondu uvolněny 2 mld Kč na výplaty náhrad členům družstevních záložen. V červenci 2003 Fond zahájil výplaty doplatků (II. fáze výplat – do 90 %, max. 400 tis. Kč) všem oprávněným osobám, u kterých neevidoval jakoukoliv změnu rozhodujících identifikátorů pro standardní výplatu. Tyto výplaty byly uskutečněny do konce září a týkaly se cca 74 tis. případů. Od počátku října pak byly řešeny ostatní tzv. nestandardní případy (např. případy dědictví, změn identifikátorů, plných mocí apod.). Fond k 31.12.2003 eviduje více než 3 600 obdobných případů, které je nutno detailně přezkoumat.

K 31. prosinci 2003 bylo z celkově poskytnutých prostředků státního rozpočtu v letech 2001 – 2003 do Fondu ve výši 8 mld Kč použito 7,9 mld Kč. Zbývající finanční prostředky budou v roce 2004 použity na výplatu části zbytkových, dosud nevyřešených případů.

Zbývající část půjček čerpaných z kapitoly VPS ve výši **750 mil. Kč** byla poskytnuta **Garančnímu fondu obchodníků s cennými papíry** podle zákona č. 591/2002 Sb., ve znění pozdějších předpisů (pro KTP Quantum a Private Investors).

Na **návratnou finanční výpomoc související s plynárenskými VIA** byla v rozpočtu vyčleněna částka ve výši 1,8 mld Kč, která byla určena na úhradu daňových nedoplatků za stavby realizované na území Ruské federace. Podle Dodatku k Jamburské dohodě měla být problematika daní řešena separátně po vypořádání ostatních zbývajících závazků, k čemuž došlo až počátkem roku 2003. Vzhledem k tomu, že ruská strana dosud nebyla schopna konkretizovat svoje požadavky, bylo **v roce 2003 čerpání výdajů nulové**.

Neinvestiční půjčené prostředky podnikatelským subjektům **v rámci ostatních kapitol** dosáhly celkové výše **857 mil. Kč** (proti 1 124 mil. Kč v roce 2002). **V kapitole Ministerstva práce a sociálních věcí** bylo v rámci aktivní politiky zaměstnanosti čerpáno **840 mil. Kč**, což je o 120 mil. Kč více než v roce 2002. Zbývajících **17 mil. Kč** bylo čerpáno na výzkum a vývoj v **kapitole Ministerstva průmyslu a obchodu**.

2.3. Výdaje na veřejnou spotřebu

Tato skupina výdajů zahrnuje zejména následující oblasti:

2.3.1. Výdaje na platy, ostatní platby za provedenou práci a pojistné

Výdaje na platy, ostatní platby za provedenou práci a pojistné byly podle platné rozpočtové skladby v roce 2003 na rozdíl od předchozích let, kdy byly součástí neinvestičních nákupů a souvisejících výdajů, **sledovány samostatně**. Podíl těchto výdajů na celkových běžných výdajích státního rozpočtu v roce 2003 se snížil z 12,4 % v roce 2002 na 10,5 %. Příčinou snížení o 1,9 procentního bodu bylo především ukončení činnosti okresních úřadů k 31.12.2002 (převodem kompetencí z okresních úřadů do samostatné nebo přenesené působnosti obcím a krajům byl převeden nejen movitý majetek, ale i finanční zdroje).

Tabulka č. 35

VÝDAJE NA PLATY, OSTATNÍ PLATBY ZA PROVEDENOU PRÁCI A POJISTNÉ	Skutečnost 2002	Rozpočet 2003		Skutečnost 2003	Plnění v % (4:3)	Rozdíl (4-3)	v mil. Kč
		schválený	po změnách				Index 2003/2002 (4:1)
	1	2	3	4	5	6	7
Výdaje na platy, ostatní platby za provedenou práci a pojištění celkem	87 119	79 384	80 098	78 793	98,4	-1 305	90,4
v tom:							
- platy	60 948	54 311	54 670	54 163	99,1	- 507	88,9
- ostatní platby za provedenou práci	3 948	4 932	5 037	4 606	91,4	- 431	116,7
- povinné pojistné placené zaměstnavatelem	22 223	20 141	20 391	20 024	98,2	- 367	90,1

Pozn.: vč. rezervy na platy v kap. VPS

Na platy a na ostatní platby za provedenou práci bylo v roce 2003 vynaloženo celkem **58,8 mld Kč**, tj. o 0,9 mld Kč (1,6 %) méně, než počítal rozpočet po změnách, z toho **platy** dosáhly **54,2 mld Kč**, tj. 99,1 % rozpočtu po změnách. Meziroční pokles výdajů na platy o 6,8 mld Kč, tj. o 11,1 % byl zcela v souladu se záměrem schváleného rozpočtu, který byl proti skutečnosti roku 2002 nižší o 6,6 mld Kč, tj. o 10,9 % (vliv ukončení činnosti okresních úřadů, jejichž zaměstnanci a příslušné finanční prostředky přešli na obce a kraje) - podrobněji viz část 3 zprávy.

Povinné pojištění placené zaměstnavatelem tvoří pojistné na sociální zabezpečení, příspěvek na státní politiku zaměstnanosti a pojistné na zdravotní pojištění. Jeho objem v roce 2003 dosáhl výše **20,0 mld Kč**, tj. 98,2 % rozpočtu po změnách. V závislosti na poklesu výdajů na platy se tato položka meziročně snížila o 2,2 mld Kč, tj. o 9,9 %.

2.3.2. Neinvestiční nákupy a související výdaje

Neinvestiční nákupy a související výdaje zahrnují základní výdaje organizačních složek státu jako jsou nákup materiálu, nákup vody, paliv a energie, nákup služeb, ostatní nákupy a související výdaje, úroky a ostatní finanční výdaje. Podle rozpočtové skladby platné pro rok 2003 jsou **zde zahrnuty i záruky dříve vykazované v neinvestičních půjčkách podnikatelským subjektům**, na druhé straně jsou platy, ostatní platby za provedenou práci a pojistné sledovány samostatně.

Schválený rozpočet této skupiny výdajů (77,2 mld Kč) byl rozpočtovými opatřeními realizovanými v průběhu roku **zvýšen v souhrnu o 23 mld Kč**, tj. o 29,9 %. V rozhodující míře se na tom podílelo zvýšení rozpočtu kapitoly Všeobecná pokladní správa na **úhradu závazku ČR vůči CME ve výši 10,6 mld** (zákon č. 252/2003 Sb., kterým se měnil zákon č. 579/2002 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 2003) a dále pak na **přesun státních záruk ve výši 6,9 mld Kč** a na **úhradu závazku státní organizaci Správa železniční dopravní cesty (SŽDC)** podle zákona č. 77/2002 Sb. ve výši **5,3 mld Kč** v návaznosti na úpravu rozpočtové skladby.

Čerpání těchto výdajů je zřejmé z následujícího přehledu:

Tabulka č. 36

NEINVESTIČNÍ NÁKUPY A SOUVISEJÍCÍ VÝDAJE	Skutečnost 2002	Rozpočet 2003		Skutečnost 2003	Plnění v % (4:3)	Rozdíl (4-3)	Index 2003/2002 (4:1)
		schválený	po změnách				
	1	2	3	4	5	6	7
Neinvestiční nákupy a související výdaje celkem	75 192	77 177	100 216	97 432	97,2	-2 784	129,6
v tom:							
- nákup materiálu	10 625	11 600	11 636	11 504	98,9	- 132	108,3
- úroky a ostatní finanční výdaje	21 400	24 298	23 457	22 657	96,6	- 800	105,9
- nákup vody, paliv a energie	5 256	5 904	4 927	4 931	100,1	4	93,8
- nákup služeb	20 047	20 797	21 056	19 851	94,3	-1 205	99,0
- ostatní nákupy	9 205	7 893	9 796	9 598	98,0	- 198	104,3
z toho: opravy a údržba	6 522	5 067	7 065	6 900	97,7	- 165	105,8
cestovné	1 229	1 383	1 239	1 183	95,5	- 56	96,3
- poskytnuté zálohy, jistiny a záruky	6	122	12 278	12 190	99,3	- 88	x
- související výdaje	8 653	6 563	17 066	16 701	97,9	- 365	193,0

Výdaje na neinvestiční nákupy dosáhly v roce 2003 celkové výše **97,4 mld Kč** a **zůstaly pod úrovní upraveného rozpočtu o téměř 2,8 mld Kč**, tj. o 2,8 %. Podíl neinvestičních nákupů na celkových běžných výdajích činil 13,0 % a proti roku 2002 vzrostl o 2,3 procentního bodu. **Meziroční růst těchto výdajů o 22,2 mld**, tj. o 29,6 %, i zvýšení jejich podílu na celkových běžných výdajích byl ovlivněn jednak úhradou závazku z arbitrážního sporu CME vůči ČR ve výši 10,6 mld Kč, jednak změnou rozpočtové skladby, podle které přešly výdaje na záruky z neinvestičních půjček podnikatelským subjektům do tohoto podseskupení položek.

Výdaje na nákup materiálu ve výši **11,5 mld Kč** byly plněny na 98,9% rozpočtu po změnách (úspora 132 mil. Kč) a proti roku 2002 vzrostly o 879 mil. Kč (o 8,3%). Meziroční růst vykázaly výdaje na léky a zdravotnický materiál o 52,7 %, tj. o 166 mil. Kč (čerpaní v roce 2003 činilo 480,5 mil. Kč), výdaje na knihy, učební pomůcky a tisk o 40,6 %, tj. o 105 mil. Kč (čerpaní 363,7 mil. Kč), nákup materiálu jinde nezařazený o 31,2 %, 1 279 mil. Kč (5 383,2 mil. Kč)) a výdaje na prádlo, oděv a obuv o 6,2 %, tj. 68,5 mil. Kč (1 168,1 mil. Kč). Ostatní položky zaznamenaly v porovnání s předchozím rokem pokles, např. výdaje na ochranné pomůcky se snížily o 61,7 %, tj. o 232,5 mil. Kč (čerpaní ve výši 144,1 mil. Kč), což souviselo se zvýšenými výdaji na odstraňování povodňových škod v roce 2002, výdaje na potraviny poklesly o 28,4 %, tj. o 324,7 mil. Kč (817,0 mil. Kč), výdaje na drobný hmotný dlouhodobý majetek o 4,5 %, tj. o 139,6 mil. Kč (2 955,9 mil. Kč) atd.

Úroky a ostatní finanční výdaje dosáhly výše **22,7 mld Kč** a zůstaly pod úrovní schváleného i upraveného rozpočtu (o 1 641 mil. Kč, resp. o 800 mil. Kč). Proti roku 2002 se však zvýšily o 1 257 mil. Kč, tj. o 5,9 %. Rozhodující objem těchto výdajů ((21,6 mld Kč) představují výdaje na obsluhu státního dluhu, které jsou financovány prostřednictvím kapitoly Státní dluh a komentovány samostatně.

Výdaje na nákup vody, paliv a energie ve výši **4,9 mld Kč** byly plněny na 100,1 % rozpočtu po změnách, Ve srovnání s předchozím rokem se snížily o 325 mil. Kč, tj. o 7,2 %, když všechny položky tohoto podseskupení vykázaly pokles – elektrická energie o 122,5 mil. Kč, tj. o 9,2 % (čerpaní ve výši 1 211,6 mil. Kč), pohonné hmoty a maziva o 94,3 mil. Kč, tj. o 6 % (1 487,3 mil. Kč), plyn o 59,4 mil. Kč, tj. o 7,1 % (778,7 mil. Kč), pevná paliva o 22,9 mil. Kč, tj. o 14,0%, teplo o 16,5 mil. Kč, tj. o 2,3 % (709,1 mil. Kč), atd.

Výdaje na nákup služeb činily **19,9 mld Kč** a zůstaly pod úrovní jak schváleného, tak upraveného rozpočtu (o 946 mil. Kč, tj. o 4,5 %, resp. o 1 205 mil. Kč, tj. o 5,7 %), při meziročním poklesu o 196 mil. Kč, tj. o 1,0 %. Nejvyšší pokles zaznamenala položka nákup ostatních služeb o 675,2 mil. Kč, tj. o 5,8 % (čerpaní ve výši 10 890,4 mil. Kč); mezi tyto služby patří např. příspěvek na stravování zaměstnanců v zařízení jiné organizace, nákup stravenek ve veřejném stravování, úhrady zdravotnickým zařízením za lékařské prohlídky branců a osob nastupujících do ústavů sociální péče a za služby poskytované zdravotnickým nebo jiným specializovaným zařízením za zdravotní prohlídky dané zvláštním předpisem. Dále se proti předchozímu roku snížily výdaje na: konzultační, poradenské a právní služby, a to o 296,7 mil. Kč, tj. o 24,6 % (čerpaní 908,0 mil. Kč)), na služby spojené se zpracováním dat o 123,1 mil. Kč, tj. o 24,5 % (380,1 mil. Kč), na služby školení a vzdělávání o 98,5 mil. Kč, tj. o 21,4 % (362,6 mil. Kč), na nájemné o 80,7 mil. Kč, tj. 4,5 % (1 713,4 mil. Kč) atd. Naopak vzrostly výdaje na služby telekomunikací a

radiokomunikací o 990,8 mil. Kč, tj. o 40,9 % (3 411,3 mil. Kč) a výdaje na služby pošt o 87,0 mil. Kč, tj. o 5,8 % (1 592,3 mil. Kč).

Výdaje na ostatní nákupy dosáhly výše **9,6 mld Kč** a zůstaly pod úrovní upraveného rozpočtu o 198 mil. Kč (o 2,0 %), meziročně se však zvýšily o 393 mil. Kč, tj. o 4,3 %. Z celkového objemu výdajů na ostatní nákupy připadlo nejvíce na výdaje na opravy a údržbu, a to 6,9 mld Kč (plnění na 97,7 % při meziročním růstu o 378 mil. Kč, tj. o 5,8 %). Výdaje na ostatní nákupy jinde nezařazené dosáhly výše 947 mil. Kč a meziročně vzrostly o 278,6 mil. Kč, tj. o 41,7 %; patří sem např. náhrady za použití vlastního nářadí a materiálu, příspěvek na ošacení, náhrady chovatelům služebních psů, platby daní a poplatků vůči cizím státům, vč. dálničních známek a poplatků, příspěvek na zkvalitnění stravy vlastním zaměstnancům atd. Výdaje na programové vybavení se proti roku 2002 snížily o 195,0 mil. Kč, když dosáhly výše 438,3 mil. Kč. Na cestovné bylo ze státního rozpočtu vynaloženo celkem 1 183 mil. Kč, tj. o 46 mil. Kč méně.

Poskytnuté jistiny, zálohy a záruky byly v roce 2003 realizovány ve výši téměř **12,2 mld Kč**. Jak již bylo uvedeno jsou podle rozpočtové skladby platné pro rok 2003 do seskupení položek neinvestiční nákupy a související výdaje zařazeny i záruky dříve vykazované v neinvestičních půjčkách podnikatelským subjektům, kam také věcně patří.

Na realizaci záruk bylo v roce 2003 vynaloženo **6 935 mil. Kč**, z toho 3 150 mil. Kč se týkalo státní organizace Správa železniční dopravní cesty, záruka ve výši 2 000 mil. Kč byla poskytnuta ve prospěch ČNB (úhrada zálohy, kterou poskytla ČNB ČSOB v souvislosti s prodejem IPB), záruky ve výši 1 217 mil. Kč se týkaly zbývající části jistin úvěrů čerpaných FN Motol (412 mil. Kč) a Všeobecnou fakultní nemocnicí (805 mil. Kč) a 568 mil. Kč představuje úhrada splatných úroků pohledávek ČSOB, a.s. vůči Slovenské inkasní s.r.o. K této částce je však nutno připočítat **ještě 5 247 mil. Kč** uhrazených z prostředků státního rozpočtu za splatné části jistin, úroků a poplatků z původně komerčních úvěrů, které od 1.1.2003 přešly na základě zákona č. 77/2002 Sb. z původního dlužníka (jímž byly České dráhy, a.s.) na Správu železniční dopravní cesty, s.o., a jsou ze zákona garantovány státem.

Výdaje související s neinvestičními nákupy dosáhly v roce 2003 výše **16,7 mld Kč**. Jak upravený rozpočet (zvýšen o 10,5 mld Kč), tak i dosaženou skutečnost, jež meziročně vzrostla o 8,1 mld Kč, ovlivnila úhrada závazku z arbitrážního sporu CME Czech Republic B.V. v. Česká republika ve výši 10,6 mld Kč a vypořádání smluvních vztahů se společností Housing & Construction (CZ) – projekt dálnice D47 ve výši 635 mil. Kč (shodně zařazeny do položky zaplacené sankce). Další významnou položku představují poskytnuté neinvestiční příspěvky a

náhrady, které byly čerpány ve výši 4 097 mil. Kč (na 94,6 % upraveného rozpočtu) a meziročně vzrostly o 8,5 %. Ostatní výdaje související s neinvestičními nákupy dosáhly výše 799 mil. Kč (86,7 % rozpočtu a meziroční růst o 2,2 %), náhrady zvýšených nákladů spojených s výkonem funkce v zahraničí (u pracovníků zastupitelských úřadů a stálých misí a jejich rodinných příslušníků) 324 mil. Kč a náhrady a příspěvky související s výkonem ústavní funkce a funkce soudce ve výši 135 mil. Kč. Naproti tomu výdaje na dopravní obslužnost klesly ze 4 031 mil. Kč v roce 2002 na 11 mil. Kč (přesun financování na kraje).

2.3.3. Neinvestiční transfery příspěvkovým a podobným organizacím

Tyto výdaje v roce 2003 dosáhly celkové výše **téměř 33,9 mld Kč**, tj. 100,1 % rozpočtu po změnách. Ve srovnání s předchozím rokem to bylo o 4,4 mld Kč, tj. o 11,6 % méně, což bylo v souladu se záměry schváleného rozpočtu na rok 2003, kde byly tyto výdaje v souvislosti s transformací veřejné správy a s ukončením činnosti okresních úřadů sníženy proti skutečnosti roku 2002 o 5,2 mld Kč, tj. o 13,5 %.

Vývoj čerpání transferů příspěvkovým a podobným organizacím v souhrnu za státní rozpočet celkem a podle některých rozpočtových kapitol je zřejmý z následujícího přehledu:

Tabulka č. 37

NEINVESTIČNÍ TRANSFERY PŘÍSPĚVKOVÝM A PODOBNÝM ORGANIZACÍM	Skutečnost 2002	Rozpočet 2003		Skutečnost 2003	Plnění v % (4:3)	Rozdíl (4-3)	Index 2003/2002 (4:1)
		schválený	po změnách				
		1	2				
Neinvestiční transfery příspěvkovým apod. organizacím celkem	38 315	33 118	33 818	33 867	100,1	49	88,4
z toho:							
Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy	16 975	20 067	18 074	18 238	100,9	164	107,4
Ministerstvo kultury	2 421	3 269	2 827	2 820	99,8	- 7	116,5
Ministerstvo zemědělství	1 092	686	1 130	1 124	99,5	- 6	102,9
Ministerstvo zdravotnictví	2 111	2 032	2 074	2 066	99,6	- 8	97,9
Akademie věd	3 363	3 161	3 050	3 027	99,2	- 23	90,0
Ministerstvo životního prostředí	1 042	925	1 396	1 389	99,5	- 7	133,3
Ministerstvo obrany	1 778	1 171	1 579	1 578	99,9	- 1	88,8
Grantová agentura České republiky	477		1 038	1 038	100,0	0	217,6
Ministerstvo průmyslu a obchodu	539	524	614	610	99,3	- 4	113,2
Ministerstvo dopravy	106	120	612	610	99,7	- 2	575,5
Z celku:							
- příspěvky zřízeným přísp. organizacím	22 547	17 628	16 496	16 253	98,5	- 243	72,1
- transfery vysokým školám	15 726	15 387	16 412	16 711	101,8	299	106,3
- příspěvky ostatním přísp. organizacím	43	103	910	902	99,1	- 8	2097,7

Nejvyšší podíl výdajů (53,9 %) se uskutečnil v rámci kapitoly **Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy**, a to ve výši **18,2 mld Kč**, což představuje 100,9 % rozpočtu po změnách a meziroční růst o 1,3 mld Kč, tj. o 7,4 %. Z celkového objemu představovaly **transfery veřejným vysokým školám** zřízeným podle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách, ve znění pozdějších předpisů **15,7 mld Kč**. **Příspěvkovým organizacím zřízeným MŠMT** (např. výchovné a diagnostické ústavy, instituty, knihovna, pedagogické muzeum, výzkumné ústavy, pedagogická centra) **bylo poskytnuto 2,1 mld Kč** a příspěvkovým organizacím jiného zřizovatele (účelové dotace na výzkum a vývoj) 347 mil. Kč.

Příspěvky na výzkum a vývoj ve výši 3,0 mld Kč, což je o 335,8 mil. Kč, tj. o 10,0 % méně než v předchozím roce, **poskytla kapitola Akademie věd** (v roce 2003 byly podle zákona č. 130/2002 Sb. účelové prostředky na řešení projektů výzkumu a vývoje, s výjimkou organizačních složek státu, převáděny přímým převodem na účet řešitele, v prvním pololetí roku 2002 byly tyto prostředky převáděny formou rozpočtového opatření). **Grantová agentura České republiky** pak uvolnila na výzkum a vývoj **1,0 mld Kč**, což představuje meziroční nárůst o 561,6 mil. Kč, tj. o 117, % .

V kapitole Ministerstvo zdravotnictví bylo čerpáno 2,1 mld Kč zejména na provoz krajských hygienických stanic (876 mil. Kč), fakultních nemocnic (198 mil. Kč), doškolovacích ústavů (177 mil. Kč), na projekty lékařského výzkumu a vývoje (474 mil. Kč), odborné léčebné ústavy (25 mil. Kč), jiná zdravotnická zařízení a střediska VLI (64 mil. Kč) atd.

Výdaje kapitoly Ministerstvo kultury dosáhly výše **2,8 mld Kč** (meziroční růst o 399,6 mil. Kč, tj o. 16,5 %) a byly poskytnuty na provoz divadel (492 mil. Kč), muzeí (593 mil. Kč), galerií (328 mil. Kč), knihoven (320 mil. Kč), do oblastí památkové péče (814 mil. Kč) a jiné kulturní aktivity.

Výdaje kapitoly Ministerstvo obrany dosáhly 1,6 mld Kč, tj. o 0,2 mld Kč (o 11,2 %) méně než v předchozím roce (v průběhu roku 2003 bylo zrušeno jako příspěvková organizace pět vojenských technických ústavů). Prostředky této kapitoly byly určeny především pro příspěvkové organizace zabezpečující úkoly a činnosti na úseku vojenského zdravotnictví, zdravotní rehabilitace, výzkumu a vývoje spojeného s vojenskou obranou státu, bytového a tepelného hospodářství a péče o nemovitý majetek.

Neinvestiční transfery příspěvkovým organizacím kapitoly **Ministerstvo zemědělství** činily **1,1 mld Kč** a byly mírně nad úrovní předchozího roku. V této částce je zahrnut příspěvek pro účely výzkumu a vývoje (451,1 mil. Kč), příspěvek na udržování genetických zdrojů, na podporu poradenství, příspěvek v rámci ukazatele Podpora lesnímu hospodářství atd.

Výdaje kapitoly **Ministerstvo životního prostředí** činily **1,4 mld Kč** z toho na financování činnosti resortních příspěvkových organizací 1,2 mld Kč; na odstraňování škod vzniklých v důsledku povodní z roku 2002 bylo těmito organizacemi čerpáno dalších 0,1 mld Kč.

Z celkového objemu uvolněných prostředků (33,9 mld Kč) bylo 16,3 mld Kč vynaloženo formou příspěvků poskytovaných příspěvkovým organizacím zřízeným v rámci příslušné kapitoly (48,0 %). Příspěvky příspěvkovým organizacím jiných zřizovatelů dosáhly 0,9 mld Kč (2,7 %) a transfery vysokým školám 16,7 mld Kč (49,3 % celkového objemu vynaložených prostředků). Na transferech vysokým školám se v rozhodující míře (téměř 95 %) podílela kapitola MŠMT, zbývající příspěvky ve výši 957 mld Kč byly uvolněny z ostatních kapitol státního rozpočtu, především pak z Grantové agentury na úkoly výzkumu a vývoje (574 mil. Kč) a z kapitoly Ministerstvo zdravotnictví 139 mil. Kč (z toho na výzkum a vývoj 137,6 mil. Kč).

2.3.4. Neinvestiční dotace neziskovým a podobným organizacím

Podíl výdajů zahrnutých do této skupiny výdajů na celkových běžných výdajích státního rozpočtu není výrazný (pouze 0,8 %), jedná se však o výdaje významné svým charakterem.

Většinu čerpaných dotací neziskovým a podobným organizacím představují dotace poskytované ze státního rozpočtu nejrůznějšími typům občanských sdružení a dotace církvím a náboženským organizacím. Tyto dvě položky v roce 2003 dosáhly v souhrnu 4,9 mld Kč, tj. 83,2 % z celkového objemu prostředků poskytnutých neziskovým organizacím. Dále do této skupiny patří dotace poskytované obecně prospěšným organizacím a dotace politickým stranám a hnutím.

Plnění a srovnání s rokem 2002 ukazuje následující přehled:

Tabulka č. 38

DOTACE NEZISKOVÝM A PODOBNÝM ORGANIZACÍM	Skutečnost 2002	Rozpočet 2003		Skutečnost 2003	Plnění v % (4:3)	Rozdíl (4-3)	Index 2003/2002 (4:1)
		schválený	po změnách				
	1	2	3	4	5	6	7
Dotace neziskovým a pod. organizacím celkem	5 903	5 465	5 987	5 886	98,3	- 101	99,7
v tom:							
- dotace obecně prospěšným organizacím	136	206	186	180	96,8	- 6	132,4
- dotace občanským sdružením	2 273	2 295	2 539	2 501	98,5	- 38	110,0
- dotace církvím a církevním organizacím	2 173	2 307	2 432	2 399	98,6	- 33	110,4
- dotace politickým stranám a hnutím	927	490	490	469	95,7	- 21	50,6
- ostatní	394	167	340	337	99,1	- 3	85,5

V úhrnu výdaje do celé této oblasti ve výši **5,9 mld Kč** zůstaly na úrovni roku 2002. Došlo však k pohybu uvnitř skupiny: dotace církvím a náboženským organizacím zaznamenaly nárůst o 226 mil. Kč, tj. o 10,4 %, dotace občanským sdružením se zvýšily o 228 mil Kč, tj. o 10,0 % a dotace obecně prospěšným organizacím o 44 mil. Kč, tj. o 32,4 %; naopak k výraznému snížení výdajů došlo u dotací politickým stranám - o 458 mil. Kč, tj. 49,4% (v roce 2002 byl poskytnut příspěvek politickým stranám a hnutím na úhradu volebních nákladů za volby do Poslanecké sněmovny konané v červnu).

Čerpání **dotací pro občanská sdružení**, uvolněných rozpočtem ve výši **2 501 mil. Kč**, se soustředilo do následujících kapitol:

Tabulka č. 39

DOTACE OBČANSKÝM SDRUŽENÍM	Skutečnost 2002	Rozpočet 2003		Skutečnost 2003	Plnění v % (4:3)	Index 2003/2002 (4:1)
		schválený	po změnách			
	1	2	3	4	5	6
Dotace občanským sdružením celkem	2 273	2 295	2 539	2 501	98,5	110,0
z toho:						
Ministerstvo práce a sociálních věcí	622	677	782	768	98,2	123,5
Ministerstvo zemědělství	40	37	37	37	100,0	92,5
Min. školství, mládeže a tělovýchovy	1 108	1 033	1 133	1 116	98,5	100,7
Ministerstvo kultury	99	184	130	129	99,2	130,3
Ministerstvo zdravotnictví	245	209	256	256	100,0	104,5
Všeobecná pokladní správa	23	42	27	27	100,0	117,4
Ministerstvo životního prostředí	29	20	48	48	100,0	165,5
Ministerstvo pro místní rozvoj	35	28	48	42	87,5	120,0

Největší část - **1 116 mil. Kč**, tj. 44,6 % všech takto vynaložených prostředků - byla čerpána v kapitole **Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy**, kde byly použity v oblasti sportovní reprezentace (579,2 mil.Kč), na tělovýchovnou činnost

(280,3 mil. Kč), pro využití volného času dětí (157,5 mil. Kč), na výzkum a vývoj (56,7 mil. Kč), dále na prevenci kriminality, protidrogovou politiku, pro asociace a občanská sdružení učitelů cizích jazyků apod.

V kapitole **Ministerstvo práce a sociálních věcí** bylo vyčerpáno **768 mil. Kč** zejména na poskytování sociálních služeb sociálně a zdravotně handicapovaným skupinám občanů, na projekty protidrogové politiky, sociální prevence a prevence kriminality a na podporu příslušníků romské komunity. Dále jsou zde zahrnuty prostředky poskytované občanským sdružením v rámci aktivní politiky zaměstnanosti (121,1 mil. Kč).

Dotace občanským sdružením kapitoly **Ministerstvo zdravotnictví** činily **256 mil. Kč** a byly vynaloženy na různé programy např. Program podpory občanských sdružení a humanitárních organizací (121,2 mil. Kč), Národní plán pomoci zdravotně postiženým (10,5 mil. Kč), Program podpory veřejně účelných aktivit občanských sdružení (28,9 mil. Kč), dále pak pro Horskou službu (51,2 mil. Kč), na vybrané projekty drogové problematiky (28,4 mil. Kč) atd.

Kapitola **Ministerstvo kultury** dotacemi ve výši **129,2 mil. Kč** podpořila kulturní aktivity (67,0 mil. Kč), problematiku národnostních menšin (28,9 mil. Kč), program Záchrana architektonického dědictví (15,0 mil. Kč), aktivity národních a etnických menšin (8,6 mil. Kč), Havarijní střešní program (2,2 mil. Kč) atd.

Prostředky poskytnuté občanským sdružením v kapitole **Ministerstvo životního prostředí** ve výši **47,9 mil. Kč** byly použity na financování projektů v oblasti ekologie (21,4 mil. Kč) a ochrany přírody a krajiny (9,8 mil. Kč), na výzkum životního prostředí (11,6 mil. Kč) a na ochranu půdy a spodní vody (5,1 mil. Kč).

Kapitola **Ministerstvo pro místní rozvoj** poskytla občanským sdružením celkem **42,3 mil. Kč**, z toho bytovým družstvům 20,6 mil. Kč jako státní finanční podporu hypotečního úvěrování, Sdružení pro životní prostředí zdravotně postižených v ČR 3,8 mil. Kč na programy řešící bezbariérové bydlení, dopravu a užívání staveb tělesně postiženými, Klubu českých turistů a Horské službě 12,7 mil. Kč na značení cest a na výrobu turistických map, směrovek a značkářského materiálu atd.

V kapitole **Ministerstvo zemědělství** bylo čerpáno **36,8 mil. Kč**, z toho 23,6 mil. Kč připadlo Českému svazu včelařů, 3,4 mil. Kč Českému rybářskému svazu, po 2,5 mil. Kč sdružením Pomoc, Týn nad Vltavou a Neratov, Neratov v Orlických horách, po 1,9 mil. Kč Českému zahrádkářskému svazu a Českému svazu chovatelů.

Na dotace církvím a církevním organizacím bylo v roce 2003 vynaloženo celkem **2,4 mld Kč**, tj. o 10,4% (o 226 mil. Kč) více než v roce předchozím.

Neinvestiční dotace registrovaným církvím a církevním společnostem kapitoly **Ministerstvo kultury** dosáhly celkem **1 149 mil. Kč**, tj. 47,9 % výdajů celé skupiny. Z toho výdaje na **činnost církví a náboženských společností činily 929 mil. Kč** včetně platů a pojistného duchovních a administrativy ve výši 864 mil. Kč. Samotné platy duchovních byly vyplaceny ve výši 606 mil. Kč, což je o 67 mil. Kč, tj. o 12,4 % více než v předchozím roce. Zbývající prostředky ve výši cca 200 mil. Kč byly použity především na obnovu církevních kulturních památek.

Kapitola **Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy zabezpečuje školy a školská zařízení, jejichž zřizovateli jsou církve** nebo náboženské společnosti registrované podle zákona č. 3/2002 Sb. v platném znění. V roce 2003 působilo v **České republice 108 církevních škol, předškolních a školských zařízení**. Celkem tento resort poskytl prostředky ve výši **624 mil. Kč** (z toho 602 mil. Kč na vzdělávání včetně zájmového studia a 17 mil. Kč na využití volného času).

Na zajišťování činnosti humanitárních organizací orientovaných na služby ve prospěch zdravotně postižených a na provoz ústavů sociální péče, na nichž se církve a církevní organizace podílejí (vč. domovů důchodců duchovních a řeholnic), vynaložilo **Ministerstvo práce a sociálních věcí celkem 615 mil Kč**.

Na dotace poskytované ze státního rozpočtu politickým stranám a hnutím byla za rok 2003 vyplacena celková částka **469 mil. Kč**, tj. 95,8 % rozpočtu. V roce 2002 to bylo celkem 927 mil. Kč, vč. příspěvku politickým stranám a hnutím na úhradu volebních nákladů za volby do Poslanecké sněmovny konané v červnu (po odečtení této úhrady činil příspěvek na činnost politických stran a hnutí pouze 485 mil. Kč, což bylo o 16 mil. Kč, tj. o 3,4 % více než v roce 2003).

Celková částka za rok 2003 zahrnuje i zadržovaný příspěvek vyplacený hnutí Hnutí nezávislých za harmonický rozvoj obcí a měst za činnost v roce 2002 ve výši 225 tis. Kč (usnesení Poslanecké sněmovny č. 353/2003).

Dotace obecně prospěšným organizacím byly poskytnuty v celkové výši **180 mil. Kč**, což je ve srovnání s rokem 2002 o 32,4 %, tj. o 44 mil. Kč více. Z kapitoly **Ministerstva práce a sociálních věcí** bylo uvolněno 99 mil. Kč na protidrogovou prevenci, sociální prevenci a prevenci kriminality apod., **Ministerstvo kultury** poskytlo 35 mil. Kč na různé kulturní aktivity, veřejné služby knihoven, stálé symfonické orchestry atd. **Ministerstvo zdravotnictví** vynaložilo 24 mil. Kč např. na protidrogovou problematiku, speciální zdravotní programy apod. Dotace kapitoly **Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy** ve výši 9,5 mil. Kč byly využity zejména v oblasti mezinárodní spolupráce na reciproční výměny, na zahraniční

rozvojovou pomoc, v oblasti protidrogové problematiky a prevence kriminality, k osvojení pozitivního sociálního chování apod.

Ostatní neinvestiční dotace neziskovým a podobným organizacím dosáhly výše **337 mil. Kč**, meziroční pokles představoval 14,4 %, tj. téměř 57 mil. Kč. Z celkové částky bylo v kapitole **Ministerstvo pro místní rozvoj** použito **234 mil zejména na odstraňování vad panelové výstavby** hlavně u bytových družstev. **Ministerstvem práce a sociálních věcí bylo uvolněno 42 mil. Kč** na protidrogovou a sociální prevenci a prevenci kriminality. Kapitola **Ministerstvo zemědělství poskytlo 20 mil. Kč**, z toho na zemědělské vodní hospodářství 18,7 mil. Kč, na likvidaci vybraných pesticidních odpadů a na ochranu rostlin 986 tis. Kč, na podporu agrokomplexu 318 tis. Kč a v rámci podpor lesnímu hospodářství 231 tis. Kč. Kapitola **Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy** vynaložila **10 mil. Kč** zejména na řešení projektů výzkumu a vývoje, kapitola **Ministerstvo zdravotnictví čerpala 9 mil. Kč**, z toho 3,5 mil. Kč na účelovou podporu výzkumu a vývoje, 3,3 mil. Kč na Národní plán vyrovnání příležitostí pro osoby se zdravotním postižením, 967 tis. Kč na protidrogovou politiku atd.

2.3.5. Neinvestiční transfery veřejným rozpočtům ústřední úrovně

Do této skupiny výdajů, která v roce 2003 představovala 5,3 % běžných výdajů státního rozpočtu, patří zejména transfery fondům sociálního a zdravotního pojištění a transfery státním fondům.

Přehled o čerpání těchto prostředků státního rozpočtu v letech 2002 a 2003 poskytuje následující tabulka:

Tabulka č. 40

NEINVESTIČNÍ TRANSFERY VEŘEJNÝM ROZPOČTŮM ÚSTŘEDNÍ ÚROVNĚ	Skutečnost 2002	Rozpočet 2003		Skutečnost 2003	Plnění v % (4:3)	Rozdíl (4-3)	Index 2003/2002 (4:1)
		schválený	po změnách				
	1	2	3	4	5	6	7
Neinvestiční transfery veřejným rozpočtům ústřední úrovně celkem	33 605	37 144	39 355	39 677	100,8	322	118,1
z toho:							
- transfery státním fondům /SZIF/	2 930	4 730	6 717	6 717	100,0	0	229,2
- transfery fondům soc. a zdrav. pojištění	30 575	32 264	32 507	32 507	100,0	0	106,3

Celkově dosáhly výdaje této skupiny téměř 39,7 mld Kč, což bylo o 322 mil. Kč (o 0,8 %) nad upraveným rozpočtem a o 6,1 mld Kč, tj. o 18,1 % více než v roce 2002.

Formou transferů státním fondům byly poskytnuty dotace pouze **Státnímu zemědělskému intervenčnímu fondu (SZIF)**. Potřeba organizace trhu si vyžádala navýšení schváleného rozpočtu o 2 mld Kč (zákon č. 252/2003 Sb., kterým se mění zákon č. 579/2002 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 2003). Prostředky uvolněné pro SZIF celkem dosáhly výše upraveného rozpočtu a meziročně vzrostly o 3 787 mil. Kč, tj. o 129,2 %.

Neinvestiční dotace určené **na organizaci trhu** poskytnuté ve výši **6 419 mil. Kč** z kapitoly Všeobecná pokladní správa byly použity na úhradu:

- kompenzačních podpor za kvóty na mléko	343,8 mil. Kč
- podpor spotřeby školního mléka	63,3 mil. Kč
- subvencí při vývozu mlékárenských výrobků	2 064,9 mil. Kč
- subvencí při vývozu jatečného skotu a prasat	56,4 mil. Kč
- při vývozu sladu	139,5 mil. Kč
- zpracování brambor na škrob	32,8 mil. Kč
- podpory při zpracování pšenice na škrob	18,1 mil. Kč
- subvencí při vývozu bramborového škrobu	39,5 mil. Kč
- podpor při uvádění půdy do klidu	3 239,8 mil. Kč
- splátky úvěru a úroků z úvěru	420,3 mil. Kč

Vedle dotace na úhradu nákladů spojených s regulací zemědělského trhu bylo státním rozpočtem poskytnuto **dalších cca 311 mil. Kč k úhradě správních výdajů aparátu SZIF**. Navýšení těchto výdajů proti roku 2002 o 47 mil. Kč, tj. o 52,5 % bylo především dáno potřebou zajistit pro vstup do EU administraci všech přímých plateb a činností spojených se Společnou organizací trhu, tzn. technické a personální zabezpečení informačního systému pro plnou funkční činnost SZIF.

Podrobnější hodnocení činnosti SZIF je uvedeno v sešitu D návrhu SZÚ.

Neinvestiční transfery fondům sociálního a veřejného zdravotního pojištění představují především platby státu do systému zdravotního a sociálního pojištění za vybrané skupiny obyvatel.

Rozhodující část výdajů čerpaná podle zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění ve znění pozdějších předpisů, představují **platby státu za vybrané skupiny obyvatel do systému všeobecného zdravotního pojištění hrazené z kapitoly Všeobecná pokladní správa**. Platba státu za „státní pojištěnce“ schválená ve státním rozpočtu na rok 2003 v částce 32 250 mil. Kč byla rozpočtovým opatřením zvýšena o 243 mil. Kč (z úspor výdajů na státní sociální podporu) na **32 493 mil. Kč** a v této částce také ve skutečnosti poskytnuta. **Meziroční růst těchto výdajů o 1 932 mil. Kč**, tj. o 6,3 %) byl ovlivněn vyšším počtem nezaměstnaných, než se

předpokládalo, a **zejména změnou vyměřovacího základu** pro výpočet platby státu za jednoho pojištěnce podle nařízení vlády č. 327/2002 Sb. s účinností od 1.1.2003. Zvýšením vyměřovacího základu z 3 250 Kč na 3 458 Kč vzrostla měsíční sazba státu za jednoho pojištěnce z 439 Kč na 467 Kč.

V roce 2003 byla provedena změna rytmu plateb, tj. předsun platby z 2. pololetí na 1. pololetí ve výši 2,7 mld Kč - z důvodu snahy o urychlené splácení závazků po lhůtě splatnosti vůči zdravotním zařízením, které VZP evidovala k 31.12.2002 ve výši 2,5 mld Kč. Tato předsunutá platba byla včas vyúčtována, tzn. byla k 31.12.2003 vůči státnímu rozpočtu neutrální (v září 1,35 mld a v prosinci 1,35 mld Kč).

V rámci této skupiny výdajů jsou v bilanci příjmů a výdajů státního rozpočtu zahrnuty i prostředky z rozpočtu kapitoly **Ministerstva obrany**, a to pro Vojenskou zdravotní pojišťovnu. Dvěma fondům této pojišťovny (fondu zprostředkování úhrady zdravotní péče a fondu na úhradu preventivní péče), zřízeným podle vyhlášky MF č. 41/2000, bylo pro vymezený okruh pojištěnců vyplaceno **14 mil. Kč**, tj. stejně jako v roce předchozím.

2.3.6. Neinvestiční transfery veřejným rozpočtům územní úrovně

Neinvestiční transfery veřejným rozpočtům územní úrovně byly ve schváleném rozpočtu **zapracovány v celkové výši 104,0 mld Kč**, což proti skutečnosti dosažené v roce 2002 představuje nárůst o 35,6 mld Kč, tj. o 52,0 %, přičemž jejich objem se v průběhu roku provedenými **rozpočtovými opatřeními ještě zvýšil na 111,6 mld Kč**. Z upraveného rozpočtu představovaly **38,9 mld Kč transfery v rámci tzv. souhrnného vztahu**, z toho 24,4 mld Kč činila předpokládaná dotace do rozpočtů obcí a 14,5 mld Kč dotace do rozpočtů krajů. **Mimo rámec souhrnného dotačního vztahu** byly rozpočtem po změnách stanoveny transfery ve výši **72,7 mld Kč**, z toho obcím v objemu 4,3 mld Kč a transfery krajům ve výši 68,4 mld Kč.

Neinvestiční půjčené prostředky veřejným rozpočtům územní úrovně ve schváleném rozpočtu činily 50 mil. Kč, v rozpočtu po změnách 288 tis. Kč (skutečně však bylo poukázáno pouze 31 tis. Kč).

v mil.Kč

NEINVESTIČNÍ TRANSFERY VEŘEJNÝM ROZPOČTŮM ÚZEMNÍ ÚROVNĚ	Skutečnost 2002	Rozpočet 2003		Skutečnost 2003	Plnění v % (4:3)	Rozdíl (4-3)	Index 2003/2002 (4:1)
		schválený	po změnách				
	1	2	3	4	5	6	7
Neinvestiční transfery veřejným rozpočtům územní úrovně celkem	68 412	104 000	111 605	111 201	99,6	- 404	162,5
z toho:							
- obcím	38 306	27 613	28 696	28 562	99,5	- 134	74,6
v tom: souhrnný vztah	16 070	23 735	24 368	24 364	100,0	- 4	151,6
účelové dotace	22 236	3 878	4 328	4 198	97,0	- 130	18,9
- krajům	30 073	76 387	82 909	82 638	99,7	- 271	274,8
v tom: souhrnný vztah	380	15 634	14 484	14 484	100,0	0	3811,6
účelové dotace	29 693	60 753	68 425	68 154	99,6	- 271	229,5

*) bez prostředků převedených v rámci finančního vypořádání (v r. 2002 ve výši 1,4 mil. Kč, v roce 2003 ve výši 35,5 mil. Kč)

Celkem ze státního rozpočtu bylo na **neinvestiční transfery veřejným rozpočtům územní úrovně uvolněno celkem 111,2 mld Kč**, což představuje 99,6 % rozpočtu po změnách a meziroční růst o 42,8 mld Kč, tj. o 62,5 %.

Výrazné zvýšení těchto výdajů bylo ovlivněno **reformou veřejné správy** - promítlo se zde především ukončení činnosti okresních úřadů k 31.12.2002 a s tím související přerozdělení finančních prostředků na jiné subjekty (kraje, obce, ministerstva). V roce 2003 byly kompetence převedené z okresních úřadů na kraje a obce finančně zabezpečeny nikoliv formou zvýšeného podílu na příslušných daňových titulech, ale dotacemi ze státního rozpočtu (finanční toky do rozpočtu obcí a krajů pro rok 2003 byly stanoveny usnesením vlády č. 1084/2002, pro rok 2002 usnesením vlády č. 1312/2001, tj. včetně okresních úřadů). Vliv na srovnatelnost údajů měla i navazující změna rozpočtové skladby.

Z celkového objemu prostředků představovaly **38,9 mld Kč** (100 % upraveného rozpočtu a meziroční růst o 136,2 %) dotace poskytované obcím a krajům **v rámci souhrnného vztahu** návazně na přílohy 6, 7 a 8 k zákonu o státním rozpočtu na rok 2003. Z této částky bylo **24,4 mld Kč určeno do rozpočtu obcí** (100 % rozpočtu při meziročním růstu o 51,6 %) a necelých **14,5 mld Kč do rozpočtu krajů** (100 % rozpočtu a 38x více než v roce 2002 – vliv zrušení okresních úřadů). Prostředky byly uvolňovány z kapitoly **Všeobecná pokladní správa**.

Největší objem z těchto prostředků představovaly dávky sociální péče, na něž bylo poskytnuto **14,8 mld Kč^{*)}** a které byly uvolněny obcím s rozšířenou působností (2,4 mld Kč) a pověřeným a ostatním obcím (12,4 mld Kč). Kromě toho byly finanční prostředky určené pro rozpočty obcí poskytnuty zejména na **výkon státní správy v obcích (2 484 mil. Kč)**, na **školství (1 177 mil. Kč)**, ústavy sociální péče (260 mil. Kč), domovy důchodců (923 mil.Kč), na **výkon státní správy obcí s rozšířenou působností (4 431 mil. Kč**, z toho na státní sociální podporu 869 mil. Kč).

*) Skutečné čerpání obcemi činilo 14,1 mld Kč, rozdíl 684 mil. Kč je řešen v rámci finančního vypořádání.

Neinvestiční transfery krajům byly čerpány na dopravní obslužnost – na drážní dopravu (2 247 mil. Kč) a autobusovou dopravu (2 785 mil. Kč), **na výkon zřizovatelských funkcí a činností** převedených z okresních úřadů, obcí a resortů krajům (8 722 mil. Kč, z toho na sociální služby 4 811 mil. Kč). Krajským úřadům byl také poskytnut příspěvek na výkon státní správy 380 mil. Kč, včetně příspěvku 50 mil. Kč na činnost sborů dobrovolných hasičů obcí.

Formou neinvestičních transferů **mimo rámec souhrnného dotačního vztahu** bylo v roce 2003 **vynaloženo 72,3 mld Kč**, tj. 99,4 % upraveného rozpočtu při meziročním růstu o 20,4 mld Kč (o 39,3 %). Z toho **obce obdržely 4,2 mld Kč**, tj. 97,0 % upraveného rozpočtu, ale o 18,0 mld Kč (o 81,1 %) méně než v loňském roce (po zrušení okresních úřadů jsou některé dotace obcím poskytovány prostřednictvím krajů) a **kraje obdržely téměř 68,2 mld Kč**, tj. 99,6 % upraveného rozpočtu při meziročním růstu o 38,5 mld Kč (o 129,5 %).

Největší objem prostředků v rámci účelových dotací územním rozpočtům (92,2 %) **byl v roce 2003 poskytnut kapitolou Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT)**, a to ve výši **62,8 mld Kč** především na přímé náklady škol, předškolních a školských zařízení zřizovaných obcemi a kraji. Vyšší meziroční čerpání rozpočtu o 111,3 % je dáno reformou veřejné správy – v roce 2002 byly přímé náklady školám, předškolním a školským zařízením zřizovaným obcemi poskytnuty kapitolou Okresní úřady, do které byly převedeny z kapitoly MŠMT rozpočtovým opatřením, přímé náklady těmto zařízením zřizovaným kraji pak byly poskytovány jako účelové přímým transferem z kapitoly MŠMT. Od 1.1.2003 došlo ke změně a přímé náklady školám, předškolním a školským zařízením zřizovaným obcemi byly poskytovány z rozpočtu kapitoly MŠMT prostřednictvím krajských úřadů. **Čerpání těchto nákladů obcemi dosáhlo v roce 2003 téměř 35,2 mld Kč.**

Na přímé náklady na vzdělávání pro školy, předškolní a školská zařízení zřizované kraji bylo z kapitoly MŠMT jako účelové dotace **uvolněno krajům celkem 24,5 mld Kč**, **dotace soukromému školství** byly poskytnuty prostřednictvím krajů pro 560 organizací ve výši **2,7 mld Kč**. Na realizaci Státní politiky ve vzdělávání byla určena dotace ve výši 326,3 mil. Kč, na programy protidrogové prevence 7,1 mil. Kč, na programy prevence kriminality 6,8 mil. Kč, na projekty romské komunity a vzdělávání národnostních menšin 14,9 mil. Kč, na podporu odborného vzdělávání 49,7 mil. Kč atd.

Z kapitoly Všeobecná pokladní správa bylo uvolněno 5,6 mld Kč např. jako finanční příspěvek pro obce s rozšířenou působností určený na úhradu nákladů spojených se **zabezpečením přípravy pro výkon státní správy (1 400 mil. Kč)**, správní výdaje na systém státní sociální podpory (238 mil Kč mil. Kč), financování

provozu ochranných systémů podzemních vod (45 mil. Kč), úhrada nákladů a služeb obcím s rozšířenou působností (86 mil. Kč), prostředky na strategii prevence kriminality na místní úrovni (74,6 mil. Kč), financování provozu ochranných systémů podzemních dopravních staveb Praha (45 mil. Kč), dotace na protiradonová opatření (13,3 mil. Kč), náhrady výdajů ÚSC – doplatek za rok 2002 (35,5 mil. Kč), výdaje stanovené zvláštními zákony nebo dalšími právními předpisy (43,1 mil. Kč) atd.

Na základě usnesení vlády č. 1153/2003 byly poskytnuty **prostředky k řešení úhrady pohledávek zdravotnických zařízení zřízených bývalými okresními úřady ve výši 2 703 mil. Kč**. Návrh rozpočtového opatření na vrub úspor v kapitole Všeobecná pokladní správa a Státní dluh projednal a schválil rozpočtový výbor dne 21.11.2003 usnesením č. 302. Tato částka byla rozdělena pro jednotlivé kraje a město Jablonec nad Nisou takto:

Tabulka č. 42

		v mil.Kč	
kraj/město	uvolněné prostředky	kraj/město	uvolněné prostředky
Středočeský	415,0	Pardubický	209,7
Jihočeský	115,3	Vysočina	141,7
Plzeňský	128,7	Jihomoravský	242,7
Karlovarský	182,5	Olomoucký	50,5
Ústecký	224,0	Zlínský	268,1
Liberecký	179,5	Moravskoslezský	298,9
Královéhradecký	216,8	Nemocnice Jablonec/N.	29,7

Prostředky převedené **Ministerstvem pro místní rozvoj ve výši 1 646,6 mil. Kč** byly využity zejména na programy **rozvoje bydlení a bytového hospodářství (925,3 mil. Kč)** a na ostatní činnost v oblasti bydlení, komunálních služeb a územního rozvoje (718,6 mil. Kč). Z celkové částky bylo 823,7 mil. Kč poskytnuto obcím a 822,9 mil. Kč krajům.

Prostředky z kapitoly **Ministerstva práce a sociálních věcí** byly poskytnuty ve výši **690,4 mil. Kč**, z toho 569,6 mil. Kč obcím především na nástroje aktivní politiky zaměstnanosti - na veřejně prospěšné práce, při nichž vytvářejí pracovní místa zejména pro své občany, na příspěvky na odbornou činnost absolventů a získání kvalifikace mladistvých, na vytváření společensky účelných pracovních míst atd. a 120,8 mil. Kč krajům na programové financování reprodukce majetku (72,7 mil. Kč, vč. 1,5 mil. Kč na povodňové škody), na aktivní politiku zaměstnanosti (11,6 mil. Kč), na nezbytné provozní výdaje sociálních služeb některých obcí (33,1 mil. Kč) atd.

Ministerstvo kultury uvolnilo 612,5 mil. Kč především na plnění programů, např. Regenerace městských památkových rezervací a městských památkových zón (164,6 mil. Kč), Záchrana architektonického dědictví (77,4 mil. Kč), část prostředků byla dále poskytnuta např. na odstraňování škod způsobených povodní v roce 2002 (111,9 mil. Kč), na zajištění regionálních funkcí veřejných knihoven (125,2 mil. Kč), na obnovu majetku regionálních kulturních zařízení (53,5 mil. Kč), na podporu českých divadel (23,8 mil. Kč), na veřejné informační služby knihoven (27 mil. Kč) a na jiné kulturní aktivity. **Ministerstvo zemědělství** uvolnilo touto formou dalších **270,6 mil. Kč**, z toho 132,7 mil. Kč obcím a 137,9 mil. Kč krajům především do oblasti lesního hospodářství a agrokompexu. V kapitole **Ministerstvo dopravy** bylo čerpáno **94,8 mil. Kč** v rámci programu Podpora výstavby a obnovy silnic II. a III. třídy.

Podrobně jsou prostředky uvolněné jednotlivými kapitolami do rozpočtů obcí a krajů hodnoceny v **závěrečných účtech těchto kapitol** za rok 2003.

2.4. Výdaje kapitoly Státní dluh

Prostřednictvím této kapitoly jsou financovány **výdaje na dluhovou službu státu**, tj. úroky a poplatky spojené s obsluhou státního dluhu a dále realizované kurzovní ztráty při splátkách jistiny zahraničního dluhu.

Schválený státní rozpočet pro rok 2003 počítal s celkovými výdaji kapitoly ve výši **23,5 mld Kč**, tj. v návaznosti na předpokládaný růst státního dluhu o 4,6 mld Kč (o 24,2 %) vyššími než byla skutečnost předchozího roku. V průběhu roku byl však vzhledem k vývoji úrokových sazeb na finančních trzích **snížen o 1,0 mld Kč** (zákon č. 252/2003 Sb.) na **22,5 mld Kč**.

Přehled rozpočtových výdajů kapitoly Státní dluh podává následující tabulka:

Tabulka č. 43

v mil. Kč

Ukazatel	Skutečnost 2002	Rozpočet 2003		Skutečnost 2003	% Plnění	Index 2003/2002 (%)
		schválený	vč. všech změn			
1	2	3	4	5	5:4	5:2
1. Úrokové výdaje celkem	18 629	23 165	22 087	21 328	96,6	114,5
Na vnitřní dluh	18 300	22 312	21 234	20 922	98,5	114,3
<i>z toho:</i>						
na státní pokladniční poukázky	6 683	7 299	4 397	4 085	92,9	61,1
na střednědobé a dlouhodobé dluhopisy	11 617	15 013	16 837	16 837	100,0	144,9
Na vnější dluh	329	853	853	406	47,6	123,4
<i>z toho:</i>						
na vládní půjčky pro podporu platební bilance	329	314	314	246	78,4	74,7
na půjčky od EIB	0	540	540	160	29,7	-
2. Poplatky	46	200	200	90	45,2	196,9
3. Realizované kurzové ztráty	270	163	211	210	99,7	78,0
Výdaje kapitoly celkem	18 945	23 528	22 498	21 629	96,1	114,2

Skutečné výdaje kapitoly Státní dluh dosáhly v roce 2003 celkové výše **21,6 mld Kč** a zůstaly tak pod úrovní upraveného rozpočtu o 869 mil. Kč, tj. 3,9 % (proti schválenému rozpočtu zaostaly dokonce o 1,9 mld Kč, tj. o 8,1 %). Meziročně však vzrostly o 2,7 mld Kč, tj. o 14,2 % (v roce 2002 pouze o 1,3 mld Kč, tj. o 7,3 %), což souvisí s vysokým růstem schodku státního rozpočtu.

Úrokové výdaje představující 98,6 % celkových výdajů kapitoly **dosáhly výše 21,3 mld Kč a za upraveným rozpočtem zaostaly o 759 mil. Kč, tj. o 3,4 %**. Tyto výdaje jsou tvořeny téměř výhradně úrokovými výdaji na vnitřní dluh. Jejich výše 20,9 mld Kč naplnila státní rozpočet na 98,5 % a proti roku 2002 byla vyšší o 2,6 mld Kč, tj. o 14,3 %.

Úrokové výdaje na vnější (zahraniční) dluh dosáhly výše 406 mil. Kč a tvořily je úroky půjček na podporu platební bilance (od Světové banky a Japonska) ve výši 246 mil. Kč a úroky půjček od Evropské investiční banky ve výši 160 mil. Kč. Jejich nízké čerpání (47,6 % rozpočtu) souvisí zejména s předčasným splacením zbývajících částí vládních půjček na podporu platební bilance ve výši 5,2 mld Kč, z toho 3,9 mld Kč představují předčasné splátky.

Celkové úrokové výdaje byly ovlivněny dvěma základními protichůdně působícími faktory. Na jedné straně dlouhodobý a **akcelerující růst státního dluhu**, který vyvolával růst nákladů na státní dluh a který byl silnější; na druhé straně byl růst úrokových výdajů **tlumen celkově nízkými úrokovými sazbami** v roce 2003. Relevantní úrokové sazby pokračovaly v první části roku 2003 v poklesu k historickým minimům (u 6-ti měsíčních SPP na 2,04 %, u SDD na 2,89 %). Ve druhé části roku 2003 však již nastal dlouhodobý vzestup úrokových sazeb, což vedlo k podstatnému zvýšení výdajů kapitoly v porovnání s podmínkami v první části roku.

Podrobnější informace o hospodaření kapitoly Státní dluh jsou uvedeny v samostatném sešitu E.

2.5. Další běžné výdaje státního rozpočtu

2.5.1. Financování zahraničních úvěrů

Rozpočtové výdaje spojené s financováním vládních a obdobných úvěrů poskytnutých do zahraničí charakterizují následující údaje :

Tabulka č. 44

v mil. Kč

	Skutečnost 2002	Rozpočet 2003		Skutečnost 2003	% plnění	rozdíl	index 2003/2002
		schválený	po změnách				
	1	2	3	4	5	6	7
1. Výdaje na čerpání vládních úvěrů	0	0	0	0	x	0	x
2. Výdaje na nárůst pohledávek v NSM převzatých od ČSOB	24,0	96	15,6	0,9	5,8	-14,7	3,8
3. Výdaje na správu a vedení účtů VÚ	60,0	60,0	60,0	60,0	100,0	0	100,0
Výdaje na vládní a obdobné úvěry celkem	84,0	156,0	75,6	60,9	80,6	-14,7	72,5

Celkově bylo ve výdajích na financování zahraničních úvěrů dosaženo rozpočtové úspory ve výši 14,7 mil. Kč, což představuje 19,4 % upraveného rozpočtu. Proti skutečnosti dosažené v roce 2002 bylo čerpání rozpočtových výdajů o cca 23 mil. Kč nižší.

Navýšení pohledávek převzatých od ČSOB se do výdajů státního rozpočtu promítlo jako skluz v účtování z roku 2002. Týkalo se nárůstu pohledávky vůči Afganistanu, k němuž došlo z důvodu korunového krytí splátky vládního úvěru. Likvidace uvedeného clearingového účtu bude realizována následně dovozy zboží a tržby z odprodeje budou odvedeny do příjmů státního rozpočtu.

Správní poplatky za vedení účtů vládních pohledávek byly čerpány v souladu s uzavřenými smlouvami s ČNB a ČSOB.

2.5.2. Stavební spoření

Státní podpora stavebního spoření je realizována na základě zákona č. 96/93 Sb., a jeho novely z roku 1995 o stavebním spoření. Na základě obchodních plánů stavebních spořitelen a vývoje v předcházejících letech bylo ve schváleném rozpočtu na rok 2003 **na tento účel vyčleněno 12 750 mil. Kč**, po úpravách rozpočtu se tato částka zvýšila na **13 271 mil. Kč**.

Ve skutečnosti bylo ze státního rozpočtu stavebním spořitelnám za rok 2002 **poskytnuto celkem 13 261 mil. Kč**. V průběhu roku 2003 však stavební spořitelny vrátily zálohu státní podpory v celkové výši 223 mil. Kč. Jedná se o vrácenou zálohu na předčasně ukončené smlouvy, která jim byla na tyto smlouvy poskytnuta v

předcházejících letech. **Státní podpora stavebního spoření** při započtení vrácené zálohy státní podpory tak odčerpala v průběhu roku 2003 **ze státního rozpočtu částku 13 038 mil. Kč**, což je o 233 mil. Kč pod úroveň upraveného rozpočtu. Tato částka je o **2,2 mld Kč, tj. o 19,7 % vyšší** než v roce 2002, kdy státní rozpočet vynaložil formou státní podpory 11 059 mil. Kč, resp. po vrácení záloh 10 888 mil. Kč.

Ke konci roku 2002 dosáhl celkový počet platných smluv 4 870,6 tis., což představuje proti předcházejícímu roku nárůst o cca 674,2 tis. smluv. **Průměrná výše státní podpory** vyplacená na jednu smlouvu činila **2 723 Kč** a proti roku 2002 se zvýšila o 88 Kč.

Hlavní příčina mající vliv na zvýšení celkové částky státní podpory, která značně zatížila výdajovou část státního rozpočtu roku 2003, spočívala v tom, že ve 2. pololetí roku 2002 se zvýšil zájem o stavební spoření, a to zejména formou maximálních úložek na jednotlivé smlouvy. Tento zájem enormně narostl v důsledku mediálně diskutovaného problému úpravy systému stavebního spoření v rámci reformy veřejných financí v roce 2002. Finanční dopad této diskuse, jež byla uzavřena novelizací zákona č. 96/1993 Sb. schválením zákona č. 423/2003 Sb. Poslaneckou sněmovnou v listopadu loňského roku, který kromě jiného snížil maximální výši státní podpory ze 4 500 Kč na 3 000 Kč, se daleko výrazněji projeví až ve výdajích státního rozpočtu v roce 2004 (počet nových smluv vzrostl v roce 2003 o 1 789 tis., počet platných smluv ke konci roku 2003 meziročně vzrostl o 1 430 tis., tj. o 130 %).

Od roku 1994 se výše státní podpory zvýšila z 284 mil. Kč na 13,3 mld Kč v roce 2003, průměrná výše státní podpory vyplacená na jednu smlouvu se zvýšila z 1 380 Kč na 2 723 Kč a celkový objem poskytnutých úvěrů z 1 mil. Kč na 126,5 mld Kč. Stav vkladů účastníků stavebního spoření se současně zvýšil z 6,4 mld Kč v roce 1994 na 236,8 mld Kč v roce 2003.

2.5.3. Penzijní připojištění

Ze státního rozpočtu jsou od roku 1995 uvolňovány rovněž prostředky na výplatu **státního příspěvku k penzijnímu připojištění**. Na základě zákona č. 42/1994 Sb., o penzijním připojištění se státním příspěvkem, **vzniklo 44 penzijních fondů**. K 31.12.2003 bylo činných již pouze **12 penzijních fondů** a počet účastníků dosáhl **2 599,7 tis. osob**, což je o 119,6 tis. osob (o 4,8 %) více než v roce 2002.

Schválený rozpočet na rok 2003 počítal na výplatu státního příspěvku s částkou **3,0 mld Kč**. Na základě čerpání těchto prostředků v průběhu 1. pololetí byl rozpočet **snížen na 2 882 mil. Kč** a rovněž skutečné čerpání dosáhlo výše **2 882 mil. Kč**, což představuje meziroční zvýšení o 137 mil. Kč, tj. o 5,0 %.

2.5.4. Státní podpora hypotečního úvěrování

Cílem programu **státní podpory hypotečního úvěrování** je zvýšení dostupnosti dlouhodobých úvěrů poskytovaných komerčními bankami na výstavbu domů a bytů a pomoc mladým lidem do 36 let zvýšením dostupnosti staršího vlastnického bydlení. Podpora je vyplácena podle nařízení vlády č. 244/1995 a 249/2002 Sb. a spočívá v úhradě části úroku hypotečního úvěru. Od roku 1995 byla poskytována z kapitoly VPS, od roku 1998 z **kapitoly Ministerstva pro místní rozvoj**.

Státní rozpočet na rok 2003 počítal pro tuto formu podpory bytové výstavby s částkou **530 mil. Kč**, ze které bylo **skutečně vyčerpáno 496 mil. Kč** (o 32 mil. Kč více než v roce 2002). Z této částky bylo poskytnuto 399 mil. Kč obyvatelstvu, zbytek čerpaly obce, bytová družstva a právnické a fyzické osoby podnikající v bytové výstavbě. K nedočerpání přidělených rozpočtových prostředků o 34 mil. Kč došlo zejména v položce fyzické osoby mladší 36 let z důvodu metodických a technických problémů při zavádění této nové státní podpory.

Od počátku poskytování státní podpory hypotečního úvěrování bylo uzavřeno již 23,5 tis. smluv. Ke konci roku 2003 převýšil počet aktivních příjemců podpory 19 tisíc osob, z toho bylo v roce 2003 nově uzavřeno téměř 5,5 tis. smluv (o 1,5 tis. více než v roce 2002). Průměrná celková výše všech podporovaných úvěrů dosáhla 1 750 tis. Kč, průměrná úroková sazba všech úvěrů podporovaných v roce 2003 byla 8,45 %.

Další výdaje, čerpané z kapitoly Všeobecná pokladní správa, jsou podrobněji komentovány v souhrnu rozpočtových kapitol, sešit H.

3. Čerpání mzdových prostředků v rozpočtové sféře

Výdaje na platy a ostatní platby za provedenou práci (ostatní osobní náklady) tvoří **významnou část výdajů státního rozpočtu**. Se mzdovými náklady ústředně řízených příspěvkových organizací, jejichž zaměstnanci jsou odměňováni podle zákona č. 143/1992 Sb., o platu a odměně za pracovní pohotovost v rozpočtových a v některých dalších organizacích a orgánech, činil v roce 2003 objem těchto výdajů **108,1 mld Kč**.

V uvedeném čerpání prostředků na platy a ostatní platby za provedenou práci (ostatní osobní náklady) jsou zahrnuty **rovněž prostředky v tzv. regionálním školství**, tj. ve školách, předškolních a školských zařízeních zřizovaných samosprávnými orgány. Mzdové prostředky regionálního školství jsou součástí tzv. přímých vzdělávacích nákladů, jejichž rozsah stanoví zákon č. 564/1990 Sb., v platném znění, a jsou rozpočtovány v kapitole MŠMT.

V porovnání **k celkovým výdajům státního rozpočtu** činí **podíl výdajů na platy a ostatní platby** za provedenou práci (ostatní osobní náklady) **13,37 %** a proti roku 2002, kdy podíl dosáhl výše 13,8 %, došlo k mírnému poklesu.

Podíl mzdových výdajů spolu s pojistným na sociální zabezpečení a zdravotní pojištění, příspěvkem do fondu zaměstnanosti a do fondu kulturních a sociálních potřeb se blíží jedné pětině celkových výdajů státního rozpočtu.

Mimořádný význam této rozpočtové položky je vládou zdůrazněn tím, že kromě stanovení objemu prostředků na platy v podobě závazných ukazatelů státního rozpočtu u organizačních složek státu, ovlivňuje vláda tuto oblast i prostřednictvím **závazných limitů prostředků na platy a počtu zaměstnanců** podle jednotlivých kategorií organizací. Tyto limity schvaluje souběžně s návrhem státního rozpočtu na příslušný rok.

Do prostředků na odměňování zaměstnanců byly v roce 2003 zapojeny **i mimorozpočtové zdroje v celkové výši 730,6 mil. Kč**, z toho z fondu odměn 112,6 mil. Kč a mimolimitní prostředky na vědu a výzkum ve výši 184,0 mil. Kč. Ve srovnání s rokem 2002, kdy mimorozpočtové zdroje dosáhly výše 372,1 mil. Kč, došlo k jejich zvýšení o 358,5 mil. Kč a to především v důsledku jejich zvýšení o 485,9 mil. Kč v kapitole Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Rozhodující podíl těchto zdrojů ve výši 688,8 mil. Kč, byl použit u příspěvkových organizací. K 31. 12. 2003 je evidováno na zůstatcích fondu odměn 162,7 mil. Kč.

Vývoj prostředků na platy, počtu zaměstnanců a průměrných platů za rok 2003 a zejména srovnávání s rokem 2002 je výrazně ovlivněno uskutečněnou **reformou veřejné správy** a s ní související **změnou formy hospodaření z rozpočtové na příspěvkovou u vysokého počtu organizací, změnami ve financování regionálního školství, zvýšením platových tarifů** podle nařízení vlády č. 582, 583 a 584/2002 Sb. a dalšími organizačními vlivy.

Přehled o čerpání a vývoji prostředků na platy a ostatní platby za provedenou práci v organizačních složkách státu a mzdových nákladů u příspěvkových organizací je obsažen v následující tabulce:

Tabulka č. 45

Mzdové prostředky	Skutečnost	Rozpočet 2 0 0 3		Skutečnost	Plnění	Rozdíl	Index
	2002	Schválený	Po změnách	2 0 0 3	v %	v	v %
	v mil.Kč	v mil.Kč	v mil. Kč	v mil. Kč	(4:3)	(4-3)	(4:1)
	1	2	3	4	5	6	7
Org. složky státu	64 895,8	57 696,1	59 166,0	58 768,5	99,3	-397,5	90,6
<i>z toho:</i>							
<i>státní správa</i>	44 116,5	45 150,2	45 558,7	45 248,5	99,3	-310,2	102,6
PO celkem	39 060,5	48 306,4	48 651,8	49 351,8	101,4	700,0	126,3
OSS a PO celkem	103 956,3	106 002,5	107 817,8	108 120,3	100,3	302,5	104,0

Z tabulky je zřejmé, že **závazný ukazatel státního rozpočtu - objem prostředků na platy a ostatní platby za provedenou práci, byl u organizačních složek státu dodržen** jak v celkovém objemu, tak i za státní správu (čerpání na 99,3 %). Obdobný průběh má i plnění dalšího závazného ukazatele státního rozpočtu - objemu prostředků na platy (čerpání na 99,9 %).

Z hlediska jednotlivých kapitol byly překročeny ukazatele v nepatrném rozsahu a při započtení povoleného překročení, přímo poskytovaných prostředků na vědu a výzkum, prostředků fondu odměn a ostatních mimorozpočtových zdrojů, ke skutečnému překročení ukazatelů nedošlo.

Přehled o plnění rozpočtu po změnách u kapitol, které překračují závazné objemy prostředků na platy a ostatní platby za provedenou práci (limity mzdových nákladů), dokládá následující tabulka:

Tabulka č. 46

Platy a ostatní platby za provedenou práci (ostatní osobní náklady) v %	Kapitoly															Celkem
	301 KPR	312 MF	313 MPSV	314 MV	315 MŽP	317 MMR	322 MPO	327 MD	328 ČTU	333 MŠMT	334 MK	344 ÚPV	345 ČSÚ	361 AV	374 SSHR	
Organizační složky státu		100,29		100,04	100,01				100,53			100,07		100,02		
z toho státní správa		100,40		100,04					100,53			100,07				
Příspěvkové organizace	107,27		108,24	112,37	103,70	100,56	103,32	104,35		101,09	101,31			119,48	101,44	
OSS a PO	104,01	100,29	100,15	100,15	101,85	100,08	100,51	100,52	100,53	101,06	101,22	100,07		119,14	100,28	
z toho platy																
Organizační složky státu		100,34		100,04					100,54			100,07	100,26		100,20	
z toho státní správa		100,42		100,04					100,54			100,07	100,26		100,20	
Příspěvkové organizace	107,78		108,39	112,12	103,69	100,69	103,59	102,00		100,68	101,19			118,18	101,03	
OSS a PO	104,54	100,34	100,15	100,14	101,84	100,10	100,70	100,19	100,54	100,67	101,12	100,07	100,26	117,87	100,43	
Kapitoly po odečtení povoleného překročení, přímo poskytovaných prostředků na vědu a výzkum a mimorozpočtových zdrojů																
Platy a ostatní platby za provedenou práci (ostatní osobní náklady) v %	301 KPR	312 MF	313 MPSV	314 MV	315 MŽP	317 MMR	322 MPO	327 MD	328 ČTU	333 MŠMT	334 MK	344 ÚPV	345 ČSÚ	361 AV	374 SSHR	Celkem
Organizační složky státu		99,91		99,98	99,95				100,00			100,00		100,00		
z toho státní správa		99,97		99,98					100,00			100,00				
Příspěvkové organizace	99,71		100,00	97,86	99,89	94,78	98,60	63,06		99,95	99,77			99,86	99,63	
OSS a PO	99,72	99,91	99,98	99,96	99,92	99,21	99,58	94,60	100,00	99,93	99,76	100,00		99,86	99,42	
z toho platy																
Organizační složky státu		99,96		99,98					100,00			100,00	99,89		99,79	
z toho státní správa		99,98		99,98					100,00			100,00	99,89		99,79	
Příspěvkové organizace	100,00		99,81	96,97	99,84	94,48	98,80	59,84		99,52	99,59			98,13	99,20	
OSS a PO	99,98	99,96	99,98	99,95	99,89	99,21	99,77	94,20	100,00	99,53	99,61	100,00	99,89	98,17	99,79	99,53

Vyšší čerpání prostředků u příspěvkových organizací (o 700 mil. Kč, tj. o 1,4 %) při současném nedočerpání prostředků u organizačních složek státu (o 398 mil. Kč, tj. o 0,7 %) vedlo k celkovému mírnému překročení za organizační složky státu a příspěvkové organizace jako celek, a to o 303 mil. Kč, tj. o 0,3 %.

Vlivem zapojení povoleného překročení, přímo poskytovaných prostředků na vědu a výzkum, fondu odměn a ostatních mimorozpočtových zdrojů do financování prostředků na platy a ostatní platby za provedenou práci (ostatní osobní náklady) je vykázána úspora čerpání prostředků rozpočtu po změnách ve výši 621 mil. Kč za organizační složky státu a příspěvkové organizace celkem.

Nárůst čerpání prostředků na platy o 3 336,5 mil. Kč, tj. o 3,4 % ve srovnání se skutečností roku 2002, je především výsledkem dynamiky růstu platů, zapracované do návrhu státního rozpočtu na rok 2003, ale i přesunů z ostatních běžných výdajů na pokrytí zvýšení tarifních platů.

Schválený objem prostředků na platy a ostatní platby za provedenou práci na rok 2003 **byl rozpočtovými opatřeními zvýšen celkem o 1 815,4 mil. Kč**, z toho na pokrytí zvýšení tarifních platů o 68,1 mil. Kč. Toto zvýšení vyplynulo z řady dílčích úprav, organizačních a jiných změn a přesunů mezi jednotlivými kategoriemi organizací a výdajových položek, často protichůdným směrem. **Úpravy vyplývaly převážně ze změn právních předpisů.**

Z hlediska jednotlivých typů organizací došlo **u příspěvkových organizací** k celkovému **zvýšení schválených objemů o 345,4 mil. Kč**, ve kterém je zahrnut významný převod z věcných výdajů: **157,9 mil. Kč v regionálním školství** na rozšíření výuky na II. stupni základních škol a **57,9 mil Kč na transformaci vojenských technických ústavů do státních podniků.**

U organizačních složek státu došlo ke zvýšení schválených objemů o 1 470,0 mil. Kč, z toho u státní správy o 408,5 mil. Kč.

Nejvýznamnější úpravy rozpočtu byly provedeny zejména těmito opatřeními:

- **Uvolnění prostředků z kapitoly Všeobecná pokladní správa a převod do této kapitoly v celkové výši 733,4 mil. Kč**, a to:

- **resortu spravedlnosti 327 mil. Kč** na další platy soudců za rok 2001 a 2002 v souvislosti s rozhodnutím Ústavního soudu,
- **resortu financí 154,7 mil. Kč** na platy pro likvidační skupiny agendy okresních úřadů a odstupné zaměstnanců Úřadů pro zastupování státu ve věcech majetkových,
- **resortu vnitra 138,6 mil. Kč**, z toho 109,2 mil. Kč pro příslušníky hasičské záchranné služby krajů, 15,8 mil. Kč na referendum o přistoupení České republiky k Evropské unii, volby do Senátu a územních zastupitelských sborů a 10,0 mil. Kč na mimořádné dopravně bezpečnostní akce,
- **resortu školství, mládeže a tělovýchovy 27,5 mil. Kč** na pokrytí zvýšení minimální mzdy pro regionální školství,
- **resortu pro místní rozvoj 17,7 mil Kč**, z toho 17,1 mil Kč na strukturální fondy a fondy soudržnosti Evropské unie,
- **resortu zemědělství 16,1 mil. Kč**, z toho 13,9 mil. Kč na zajištění Agrární platební agentury,

- **Českému statistickému úřadu 13,3 mil. Kč**, z toho 11,4 mil. Kč na referendum o přistoupení České republiky k Evropské unii a 1,7 mil. Kč na volby do Senátu a územních zastupitelských sborů,
- **resortu obrany 10,5 mil. Kč** na pyrotechnickou asanaci Vojenského újezdu Rálsko,
- **resortu práce a sociálních věcí 8,5 mil. Kč**, z toho 8,4 mil. Kč na zajištění výplat odškodnění a jednorázové částky účastníkům národního boje za osvobození a dalším osobám pro Českou správu sociálního zabezpečení,
- **resortu zahraničních věcí 5,2 mil. Kč**, z toho 3,3 mil. Kč na zajištění Světové výstavy EXPO 2005 Aichi a 1,9 mil. Kč na zabezpečení Úřadu pro rekonstrukci a humanitární pomoc v Iráku,
- **Úřadu vlády 3,3 mil. Kč**, z toho 2,5 mil. Kč na postupné naplňování Generálního ředitelství státní služby,
- **Státnímu úřadu pro jadernou bezpečnost 3,0 mil. Kč** pro Státní ústav pro jadernou, chemickou a biologickou ochranu k zajištění přípravy na krizové situace,
- **Českému telekomunikačnímu úřadu 2,6 mil. Kč** na pokrytí zvýšení tarifních platů zaměstnanců s vysokou odborností,
- **Ústavnímu soudu 2,4 mil. Kč** na odchodné bývalých soudců,
- **resortu kultury 1,2 mil. Kč** na pokrytí zvýšení minimální mzdy.

Ostatní významnější změny:

- **zvýšení prostředků na platy a ostatní platby za provedenou práci o 580,9 mil. Kč převodem z věcných výdajů z organizačních a účelových důvodů**, z toho 377,3 mil. Kč v resortu obrany, kde 279,4 mil. Kč je na pokrytí důsledků Irácké krize a 68,1 mil. Kč na transformaci Vojenských technických ústavů; 29,5 mil. Kč v resortu práce a sociálních věcí, kde 12,5 mil. Kč je na sběr evidenčních listů od zaměstnavatelů včetně digitalizace a 6,0 mil. Kč na zabezpečení valorizace důchodů; 15,3 mil. Kč v resortu životního prostředí, kde 9,2 mil. Kč je na zajištění převodu hospodaření s pozemky z působnosti zaniklých okresních úřadů; 132,9 mil. Kč v resortu školství, kde 158 mil. Kč je zvýšení na rozšíření výuky na II. stupni základních škol o 2 hod. týdně a 49 mil. Kč je snížení na dotace pro soukromé školy regionálního školství; 15,2 mil. Kč v resortu kultury, kde pro Národní památkový ústav je 4,7 mil. Kč na ochranu architektonického a archeologického dědictví Evropy, 4,2 mil. Kč na programy

regenerace měst a zón, VISK a péče o kultur.dědictví a 3,2 mil. Kč na doplatky mzdy průvodců v památkových objektech do úrovně minimální mzdy; 4,5 mil. Kč pro správu Pražského hradu a 2,7 mil. Kč pro Nejvyšší kontrolní úřad na platovou diferenciaci; 2,6 mil. Kč pro Akademii věd ČR na pokrytí dopadů zavedení karierního řádu a atestací vědeckých pracovníků a na odměny za práce při odstraňování povodňových škod,

- **zvýšení prostředků na platy o 65,5 mil. Kč převodem z věcných výdajů na zvýšení tarifních platů**, z toho 38,2 mil. Kč v resortu spravedlnosti pro soudce a státní zástupce, 18,4 mil. Kč v resortu práce a sociálních věcí pro Úřady práce a 8,4 mil. Kč v resortu zemědělství pro Českou plemenářskou inspekci,

- **zvýšení prostředků na platy a ostatní platby za provedenou práci o 16,0 mil. Kč na činnosti spojené s přípravou České republiky na členství v EU**, z toho 9,6 mil. Kč v resortu práce a sociálních věcí a 4,2 mil. Kč v resortu průmyslu a obchodu na strukturální fondy a fondy soudržnosti Evropské unie,

- **zvýšení prostředků na platy a ostatní platby za provedenou práci na vědu a výzkum** z přidělených grantů a účelových prostředků rozpočtovými opatřeními celkem o 224,2 mil. Kč, z toho u organizačních složek státu o 21,9 mil. Kč a z toho v resortu obrany o 14,8 mil. Kč, v resortu zdravotnictví o 2,2 mil. Kč, ve Státním úřadu pro jadernou bezpečnost o 1,2 mil. Kč a v resortu zemědělství o 0,8 mil. Kč. U příspěvkových organizací o 202,3 mil. Kč, z toho v Akademii věd o 183,4 mil. Kč, v resortu kultury o 14,8 mil. Kč a v resortu dopravy o 2,4 mil. Kč,

- **na sportovní aktivity ve vrcholovém sportu** z Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy pro Ministerstvo obrany ve výši 74,3 mil. Kč a Ministerstvo vnitra ve výši 50,4 mil. Kč,

- **v resortu zdravotnictví** ze zvýšených příjmů 11,2 mil. Kč na zvýšený podíl mimotarifních složek při usměrňování prostředků na platy,

- z kapitoly Operace státních finančních aktiv bylo převedeno 163,5 mil. Kč, z toho do resortu obrany 134 mil. Kč **pro příslušníky operace Trvalá svoboda-Irák** a 3 mil. Kč **pro příslušníky vojenské nemocnice-Afganistán** a 26,5 mil. Kč do resortu zemědělství na pokrytí platů zaměstnanců Pozemkových úřadů, delimitovaných ze zrušených okresních úřadů.

Průměrné platy

Proti roku 2002, kdy byl nárůst průměrných platů ve výši 10,0 %, došlo v roce 2003 k nárůstu průměrných platů o 11,3 %. Státní rozpočet na rok 2003 počítal oproti schválenému rozpočtu na rok 2002 s nárůstem o 12,4 %. Tento rozpočtovaný nárůst byl především výsledkem zvýšení stupnice platových tarifů cca o 8 % s účinností od 1.1.2003 a promítnutí dopočtu celoročního dopadu zvýšení platových tarifů od března roku 2002. Významným strukturálním vlivem je přesun zaměstnanců ze zrušených okresních úřadů do samosprávné sféry.

Vývoj průměrných platů je uveden v následující tabulce:

Tabulka č. 47

Průměrné platy	Skutečnost	Rozpočet 2003		Skutečnost	Změny (zvýšení, snížení)		
	2002	Schválený	Po změnách	2003	sl.3/sl.2	sl.4/sl.3	sl.4/sl.1
	1	2	3	4	5	6	7
Organizační složky státu celkem	17 691	20 163	20 409	20 786	101,2	101,8	117,5
<i>z toho:</i>							
státní správa	19 231	20 430	20 531	20 958	100,5	102,1	109,0
Příspěvkové org.	14 490	15 029	15 154	15 873	100,8	104,7	109,5
Organizační složky státu a PO celkem	16 301	17 360	17 552	18 136	101,1	103,3	111,3

Průměrný plat, rozpočtovaný na rok 2003 ve výši 17 360 Kč, se v průběhu roku v důsledku úprav objemů prostředků na platy a počtů zaměstnanců vyplývajících z výše uvedených rozpočtových opatření zvýšil na 17 552 Kč, to znamená o 1,1 procent.

V organizačních složkách státu vzrostl skutečný průměrný plat o 17,5 %, z toho **ve státní správě** o 9,0 %. **V příspěvkových organizacích** vzrostly průměrné platy o 9,5 %. Rozdílné nárůsty průměrných platů v jednotlivých resortech jsou způsobeny zejména čerpáním prostředků z kapitoly Všeobecná pokladní správa, prostředků na vědu a výzkum, prostředků z ostatních běžných výdajů použitých na pokrytí dopadů zvýšení tarifních platů a organizačními změnami, tj. především vznikem nových funkčních míst.

Velmi významnými faktory růstu průměrných výdělků bylo **nenaplnění počtu funkčních míst a čerpání mimorozpočtových zdrojů**, které představují **zvýšení o 584 Kč**.

Dosažený průměrný plat za organizační složky státu a příspěvkové organizace celkem je vyšší o 3,3 % než rozpočet po změnách za rok 2003 a o 11,3 % než skutečnost roku 2002. **Dosažení vyššího průměrného platu než je v rozpočtu po změnách souvisí zejména s možností čerpání prostředků za neobsazená funkční místa a s využitím mimorozpočtových zdrojů, včetně fondu odměn.**

Srovnání průměrných platů zaměstnanců rozpočtové sféry s ostatními sektory ekonomiky a zejména **hodnocení meziročního vývoje bylo ovlivněno metodickými změnami** ve zjišťování průměrných mezd nepodnikatelské sféry. Změna spočívá v **rozšíření** rozsahu ekonomických subjektů zahrnovaných do šetření o části resortu **Ministerstva obrany a Ministerstva vnitra**. Proto byly se zpětnou platností změněny údaje, zveřejněné Českým statistickým úřadem za rok 2002.

Podle statistických informací o zaměstnanosti a mzdách pracovníků za rok 2003 bylo v národním hospodářství celkem dosaženo průměrného výdělku 17 445 Kč (na přepočtené osoby) a proti roku 2002 došlo ke zvýšení o 6,7 %. V podnikatelské sféře dosáhla průměrná mzda 17 377 Kč (na přepočtené osoby) a proti minulému roku vzrostla o 5,9 %. Průměrná mzda nepodnikatelské sféry, která zahrnuje i rozpočtovou sféru, dosáhla výše 17 680 Kč a proti minulému roku vzrostla o 9,3 %.

Z uvedeného je zřejmé, že dynamika růstu průměrných platů v podnikatelské a nepodnikatelské sféře se poměrně výrazně lišila. **Růst platů v podnikatelské sféře byl ve srovnání s nepodnikatelskou sférou o 3,4 procentního bodu pomalejší.** Rychlejší růst průměrných platů v **nepodnikatelské sféře** ovlivnilo především **zvýšení stupnice platových tarifů cca o 8 % od 1. ledna 2003.**

Vzájemné **relace průměrných platů zaměstnanců nepodnikatelské a podnikatelské sféry**, které v roce 2002 činily 98,6 % v neprospěch nepodnikatelské sféry, se změnily **na 101,7 %** v roce 2003. **Rozdíl se meziročně změnil** o 3,1 procentního bodu. Rozdíl ve výši průměrných platů těchto sektorů národního hospodářství se meziročně změnil z -229 Kč v roce 2002 na 303 Kč v roce 2003, tj. **o 532 Kč.**

Průměrné platy zaměstnanců organizačních složek státu a příspěvkových organizací napojených na státní rozpočet, dosáhly v roce 2003 výše 18 136 Kč při meziročním růstu o 11,3 %. Jedná se tedy o růst mírně rozdílný s nepodnikatelským sektorem. Ve srovnání s nepodnikatelskou sférou jsou průměrné platy ve vlastní rozpočtové sféře o 2 procentní body vyšší.

Vzájemné relace průměrných platů zaměstnanců rozpočtové a podnikatelské sféry, které v roce 2002 činily 99,4 % v neprospěch rozpočtové sféry, se změnily na 104,4 % v roce 2003. Rozdíl ve výši průměrných platů těchto sektorů národního hospodářství se tak meziročně změnil z -103 Kč v roce 2002 na 759 Kč v roce 2003, tj. o 862 Kč.

Průměrné platy v rozpočtové sféře byly o 4,0 procentního bodu vyšší než byl průměr za Českou republiku a proti podnikatelské sféře o 4,4 procentního bodu vyšší.

Výše uvedené trendy se promítají i do vývoje reálných mezd. **V roce 2003 se úroveň reálné mzdy v podnikatelské sféře zvýšila o 5,8 % a v nepodnikatelské sféře o 9,2 %.** Ve vlastní rozpočtové sféře se reálné mzdy zvýšily o 11,1 %.

Vývoj počtu zaměstnanců v organizačních složkách státu a příspěvkových organizacích znázorňuje následující přehled:

Tabulka č. 48

Vývoj počtu zaměstnanců	Skutečnost 2002	Rozpočet 2003		Skutečnost 2003	Změny (zvýšení, snížení)		
		Schválený	Po změnách		sl.3-sl.2	sl.4-sl.3	sl.4-sl.1
	1	2	3	4	5	6	7
OSS celkem	287 091	219 884	221 366	217 148	1 482	-4 218	-69 943
z toho: státní správa	178 495	169 831	170 194	166 586	363	-3 608	-11 909
PO celkem	220 381	264 387	263 654	254 306	-733	-9 348	33 925
OSS a PO celkem	507 472	484 271	485 020	471 454	749	-13 566	-36 018

Skutečný počet zaměstnanců organizačních složek státu a příspěvkových organizací se proti roku 2002 snížil o 36 018 osob, v důsledku převodu 39 131 funkčních míst na územní samosprávné celky. Neobsazeno zůstalo v ročním průměru 13 566 funkčních míst, tj. 2,8 % z rozpočtu po změnách na rok 2003. V roce 2002 bylo neobsazeno v ročním průměru 17 036 funkčních míst. Ve srovnání s rokem 2002 došlo ke zmírnění tohoto jevu a počet neobsazených funkčních míst se meziročně snížil o 3 470.

Stále však dochází k situaci, kdy na základě požadavků rozpočtových kapitol **roste počet systemizovaných**, tj. rozpočtem zajištěných funkčních míst a současně vlivem jejich neobsazení k poklesu skutečných přepočtených počtů. Je to zejména výsledek skutečnosti, že **není stanovena povinnost vázat prostředky za neobsazená funkční místa a tyto prostředky se stávají zdrojem zvyšování průměrných platů.**

Vývoj počtu zaměstnanců je výsledkem protichůdných, zvyšujících a snižujících, vlivů. **K nejvýraznějším zvyšujícím úpravám** v rozpočtu po změnách **došlo v resortu financí** u Úřadu pro zastupování státu ve věcech majetkových v souvislosti s vytvořením likvidačních skupin a převzetím správy budov po zrušených okresních úřadech **a v resortu vnitra** na vytvoření funkčních míst pro příslušníky hasičských záchranných sborů krajů.

V průběhu roku 2003 došlo k úpravě schváleným rozpočtem stanoveného počtu zaměstnanců, jejichž platy jsou hrazeny ze státního rozpočtu, znamenající celkové zvýšení **o 749 osob**.

V organizačních složkách státu se zvýšil přepočtený počet zaměstnanců o 1 482 osob, přičemž **ve státní správě došlo ke zvýšení o 363 osob**. **K nejvýraznějšímu zvýšení došlo** v resortu financí (o 647 osob na likvidaci okresních úřadů), dále v resortu vnitra (o 611 osob, z toho 389 pro hasičské záchranné sbory krajů a 210 na sportovní reprezentaci), v resortu obrany (o 409 osob, z toho 217 osob na sportovní reprezentaci a 148 osob na transformaci vojenských technických ústavů), v resortu zemědělství (o 50 osob na zajištění Agrární platební agentury). Na administrativu strukturálních fondů a fondu soudržnosti Evropské unie došlo ke zvýšení o 68 osob (31 v resortu práce a sociálních věcí, 28 v resortu pro místní rozvoj a 9 v resortu průmyslu a obchodu). **Naproti tomu došlo ke snížení počtu zaměstnanců** resortu obrany (o 326 osob v důsledku reorganizace, z toho 140 osob u ústředního orgánu a 186 osob ve složkách obrany), dále z důvodu neobsazených míst o 89 osob (58 osob v Českém statistickém úřadu a 31 osob v Úřadu pro zastupování státu ve věcech majetkových).

V příspěvkových organizacích se snížil počet zaměstnanců celkem o 733 osob, z toho v resortu zdravotnictví o 620 osob v ročním přepočtu, vlivem změny formy hospodaření a vyjmutí z regulace zaměstnanosti Zdravotního ústavu Ostrava a stomatologického centra z Národního centra ošetřovatelství a nelékařských oborů.

Vývoj počtu zaměstnanců ve státní správě

Přehled o vývoji počtu zaměstnanců ve státní správě v roce 2003 podává následující tabulka:

Tabulka č. 49

	P o č t y z a m ě s t n a n c ů		
	Státní správa celkem	Ústřední orgány st. spr.	Ústř. řízené org.st.spr. a SOBCPO*)
Schválený rozpočet 2003	169 831	19 123	150 708
Souhrn změn rozpočtu 2003	363	-23	386
z toho:	0		
Zvyšující	767	137	630
Snižující	-385	-199	-186
Převody z (do) ostat. OSSaPO	-60	27	-87
Převody mezi orgány státní správy	41	12	29
Rozpočet po změnách 2003	170 194	19 100	151 094
Nenaplněné počty zaměstnanců	-3 608	-749	-2 859
Skutečnost 2003	166 586	18 351	148 235

*) SOBCPO = složky obrany, bezpečnosti, celní a právní ochrany

Počet zaměstnanců státní správy se v rozpočtu po změnách proti schválenému rozpočtu 2003 v ročním přepočtu **zvýšil o 363 funkčních míst**. Výše uvedená tabulka rozlišuje úpravy podle jejich charakteru. Zdůvodnění významných změn je obsaženo ve výše uvedeném výčtu změn pro organizační složky státu.

4. Kapitálové výdaje státního rozpočtu

4.1. Čerpání výdajů podle druhového třídění

Kapitálové výdaje státního rozpočtu byly v roce 2003 rozpočtovány v celkové výši 54,2 mld Kč, což je proti skutečnosti roku 2002 o 4,5 mld Kč více. Do veřejného sektoru bylo rozpočtováno 45,9 mld Kč (tj. 84,7 % kapitálových výdajů), zbývajících 8,3 mld Kč bylo směřováno podnikatelským subjektům. Základní parametry jednotlivých akcí jsou zaznamenány v **Informačním systému financování programů reprodukce majetku (ISPROFIN)** spravovaném Ministerstvem financí. V této databázi jsou registrovány akce, u kterých se předpokládala účast státního rozpočtu na jejich financování v roce 2003 v celkové výši 30,6 mld Kč. Zbývajících část prostředků byla určena na financování akcí, které byly registrovány až v průběhu roku 2003 a na financování informačních a komunikačních technologií (6,0 mld Kč). Schválené výdaje na financování programů v plné míře zabezpečily pokračování všech investičních akcí přecházejících z roku 2002 do roku 2003 a umožňovaly zahajování akcí v roce 2003 v rozsahu cca 15 mld Kč.

Objem kapitálových výdajů zahrnutých ve schváleném státním rozpočtu byl v průběhu roku zvýšen o 3,3 mld Kč. Změny se týkaly zejména transferů veřejným rozpočtům územní úrovně, které byly navýšeny o 5,7 mld Kč (v kapitole Ministerstva zdravotnictví o téměř 3 mld Kč přesunem z jiných položek a v kapitole VPS o 1,4 mld Kč, z toho 1,15 mld Kč představuje převod prostředků určených na reprodukci majetku v rámci souhrnného dotačního vztahu krajům z neinvestičních na investiční transfery) a investičních transferů příspěvkovým organizacím, které byly navýšeny o 1,0 mld Kč. Naproti tomu investiční dotace podnikatelským subjektům byly sníženy o 2,9 mld Kč a investiční nákupy a související výdaje o 1,1 mld Kč.

Vývoj a strukturu kapitálových výdajů státního rozpočtu ukazuje následující přehled:

Tabulka č.50

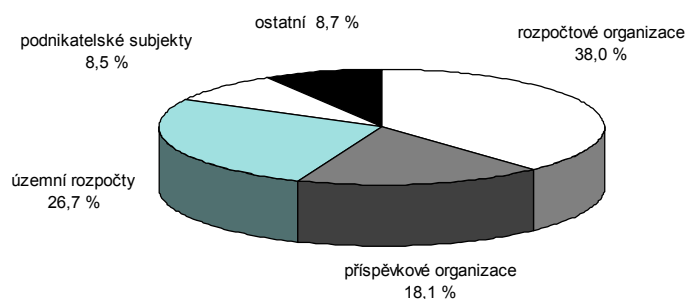
KAPITÁLOVÉ VÝDAJE U K A Z A T E L	Skutečnost 2002	Rozpočet 2003		Skutečnost 2003	Plnění v % (4:3)	Rozdíl (4-3)	Index 2003/2002 (4:1)
		schválený	po změnách				
		1	2				
Státní rozpočet celkem	49,73	54,22	57,48	56,94	99,1	-0,54	114,5
v tom:							
Investiční nákupy a související výdaje	19,63	23,87	22,76	21,63	95,0	-1,13	110,2
Nákup akcií a majetkových podílů	0,13	0,06	0,06	0,07	116,7	0,01	53,8
Investiční dotace podnikatelským subjektům	4,00	8,28	5,34	4,82	90,3	-0,52	120,5
Investiční transfery neziskovým a pod. organizacím	0,74	1,12	0,99	0,91	91,9	-0,08	123,0
Invest. transfery veř. rozpočtům ústřední úrovně	0,02	0,09	0,05	0,29	580,0	0,24	1450,0
Invest. transfery veř. rozpočtům územní úrovně	11,35	10,02	15,71	14,31	91,1	-1,40	126,1
z toho: obcím	9,22	8,72	9,24	8,63	93,4	-0,61	93,6
krajům	2,12	1,30	6,45	5,66	87,8	-0,79	267,0
Investiční dotace příspěvkovým organizacím	13,56	10,23	11,26	10,32	91,7	-0,94	76,1
Investiční převody vlastním fondům	-	-	-	3,49	x	x	x
Investiční půjčené prostředky	0,25	0,00	1,04	0,95	91,3	-0,09	380,0
z toho: veřejným rozpočtům územní úrovně	0,09	0,00	0,98	0,89	90,8	-0,09	988,9
Investiční převody Národnímu fondu	-	0,07	0,16	0,16	100,0	0,00	x
Ostatní kapitálové výdaje	0,03	0,48	0,11	-	x	x	x

Ve skutečnosti byly **kapitálové výdaje státního rozpočtu čerpány ve výši 56,9 mld Kč**, což je o 0,5 mld Kč, tj. o 0,9 % méně než činil upravený rozpočet. Jejich čerpání proti roku 2002 se však výrazně **zvýšilo, a to o 7,2 mld Kč**, tj. o 14,5 % (v roce 2002 vzrostly pouze o 0,2 mld Kč, tj. o 0,3 %). V porovnání s předcházejícím rokem byl největší nárůst zaznamenán v kapitolách Ministerstva zdravotnictví (o 2,7 mld Kč), Ministerstva obrany (o 1,8 mld Kč) a Ministerstva zemědělství (o 1,5 mld Kč). **Podíl kapitálových výdajů na celkových výdajích státního rozpočtu vzrostl ze 6,62 % na 7,04 %.**

Z níže uvedeného grafu je patrné, že největší podíl kapitálových výdajů byl v souladu s rozpočtem a obdobně jako v roce 2002 **čerpán rozpočtovými organizacemi** - k zabezpečení jejich potřeb vynaložil státní rozpočet **21,6 mld Kč**. Proti předcházejícímu roku se však významně zvýšily investiční transfery veřejným rozpočtům územní úrovně (z 11,35 mld Kč na 14,3 mld Kč), příspěvkové organizace vyčerpaly 10,3 mld Kč, podnikatelské subjekty 4,8 mld Kč.

Graf č. 6

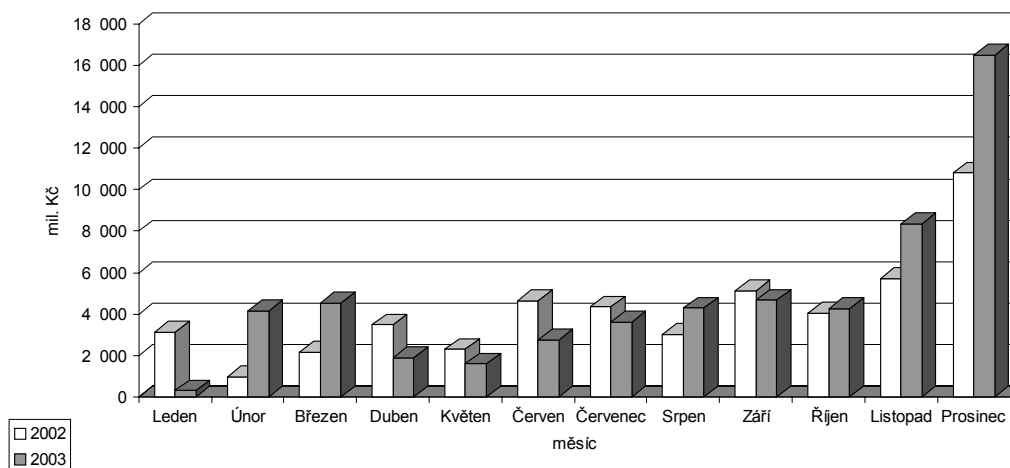
Struktura kapitálových výdajů

Mimořádně vysoké čerpání kapitálových výdajů v závěru roku se po dvou letech přechodného snižování v roce 2003 opět značně zvýšilo. **V měsíci prosinci** bylo čerpáno **29,0 % celoroční skutečnosti** proti 21,7 % v roce 2002 a 23,4 % v roce 2001. **Ve 4. čtvrtletí 2003** bylo čerpáno **51,1 % celoroční skutečnosti**, zatímco v roce 2002 to bylo 41,3 %. Vysoké čerpání finančních prostředků v závěru roku vyvolává pochybnosti o účelnosti a hospodárnosti vynakládání rozpočtových prostředků, ze strany Ministerstva financí jej však nelze ovlivnit.

Vývoj kapitálových výdajů státního rozpočtu v jednotlivých měsících let 2002 a 2003 ukazuje graf:

Graf č. 7

Pozn.: Údaje podle pokladního plnění státního rozpočtu

V následující tabulce je uveden **přehled výdajů rozpočtových kapitol s rozhodujícím podílem** na celkových kapitálových výdajích státního rozpočtu (údaje po vyloučení transferů územním rozpočtům):

Tabulka č.51

INVESTICE - kapitoly ukazatel	v mil. Kč		
	Skutečnost 2002	Skutečnost 2003	Index 2003/2002
Státní rozpočet celkem (bez transferů a půjček VR územní úrovně)	38 299	42 633	111,3
z toho:			
Ministerstvo obrany	10 751	12 567	116,9
Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy	3 723	4 617	124,0
Ministerstvo dopravy	2 862	4 156	145,2
Ministerstvo vnitra	2 481	3 829	154,3
Ministerstvo zemědělství	2 446	3 544	144,9
Ministerstvo zdravotnictví	2 165	1 848	85,4
Ministerstvo spravedlnosti	919	1 799	195,8
Ministerstvo financí	1 352	1 585	117,2
Ministerstvo průmyslu a obchodu	505	1 334	264,2
Ministerstvo práce a sociálních věcí	970	1 157	119,3
Ministerstvo zahraničních věcí	890	822	92,4
Ministerstvo kultury	341	703	206,2
Ministerstvo životního prostředí	369	540	146,3
Ministerstvo pro místní rozvoj	492	515	104,7
Všeobecná pokladní správa	87	1 240	1425,3

Z jednotlivých rozpočtových kapitol se na celkových kapitálových výdajích státního rozpočtu (bez investičních transferů a půjčených prostředků veřejným rozpočtům územní úrovně) obdobně jako v roce 2002 **nejvíce podílela kapitola Ministerstva obrany, a to 29,5 %**, dále kapitola Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy 10,8 % a kapitola Ministerstva dopravy 9,7 %.

V kapitole Ministerstva obrany bylo v roce 2003 ze státního rozpočtu na kapitálové výdaje **uvolněno 12,6 mld Kč**, což je o 1,8 mld Kč více než v roce 2002. **Podíl kapitoly na celkových kapitálových výdajích** státního rozpočtu (včetně prostředků územním rozpočtům) v roce 2003 **dosáhl 22,1 %** (proti 21,6 % v roce 2002).

Značná část výdajů této kapitoly byla vynaložena na zabezpečení programového okruhu **Rozvoj vzdušných sil, a to 8,8 mld Kč**, v jehož rámci byly na pokračování projektů L-159 čerpány prostředky ve výši 8,1 mld Kč. Armádě ČR bylo k 31.12.2003 dodáno celkem 71 kusů těchto letounů. Na rozvoj pozemních sil bylo vynaloženo 1,8 mld Kč, z toho výdaje na projekt modernizace tanku T – 72 M4 CZ činily 1,6 mld Kč. Zbývající prostředky byly vynaloženy na programové okruhy rozvoj velení a řízení, rozvoj vojenského zpravodajství a topografie, na zabezpečení mezinárodní spolupráce, rozvoj vojenského zdravotnictví, rozvoj logistiky a ochranu životního prostředí, na rozvoj lidských zdrojů a na informační systémy.

V kapitole Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy dosáhlo čerpání kapitálových výdajů **4,6 mld Kč**, tj. o 0,9 mld Kč více než v roce předcházejícím. Největší část prostředků byla obdobně jako v roce 2002 použita **na výstavbu a obnovu budov a staveb veřejných vysokých škol - 1,5 mld Kč**, dále na rozvoj a obnovu MTZ sportu a tělovýchovy - 389 mil. Kč, na rozvoj a obnovu MTZ MU v Brně – 306 mil. Kč, na rozvoj a obnovu MTZ UK v Praze – 267 mil. Kč, na výstavbu a obnovu budov základního školství - 104 mil. Kč; další prostředky ve výši 2,5 mld Kč byly uvolněny z kapitoly Všeobecná pokladní správa.

V kapitole Ministerstva dopravy byly kapitálové výdaje **čerpány ve výši 4,2 mld Kč**, což je o 1,3 mld Kč (o 45,2 %) více než v roce 2002. Největší objem prostředků byl vynaložen **na výstavbu dálničního obchvatu Plzně** a souvisejících přivaděčů, a to 2,4 mld Kč. V rámci programu „Podpora obnovy vozidel regionální a městské hromadné dopravy“ bylo dopravcům, kteří zabezpečují dopravní obslužnost měst a území poskytnuto 600 mil. Kč (dotace ve výši cca 20 - 30 % pořizovací ceny vozidla). Na program „Obnova železniční dopravní infrastruktury po povodni 2002“ byly uvolněny finanční prostředky ve výši 442 mil. Kč pro Správu železniční dopravní cesty, s.o. Na výstavbu trasy IV. C pražského metra bylo Dopravnímu podniku hl. m. Prahy uvolněno 485 mil. Kč.

V kapitole **Ministerstva vnitra** byly kapitálové výdaje čerpány ve **výši 3,8 mld Kč**, tj. o 1,3 mld Kč (o 54,3 %) více než v roce 2002. Největší část (1,1 mld Kč) byla vynaložena na rozvoj a obnovu materiálně-technické základny policie. Na rozvoj a obnovu radiokomunikačního systému hlavních složek IZS – PEGAS bylo vynaloženo 542 mil. Kč, na rozvoj a obnovu materiálně-technické základny systému řízení MV 395 mil. Kč a na podporu rozvoje a obnovy materiálně-technické základny veřejné správy 225 mil. Kč.

V kapitole **Ministerstva zemědělství** byly kapitálové výdaje (bez transferů územním rozpočtům) čerpány ve výši **3,55 mld Kč**, což je o 1,1 mld Kč (o 45,1 %) více než v roce 2002. Prostředky byly použity zejména na výstavbu a technickou obnovu vodovodů a úpraven vod (734 mil. Kč), na protipovodňová opatření (643 mil. Kč), na odstraňování následků povodní (587 mil. Kč) a na výstavbu a technickou obnovu kanalizací a čistíren odpadních vod (579 mil. Kč).

Z kapitálových výdajů **Ministerstva zdravotnictví ve výši 1,8 mld Kč** bylo vynaloženo 693 mil. Kč na výstavbu a technickou obnovu nemocnic a léčebných zařízení v působnosti MZ, 310 mil. Kč na podporu rozvoje a obnovy MTZ fakultních nemocnic, 240 mil. Kč na podporu rozvoje a obnovy MTZ nemocnic ve státním vlastnictví, 163 mil. Kč na podporu rozvoje zdravotní péče a 101 mil. Kč na podporu rozvoje a obnovy MTZ státních léčebných ústavů.

Stejně jako v minulých letech se **státní rozpočet podílel** i v roce 2003 **na kapitálových výdajích územních rozpočtů**. Jejich celkový objem **dosáhl výše 78,7 mld Kč**, z toho v rámci jednotlivých kapitol státního rozpočtu bylo **uvolněno 14,3 mld Kč**. **Podíl státního rozpočtu** na financování investičních potřeb územních rozpočtů tedy činil **18,2 %** (v loňském roce to bylo 16,0 %). Prostředky ve výši **4,6 mld Kč** byly uvolněny z kapitoly **Všeobecná pokladní správa** a **9,7 mld Kč** z **rozpočtů ostatních** ústředně řízených **kapitol**.

Prostředky kapitoly VPS byly použity zejména na programy „Podpora rozvoje a obnovy MTZ regionálního školství (1,8 mld Kč), „Výstavba a technická obnova školských zařízení v působnosti OkÚ a obcí“ (715 mil. Kč) a na dotace poskytované obcím (1,4 mld Kč) – výstavba infrastruktury, sportovních zařízení, obecních úřadů a kulturních zařízení.

Z ostatních kapitol státního rozpočtu se na kapitálových výdajích územních rozpočtů **nejvíce podílelo Ministerstvo zdravotnictví**. Z rozpočtu této kapitoly bylo vynaloženo celkem **3,6 mld Kč** (v roce 2002 to bylo 517 mil. Kč), a to především na následující investiční programy:

- **Podpora a optimalizace sítě regionálních zdravotnických zařízení**, na který bylo v roce 2003 vynaloženo **2,4 mld Kč**. Náplní programu je realizace investičních akcí, jejichž předmětem jsou především rekonstrukce stávajícího nemovitého majetku, v menší míře jsou budovány objekty zcela nové. Největší částka byla v rámci programu uvolněna pro nemocnici Pelhřimov (téměř 250 mil. Kč);

- **Podpora rozvoje a obnovy materiálně technické základny regionálního zdravotnictví**. V programu byly realizovány akce zabezpečující v oblasti regionálního zdravotnictví pořízení, obnovu a provozování ICT, podporu vybavení zdravotnickými prostředky, podporu rozvoje a obnovy MTZ záchranných služeb a podporu rozvoje nemovitého majetku. Na realizaci programu bylo v roce 2003 vyčerpáno celkem **416 mil. Kč**;

- Část programu **Výstavba a technická obnova nemocnic a léčebných zařízení v působnosti MZ** se týká zdravotnických zařízení, jejichž zřizovatelem jsou krajské úřady. V roce 2003 bylo uvolněno **274 mil. Kč** na dostavbu Masarykovy nemocnice v Ústí nad Labem;

- V rámci programu **Podpora rozvoje zdravotní péče bylo v oblasti regionálního zdravotnictví** čerpáno **82 mil. Kč** na programy protidrogové politiky, národního programu kolorektálního karcinomu a další programy.

Z kapitoly **Ministerstvo pro místní rozvoj** bylo na investiční transfery veřejným rozpočtům územní úrovně uvolněno **2,1 mld Kč** (v roce 2002 to bylo 1,8 mld Kč), a to zejména na následující programy:

- **Program Výstavba nájemních bytů a technické infrastruktury ve vlastnictví obcí**, na který bylo vynaloženo **793 mil. Kč**. Program zahrnuje klasickou výstavbu nájemních bytů ve vlastnictví obcí a dále od roku 2003 i výstavbu podporovaných bytů. Jeho hlavním cílem je podpořit výstavbu nájemních bytů pro osoby, které jsou v přístupu k bydlení znevýhodněny sociální situací, zdravotním stavem či věkem nebo nepříznivými životními okolnostmi. O tuto formu dotace je stále velký zájem, o čemž svědčí 3 458 podaných žádostí (z toho 444 v roce 2003), přičemž 585 žádostí dosud nebylo vyřízeno;

- **Program Výstavba a technická obnova domů s pečovatelskou službou**, na který bylo v roce 2003 vynaloženo **46 mil. Kč**. Cílem programu je vytvořit podmínky

pro kvalitní a odpovídající bydlení občanů se sníženou soběstačností, zejména občanů v důchodovém věku, a to v domech s pečovatelskou službou tak, aby se mohl stávající bytový fond uvolňovat ve prospěch především mladých domácností. Příjemcem dotace a stavebníkem je obec. Program byl realizován z kapitoly MMR od roku 1997, avšak v roce 2003 byl definitivně ukončen a nahrazen přesněji zacíleným Programem výstavby podporovaných bytů ;

- **Program Podpora regionálního rozvoje**, na který bylo v roce 2003 přes veřejné rozpočty územní úrovně vynaloženo **595 mil. Kč**. Prostředky byly použity na řešení nejnaléhavějších potřeb na poli regionální politiky. Jmenovitě se jedná zejména o programy podpory rozvoje severozápadních Čech, Ostravska, hospodářsky slabých okresů a bývalých vojenských újezdů Ralsko a Mladá;

- **Program obnovy venkova**, jehož cílem je obnova a údržba venkovské zástavby a občanské vybavenosti, komplexní úprava veřejných prostranství, obnova a zřizování veřejné zeleně, rekonstrukce místních komunikací, rekonstrukce a výstavba veřejného osvětlení. Program se soustřeďuje na malé a střední obce a je pokračováním Programu obnovy vesnice, který byl vládou schválen v roce 1991 a postupně je přizpůsobován regionální a venkovské politice EU. V roce 2003 bylo na program vynaloženo **204 mil. Kč**;

- Na **programy zaměřené na odstraňování následků povodní** z roku 2002 bylo v roce 2003 celkem vynaloženo **399 mil. Kč**. Jedná se o programy Podpora obnovy místních komunikací po povodni 2002, Program obnovy venkova po povodni 2002, Podpora obnovy bytového fondu po povodni 2002 a o Podporu hospodářsky slabých a strukturálně postižených regionů po povodni 2002.

Z prostředků kapitoly Ministerstva zemědělství bylo do veřejných rozpočtů územní úrovně poskytnuto **celkem 1 313 mil. Kč**, **převážně na výstavbu a technickou obnovu vodovodů a úpraven vod** a do odvětví lesního hospodářství. **Z prostředků kapitoly Ministerstva průmyslu a obchodu** byly poskytnuty účelové investiční dotace obcím a krajům v úhrnné výši **856 mil. Kč**. Prostředky byly použity zejména na program Výstavba a technická obnova inženýrských sítí průmyslových zón v částce 840 mil. Kč. **Ministerstvo práce a sociálních věcí** přispělo k výstavbě domovů důchodců a ústavů sociální péče a k tomuto účelu **uvolnilo 658 mil. Kč**.

4.2. Výdaje na financování programů reprodukce majetku

Počínaje rokem 1995 jsou výdaje státního rozpočtu na financování programů sledovány podle jejich účelového určení, a to na konkrétních akcích a projektech v Informačním systému financování programů reprodukce majetku (ISPROFIN) Ministerstva financí. Tato databáze umožňuje dlouhodobé sledování konkrétních programů a programových okruhů, jak ukazuje následující tabulka:

Tabulka č. 52

v mil.Kč (v %)

Soubor programů reprodukce investičního majetku (odvětví - sektor)	Skutečnost					Rozdíl	Index
	1999	2000	2001	2002	2003	2003-02	2003/02
Výstavba a technická obnova silnic	6 072	3 854	238	45	108	63	241,9
Výstavba a technická obnova dálnic	3 116	1 298	122	1 859	2 416	557	130,0
Výstavba a technická obnova železnic	5 554	3 813	27			0	
Výstavba a tech.obnova staveb MHD vč.pražského metra	39	370	923	502	485	-17	96,6
Obnova dopravní infrastruktury po povodních 2002 1)					4 691	4 691	
Dopravní infrastruktura v působnosti MDS ostatní	332	615	0		7	7	
Dopravní infrastruktura celkem	15 113	9 950	1 310	2 405	7 706	5 301	320,4
Výstavba a obnova vodovodů,kanalizací a ČOV	1 642	1 333	700	1 316	1 313	-3	99,8
Integrovaný záchranný systém				320	542	222	169,4
Výstavba a obnova bytů a domů s pečovatelskou službou	4 248	3 462	3 371	1 490	1 128	-362	75,7
Podpora rozvoje mat.tech. základny sektoru školství 2)	4 432	5 264	6 819	8 211	5 888	-2 322	71,7
Podpora rozvoje mat.tech.základny sektoru kultury vč.obn.NKP	991	1 256	1 393	1 361	1 212	-149	89,0
Podpora rozvoje mat.tech.základny sektoru zdravotnictví 3)	4 783	4 726	4 496	6 632	5 683	-950	85,7
Podpora rozvoje mat.tech.základny sektoru sociální péče 4)	2 427	2 665	3 131	2 297	608	-1 689	26,5
Rozvoj mat.tech.základny celních a finančních úřadů	1 473	1 491	1 236	453	1 747	1 293	385,4
Rozvoj materiálně technické základny policie	750	1 445	528	811	1 199	388	147,8
Rozvoj mat.tech.základny justice a vězeňské služby	827	1 656	1 016	1 679	1 813	134	108,0
Rozvoj materiálně technické základny armády	9 169	11 872	10 567	10 275	12 202	1 927	118,8
Reforma veřejné správy	252	1 696	1 822	160	250	90	155,8
Státní pomoc při obnově území po povodních 2002					3 575	3 575	
Rozvoj a obnova informačních a komunikačních technologií 5)	2 451	3 151	3 738	3 019	4 662	1 643	154,4
Ostatní programy	9 214	14 757	15 527	16 327	16 495	169	101,0
Výdaje státního rozpočtu na programy celkem	59 015	66 284	55 654	56 757	66 024	9 267	116,3

Poznámky : 1) zahrnuje obnovu silnic, dálnic, železnic a pražského metra

2) zahrnuje základní školy,regionální a vysoké školství a dále školská zařízení MO, MV a Mze

3) zahrnuje zdravotnická zařízení obcí, krajů, MZ a dále resortů MO a MV

4) zahrnuje Správu sociálního zabezpečení a ústavy sociální péče

5) od roku 2003 včetně provozních nákladů

Z přehledu je zřejmé, že proti růstu v letech 1999 a 2000 došlo k výraznému snížení výdajů na programy v roce 2001 o 10,6 mld Kč tj. o 16,0 % ve srovnání s rokem 2000 v důsledku zřízení Státního fondu dopravní infrastruktury (SFDI).

V roce 2002 došlo, ve srovnání s rokem 2001, ke zvýšení výdajů na programy reprodukce majetku o 1,1 mld Kč (o 2%) a k podstatným změnám v jejich struktuře. Snížení výdajů na výstavbu bytů a domů s pečovatelskou službou o 1,9 mld Kč bylo kompenzováno dotacemi ze Státního fondu podpory bydlení. Výdaje na reformu veřejné správy poklesly velmi významně především proto, že v roce 2002 byla sídla krajů v podstatě dokončena a snížením výdajů na rozvoj informačních a komunikačních technologií o cca 20 % byl zahájen proces jejich racionalizace. **V roce 2003 došlo k výrazné změně struktury výdajů v důsledku jejich přesměrování na urychlenou nápravu škod způsobených povodní 2002.** Výdaje v tomto směru

dosáhly celkové částky 8,27 mld Kč tj. 12,5 % celkových výdajů. Ke zvýšení výdajů na rozvoj a obnovu ICT o cca 54 % došlo v důsledku metodické změny v této oblasti spočívající v zahrnutí provozních výdajů do programů, kterými jsou tyto procesy řízeny.

Stejně jako v předchozích letech byly některé infrastrukturní programy financovány úvěrem se státní zárukou, které poskytly zahraniční banky. Konkrétně se jedná o úvěr na výstavbu dálnic ve výši 15,0 mld Kč, na modernizaci a opravy mezinárodních silnic 2,0 mld Kč, na modernizaci I. a II. železničního koridoru 23,5 mld Kč a financování integrovaného záchranného systému 4,0 mld Kč.

Přehled o čerpání úvěrů, jejichž dluhová služba je hrazena ze státního rozpočtu, u nichž rozhodující podíl činí úvěry Evropské investiční banky a **směrování dotací poskytnutých ze SFDI** je uveden v následující tabulce.

Tabulka č. 53

v mil.Kč (v %)

Soubor programů reprodukce investičního majetku (odvětví - sektor)	Skutečnost					Rozdíl	Index
	1999	2000	2001	2002	2003	2003-02	2003/02
Výstavba, rekonstrukce, modernizace a opravy silnic	1 418	1 382	1 983	428	2 086	1 658	487,3
Výstavba, rekonstrukce, modernizace a opravy dálnic	1 321	2 744	1 334	1 862	402	-1 460	21,6
Výstavba, rekonstrukce, modernizace a opravy železnic	3 214	6 742	6 809	6 557	2 636	-3 921	40,2
Obnova dopravní infrastruktury po povodních 2002 1)							
Dopravní infrastruktura ostatní		16	184				
Dopravní infrastruktura celkem	5 953	10 884	10 310	8 847	5 124	-5 760	57,9
Výstavba a obnova vodovodů, kanalizací a ČOV	1 403	320	247	616	703	87	114,1
Integrovaný záchranný systém		947	652	979	1 337	358	136,6
Úvěry se státní zárukou celkem	7 356	12 151	11 209	10 442	7 164	-5 315	68,6
Výstavba, rekonstrukce, modernizace a opravy silnic			12 110	14 338	15 044	706	104,9
Výstavba, rekonstrukce, modernizace a opravy dálnic			4 532	6 980	8 095	1 115	116,0
Výstavba, rekonstrukce, modernizace a opravy železnic			10 340	10 785	15 126	4 341	140,2
Obnova dopravní infrastruktury po povodních 2002 1)					2 643	2 643	
Dopravní infrastruktura ostatní			269	6 803	356	-6 447	5,2
Dotace na infrastrukturu ze SFDI	0	0	27 251	38 906	41 264	2 358	106,1

Připočítáme li tyto úvěry a dotace ze SFDI k výdajům státního rozpočtu, pak dostaneme souhrnné údaje o **účasti státního rozpočtu a SFDI na financování programů reprodukce majetku**, jak uvádí následující tabulka:

Tabulka č. 54

v mil.Kč (v %)

Soubor programů reprodukce investičního majetku (odvětví - sektor)	Skutečnost					Rozdíl	Index
	1999	2000	2001	2002	2003	2003-02	2003/02
Souhrn dotací ze státního rozpočtu, úvěrů se státní zárukou a dotací ze SFDI	66 371	78 435	94 114	106 105	114 452	9 704	107,9
z toho :							
Výstavba a technická obnova silnic	7 490	5 236	14 331	14 811	17 238	2 427	116,4
Výstavba a technická obnova dálnic	4 437	4 042	5 988	10 701	10 913	212	102,0
Výstavba a technická obnova železnic	8 768	10 555	17 176	17 342	17 762	420	102,4
Výstavba a tech.obnova staveb MHD vč.pražského metra	39	370	923	502	485	-17	96,6
Obnova dopravní infrastruktury po povodních 2002 1)					7 334	7 334	
Dopravní infrastruktura ostatní	332	631	453	6 803	363	-6 440	5,3
Dopravní infrastruktura celkem	21 066	20 834	38 871	50 158	54 094	3 937	107,8
Výstavba a obnova vodovodů,kanalizací a ČOV	3 045	1 653	947	1 932	2 016	84	104,3
Integrovaný záchranný systém	0	947	652	1 299	1 879	580	144,7

Podíl dotací, úvěrů se státní zárukou a dotací ze SFDI na financování vybraných programových okruhů je uveden v následující tabulce :

Tabulka č. 55

v %

Soubor programů reprodukce investičního majetku (odvětví - sektor)	Skutečnost					Rozdíl 2002-01
	1999	2000	2001	2002	2003	
Výstavba, rekonstrukce a modernizace silnic	11,28	6,68	15,23	13,96	15,06	1,10
Výstavba, rekonstrukce a modernizace dálnic	6,69	5,15	6,36	10,08	9,53	-0,55
Výstavba, rekonstrukce a modernizace železnic	13,21	13,46	18,25	16,34	15,52	-0,82
Výstavba a technická obnova staveb MHD	0,06	0,47	0,98	0,47	0,42	-0,05
Obnova dopravní infrastruktury po povodních 2002 1)					6,41	6,41
Dopravní infrastruktura ostatní	0,50	0,80	0,48	6,41	0,32	-6,09
Dopravní infrastruktura celkem	31,74	26,56	41,30	47,27	47,26	-0,01
Výstavba a obnova vodovodů, kanalizací a ČOV	4,59	2,11	1,01	1,82	1,76	-0,06
Integrovaný záchranný systém		1,21	0,69	1,22	1,64	0,42
Výstavba a obnova bytů a domů s pečovatelskou službou	6,40	4,41	3,58	1,40	0,99	-0,41
Podpora rozvoje mat. tech. základny sektoru školství 2)	6,68	6,71	7,24	7,74	5,14	-2,60
Podpora rozvoje mat. tech. základny kultury vč. obnovy NKP	1,49	1,60	1,48	1,28	1,06	-0,22
Podpora rozvoje mat. tech. základny sektoru zdravotnictví 3)	7,21	6,02	4,78	6,25	4,97	-1,28
Podpora rozvoje mat. tech. základny sektoru sociální péče 4)	3,66	3,40	3,33	2,16	0,53	-1,63
Rozvoj mat. tech. základny celních a finančních úřadů	2,22	1,90	1,31	0,43	1,53	1,10
Rozvoj materiálně technické základny policie	1,13	1,84	0,56	0,76	1,05	0,29
Rozvoj mat. tech. základny justice a vězeňské služby	1,25	2,11	1,08	1,58	1,58	0,00
Rozvoj materiálně technické základny armády	13,81	15,14	11,23	9,68	10,66	0,98
Reforma veřejné správy	0,38	2,16	1,94	0,15	0,22	0,07
Státní pomoc při obnově území po povodních 2002					3,12	3,12
Rozvoj a obnova informačních a komunikačních technologií	3,69	4,02	3,97	2,85	4,07	1,22
Ostatní programy	13,88	18,81	16,50	15,39	14,41	-0,98

Z uvedeného přehledu je zřejmá dlouhodobá **priorita financování dopravní infrastruktury**, a to zejména výstavby a rekonstrukce silnic, výstavby dálnic a modernizace železničních koridorů. Významná pozornost je rovněž věnována výstavbě integrovaného záchranného systému, rozvoji materiálně-technické základny školství, zdravotnictví, sociální péče, soudů a státních zastupitelství.

Vzhledem k tomu, že řada resortů není vybavena odbornými útvary specializovanými na programové financování a projektové řízení, dochází i nadále k nedostatkům jak v přípravě a tak i v realizaci výstavby. Tato situace se projevuje mimo jiné v zahajování nových staveb i za cenu prodlužování lhůt výstavby rozestavěných staveb, rostou náklady staveb v důsledku podcenění jejich přípravy a zadávání a zejména chybí odborná posouzení investičních záměrů z technickoekonomických hledisek.

Vedle těchto dlouhodobých problémů však **rok 2003 přinesl i některé pozitivní posuny**, především ve zkracování lhůt výstavby na nově zahajovaných stavbách, ve zkvalitňování jejich přípravy a v prohloubení kontroly účelového určení prostředků státního rozpočtu a zaručených úvěrů prostřednictvím Českomoravské záruční a rozvojové banky a České spořitelny a.s. Za významnou změnu je třeba rovněž považovat podstatné zvýšení kvality dokumentací programů, které správci programů předkládali Ministerstvu financí v roce 2003 k posouzení a schválení.

5. Mandatorní výdaje

Mandatorní výdaje jsou rozděleny na výdaje ze zákona povinné a na výdaje ostatní, které vyplývají z jiných právních norem, resp. ze smluvních závazků státu. Souhrnné údaje o těchto výdajích jsou uvedeny v následující tabulce:

Tabulka č.56

UKAZATEL	v mil. Kč						
	Skutečnost 2002	Rozpočet 2003		Skutečnost 2003	Plnění v % (4:3)	Rozdíl (4-3)	Index 2003/2002 (4:1)
		schválený	po změnách				
	1	2	3	4	5	6	7
A. MANDATORNÍ VÝDAJE VYPLÝVAJÍCÍ ZE ZÁKONA							
<i>Sociální transfery včetně ochrany zaměstnanců a mandatorních sociálních dotací</i>	305 232	324 385	324 579	322 140	99,2	-2 439	105,5
v tom: Dávky důchodového pojištění (vč. ozbrojených složek)	213 648	225 790	225 999	225 833	99,9	-166	105,7
Dávky nemocenského pojištění	32 732	34 224	34 527	34 437	99,7	-90	105,2
Státní sociální podpora - VPS	33 733	34 600	32 962	32 275	97,9	-687	95,7
Ostatní sociální dávky (bez rezervy)	5 493	6 272	6 188	5 573	90,1	-615	101,5
Podpora v nezaměstnanosti - pasivní	6 210	6 300	7 079	6 949	98,2	-130	111,9
Ochrana zaměstnanců při plateb. neschopnosti zaměstnavatelů	186	250	250	194	77,6	-56	104,3
Mandatorní sociální dotace zaměstnavatelům	-	2 749	2 742	2 731	99,6	-11	x
Dávky sociální péče vyplácené obcemi	13 230	14 200	14 832	14 148	95,4	-684	106,9
Státní příspěvek k penzijnímu připojištění	2 745	3 000	2 882	2 882	100,0	0	105,0
Platba státu do zdravotního pojištění - VPS	30 561	32 250	32 493	32 493	100,0	0	106,3
Výdaje na dluhovou službu	18 629	23 165	22 087	21 328	96,6	-759	114,5
Poplatky dluhové služby	46	200	200	90	45,0	-110	195,7
Majetková újma peněžních ústavů	1 144	911	771	737	95,6	-34	64,4
Příspěvek státu na podporu stavebního spoření	11 059	12 750	13 271	13 261	99,9	-10	119,9
Výdaje na volby a příspěvek politickým stranám	2 271	581	581	496	85,4	-85	21,8
Pozemkové úpravy	500	700	612	612	100,0	0	122,4
Dotace na podporu exportu - MF, EGAP, ČEB	192	703	43	38	88,4	-5	19,8
Transfery státním fondům	2 930	4 730	6 717	6 717	100,0	0	229,2
Výběrová dětská rekreace - dětské domovy a ÚSP	13	14	14	14	100,0	0	107,7
Úřad pro dohled nad družstevními záložnami	32	35	35	35	100,0	0	109,4
Soudní a mimosoudní rehabilitace a odškodnění obětem trestné čin.	23	290	174	30	17,2	-144	130,4
Jednorázová částka účastníkům národního boje a dalším osobám podle z. č. 261/2001 Sb. a odškodnění podle z. č. 172/2002 Sb.	1 000	270	122	122	100,0	0	12,2
Zdravotní péče azylantům a cizincům	53	46	57	51	89,5	-6	96,2
Majetková újma pojištěných z provozování zákon. pojištění odpovědnosti zaměstnavatele za škodu při pracovním úrazu a nemoci z povolání	141	200	-	-	x	x	x
Dotace na minimální povinný příděl do FKSP státním podnikům	305	330	304	261	85,9	-43	85,6
Bezpečnost a ochrana zdraví při práci	32	36	36	36	100,0	0	112,5
CELKEM MANDATORNÍ VÝDAJE VYPLÝVAJÍCÍ ZE ZÁKONA	377 028	404 596	404 978	401 343	99,1	-3 635	106,4
B. OSTATNÍ MANDATORNÍ VÝDAJE							
I. Výdaje vyplývající z jiných právních norem							
Státní podpora hypotečního úvěrování	464	530	530	496	93,6	-34	106,9
Novomanželské půjčky	11	15	15	7	46,7	-8	63,6
Vyplacení jednorázové náhrady ke zmírnění některých křivd způsobených komunistickým režimem	1	1	1	0	0,0	-1	x
Souhrnné pojištění vozidel	40	35	35	26	74,3	-9	65,0
C e l k e m	516	581	581	529	91,0	-52	102,5
II. Výdaje vyplývající ze smluvních závazků							
Úhrada realizovaných kurzových ztrát jistiny při splátkách zahraničního státního dluhu	270	163	211	210	99,5	-1	77,8
Státní záruky a negarantované úvěry s.o. Správa železniční dopravní cesty podle z. č. 77/2002 Sb.	3 557	12 203	12 203	12 183	99,8	-20	342,5
Platba úroků za úvěry se zárukou poskytnuté nemocnicím	57	75	75	32	42,7	-43	56,1
Vládní úvěry včetně plynárenských VIA a poplatků za vedení účtů	84	1 956	1 876	61	3,3	-1 815	72,6
Transfery mezinárodním organizacím, platby MMF, SB, Fond budoucnosti	989	1 357	1 108	987	89,1	-121	99,8
Vyopřádání závazků ČR vůči CME a Housing&Construction	-	-	11 249	11 249	100,0	0	x
C e l k e m	4 957	15 754	26 722	24 722	92,5	-2 000	498,7
CELKEM OSTATNÍ MANDATORNÍ VÝDAJE (B/I AŽ B/II)	5 473	16 335	27 303	25 251	92,5	-2 052	461,4
MANDATORNÍ VÝDAJE CELKEM (A+B)	382 501	420 931	432 281	426 594	98,7	-5 687	111,5
PODÍL NA CELKOVÝCH VÝDAJÍCH SR	50,95	52,92	52,84	52,75	99,8	-0,09	103,5

Schválený rozpočet výdajů mandatorního charakteru na rok 2003 byl rozpočtovými opatřeními **v souhrnu zvýšen o 11,4 mld Kč**. Zvýšení bylo ovlivněno **výsledkem arbitrážního sporu CME vůči ČR a vypořádáním vztahů vůči společnosti Housing&Construction**, které znamenaly dodatečné zvýšení rozpočtu **v souhrnu o 11,2 mld Kč**. Dále byly zvýšeny zejména transfery státním fondům (o 2,0 mld Kč), výdaje na pasivní politiku zaměstnanosti (o 779 mil. Kč), dávky sociální péče vyplácené obcemi (o 632 mil. Kč) a výdaje na stavební spoření (o 521 mil. Kč), při současném snížení výdajů určených na státní sociální podporu (o 1,6 mld Kč), výdajů na dluhovou službu (o 1,1 mld Kč) a dotací na podporu exportu (o 660 mil. Kč).

Skutečné čerpání všech mandatorních výdajů dosáhlo výše 426,6 mld Kč a za upraveným rozpočtem **zaostalo o 5,7 mld Kč** (o 1,3 %). **Mandatorní výdaje vyplývající ze zákona byly čerpány v objemu 401,3 mld Kč** a za upraveným rozpočtem **zaostaly o 3,6 mld Kč** (tj. o 0,9 %). **Nižší čerpání vykázaly zejména sociální transfery, a to o 2 439 mil. Kč** (z toho státní sociální podpora o 687 mil. Kč a dávky sociální péče vyplácené obcemi o 684 mil. Kč) a **výdaje na dluhovou službu (o 759 mil. Kč)**. **Ostatní mandatorní výdaje zůstaly pod úrovní upraveného rozpočtu o 2 052 mil. Kč** zejména vlivem velmi nízkého čerpání výdajů na vládní úvěry (plynárenské VIA).

Celkové mandatorní výdaje vzrostly meziročně o 44,1 mld Kč, tj. o 11,5 % (v roce 2002 činil meziroční růst 28,0 mld Kč, tj. 7,9 %), z toho na mandatorní výdaje vyplývající ze zákona připadá růst o 24,3 mld Kč (o 6,4 %) a na ostatní mandatorní výdaje o 19,8 mld Kč (361,4 %).

Z mandatorních výdajů vyplývajících ze zákona, které v roce 2003 představovaly 94,1 % všech mandatorních výdajů, připadla největší část na **sociální transfery**, a to 322,1 mld Kč (80,3 % těchto výdajů). Na jejich celkovém meziročním zvýšení o 16,9 mld Kč (o 5,5 %) se podílí zejména **růst dávek důchodového pojištění o 12,2 mld Kč** (o 5,7 %), zvýšení **dávek nemocenského pojištění o 1,7 mld Kč** (o 5,2 %) a **růst dávek sociální péče vyplácených obcemi o 0,9 mld Kč** (o 6,9 %). Rovněž výdaje na pasivní politiku zaměstnanosti meziročně vzrostly o 739 mil. Kč (o 11,9 %), naproti tomu výdaje na státní sociální podporu se meziročně snížily o 1,5 mld Kč (o 4,3 %).

Z ostatních zákonných mandatorních výdajů se meziročně zvýšily zejména **transfery státním fondům o 3,8 mld Kč (o 129,2 %)**, **výdaje na dluhovou službu o 2,7 mld Kč (o 14,5 %)**, **výdaje na příspěvek státu na podporu stavebního spoření o 2,2 mld Kč (o 19,9 %)** a **výdaje státu do veřejného zdravotního pojištění o 1,9 mld Kč (o 6,3 %)**.

Meziroční **zvýšení mandatorních výdajů vyplývajících z jiných právních norem** a ze smluvních závazků o téměř 20 mld Kč (o 361,4 %) bylo ovlivněno **úhradou závazků státu vůči CME a společnosti Housing&Construction** v celkové výši **11,2 mld Kč** a **růstem výdajů na státní záruky o 8,6 mld Kč (o 242,5 %)**.

Důsledkem vyšší dynamiky mandatorních výdajů než celkových výdajů (proti roku 1995 vzrostly mandatorní výdaje o 120,3 %, celkové výdaje pouze o 86,9 %) **je růst jejich podílu na celkových výdajích státního rozpočtu**. Ten se zvýšil ze 44,76 % v roce 1995 na 52,75 % v roce 2003, tj. **o 7,99 procentních bodů**; z toho podíl zákonných mandatorních výdajů vzrostl o 7,00 procentních bodů (ze 42,63 % na 49,63 %).

V období 1995-2003 se zvýšil rovněž jejich **podíl na hrubém domácím produktu v b.c. ze 14,02 % na 17,70 %**, tj. **o 3,68 procentních bodů** (v roce 2002 tento podíl činil 16,81 %).

6. Výdaje na podporu výzkumu a vývoje

Zákon č. 579/2002 Sb., o státním rozpočtu ČR na rok 2003, stanovil na financování činností a úkolů v oblasti výzkumu a vývoje pro rok 2003 prostředky v celkovém objemu **13,9 mld. Kč**. Proti roku 2002 se jednalo o **zvýšení o 1,4 mld. Kč**, což představuje nárůst na 111,2 %. Vláda považuje tuto oblast v rámci své rozpočtové politiky za jednu ze svých priorit a ve snaze plnit cíl Lisabonské strategie Evropské unie, který pro oblast přímé podpory výzkumu a vývoje z veřejných rozpočtů stanoví do roku 2010 dosáhnout podpory z veřejných prostředků ve výši 1 % hrubého domácího produktu (HDP), došlo v rámci reformy veřejných financí k meziročnímu navýšení celkového objemu podpory. Rozpočtovaná výše výdajů představovala 0,58 % HDP z predikovaného objemu HDP, což znamená o 0,04 procentního bodu více, než v roce 2002.

V průběhu roku byl schválený rozpočet **rozpočtovými opatřeními snížen o 0,2 mld. Kč na celkových 13,7 mld. Kč**. Ke snížení celkového objemu podpory výzkumu a vývoje v průběhu roku došlo přesunem výdajů výzkumu a vývoje v kapitole Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy na podporu výzkumného záměru CESNET – zabezpečení účasti vysokých škol v projektu EU GEANT. Tyto výdaje patří do výdajů na podporu výzkumu a vývoje, avšak jako čerpání závazných ukazatelů výzkumu a vývoje ve smyslu podmínek plynoucích ze zákona č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu a vývoje z veřejných prostředků a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o podpoře výzkumu a vývoje) budou vykazovány až od 1. ledna 2004.

Skutečné čerpání výdajů na podporu výzkumu a vývoje dosáhlo **13,4 mld. Kč** a za upraveným rozpočtem zaostalo o 0,3 mld. Kč, tj. o 2,3 %. Nevyčerpaný objem podpory byl převeden do rezervních fondů kapitol a bude použit v následujících letech. Největší podíl výdajů na výzkum a vývoj připadl jako každý rok na Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, které skutečně vyčerpalo celkem 4,6 mld Kč, tj. 95,8 % upraveného rozpočtu kapitoly a 34,3 % celkového objemu podpory této oblasti ze státního rozpočtu. Tato rozpočtová kapitola zaznamenala proti roku 2002 objemově druhé nejvyšší zvýšení skutečných výdajů – o 0,4 mld Kč, tj. o 9,5 %. Absolutně nejvyšší zvýšení čerpání zaznamenala Grantová agentura, a to o 0,6 mld. Kč. Zvýšení skutečných výdajů v porovnání s předchozími roky u těchto, případně ostatních kapitol, nebo naopak u Akademie věd jejich snížení, bylo ovlivněno především zákonem č. 130/2002 Sb. Ten stanovil, že finanční prostředky podpory výzkumu a vývoje budou uvolňovány příspěvkovým organizacím přímo poskytovateli, tedy nikoliv prostřednictvím rozpočtových opatření a následných výdajů z rozpočtů jejich zřizovatelů.

Pro meziroční porovnávání nárůstu výdajů na výzkum a vývoj je proto vhodnější zvolit ukazatele schválených rozpočtů let 2002 a 2003. Podle nich nejvíce vzrostly výdaje Akademii věd, a to o 0,5 mld. Kč, tj. o 16,1 %, dále Ministerstvu školství mládeže a tělovýchovy o 0,3 mld. Kč, tj. o 6,4 % a také Ministerstvu obrany o 140 mil. Kč, tj. o 35,9 %. Zvýšení objemů výdajů na tuto oblast nicméně souhrnně zaznamenaly téměř všechny sledované kapitoly. Stagnovaly jen výdaje kapitoly Ministerstva vnitra a sníženy byly výdaje kapitol Ministerstva kultury a Českého báňského úřadu.

Tabulka č. 57

UKAZATEL	v mil. Kč						
	Skutečnost	Rozpočet 2003		Skutečnost	Plnění	Rozdíl	Index
	2002	schválený	po změnách	2003	v % (4:3)	(4-3)	2003/2002 (4:1)
	1	2	3	4	5	6	7
Výdaje na výzkum a vývoj celkem	12 276,1	13 920,6	13 741,3	13 425,0	97,7	-316,3	109,4
v tom:							
Kancelář prezidenta republiky	0,0		0,2	0,2	100,0		x
Poslanecká sněmovna Parlamentu	0,2				x		x
Úřad vlády České republiky	8,5	14,5	14,5	13,2	91,0	-1,3	155,3
Bezpečnostní informační služba	5,3	5,4	5,4	4,4	81,5	-1,0	83,0
Ministerstvo zahraničních věcí	16,9	18,8	18,8	16,3	86,7	-2,5	96,4
Ministerstvo obrany	398,4	530,6	544,0	508,6	93,5	-35,4	127,7
Národní bezpečnostní úřad	17,3	19,2	15,9	14,0	88,1	-1,9	80,9
Ministerstvo práce a sociálních věcí	51,6	91,4	91,4	76,0	83,2	-15,4	147,3
Ministerstvo vnitra	19,8	19,1	19,8	19,7	99,5	-0,1	99,5
Ministerstvo životního prostředí	406,7	564,0	561,7	527,8	94,0	-33,9	129,8
Grantová agentura České republiky	612,8	1 197,1	1 195,6	1 183,0	98,9	-12,6	193,0
Ministerstvo průmyslu a obchodu	1 083,5	1 195,0	1 207,0	1 205,2	99,9	-1,8	111,2
Ministerstvo dopravy	95,2	117,5	96,1	95,8	99,7	-0,3	100,6
Ministerstvo zemědělství	526,8	582,4	586,4	586,4	100,0		111,3
Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy	4 183,7	4 981,9	4 761,2	4 583,3	96,3	-177,9	109,6
Ministerstvo kultury	112,7	82,6	79,5	79,4	99,9	-0,1	70,5
Ministerstvo zdravotnictví	733,5	738,7	739,5	730,8	98,8	-8,7	99,6
Ministerstvo spravedlnosti	15,3	16,1	16,1	16,0	99,4	-0,1	104,6
Ministerstvo informatiky			21,5	21,5	x		x
Český úřad zeměměřičský a katastrální	30,6	24,1	24,3	24,3	100,0		79,4
Český báňský úřad	20,2	22,6	22,5	22,5	100,0		111,4
Akademie věd České republiky	3 888,9	3 651,1	3 670,2	3 647,3	99,4	-22,9	93,8
Státní úřad pro jadernou bezpečnost	42,4	48,5	49,7	49,3	99,2	-0,4	116,3
Okresní úřady	5,8				x		x
Z celku:							
Institucionální výdaje na výzkum a vývoj	6 996,5	7 885,6	7 736,9	7 597,6	98,2	-139,3	108,6
Účelové výdaje na výzkum a vývoj	5 279,6	6 035,0	6 004,4	5 827,4	97,1	-177,0	110,4

Z prostředků kapitoly Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy byla realizována institucionální podpora výzkumu a vývoje ve výši 3,3 mld. Kč, což znamenalo proti roku 2002 zvýšení o 3,1 %. Jednalo se o podporu výzkumných záměrů zaměřených na dlouhodobý rozvoj činnosti výzkumných institucí a podporu specifického výzkumu na vysokých školách. Objem výdajů institucionálních prostředků byl během roku snížen o prostředky na již zmíněnou podporu veřejných vysokých škol - výzkumného záměru CESNET. Fakticky byly tedy institucionální výdaje vyšší cca o 0,2 mld. Kč. V roce 2003 byly vyhodnoceny všechny výzkumné záměry institucí v resortu školství. Hodnocení bylo zaměřeno na plnění základních cílů a na odbornou kvalitu. Účelová podpora výzkumu a vývoje z kapitoly MŠMT byla realizována ve výši 1,3 mld. Kč, což představovalo navýšení proti roku 2002 o 30,0 %. Podpora směřovala na tyto programy: Výzkumná centra-LN, Informační zdroje pro výzkum a vývoj-LI, Zpřístupňování výsledků výzkumu a vývoje-LP a Podpora začínajících pracovníků ve výzkumu a vývoji. V rámci kapitoly byla realizována podpora mezinárodní spolupráce ČR ve výzkumu a vývoji prostřednictvím programů EUPRO, COST, EUREKA, KONTAKT a INGO. Na výzkum a vývoj vysokým školám bylo v roce 2003 vynaloženo celkem 3,3 mld. Kč, což je o 0,1 mld. Kč, tj. o 2,9 % méně než v roce 2002.

Prostřednictvím kapitoly Akademie věd bylo na výzkum a vývoj vynaloženo celkem 3,7 mld. Kč, což je o 0,2 mld. Kč, tj. o 5,7 % méně než v roce 2002. S ohledem na zákon č. 130/2002 Sb. však toto snížení neznamená nižší výdaje výzkumných institucí Akademie věd, naopak, jak bylo již uvedeno, tyto výdaje významně vzrostly. Podíl institucionálních výdajů na celkové podpoře výzkumu a vývoje kapitoly v roce 2003 činil 86,5 %, což představuje zvýšení o 17,3 procentního bodu oproti podílu 69,2 % v roce 2002.

Ministerstvo průmyslu a obchodu vynaložilo na výzkum a vývoj celkem 1,2 mld. Kč. Ve srovnání s rokem 2002 došlo ke zvýšení výdajů o 0,1 mld. Kč, tj. o 9,1 %. Jednalo se pouze o účelové prostředky výzkumu a vývoje. Téměř veškeré prostředky byly čerpány na řešení projektů průmyslového výzkumu a vývoje (155 nově zahájených projektů a 156 projektů z předchozích let). Prostředky byly použity na následující programy: Program Konsorcia – produktivita a technologie pro průmysl (641 mil. Kč), Program Progres – zvýšení výkonnosti českého průmyslu (453 mil. Kč), Rozvoj center špičkových průmyslových výrobků a technologií (63 mil. Kč), Projekt ATLAS-CERN (17 mil. Kč), Revitalizace montovaných skeletových objektů (3 mil. Kč) .

Podpora státního rozpočtu v oblasti výzkumu a vývoje byla v roce 2003 realizována formou účelové podpory a institucionální podpory. Účelová podpora výzkumu a vývoje znamená poskytování účelových dotací na řešení projektů výzkumu a vývoje fyzickým a právnickým osobám, včetně příspěvkových organizací a organizačních složek státu. Institucionální podpora představuje poskytnutí prostředků na výzkumný záměr příspěvkových organizací, organizačních složek státu i jiných právnických osob, na specifický výzkum na vysokých školách nebo na mezinárodní spolupráci České republiky.

Čerpání podpory výzkumu a vývoje bylo ovlivněno novým zákonem č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu a vývoje z veřejných prostředků a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o podpoře výzkumu a vývoje). Zákon a jeho prováděcí předpisy mnohem podrobněji upravují oblast financování výzkumu a vývoje ze státního rozpočtu, nově zahrnují i podporu této oblasti z prostředků územních rozpočtů a podrobně upravují hodnocení výzkumných záměrů a projektů výzkumu a vývoje. Mimo jiné ovlivňují i strukturu čerpání prostředků na výzkum a vývoj podle jednotlivých kapitol státního rozpočtu tím, že proti rozpočtovým pravidlům je umožněno poskytovatelům (jednotlivým správcům rozpočtových kapitol a územním orgánům) uvolňování prostředků přímo i příspěvkovým organizacím, které mají jiného zřizovatele. Protože tento nový postup při uvolňování prostředků začal být využíván od poloviny roku 2002, ovlivnil porovnání výdajů jednotlivých kapitol na výzkum a vývoj s rokem 2003.

Z celkových výdajů ve výši 13,4 mld. Kč, vynaložených ze státního rozpočtu v roce 2003 na podporu výzkumu a vývoje, připadlo na účelové výdaje 5,8 mld. Kč, tj. 43,3 % a na institucionální výdaje 7,6 mld. Kč, tj. 56,7 %. Stanovený rozpočet po změnách byl u účelových výdajů splněn na 97,5 % a u institucionálních výdajů na 98,2 %. Ve srovnání s předchozím rokem 2002 účelová podpora vzrostla o 0,5 mld. Kč, tj. o 9,4 % a institucionální podpora vzrostla o 0,6 mld. Kč, tj. o 8,6 %.

7. Výdaje na státní správu

”Státní správa”¹ z hlediska státního rozpočtu představuje ministerstva a další státní orgány a instituce (celkem něco přes 2/3 z celkového počtu 41 kapitol státního rozpočtu). V jejich působnosti vykonávají činnost desítky organizačních složek, jako např. územní finanční orgány (tvořící 8 finančních ředitelství a přes 200 finančních úřadů), celní orgány (Generální ředitelství cel, 8 celních ředitelství a přes 90 celních úřadů), úřady práce (přes 70), pozemkové úřady, veterinární správa (přes 70 složek), zastupitelské úřady, Česká správa sociálního zabezpečení, katastrální úřady, zeměměřičské a katastrální inspektoráty, Státní plavební správa, Úřad pro civilní letectví, Puncovní úřad, Česká obchodní inspekce, inspektoráty bezpečnosti práce a další. Součástí státní správy jsou i některé složky Ministerstva obrany vč. Armády ČR a Ministerstva vnitra vč. Policie ČR (regionální a další složky), dále soudnictví (cca 100 soudů), státní zastupitelství a vězeňská služba. Jde tedy o subjekty, které svojí činností zabezpečují a podporují chod státní správy.

V orgánech a organizačních složkách státní správy v roce 2003 pracovalo celkem téměř 167 tis. zaměstnanců a na jejich činnost bylo ze státního rozpočtu vynaloženo celkově 94,7 mld Kč.

Tabulka č. 58

Počty zaměstnanců a výdaje na státní správu v roce 2003:

Ukazatel	Počet zaměstnanců	v počtu osob a v mil. Kč					
		Výdaje celkem		Běžné výdaje skuteč.	v tom:		Kapitálové výdaje skuteč.
		Rozpočet po změnách	Skutečnost		platy, ost. platby za prov.práci a pojistné	ost. běž. výdaje	
Státní správa celkem	166 586	96 801	94 654	85 950	60 814	25 136	8 704
z toho:							
Ministerstvo vnitra	71 941	36 244	36 490	34 019	26 345	7 674	2 471
Ministerstvo spravedlnosti	22 040	16 157	15 566	14 179	10 614	3 565	1 387
Ministerstvo financí	26 274	13 167	12 955	11 578	8 585	2 993	1 377
Ministerstvo práce a soc. věcí	14 003	7 367	6 727	6 340	3 853	2 487	387
Ministerstvo zahranič. věcí	2 097	4 599	4 399	3 623	708	2 915	776
Ministerstvo zemědělství	6 262	3 425	3 212	2 705	2 006	699	507
Ministerstvo obrany	4 569	3 149	3 095	2 770	1 963	807	325
Vybraná ministerstva celkem	147 186	84 108	82 444	75 214	54 074	21 140	7 230

¹ Pojem "státní správa" není obsahově jednoznačně definován, proto dále uváděné údaje mají pouze orientační charakter (mj. také z důvodu přijetí nové vyhlášky č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě, a změn vyplývajících z reformy veřejné správy – přechodu působností z centra na ÚSC, zrušení okresních úřadů apod.); uvedené skutečnosti relativizují rovněž meziroční srovnání. Pro zjednodušení sumarizací byly do výdajů státní správy v r. 2003 u vybraných paragrafů zahrnuty celé seskupení položek 50, 51 a 61 (v r. 2002 byl sumarizován výběr jednotlivých položek).

Celkové výdaje státního rozpočtu na státní správu **byly čerpány na 97,8 % rozpočtu po všech změnách** (úspora ve výši 2,1 mld Kč) a **meziročně vzrostly o 8,8 mld Kč, tj. o 10,2 %**. **Z celkových výdajů na státní správu v roce 2003 představovaly běžné (neinvestiční) výdaje 90,8 %** (v roce 2002 to bylo 91,9 %), zbytek připadl na kapitálové výdaje. Největší objem neinvestičních výdajů – celkem 60,8 mld Kč, tj. 64,2 % všech výdajů byl použit na platy zaměstnanců a ostatní platby za provedenou práci včetně povinného pojistného placeného zaměstnavatelem (v roce 2002 byl tento podíl 64,4 %). Tyto výdaje, resp. jejich rozhodující část – mzdové prostředky – jsou podrobněji vyhodnoceny v předchozím bodě 2.3.2. této zprávy.

Počet zaměstnanců pracujících ve státní správě v roce 2003 dosáhl **166,6 tis. osob** průměrného přepočteného stavu, což ve srovnání s upraveným limitem (170,2 tis. osob) představovalo **úsporu 3,6 tis. osob a plnění na 97,9 %**. **Meziročně** jejich počet vzrostl o 5 816 osob, tj. o 3,6 %.

Rozhodující část výdajů na státní správu byla vynaložena na činnost resortů zabezpečujících **vnitřní bezpečnost státu** (Policie ČR v rámci Ministerstva vnitra), **právní ochranu** (soudy, státní zastupitelství a vězeňská služba v rámci Ministerstva spravedlnosti), **správu daní a poplatků** (finanční a celní úřady v rámci Ministerstva financí), **sociální oblast** (úřady práce, Česká správa sociálního zabezpečení, Český úřad bezpečnosti práce, inspektoráty bezpečnosti práce v rámci MPSV), správu v působnosti **pozemkových úřadů** (v rámci Ministerstva zemědělství), **obranu** (Ministerstvo obrany a některé správní složky Armády ČR) a **zahraniční věci** (zastupitelské úřady v rámci MZV).

Podíl těchto kapitol na celkových výdajích na státní správu v roce 2003 **představoval 82,4 mld Kč, tj. 87,1 %** (z toho na běžných výdajích 87,5 % a na kapitálových výdajích 83,1 %) při 88,4 % podílu na celkovém počtu zaměstnanců ve státní správě. Proti roku 2002 vzrostly výdaje těchto nosných resortů o 5,5 mld Kč, tj. o 7,2 %, tedy pomaleji než za celou státní správu.

Nejvíce – téměř 39 % - se na celkových výdajích na státní správu **podílelo Ministerstvo vnitra** (z toho na běžných výdajích 39,6 % a na kapitálových výdajích 28,4 %), při podílu na počtu zaměstnanců 43,2 %. **Ministerstvo spravedlnosti se na výdajích na státní správu podílelo 16,4 %** při podílu na počtu zaměstnanců 13,2 % a **Ministerstvo financí 13,7 %** u výdajů a 15,8 % u zaměstnanců.

Celkové výdaje na jednoho zaměstnance státní správy v roce 2003 představovaly v průměru **568 tis. Kč**, z toho běžné výdaje činily 516 tis. Kč (z nich osobní výdaje 365 tis. Kč) a kapitálové výdaje 52 tis. Kč. Proti předchozímu roku vzrostly celkové výdaje o 6,4 %, z toho běžné výdaje o 5,1 % (z nich osobní výdaje o 6,1 %), a kapitálové výdaje o 20,4 %.

Nejvíce výdajů na 1 zaměstnance státní správy bylo vynaloženo u nově zřízeného **Ministerstva informatiky - 2 227 tis. Kč** (MI vzniklo k 1. lednu 2003 a kromě kompetencí bývalého Úřadu pro veřejné informační systémy na něj přešly v plném rozsahu kompetence na úseku spojů – převodem z MDS, nyní MD, a kompetence v oblasti elektronického podpisu od Úřadu pro ochranu osobních údajů), u **Ministerstva zahraničních věcí - 2 098 tis. Kč** (proti roku 2002 pokles o 7,6 % způsoben zejména nižšími nákupy služeb v důsledku úhrady účelových nákladů na zajištění Summitu NATO v Praze v roce 2002, dále poklesem kursu USD vůči Kč a částečně také vlivem nárůstu počtu zaměstnanců; absolutní výdaje kapitoly meziročně mírně vzrostly), u **Ministerstva dopravy - 2 016 tis. Kč** (meziroční nárůst o 83,3 % související s nárůstem jak běžných, tak kapitálových výdajů, ovlivněných zejména převodem prostředků určených na odstraňování následků povodní 2002 ve výši 4,7 mld Kč, a prostředků na projekt dálničního obchvatu Plzně v částce 2,5 mld Kč), u **Ministerstva kultury - 1 250 tis. Kč** (nárůst o 96,8 % ovlivněn zejména úhradou prokázaných nákladů vzniklých České pojišťovně, a.s. v souvislosti s prohlášením pozůstatků středověkého židovského hřbitova na Novém Městě Pražském v Praze 1 za kulturní památku v návaznosti na usn. vlády č. 322/2000, dále nárůstem platů a v oblasti kapitálových výdajů použitím prostředků z rezervního fondu a z Fondu solidarity EU) a u **Státního úřadu pro jadernou bezpečnost - 1 248 tis. Kč** (proti roku 2002 nárůst o 2,9 %).

Nejméně prostředků na 1 zaměstnance státní správy připadlo na kapitoly **Český úřad zeměměřický a katastrální - 366 tis. Kč** (nárůst o 4,0 %), **Ministerstvo zdravotnictví - 464 tis. Kč** (meziroční srovnání je omezené, neboť byl zvýšen počet zaměstnanců z 582 v roce 2002 na 3 455 v roce 2003, a současně s tím i odpovídající výdaje, a to v důsledku zejména následujících organizačních změn: převod majetku a závazků zrušeného Centra pro české občany působící v zahraničí na MZdr., přeměna hygienických stanic z příspěvkové formy hospodaření na organizační složky státu, převod psychiatrických léčeben z působnosti zrušených okresů na MZdr.), **Ministerstvo práce a sociálních věcí - 480 tis. Kč** (zvýšení o 2,8 %), **Správa státních hmotných rezerv - 512 tis. Kč** (pokles o 6,3 % způsoben absolutním snížením výdajů, zejména na nákup služeb, při současném nárůstu počtu zaměstnanců ze 442 na 464 osob).

Celkové výdaje na státní správu v roce 2003 představovaly 11,7 % všech výdajů státního rozpočtu (nárůst o 0,3 procentního bodu), z toho běžné výdaje činily 11,4 % všech neinvestičních výdajů státního rozpočtu (v roce 2002 to bylo 11,3 %) a investiční výdaje 15,3 % všech kapitálových výdajů (v roce 2002 činily 14,0 %).

Výdaje na státní správu bez vybraných resortů (jejichž činnosti nemají jednoznačně administrativní charakter), uvedených v předchozí tabulce, představovaly **1,5 % všech výdajů státního rozpočtu**, z toho běžné výdaje 1,4 % a kapitálové výdaje 2,6 % (v roce 2002 tyto podíly činily 1,5 %, 1,4 % a 2,4 %).

Jestliže **v roce 2003 bylo vynaloženo z prostředků státního rozpočtu v průměru na 1 obyvatele České republiky 79,3 tis. Kč** všech výdajů (z toho běžných 73,7 tis. Kč a kapitálových 5,6 tis. Kč), pak **státní správa "stála" 1 obyvatele 9,3 tis. Kč** (z toho běžné výdaje představovaly 8,4 tis. Kč a kapitálové výdaje 0,9 tis. Kč) **a po vyloučení výdajů na výše uvedené vybrané resorty 1 197 Kč**. Z hlediska **meziročního srovnání v předchozím roce 2002** dosáhly uvedené ukazatele těchto hodnot: podíl všech výdajů státního rozpočtu na 1 obyvatele 73,7 tis. Kč (z toho běžných 68,8 tis. Kč a kapitálových 4,9 tis. Kč) a podíl výdajů státní správy na 1 obyvatele 8,4 tis. Kč (z toho běžné výdaje 7,7 tis. Kč a kapitálové výdaje 0,7 tis. Kč), resp. po vyloučení uvedených resortů 1 098 Kč.

8. Výdaje státního rozpočtu podle odvětvového členění

Odvětvové členění výdajů státního rozpočtu má za cíl především transparentně interpretovat směry vládní rozpočtové politiky a finanční zajištěnost jednotlivých funkcí státu. Toto členění odhlíží od všech ostatních hledisek, která do funkčního členění nepatří, a naopak agreguje jednotlivé funkční kategorie výdajů podle účelu, na které jsou peníze státního rozpočtu vynakládány.

Přehled o výdajích státního rozpočtu podle odvětvového (funkčního) hlediska podává následující tabulka:

Tabulka č. 59

Výdaje státního rozpočtu podle odvětvového členění

v mld Kč

Rozp. skup.	U K A Z A T E L	R o z p o č e t 2003			Skutečnost 2003	% plnění 4:3	Index 2003/02 4:1	Rozdíl 2003-02 4-1
		Skutečnost 2002	schválený	po změnách				
		1	2	3	4	5	6	7
1	Zemědělství a lesní hospodářství	16,28	18,08	21,70	21,60	99,5	132,7	5,3
	z toho: Zemědělská a potravinářská činnost a rozvoj	7,73	6,86	8,20	8,16	99,5	105,6	0,4
2	Průmyslová a ostatní odvětví hospodářství	35,27	40,90	56,11	54,30	96,8	154,0	19,0
	v tom: Průmysl, stavebnictví, obchod a služby	9,22	9,50	7,92	8,00	101,0	86,8	-1,2
	Doprava	16,06	15,19	28,17	27,82	98,8	173,2	11,8
	Vodní hospodářství	3,82	4,78	5,80	5,48	94,5	143,5	1,7
	Spoje	0,29	0,39	0,42	0,38	90,5	131,0	0,1
	Všeob. hosp. záležitosti a ost. ekon. funkce	5,88	11,04	13,80	12,62	91,4	214,6	6,7
3	Služby pro obyvatelstvo	168,28	175,07	181,00	180,06	99,5	107,0	11,8
	v tom: Vzdělávání	86,20	90,79	92,55	92,43	99,9	107,2	6,2
	Kultura, církev a sdělovací prostředky	6,87	7,29	7,01	6,79	96,9	98,8	-0,1
	Tělovýchova a zájmová činnost	2,61	2,40	2,67	2,63	98,5	100,8	0,0
	Zdravotnictví	46,74	44,11	48,52	48,47	99,9	103,7	1,7
	Bydlení, komunální služby a územní rozvoj	17,22	17,92	19,73	19,41	98,4	112,7	2,2
	Ochrana životního prostředí	3,27	3,77	4,19	4,07	97,1	124,5	0,8
	Ostatní výzkum a vývoj	5,36	8,79	6,33	6,26	98,9	116,8	0,9
4	Sociální věci a politika zaměstnanosti	317,15	326,49	327,61	325,84	99,5	102,7	8,7
	v tom: Dávky a podpory v sociálním zabezpečení	291,59	304,34	302,87	301,81	99,7	103,5	10,2
	Politika zaměstnanosti	9,89	11,03	13,51	13,17	97,5	133,2	3,3
	Sociální péče a pomoc a společné činnosti v sociálním zabezpečení a politice zaměstnanosti	15,67	11,12	11,23	10,86	96,7	69,3	-4,8
5	Bezpečnost státu a právní ochrana	93,61	100,13	101,65	101,69	100,0	108,6	8,1
	v tom: Obrana	40,61	43,92	44,29	44,57	100,6	109,8	4,0
	Civilní připravenost na krizové stavy	2,35	1,52	1,58	1,48	93,7	63,0	-0,9
	Bezpečnost a veřejný pořádek	29,52	31,99	31,47	31,52	100,2	106,8	2,0
	Právní ochrana	14,84	16,43	16,89	16,60	98,3	111,9	1,8
	Požární ochrana a integr. záchr. systém	6,29	6,27	7,42	7,52	101,3	119,6	1,2
6	Všeobecná veřejná správa a služby	120,09	134,69	129,95	125,23	96,4	104,3	5,1
	v tom: Státní moc, stát. správa, územní samospráva a politické strany	30,08	30,45	25,74	24,68	95,9	82,0	-5,4
	Jiné veřejné služby a činnosti	1,55	1,55	1,92	1,79	93,2	115,5	0,2
	Finanční operace	69,08	46,07	57,65	54,69	94,9	79,2	-14,4
	Ostatní činnosti	19,39	56,62	44,64	44,07	98,7	227,3	24,7
	VÝDAJE STÁTNÍHO ROZPOČTU CELKEM	750,68	795,36	818,02	808,72	98,9	107,7	58,0

Pozn.: Srovnatelnost údajů v roce 2003 a v roce 2002 je snížena vlivem ukončení činnosti okresních úřadů a s tím souvisejícím přechodem zaměstnanců, movitého majetku a přerozdělením finančních prostředků na jiné subjekty (kraje, obce, ministerstva); dále pak přijetím nové vyhlášky č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě.

8.1. Výdaje na sociální věci a politiku zaměstnanosti

Tyto výdaje **dosáhly v roce 2003 výše 325,8 mld Kč**, což je o **8,7 mld Kč**, tj. o **2,7 %** více než v předchozím roce (v roce 2002 vzrostly oproti roku 2001 o 6,2 %). **Na celkových výdajích** státního rozpočtu **se podílely 40,3 %**, tj. o 1,9 procentního bodu méně než v r. 2002 (pokles jejich podílu v roce 2002 proti roku 2001 činil 0,8 %). Jejich schválený rozpočet byl splněn na 99,8 %, rozpočet po změnách pak na 99,5 %.

Rozhodující část prostředků této skupiny výdajů byla vynaložena na **dávky a podpory v sociálním zabezpečení** (rozpočtový oddíl 41), které dosáhly objemu **301,8 mld Kč** a meziročně vzrostly o 10,2 mld Kč, tj. o 3,5 %. Z této částky připadlo nejvíce na **dávky důchodového pojištění - 226,0 mld Kč** (meziroční nárůst o 5,8 %), z toho na starobní důchody bylo vynaloženo celkem 164,1 mld Kč, na invalidní důchody (plné i částečné) 40,5 mld Kč a na vdovské, vdovecké a sirotčí důchody celkem 21,3 mld Kč.

Druhou váhově nejvýznamnější částku představují **dávky nemocenského pojištění**. Objemem **34,5 mld Kč** a meziročním nárůstem o 5,3 % byly tvořeny zejména položkami nemocenského ve výši 29,6 mld Kč, peněžité pomoci v mateřství - 3,8 mld Kč a podpory při ošetřování člena rodiny - 1,0 mld Kč.

Další významnou položkou sociálního zabezpečení jsou **dávky státní sociální podpory čerpané ve výši 32,3 mld Kč**, které meziročně klesly o 4,2 %. Tyto výdaje zahrnují především přídavek na dítě, rodičovský příspěvek, sociální příplatek, příspěvek na bydlení, porodné, pohřebné atd.

Výdaje na **politiku zaměstnanosti** (rozpočtový oddíl 42) dosáhly v roce 2003 výše **13,2 mld Kč** a proti roku 2002 stouply o 33,3 % (v roce 2002 vzrostly o 3,6 %). Z nich **pasivní politika zaměstnanosti** v objemu **6,9 mld Kč** (nárůst o 11,9 % proti roku 2002) souvisela především s hmotným zabezpečením uchazečů o zaměstnání (podpory). **Výdaje na aktivní politiku zaměstnanosti** v celkově vynaložené částce **3,3 mld Kč** poklesly meziročně o 6,4 % (v roce 2002 o 14,4 %) a byly použity zejména na tvorbu účelných pracovních míst - 692 mil. Kč, dále na veřejně prospěšné práce - 685 mil. Kč, na rekvalifikace - 406 mil. Kč, na odbornou praxi absolventů škol - 331 mil. Kč a na podporu zaměstnanosti občanů se změněnou pracovní schopností 224 mil. Kč. Novým pododdílem politiky zaměstnanosti od roku 2003 jsou **příspěvky na sociální důsledky restrukturalizace**, jež byly **ve výši 2,2 mld Kč** vyplaceny zaměstnancům prostřednictvím zaměstnavatelů v souvislosti s restrukturalizací ocelářského a hnědouhelného průmyslu a dopravy.

Výdaje na **sociální péči a pomoc a společné činnosti v sociálním zabezpečení a politice zaměstnanosti** (rozpočtový oddíl 43), které představují nikoliv přímé

dávky a podpory, ale výdaje na činnosti a služby zaměřené na určité sociální skupiny obyvatelstva nebo sociální programy, dosáhly v roce 2003 celkové výše **10,9 mld Kč** a proti předchozímu roku klesly o 30,7 %. Výrazný meziroční pokles (o 4,8 mld Kč, tj. o 30,6 %) byl způsoben přechodem působnosti a financování části péče z ústředí na územní samosprávné orgány; meziroční srovnání je proto omezené. V rámci tohoto okruhu výdajů jsou nyní financovány především výdaje **na správu v sociálním zabezpečení a politice zaměstnanosti**, na které připadla největší část vynaložených prostředků - **7,5 mld Kč** (meziroční růst o 13,6 %). Tyto výdaje byly čerpány zejména u České správy sociálního zabezpečení včetně jejích okresních složek a u úřadů práce. Na ústředně financovanou **sociální péči a pomoc starým a zdravotně postiženým občanům** bylo vynaloženo 1,2 mld Kč, z toho připadlo ve prospěch domovů důchodců 624 mil. Kč a sociálních ústavů pro zdravotně postiženou mládež včetně diagnostických ústavů 378 mil. Kč.

8.2. Výdaje na služby pro obyvatelstvo

Výdaje na služby pro obyvatelstvo zahrnují výdaje na vzdělávání, kulturu, církev a sdělovací prostředky, tělovýchovu a zájmovou činnost, zdravotnictví, bydlení, komunální služby a územní rozvoj, ochranu životního prostředí a na výzkum a vývoj odvětvově nespécifikovaný. Prostředky na tyto účely jsou poskytovány rozpočtovými kapitolami přímo nebo prostřednictvím rozpočtů územních samosprávných celků. **Výdaje na služby pro obyvatelstvo dosáhly v roce 2003 částky 180,1 mld Kč** a meziročně vzrostly o 11,8 mld Kč, tj. **o 7,0 %** (v roce 2002 o 7,5 %). **Na celkových výdajích státního rozpočtu se podílely 22,3 %** proti 22,4 % v předchozím roce.

Objemově nejvýznamnější část těchto výdajů (více než 51 %) představovaly **výdaje na vzdělávání** (rozpočtový oddíl 31 a 32) – celkem dosáhly **92,4 mld Kč** při meziročním růstu o 7,2 % (v roce 2002 vzrostly o 7,4 %). Této oblasti se výrazně dotkla reforma veřejné správy, což se projevilo v téměř dvojnásobném meziročním růstu pododdílu „**Ostatní činnost a nespécifikované výdaje**“, v rámci kterého bylo vyplaceno **65,2 mld Kč** - v naprosté většině šlo o transferované prostředky pro územní samosprávné celky, na které přešla působnost především v oblasti **zařízení předškolní výchovy a základního vzdělávání**. U těchto zařízení proto naopak došlo k výraznému meziročnímu snížení objemu prostředků poskytovaných přímo ze státního rozpočtu, a to z částky 25,5 mld Kč v roce 2002 na pouhých 2,9 mld Kč v roce 2003. Na zařízení **vysokoškolského vzdělávání bylo vynaloženo celkem 20,0 mld Kč** (o 2,0 mld Kč více než v roce 2002), z toho na činnost vysokých škol (bez výzkumu a vývoje na vysokých školách) 16,5 mld Kč. K dalšímu výraznému

meziročním poklesu výdajů došlo u škol zajišťujících střední vzdělávání a u některých dalších zařízení souvisejících s výchovou a vzděláváním mládeže, neboť v rámci realizace reformy veřejné správy byl převeden na kraje jak jejich majetek a zřizovatelské funkce k nim, tak i jejich financování. Z tohoto titulu došlo u škol středního vzdělávání k poklesu výdajů státního rozpočtu z částky 3,1 mld Kč v roce 2002 na částku 1,5 mld Kč v roce 2003.

Výdaje na zdravotnictví (rozpočtový oddíl 35), financované ze státního rozpočtu, dosáhly v roce 2003 v souhrnu **48,5 mld Kč** a byly o 1,8 mld Kč, tj. o 3,7 % nad úroveň roku 2002 (v roce 2002 vzrostly o 4,7 mld Kč, tj. o 11,3 %). Z nich nejvíce – 33,1 mld Kč představují výdaje na "ostatní činnosti", zahrnující zejména **platbu státu na zdravotní pojištění nevýdělečných osob ve výši 32,5 mld Kč**. Na **ústavní péči** (fakultní a ostatní nemocnice, odborné léčebné ústavy a sanatoria) bylo vynaloženo **10,7 mld Kč**, tj. o 1,4 mld Kč (o 15,6 %) více než v roce 2002, z toho kapitálové výdaje činily 5,5 mld Kč (pokles proti roku 2002 o 1,0 mld Kč). Výdaje na **zvláštní zdravotnická zařízení a služby pro zdravotnictví** dosáhly celkem 2,8 mld Kč a proti roku 2002 klesly o 1,8 mld Kč (rovněž vliv reformy veřejné správy). Z nich bylo ve prospěch hygienické služby poskytnuto 2,2 mld Kč a záchranné službě 292 mil. Kč.

Na bydlení, komunální služby a územní rozvoj (rozpočtový oddíl 36) bylo v roce 2003 z prostředků státního rozpočtu vynaloženo celkem **19,4 mld Kč**, tj. o 12,7 % více než v předchozím roce (v roce 2002 činil nárůst 4,8 %), z toho **na kapitálové výdaje** připadlo **2,5 mld Kč**. **Programy podpory individuální bytové výstavby** byly dotovány **částkou 14,4 mld Kč**, zejména formou státních příspěvků na podporu stavebního spoření (13,3 mld Kč), na podporu hypotečních úvěrů (0,5 mld Kč) a neinvestičních půjček obyvatelstvu. V rámci kapitálových výdajů bylo vynaloženo do oblasti bytového hospodářství 0,9 mld Kč (výdaje na výstavbu bytů, podpora ze strany státu obcím na výstavbu bytů, včetně nákupu pozemků na tuto výstavbu).

Na kulturu, církve a sdělovací prostředky (rozpočtový oddíl 33) bylo v roce 2003 vynaloženo **6,8 mld Kč**, což je o 1,2 % méně než v předchozím roce. Z celkového objemu běžných výdajů ve výši 5,5 mld Kč připadlo (převážně formou transferů územním rozpočtům a dotací neziskovým a podobným organizacím) nejvíce prostředků muzeím a galeriím - 888 mil. Kč, na divadelní činnost 540 mil. Kč, na činnosti knihovnické 523 mil. Kč, na činnost registrovaných církví a náboženských společností 934 mil. Kč. Další prostředky byly směřovány na zachování a obnovu kulturních památek - 728 mil. Kč a na činnost památkových ústavů, hradů a zámků – 643 mil. Kč. Investiční výdaje na kulturu, církve a sdělovací prostředky dosáhly

celkem 1,3 mld Kč a byly poskytnuty hlavně ve prospěch muzeí a galerií (404 mil. Kč) a Pražského hradu (118 mil. Kč).

Výdaje na ochranu životního prostředí (rozpočtový oddíl 37) dosáhly 4,1 mld Kč a proti roku 2002 vzrostly o 24,2 %, zejména vlivem výrazného růstu prostředků na ochranu přírody a krajiny. Ty dosáhly výše téměř 2,0 mld Kč (meziroční růst o 60 %) a byly vynaloženy na ochranu přírody a krajiny v národních parcích, rezervacích, chráněných krajinných oblastech apod. Další prostředky byly vynaloženy na ochranu a sanaci půdy a podzemní vody – 297 mil. Kč, na nakládání s odpady - 244 mil. Kč, na výzkum životního prostředí - 297 mil. Kč) a v neposlední řadě na správu v ochraně životního prostředí - 907 mil. Kč. Z částky 4,1 mld Kč celkových výdajů připadlo na kapitálové výdaje 1,1 mld Kč.

Tělovýchova a zájmová činnost (rozpočtový oddíl 34) byla v roce 2003 financována částkou **2,6 mld Kč**, což je stejně jako v předchozím roce. Nejvíce prostředků - 1,3 mld Kč bylo vynaloženo na "ostatní tělovýchovnou činnost" (§ 3419), která zahrnuje výdaje na tělovýchovnou činnost jiné než pro účely státní sportovní reprezentace, např. dotace státu sportovním sdružením a svazům, výdaje na konání sportovních akcí, na provoz sportovišť apod. Na využití volného času dětí a mládeže bylo věnováno 320 mil. Kč v rámci podpory činnosti domů dětí a mládeže, stanic mladých techniků, dětských hřišť apod. Na rozvoj státní sportovní reprezentace bylo vynaloženo 963 mil. Kč.

8.3. Výdaje na zemědělství a lesní hospodářství, průmyslová a ostatní odvětví hospodářství

Výdaje na zemědělství a lesní hospodářství (rozpočtová skupina 1) a **na průmyslová a ostatní odvětví hospodářství** (rozpočtová skupina 2) dosáhly v roce 2003 celkové výše **75,9 mld Kč**, což představovalo 9,4 % všech výdajů státního rozpočtu (v roce 2002 to bylo 6,7 %) a **meziročně vzrostly o 24,4 mld Kč, tj. o 47,4 %**.

Výdaje na zemědělství a lesní hospodářství činily **21,6 mld Kč** a meziročně vzrostly o 5,3 mld Kč, tj. **o 32,7 %**. Z nich 8,2 mld Kč připadlo na zemědělskou a potravinářskou činnost a rozvoj (proti roku 2002 nárůst o 5,5 %), na regulaci zemědělské produkce, organizaci trhu a poskytování podpor 6,7 mld Kč (meziroční nárůst o 29,7 %), na lesní hospodářství 1,0 mld Kč (stejně jako v předchozím roce), na správu v zemědělství 4,0 mld Kč (nárůst o 30,6 %), na zemědělský a lesnický výzkum a vývoj 0,6 mld Kč (nárůst o 10,6 %). Výrazný nárůst výdajů na regulaci zemědělské

produkce, organizaci trhu a poskytování podpor (o 4,7 mld Kč) směřoval ve prospěch podnikatelských subjektů v agrokomplexu, lesním a vodním hospodářství a v rámci podpůrných programů na částečnou kompenzaci dopadů nepříznivých povětrnostních podmínek v zemědělství (zaorávky) v uplynulém roce a za kompenzaci škod způsobených povodní 2002.

Na dopravu (rozpočtový oddíl 22) bylo ze státního rozpočtu poskytnuto **27,8 mld Kč**, což bylo **o 11,7 mld Kč** (o 73,2 %) více než v roce 2002. Výrazný meziroční růst souvisel s realizací státních záruk za splátky úvěrů bývalých Českých drah určených především na financování modernizace a výstavby železničních koridorů (3,2 mld Kč) a zejména s úhradou závazků nově zřízené státní organizace Správa železniční dopravní cesty podle zákona č. 77/2002 Sb. (5,2 mld Kč). K vysokému růstu přispěl i výrazně vyšší příspěvek Ministerstva dopravy na ztrátu dopravce z provozu osobní železniční dopravy (5,0 mld Kč proti 1,8 mld Kč v roce 2002).

V členění jednotlivých pododdílů rozpočtové skladby připadlo nejvíce prostředků na železniční dopravu – 18,4 mld Kč, na pozemní komunikace – 6,5 mld Kč, na silniční dopravu – 0,5 mld Kč a na správu v dopravě – 1,7 mld Kč.

Výdaje státního rozpočtu na průmysl, stavebnictví, obchod a služby (rozpočtový oddíl 21) **dosáhly výše 8,0 mld Kč**, což je o 1,2 mld Kč méně než v roce 2002. Nejvýznamnější část těchto výdajů připadla na dotace těžebnímu průmyslu, když na **útlum hornictví** bylo vynaloženo 2,0 mld Kč a na programy úspor energie a obnovitelných zdrojů 129 mil. Kč. Na správu v těchto odvětvích bylo vynaloženo 1,6 mld Kč a na výzkum a vývoj 1,3 mld Kč.

Vodní hospodářství (rozpočtový oddíl 23) se na výdajích státního rozpočtu v roce 2003 podílelo částkou **5,5 mld Kč**. Výrazný meziroční růst - o 1,7 mld Kč, tj. o 43,6 % souvisí s řešením důsledků povodní z roku 2002. **Na úpravy vodních toků a vodohospodářská díla bylo použito 2,5 mld Kč** (o 1,0 mld Kč, tj. o 72,0 % více než v roce 2002), na činnosti související se zásobováním pitnou vodou, tj. zejména vodárenskou infrastrukturou bylo vynaloženo 1,0 mld Kč (o 139 mil. Kč, tj. o 15,7 % více), na odvádění a čištění odpadních vod 822 mil. Kč. Z celkové částky 5,5 mld Kč představovaly kapitálové výdaje 2,8 mld Kč.

Na odvětví **spojů** (rozpočtový oddíl 24) bylo vynaloženo **385 mil. Kč**, což je o 100 mil. Kč více než v předchozím roce. Většina prostředků – 330 mil. Kč byla vynaložena na správu ve spojích.

Součástí této skupiny výdajů jsou též výdaje na **všeobecné hospodářské záležitosti a ostatní ekonomické funkce** (rozpočtový oddíl 25). Tyto výdaje dosáhly částky **12,6 mld Kč** a proti roku 2002 vzrostly o 114,5 % (o 6,7 mld Kč). Patří sem např. výdaje na programy podpory malého a středního podnikání (1,8 mld Kč, nárůst o 0,7 mld Kč, tj. o 63,3 %), na činnost orgánů státní správy v oblasti zeměměřictví a katastru (1,9 mld Kč), na činnost ústředních orgánů státní správy v oblasti hospodářství, normalizace, standardizace a metrologie, v oblasti bezpečnosti práce apod. Meziroční růst těchto výdajů byl ovlivněn zřízením Úřadu pro zastupování státu ve věcech majetkových (dle zákona č. 201/2002 Sb. s účinností od července 2002), na jehož činnost bylo v roce 2003 vynaloženo 1,6 mld Kč (z toho platy a pojistné 1,0 mld Kč, neinvestiční nákupy a související výdaje 511 mil. Kč) a dále investičními pobídkami (dotace na daňovou povinnost), na které bylo z kapitoly VPS poskytnuto 1,7 mld Kč (v předchozím roce nebyly poskytnuty).

8.4. Výdaje na bezpečnost státu a právní ochranu

Výdaje této rozpočtové skupiny **dosáhly celkové částky 101,7 mld Kč**, což proti roku 2002 představuje **zvýšení o 8,1 mld Kč, tj. o 8,1 %** (v roce 2002 činil nárůst 8,9 mld Kč, tj. 10,5 %) a podíl na celkových výdajích státního rozpočtu 12,6 %.

Rozhodující část těchto výdajů (43,9 %) připadla na obranu (rozpočtový oddíl 51), na kterou bylo vynaloženo **44,6 mld Kč** při růstu o 9,8 %. Z této částky činily běžné výdaje 32,5 mld Kč a kapitálové výdaje 12,1 mld Kč. **Na činnost jednotlivých složek Armády České republiky** bylo určeno **celkem 36,3 mld Kč** (nárůst o 9,3 %), na státní správu ve vojenské obraně 3,2 mld Kč (meziroční pokles na 84,2 %) a na mezinárodní spolupráci v obraně bylo použito 3,0 mld Kč.

Na **civilní připravenost na krizové stavy** (rozpočtový oddíl 52) bylo čerpáno **1,5 mld Kč**, což představuje meziroční pokles o 37,0 %. Prostředky byly použity zejména v souvislosti s pořizováním, obměňováním a ochraňováním státních hmotných rezerv (1,2 mld Kč) a na státní správu v oblasti hospodářských opatření (0,3 mld Kč). Výrazný pokles celkových výdajů byl způsoben vysokým základem v roce 2002, kdy byly z kapitoly VPS poskytnuty krajským úřadům a obcím mimořádné prostředky ve výši 862 mil. Kč na úhradu prvotních nákladů a odvoz odpadů souvisejících s povodněmi ze srpna 2002.

Na **bezpečnost a veřejný pořádek** (rozpočtový oddíl 53) vynaložil státní rozpočet celkem **31,5 mld Kč** při růstu o 6,8 %, z toho na činnost Ministerstva vnitra

2,7 mld Kč. V rámci této oblasti je financována zejména Policie ČR, dále pak Bezpečnostní informační služba a Národní bezpečnostní úřad.

Na právní ochranu (rozpočtový oddíl 54) bylo čerpáno **16,6 mld Kč** při meziročním růstu o 11,9 %. Z této částky bylo vynaloženo **na soudnictví 8,2 mld Kč** (meziroční růst o 15,7 %), **na vězeňství 5,9 mld Kč** (růst o 4,2 %) a **na státní zastupitelství 1,8 mld Kč** (růst o 20,8 %). Patří sem i výdaje na činnost Ústavního soudu České republiky (97 mil. Kč) a Kanceláře Veřejného ochránce práv (62 mil. Kč).

Na požární ochranu a integrovaný záchranný systém (rozpočtový oddíl 55) bylo v roce 2003 vynaloženo **7,5 mld Kč**, což je o 19,6 % více než v předchozím roce. Naprostá většina těchto prostředků směřovala do oblasti profesionálních složek a útvarů požární ochrany (5,9 mld Kč), na zabezpečení operačních a informačních středisek integrovaného záchranného systému (0,9 mld Kč) a na vzdělávací a technická zařízení požární ochrany (0,3 mld Kč).

8.5. Výdaje na všeobecnou veřejnou správu a služby

Celkové výdaje této rozpočtové skupiny **dosáhly v roce 2003 hodnoty 125,2 mld Kč** a byly tak o 4,3 % vyšší než v předchozím roce. Na celkových výdajích státního rozpočtu se podílely 15,5 %, zatímco v roce 2002 to bylo 16,0 %.

Největší součást výdajů této skupiny tvořily tzv. **finanční operace** (rozpočtový oddíl 63) – celkem **54,7 mld Kč**, což je o 14,4 mld Kč méně než v roce 2002. Zatímco výdaje státního rozpočtu **na dluhovou službou státu** (úroky, poplatky a kursové ztráty spojené s obsluhou státního dluhu) ve výši **21,6 mld Kč** meziročně stouply o 2,7 mld Kč, tj. o 14,2 %, pokles celkových výdajů na finanční operace v roce 2003 byl způsoben jejich vysokou základnou v roce 2002, kdy byly uhrazeny ztráty České konsolidační agentury v celkové výši 45,3 mld Kč proti 18,6 mld Kč v roce 2003. **Nad rámec schváleného rozpočtu** byl realizován **mimořádný výdaj ve výši 10,6 mld Kč** související s arbitrážním sporem se společností CME, dále pak mimořádná dotace nemocnicím na částečnou úhradu starých dluhů (2,7 mld Kč) a některé další výdaje.

Na státní moc, státní správu, územní samosprávu a politické strany (rozpočtový oddíl 61) bylo vynaloženo celkem **24,7 mld Kč**, tj. o 18,0 % (o 5,4 mld Kč méně než v roce 2002). Meziroční pokles způsobil zánik okresních úřadů ke konci roku 2002, na jejichž činnost bylo v roce 2002 vynaloženo 6,5 mld Kč. Z funkčního

hlediska byly výdaje použity takto: na činnost **finančních ředitelství a finančních úřadů 6,4 mld Kč**, na činnost **celních ředitelství a celních úřadů 4,6 mld Kč**, na **zastupitelství a stálé mise ČR v zahraničí 3,6 mld Kč**. Na **zastupitelské orgány** (Parlament, volby do Parlamentu a do zastupitelstev územních samosprávných celků) a na **činnost politických stran a hnutí** bylo vynaloženo **celkem 2,6 mld Kč** a na **ústřední orgány** vnitřní státní správy a jejich dislokovaná pracoviště **5,3 mld Kč**.

Výdaje na **ostatní činnosti** (rozpočtový oddíl 64) dosáhly v roce 2003 částky **44,1 mld Kč** a meziročně vzrostly o 24,7 mld Kč, tj. o 127,3 % (vliv reformy veřejné správy). V rámci této složky výdajů rozpočtové skupiny 6 byly v souladu se zákonem o státním rozpočtu na rok 2003 poskytnuty zejména **neinvestiční dotace v rámci souhrnného dotačního vztahu, a to obcím ve výši 24,4 mld Kč** (meziroční růst o 8,3 mld Kč) a **krajům 14,5 mld Kč** (o 13,9 mld Kč více než v r. 2002). Mimo rámec tzv. souhrnného finančního vztahu bylo **obcím** transferováno **dalších 1,5 mld Kč** a **krajům 1,0 mld Kč**.

V rámci **jiných veřejných služeb a činností** (rozpočtový oddíl 62) v objemu výdajů **1,8 mld Kč** je nově evidována například zahraniční pomoc a mezinárodní spolupráce. Na **humanitární zahraniční pomoc** bylo vynaloženo 0,6 mld Kč a na **rozvojovou zahraniční pomoc** 0,4 mld Kč. Patří sem i archivní činnost s objemem spotřebovaných prostředků 0,6 mld Kč.

Součástí výdajů státního rozpočtu jsou i **výdaje na výzkum a vývoj**, které jsou v rozpočtové skladbě z hlediska jejího odvětvového třídění obsaženy v podstatě v každém výše uvedeném oddílu – jde o tzv. vědní paragraf (v rozpočtové skladbě zpravidla vymezen koncovým dvojčíslem 80). Na rozdíl od toho je samostatně sledována (na § 3801) výzkumná a vývojová činnost u Akademie věd ČR, která má různorodé ústavy a působí v širokém spektru vědních disciplin. To se obdobně týká i Grantové agentury ČR (její činnost je evidována na § 3802).

Celkem byly ze státního rozpočtu **na výzkum a vývoj v roce 2003 vynaloženy prostředky ve výši 13,4 mld Kč** a proti roku 2002, kdy činily 12,3 mld Kč, **vzrostly o 8,9 %**. Jejich **podíl na souhrnných výdajích státního rozpočtu v roce 2003 představoval 1,7 %** a proti předchozímu roku se zvýšil o 0,1 %. Podrobnější informace o výdajích na výzkum a vývoj jsou uvedeny v III.6. části této zprávy.

9. Výdaje vybraných rozpočtových kapitol

Dále je stručně komentován vývoj a plnění běžných výdajů vynaložených ze státního rozpočtu *podle některých vybraných kapitol* státního rozpočtu. Jedná se o kapitoly, jejichž úkoly dlouhodobě představují významné společenské priority a které se ve větší míře podílejí na čerpání celkových výdajů státního rozpočtu. Některé z nich byly v předchozích letech také výrazněji poznamenány reformou veřejné správy.

Srovnání a vývoj běžných výdajů vybraných kapitol jsou zřejmé z následujícího přehledu:

Tabulka č. 60

Neinvestiční výdaje vybraných rozpočtových kapitol	Skutečnost 2002	Rozpočet 2003		Skutečnost 2003	Plnění v % (4:3)	Rozdíl (4-3)	Index v % (4:1)
		schválený	po změnách				
	1	2	3	4	5	6	7
Ministerstvo:							
- zdravotnictví	3 721	4 861	4 806	4 856	101,0	50	130,5
- školství	51 295	86 227	85 500	85 797	100,3	297	167,3
- kultury	4 098	5 433	5 194	5 193	100,0	-1	126,7
- obrany	38 171	39 057	40 878	40 623	99,4	-255	106,4
- vnitra	38 326	39 913	40 387	40 919	101,3	532	106,8

U všech kapitol je z uvedeného přehledu patrný **nárůst běžných výdajů** proti předchozímu roku. Stejně jako v předcházejícím roce byl tento růst **největší v kapitole Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy**, v níž se nejvíce odráží vliv reformy veřejné správy, která znamená výraznou změnu ve výkonu státní správy a samosprávy ve školství a přechod státem zřizovaných organizací regionálního školství do působnosti krajů podle zákona č. 157/2000 Sb. U kapitol **Ministerstva obrany** a **Ministerstva vnitra** byl vykázán meziroční **růst nižší** než v roce 2002.

Ve všech kapitolách byl zaznamenán i růst celkových výdajů, tzn. včetně výdajů kapitálových.

V následujícím textu je uvedena stručná charakteristika vývoje běžných výdajů vynaložených takto vybranými kapitolami při zabezpečování svěřených úkolů, podrobnější analýza se provedena v jejich závěrečných účtech. V zájmu komplexního pohledu jsou u kapitol, jejichž se to týká, uvedeny kromě jejich výdajů financovaných z prostředků státního rozpočtu rovněž výdaje uskutečněné z rozpočtů územních samosprávných celků.

a) Zdravotnictví, školství, kultura

V následující části jsou v údajích za státní rozpočet uvedeny výdaje kapitol Ministerstvo zdravotnictví, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy a Ministerstvo kultury. V údajích za rok 2002 nejsou zahrnuty výdaje kapitoly Okresní úřady, z níž byly přechodně rovněž poskytovány finanční prostředky do těchto oblastí.

Zdravotnictví

Při posuzování výše výdajů vynakládaných státním rozpočtem a rozpočty územních samosprávných celků na zdravotnictví je třeba vycházet z toho, že v podmínkách fungování systému veřejného zdravotního pojištění je **zdravotní péče na území České republiky financována převážně prostřednictvím zdravotních pojišťoven**. Přehled o hospodaření zdravotních pojišťoven a o celkových výdajích vynakládaných jimi na zdravotní péči v roce 2003 jsou uvedeny v sešitu F.

Běžné výdaje na zdravotnictví hrazené ze státního rozpočtu a z územních rozpočtů se v roce 2003 vyvíjely takto:

Tabulka č. 61

BĚŽNÉ VÝDAJE - ZDRAVOTNICTVÍ	Skutečnost 2002	Rozpočet 2003		Skutečnost 2003	Plnění v % (4:3)	Rozdíl (4-3)	Index 2003/2002 (4:1)
		schválený	po změnách				
	1	2	3	4	5	6	7
Státní rozpočet	34 282	37 111	37 299	37 349	100,1	50	108,9
v tom: - pojistné hrazené státem (kapitola VPS)	30 561	32 250	32 493	32 493	100,0	0	106,3
-rozpočet kapitoly MZ	3 721	4 861	4 806	4 856	101,0	50	130,5
Rozpočty ÚSC na zdravotnictví	1 519	3 762	.	7 396	196,6	3 634	486,9

Pozn.: za územně řízenou sféru není údaj o rozpočtu po změnách k dispozici, plnění je hodnoceno ve vztahu ke schválenému rozpočtu

Z celkových výdajů vynaložených do této oblasti představuje 32,5 mld Kč pojistné hrazené státem za vybrané skupiny obyvatel.

Výdaje zahrnuté v kapitolách Ministerstva zdravotnictví a zdravotnictví řízeného územními orgány (po vyloučení dotací poskytovaných z rozpočtu kapitoly Ministerstva zdravotnictví do rozpočtů územních samosprávných celků ve výši téměř 43 mil.Kč) dosáhly v hodnoceném roce více než **12,2 mld Kč**. V porovnání s předchozím rokem vzrostly jak výdaje ústředně řízených organizací, tak především výdaje územních rozpočtů, v nichž se odrazil přesun řady agend z ústředně řízené sféry na nově zřízené kraje a jimi řízené organizace. Při srovnání výdajů do této sféry je však třeba přihlídnout k tomu, že v roce 2002 byla řada výdajů uskutečněna i z kapitoly Okresní úřady.

Schválený rozpočet běžných výdajů **kapitoly Ministerstva zdravotnictví** byl v průběhu roku snížen o cca 55 mil. Kč. Uvnitř kapitoly docházelo k přesunům prostředků především pro realizaci zdravotnických programů, k zajištění protiepidemických opatření či k finančnímu zabezpečení výzkumných projektů. Zvýšení rozpočtu souviselo jednak s uvolněním prostředků z Programu zahraniční rozvojové pomoci, jednak s převody prostředků z jiných rozpočtových kapitol např. na protidrogovou politiku, na podporu integrace cizinců, na zabezpečení akce „pandemie chřipky“, apod. Současně byl rozpočet snížen např. ve prospěch kapitol ministerstev vnitra a obrany na úhradu závazků při zajišťování provozu letecké záchranné služby či ve prospěch jiných kapitol podílejících se na realizaci zdravotnických programů.

V porovnání s předchozím rokem byly vynaložené výdaje **vyšší** o 30,5 %, absolutně o více než 1,1 mld Kč. Vzhledem k výrazným organizačním změnám, k nimž v kapitole došlo, je srovnání úrovně těchto výdajů v letech 2002 a 2003 obtížné.

Celkem byly **běžné výdaje** na zdravotnické organizace ústředně řízené čerpány ve výši **4 856 mil. Kč, tj. na 101,0 %** upraveného rozpočtu.

Běžné výdaje organizačních složek státu, zahrnujících zejména výdaje na platy a ostatní související výdaje a neinvestiční nákupy, se na celkových běžných výdajích kapitoly podílely **50,0 %** a vedle vlastních výdajů ministerstva byla jejich rozhodující část určena především na činnost krajských hygienických stanic (po reorganizaci hygienických služeb k 1.1.2003), Státního ústavu pro kontrolu léčiv, Národní lékařské knihovny a ostatních ústředně řízených organizací.

Největší část výdajů vynaložených Ministerstvem zdravotnictví byla určena na ochranu veřejného zdraví (mimořádné protiepidemické akce), na zajišťování úkolů letecké záchranné služby, značnou měrou se na čerpání podílely rovněž výdaje na krytí závazků vyplývajících z Česko-polské zdravotnické úmluvy a úhrada zdravotní péče pro cizí státní příslušníky podle ostatních mezinárodních úmluv. Zhruba třetinu výdajů představovaly výdaje na provoz ministerstva a mzdové výdaje. Podle údajů uvedených v závěrečném účtu kapitoly se nákladovost vlastního ministerstva (státní správa) na 1 zaměstnance, propočtená z jeho neinvestičních výdajů, postupně zvýšila ze 447,4 tis. Kč vykázaných za rok 1998 na 604,0 tis. Kč za rok 2003; proti předchozímu roku došlo ke zvýšení tohoto ukazatele o 6,0 %.

Další významnou část (více než 42,0 %) běžných výdajů představovaly **příspěvky na činnost příspěvkových organizací**. Do této sféry bylo vynaloženo celkem 2,1 mld Kč, z toho 1,9 mld Kč pro přímo řízené organizace Ministerstva zdravotnictví. Prostředky byly určeny převážně na vybrané činnosti zdravotnických organizací (fakultní nemocnice a ostatní nemocnice, odborné léčebné ústavy), které nejsou hrazeny ze zdravotního pojištění, jako jsou např. speciální zdravotnické programy, projekty lékařského výzkumu a vývoje, problematika HIV/AIDS, protidrogová problematika, rychlá zdravotnická pomoc, ale i vzdělávání a výchova, výuka mediků, atd.; rozhodujícím zdrojem financování těchto organizací jsou však tržby od zdravotních pojišťoven. Podstatnou část rozpočtových výdajů představují příspěvky poskytované na činnost krajských hygienických stanic, doškolovacích ústavů, apod. S ohledem na probíhající organizační změny je meziroční srovnání příspěvku problematické.

I když v předchozích letech byl výrazný **trend snižování ztráty v hospodaření příspěvkových organizací** (celková ztráta všech organizací v hlavní i hospodářské činnosti se postupně snižovala **z 1 612 mil. Kč v roce 1996 na 45 mil. Kč v roce 1998**), v dalších letech tato ztráta, ovlivněná výrazným růstem nákladů (souvisejícím např. s růstem osobních nákladů, lékovou politikou, apod.) při pomalejším tempu růstu úhrad ze zdrojů zdravotního pojištění, začala opět narůstat. Výjimkou byl rok 2001, kdy se podařilo dosáhnout kladný celkový hospodářský výsledek přesahující 22 mil. Kč a podařilo se ve většině případů finanční situaci zdravotnických zařízení stabilizovat. **Rok 2002 však znamenal opět propad**, ztráta těchto organizací převýšila 223 mil. Kč a **v roce 2003** dosáhla dokonce **1,2 mld Kč**. Navíc řadě organizací zůstávají neuhrazené **kumulované ztráty z minulých let, které převyšují 4,4 mld Kč**.

Z dotací neziskovým organizacím (přes 6,0 % celkových výdajů) byl největší objem uvolněn pro občanská sdružení a použit zejména k řešení drogové problematiky, k realizaci celoplošných zdravotnických programů (Národní plán pomoci zdravotně postiženým, Národní program zdraví), k prevenci HIV/AIDS, apod. Částka 51,2 mil. Kč byla poskytnuta občanskému sdružení Horská služba.

Výdaje na **zdravotnictví v působnosti územních samosprávných celků** dosáhly částky téměř **7,4 mld Kč** a v důsledku rozsáhlého převodu působností z ústředních organizací byly proti předchozímu roku vyšší o 5,9 mld Kč. V uvedených výdajích jsou zahrnuty převážně výdaje krajských úřadů, které činily celkem 5,8 mld Kč, výdaje obcí a DSO představují pouze 22 % celkové částky.

Školství

Vzdělávání je **jednou z priorit vlády**. Na financování výdajů na vzdělávání se podílí státní rozpočet i územní rozpočty. V období před zahájením reformy veřejné správy byl podíl kapitoly Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy na výdajích státního rozpočtu cca 93 %. Reforma veřejné správy znamenala zásadní změnu ve struktuře těchto výdajů a významně **ovlivnila srovnatelnost** údajů v delší časové řadě.

II. fáze reformy veřejné správy, která byla dokončena v roce 2002, zásadním způsobem změnila systém financování regionálního školství. Reforma v oblasti školství započala zánikem školských úřadů k 31. 12. 2000, pokračovala v roce 2001 decentralizací zřizovatelských funkcí škol, předškolních a školských zařízení, s výjimkou zařízení pro ústavní a ochrannou výchovu a preventivně výchovnou péči, z ministerstva na kraje. Jednalo se o nejrozsáhlejší decentralizaci výkonu státní správy, zakončenou zrušením okresních úřadů ke dni 31.12.2002 a přesunem jejich kompetencí na kraje a obce. V oblasti školství se jednalo o přenesení působností okresních úřadů při výkonu státní správy ve školství na kraje a obce s rozšířenou působností a o zabezpečení výkonu těchto činností.

Další významnou změnu přinesl zákon č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu a vývoje. Prostředky na výzkum a vývoj, které byly z kapitol státního rozpočtu jednotlivým vysokým školám poskytovány prostřednictvím kapitoly MŠMT rozpočtovým opatřením, jsou v souladu s platným zněním uvedeného zákona poskytovány přímo, nepromítají se tedy v plnění kapitoly MŠMT.

Běžné výdaje kapitol školství (po vyloučení transferů z rozpočtu kapitoly MŠMT do územních rozpočtů ve výši 62,8 mld Kč) dosáhly v roce 2003 více jak **101 mld Kč**. Proti předcházejícímu roku byly vyšší o cca 19 mld Kč (ve výdajích do této oblasti v roce 2002 nejsou zahrnuty výdaje realizované z kapitoly Okresní úřady).

Tabulka č. 62

BĚŽNÉ VÝDAJE	Skutečnost 2002	Rozpočet 2003		Skutečnost 2003	Plnění v % (4:3)	Rozdíl (4-3)	Index 2003/2002 (4:1)
		schválený	po změnách				
	1	2	3	4	5	6	7
Rozpočet kapitoly MŠMT	51 295	86 227	85 500	85 797	100,3	297	167,3
Rozpočty ÚSC na školství	60 383	42 156	.	78 131	185,3	35 975	129,4

Pozn.: za územně řízenou sféru není údaj o rozpočtu po změnách k dispozici, plnění je hodnoceno ve vztahu ke schválenému rozpočtu

O prioritě vzdělávání svědčí **nárůst rozpočtu výdajů kapitoly Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy** v posledních letech. Např. v průběhu schvalování návrhu rozpočtu na rok 2001 byl rozpočet výdajů kapitoly posílen o 9 mld Kč, účelové navýšení rozpočtu na rok 2002 činilo 2 mld Kč. Schválený rozpočet celkových výdajů kapitoly MŠMT na rok 2003 byl o 8,9 mld Kč vyšší než v předcházejícím roce. Při sestavování návrhů rozpočtů byl zohledňován především platový růst, účelové navýšení rozpočtu bylo zaměřeno na řešení problematiky vysokého školství. Používaná vazba výdajů na vzdělávání a HDP jako hodnotící kritérium by neměla být směrodatným ukazatelem. Přiblížení se ke stavu deklarovanému Evropskou unií se nepodařilo dosáhnout ani přes výše uvedený výrazný nárůst výdajů, který žádný jiný resort nezaznamenal.

Schválený rozpočet běžných výdajů kapitoly MŠMT na rok 2003 byl ve srovnání s rozpočtem na rok 2002 **vyšší o 9,1 mld Kč, tj. o 11,8 %**. V průběhu roku byly do kapitoly převedeny např. prostředky na zahraniční rozvojovou pomoc, na programové financování či na nárůst minimální mzdy, naproti tomu do jiných kapitol směřovaly prostředky např. na sportovní reprezentaci či na výzkum a vývoj.

Upravený rozpočet běžných výdajů kapitoly byl celkovým čerpáním ve výši 85,8 mld Kč **splněn na 100,4 %**, překročení bylo kryto z mimorozpočtových zdrojů.

Rozhodující část rozpočtu kapitoly MŠMT (cca 94 % celkových neinvestičních výdajů) tvoří **výdaje na vzdělávání**. Kromě nich jsou z kapitoly financovány např. výdaje na tělovýchovu a zájmovou činnost, na prevenci kriminality a protidrogovou prevenci, na ostatní výzkum a vývoj, výdaje ústavů péče o mládež a některé další výdaje.

Největší objem běžných výdajů – více jak 73 % (absolutně 62,8 mld Kč) - představovaly **transfery veřejným rozpočtům územní úrovně**. Z toho bylo téměř 60 mld Kč poskytnuto na přímé výdaje na vzdělávání školám, předškolním a školským zařízením zřizovaným obcemi a školám a školským zařízením zřizovaným kraji, zbývající prostředky plynuly především do oblasti soukromého školství.

V souvislosti s reformou veřejné správy v oblasti regionálního školství a s ní související změnou finančních toků se od roku 2001 tyto transfery proti předcházejícím obdobím výrazně změnily. Poskytování tzv. přímých vzdělávacích nákladů bylo pro rok 2003 stanoveno usnesením vlády ČR č. 1084 ze dne 6. listopadu 2002, které obsahovalo samostatnou část pro oblast školství. Od 1.1.2003 došlo ke změně a přímé náklady školám, předškolním a školským zařízením zřizovaným obcemi byly poskytovány z rozpočtu kapitoly MŠMT prostřednictvím krajských úřadů.

Kromě kapitoly MŠMT se na výdajích na vzdělávání podílejí i další kapitoly státního rozpočtu a územní rozpočty. Poslední novela zákona č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům, zvýšila s účinností od 1. 1. 2002 procento daňových příjmů rozpočtů krajů mimo jiné o prostředky, určené na provozní výdaje škol a školských zařízení zřizovaných kraji. V rozpočtu kapitoly MŠMT tak zůstávají pouze tzv. přímé náklady na vzdělávání, jejichž rozsah stanoví zákon č. 564/1990 Sb., v platném znění.

Výše provozních výdajů na vzdělávání z územních rozpočtů je plně v kompetenci územních orgánů, vláda nemůže objem těchto prostředků územním orgánům stanovit.

Běžné výdaje na vzdělávání (oddíly 31 a 32 rozpočtové skladby) vynaložené všemi kapitolami státního rozpočtu činily téměř 85,6 mld Kč a byly o 7,3 mld Kč (o 9,3 %) vyšší než v roce 2002. Zároveň byly z rozpočtů příslušných kapitol v roce 2003 poskytnuty neinvestiční transfery územním rozpočtům v celkové výši 62,8 mld Kč (v roce 2002 to bylo 44,7 mil.Kč).

Běžné výdaje na školství, financované z územních rozpočtů, dosáhly výše **78,1 mld Kč**, z toho 65 % bylo vynaloženo z rozpočtů obcí a DSO a zhruba 35 % z rozpočtů krajů; proti předchozímu roku tyto výdaje vzrostly o 29,3 %. Více než 80 % těchto výdajů (62,8 mld Kč) bylo kryto transfery ze státního rozpočtu, prakticky celá částka plynula z kapitoly Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy.

Kultura

Přehled ukazuje vývoj běžných výdajů vynakládaných k financování kultury:

Tabulka č. 63

BĚŽNÉ VÝDAJE	Skutečnost 2002	Rozpočet 2003		Skutečnost 2003	Plnění v % (4:3)	Rozdíl (4-3)	Index 2003/2002 (4:1)
		schválený	po změnách				
	1	2	3	4	5	6	7
Rozpočet kapitoly MK	4 098	5 433	5 194	5 193	100,0	- 1	126,7
Rozpočty ÚSC na kulturu	7 404	7 948	.	8 913	112,1	965	120,4

Pozn.: za územně řízenou sféru není údaj o rozpočtu po změnách k dispozici, plnění je hodnoceno ve vztahu ke schválenému rozpočtu

V roce 2003 bylo vynaloženo ze státního rozpočtu (z kapitoly Ministerstva kultury) a z rozpočtů územních samosprávných celků k zabezpečení činnosti organizací v oblasti kultury téměř **13,5 mld Kč**, tj. o 2,2 mld Kč více než v předchozím roce (údaje po vyloučení dotací z rozpočtu kapitoly Ministerstva kultury do rozpočtů obcí a krajů).

Ministerstvo kultury je ústředním orgánem státní správy pro umění, kulturně výchovnou činnost, kulturní památky, pro věci církevní a náboženské společnosti, pro věci tisku, aj. V resortu působilo v hodnoceném roce celkem 31 příspěvkových organizací (v rámci reformy veřejné správy přešla velká část těchto organizací do působnosti krajů), jedinou organizační složkou státu je vlastní úřad ministerstva. Z rozpočtu kapitoly byly dále poskytovány prostředky církvím a náboženským společnostem, ostatním neziskovým a podobným organizacím, atd. Část prostředků směřovala i do rozpočtů územních samosprávných celků.

Schválený rozpočet běžných výdajů kapitoly byl téměř o třetinu vyšší proti skutečnosti dosažené v předchozím roce. V průběhu roku však byl v souhrnu **snížen** o cca **240 mil. Kč**, z toho nejvíce se týkalo převodů prostředků určených na odstranění povodňových škod z roku 2002 a dále převodů účelových prostředků do jiných kapitol k zabezpečení úkolů výzkumů a vývoje, určených na programy a projekty vztahující se k oblasti památkové péče, movitého kulturního dědictví, knižní kultury, regionální kultury a k činnostem muzeí, galerií a knihoven.

Takto stanovené prostředky byly **ve skutečnosti prakticky plně vyčerpány**. V meziročním srovnání běžné výdaje **vzrostly o 26,7 %**, tj. absolutně o 1,1 mld Kč.

Příspěvky na činnost příspěvkových a podobných organizací představují rozhodující část (více než 54 %) výdajů kapitoly. Jsou tak financovány činnosti ve sféře muzeí a galerií, divadel, knihoven, památkových ústavů, uměleckých souborů a

dalších, rozpracované do konkrétních programů. Na tyto činnosti bylo vynaloženo **více než 2,8 mld Kč**, z toho bylo 7,1 mil. Kč poskytnuto vysokým školám.

Na rozdíl od předchozího roku, kdy zejména v důsledku povodní ze srpna 2002 vykázala většina příspěvkových organizací ztrátu, jejíž celková výše dosáhla až 46,6 mld Kč, v roce 2003 byla situace odlišná – celkový výsledek hospodaření těchto organizací představoval **zisk ve výši 42,7 mld Kč**. Do financování byly zapojeny i prostředky uvolněné z finančních fondů organizací, jakož i **mimorozpočtové prostředky** získané jinou činností a prostředky poskytnuté Evropskou unií.

Kromě toho byly prostřednictvím kapitoly kultura poskytovány prostředky státního rozpočtu k **zabezpečení činnosti církví a náboženských společností**. K těmto účelům bylo v roce 2003 **uvolněno celkem 1 149 mil. Kč**, tj. přes 22 % celkových neinvestičních výdajů kapitoly. Z nich bylo 864 mil. Kč vynaloženo na platy duchovních a ostatní platby, které proti předchozímu roku vzrostly o 92 mil. Kč, dalších 65 mil. Kč představovaly prostředky na vlastní činnost církví, vč. zajišťování údržby církevního majetku. Ostatní výdaje pak souvisely především s naplňováním Programu záchrany architektonického dědictví, s restaurací kulturních památek, apod.

Neziskové a podobné organizace, včetně občanských sdružení, se na celkových neinvestičních výdajích kapitoly podílely zhruba 25 %. Vedle dotací církvím a náboženským společnostem byly poskytovány dále prostředky především k podpoře nejrůznějších kulturních aktivit, aktivit národnostních a etnických menšin, ale i k odstraňování povodňových škod z roku 2002, apod. **Do podnikatelské sféry** byly uvolněny prostředky ve výši **104 mil. Kč** (cca 2 % celkových běžných výdajů).

Ostatní výdaje (bez transferů do rozpočtů územních samosprávních celků) představují necelých 7 % celkových běžných výdajů kapitoly a zahrnují především **výdaje vlastního úřadu ministerstva**, tj. platy, pojistné, neinvestiční nákupy a převody vlastním fondům a mezinárodním organizacím.

Prostředky vynaložené na **kulturu v působnosti územních orgánů** dosáhly výše **8 913 mil. Kč** a meziročně vzrostly o 1,5 mld Kč. Z rozpočtů obcí a krajů je tak financováno zhruba 66 % všech výdajů vynakládaných v oblasti kultury. Prostředky byly použity na financování potřeb rozvoje kultury v jednotlivých regionech. Na těchto výdajích **se podílely i účelové dotace poskytované ze státního rozpočtu**. Z rozpočtu kapitoly Ministerstva kultury bylo v roce 2003 uvolněno **612 mil. Kč**, určených zejména k zabezpečení programů regenerace městských památkových rezervací a městských památkových zón, záchrany architektonického dědictví, dále k zabezpečení regionálních funkcí veřejných knihoven, k podpoře českých divadel, k obnově majetku regionálních kulturních zařízení, apod.

b) Obrana a bezpečnost

Výdaje na obranu a bezpečnost, zahrnuté v kapitolách Ministerstva obrany a Ministerstva vnitra, v roce 2003 představovaly 10,8 % celkových běžných výdajů státního rozpočtu, tj. o 0,1 procentního bodu méně než v předchozím roce.

Běžné výdaje vynakládané ministerstvy obrany a vnitra (vč. výdajů na sociální zabezpečení a prostředků poskytovaných územním rozpočtům) se vyvíjely takto:

Tabulka č. 64

BĚŽNÉ VÝDAJE NA OBRANU A BEZPEČNOST	Skutečnost 2002	Rozpočet 2003		Skutečnost 2003	Plnění v % (4:3)	Rozdíl (4-3)	Index 2003/2002 (4:1)
		schválený	po změnách				
	1	2	3	4	5	6	7
Kapitola Ministerstvo obrany	38 171	39 057	40 878	40 623	99,4	-255	106,4
Kapitola Ministerstvo vnitra	38 326	39 913	40 387	40 919	101,3	532	106,8

V hospodaření kapitoly **Ministerstva obrany** v roce 2003 se výrazným způsobem promítala postupná realizace vládou schválené **Koncepce výstavby profesionální armády České republiky a mobilizace ozbrojených sil České republiky** z listopadu roku 2002, která byla aktualizována v listopadu 2003 v návaznosti na snížený zdrojový rámeček související s opatřeními přijatými v rámci vládní reformy veřejných financí.

Dalším faktorem byla významná **účast armádních jednotek v mírových a humanitárních operacích** na Balkáně a v oblasti Středního východu. Jednotky Armády České republiky se v roce 2003 aktivně účastnily šesti zahraničních mírových a humanitárních operacích, šesti pozorovatelských misí OSN a jedné mise OBSE. Finanční výdaje související s činností jednotek v operacích a misích pod velením NATO přesáhly částku 1,8 mld Kč; rozhodujícími byly operace KFOR, „Trvalá svoboda“ a působení 7. polní nemocnice v Iráku v operaci k naplnění rezoluce Rady bezpečnosti OSN. K částečné úhradě nákladů byly použity finanční prostředky získané emisemi státních dluhopisů, finanční náklady nad rámeček prostředků převedených z výnosu státních dluhopisů byly hrazeny ze schváleného rozpočtu kapitoly Ministerstva obrany.

Běžné výdaje Ministerstva obrany byly stanoveny schváleným rozpočtem na rok 2003 ve výši **39 057 mil. Kč**, což bylo o 2,3 % více než skutečnost dosažená v roce 2002. V průběhu roku došlo ke **zvýšení těchto výdajů o více než 1,8 mld Kč**; jednalo se především o převody prostředků, určených na základě rozhodnutí Parlamentu a vlády ČR k financování výdajů spojených se zahraničními mírovými a humanitárními operacemi, zejména pak s **vysláním Polní nemocnice do Afghánistánu**, s působením roty radiační, chemické a biologické ochrany v **operaci „Trvalá svoboda“** a s činností jednotek Armády ČR v **operaci KFOR**. Část prostředků, určených pro přípravu ke státní sportovní reprezentaci, byla převedena z kapitoly MŠMT.

Ve skutečnosti byl upravený rozpočet čerpán na 99,4 %, do rezervního fondu podle § 47 zákona č. 218/2000 Sb. bylo převedeno 953 mil. Kč jako úspora výdajů v roce 2003, dalších 124 mil. Kč činily nevyužité prostředky převedené z minulých let. V porovnání s předchozím rokem byly celkové běžné výdaje vyšší o téměř 2,5 mld Kč, což představuje **meziroční nárůst o 6,4%** (v roce 2002 činil nárůst 12,7 %).

Podstatnou část běžných výdajů kapitoly Ministerstva obrany (více než 30 %) představují **prostředky na platy zaměstnanců a ostatní platby**. Vyplaceným objemem **12,4 mld Kč** byly čerpány na 99,7 % rozpočtu po všech změnách. Stanovený objem mzdových prostředků byl v průběhu roku zvýšen o 537 mil. Kč, ve srovnání s rokem 2002 byly vyplacené prostředky vyšší o více než 1 mld Kč. Zvýšení výdajů v této oblasti bylo vynuceno zejména širším zapojením jednotek Armády ČR do operací souvisejících s iráckou krizí. Došlo také ke zrušení dvou příspěvkových organizací – vojenských technických ústavů a jejich převodu do rozpočtové části kapitoly.

S výplatou platů vojákům z povolání a občanským zaměstnancům bezprostředně souvisejí výdaje na **pojistné na sociální zabezpečení** a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti a na pojistné na zdravotní zabezpečení, jakož i **příděl do FKSP**, které v souhrnu činily **cca 4,2 mld Kč**. Vcelku tato skupina výdajů dosáhla výše 16,6 mld Kč, což představuje téměř **41 % celkově vynaložených běžných výdajů**.

Sociální dávky, vyplácené z rozpočtu kapitoly, dosáhly výše 4,9 mld Kč (z toho téměř 3,0 mld Kč činily vyplácené důchody) a byly o 1,7 %, tj. o 84 mil. Kč vyšší než v předchozím roce. Na celkových běžných výdajích se podílely 12,0 %. Podle ustanovení § 2 odst. 3 zákona č. 457/2003 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 2004, byly do roku 2004 převedeny nevyčerpané finanční prostředky ve výši 300 mil. Kč k posílení ostatních sociálních dávek v roce 2004. Zvýšená potřeba v oblasti důchodů i ostatních sociálních dávek se předpokládá v souvislosti s procesem profesionalizace Armády České republiky.

Z ostatních výdajů kapitoly tvořily převažující část věcné výdaje zahrnuté v rozpočtové položce "neinvestiční nákupy a související výdaje". Byly čerpány **ve výši 15,5 mld Kč**, tj. o téměř 12 % (o 1,7 mld Kč) nad úroveň předchozího roku a touto formou bylo vyčerpáno více jak 38 % běžných výdajů kapitoly.

Prostředky vyčleněné pro příspěvkové organizace byly čerpány ve výši **1,6 mld Kč**, tj. pouze na úrovni 89 % výdajů předchozího roku. Byly využity především k zabezpečení úkolů a činností na úseku vojenského zdravotnictví (5 vojenských nemocnic, vč. ÚLZ) a zdravotní rehabilitace, k zabezpečení činnosti vojenských technických ústavů a státní sportovní reprezentace.

Hospodaření příspěvkových organizací resortu vykázalo v roce 2003 souhrnnou výslednou ztrátu 34,6 mil. Kč, když předchozí rok skončilo jejich hospodaření jako vyrovnané. Z celkového počtu 15 zřízených příspěvkových organizací hospodařilo se ztrátou v hlavní nebo vedlejší činnosti celkem 8 organizací (včetně 5 zrušených v průběhu roku), ostatní organizace vykázaly zisk.

U **kapitálových výdajů** po poklesu v předcházejících letech (v roce 2002 byl vykázán pokles o 3,3 %, ještě výraznější pokles se týkal roku 2001) došlo v hodnoceném roce k jejich meziročnímu zvýšení o 16,9 %, tj. absolutně o 1,8 mld Kč.

Podíl celkových výdajů (běžných i kapitálových) kapitoly Ministerstva obrany **na hrubém domácím produktu** činil **2,2 %** a proti předchozímu roku vzrostl o 0,1 procentního bodu. Rovněž **podíl na celkových výdajích státního rozpočtu**, který dosáhl **6,6 %**, byl vyšší než v roce 2002 (kdy činil 6,5 %).

Běžné výdaje kapitoly Ministerstva vnitra na rok 2003 (vč. výdajů na sociální dávky a transferů územním rozpočtům) byly **stanoveny částkou 39,9 mld Kč** a byly o 4,1 % vyšší než skutečnost za předchozí rok. Nárůst výdajů odpovídá potřebě věnovat trvalou pozornost především veřejnému pořádku a vnitřní bezpečnosti státu – vedle již dříve stanovených priorit, jimiž je řešení závažné hospodářské kriminality (podvody, daňové úniky, ”praní špinavých peněz”, korupce), kriminality zločineckých organizací, vč. terorismu z hlediska možností jeho projevu v podmínkách ČR či kriminality mládeže, byla v roce 2003 pozornost zaměřena na další druhy protiprávního jednání v oblasti duševního vlastnictví, ochrany přírody, počítačové (informativní) kriminality, dále na loupeže, krádeže aut a věcí z nich a v neposlední řadě na porušování pravidel provozu na pozemních komunikacích. Tyto priority korespondovaly s vládou přijatou Bezpečnostní strategií České republiky. V návaznosti na novelizaci Bezpečnostní strategie a v souvislosti s plněním úkolů z usnesení vlády č. 1140 z listopadu 2002 ke Koncepci výstavby profesionální armády ČR a mobilizaci ozbrojených sil ČR byl v roce 2003 zahájen proces přípravy Koncepce bezpečnostního systému ČR (termín splnění úkolů do 31. prosince 2004).

V průběhu roku byl rozpočet těchto výdajů provedenými **rozpočtovými opatřeními zvýšen o další 474 mil. Kč**. Zvýšení se týkalo prakticky všech rozhodujících položek běžných výdajů kapitoly a souviselo s uvolňováním účelových prostředků původně rozpočtovaných v jiných kapitolách a postupně převáděných do kapitoly Ministerstva vnitra. Jednalo se např. o prostředky na centrální zabezpečení kompletního systému správních a dopravních evidencí pro obce, na referendum o vstupu ČR do Evropské unie, na výdaje na volby, na program sociální prevence a prevence kriminality, apod. Od jiných kapitol byly převedeny účelové prostředky na výzkum a vývoj, od Ministerstva zdravotnictví prostředky na zabezpečení činnosti letecké záchranné služby, od Ministerstva zemědělství prostředky na leteckou hasičskou službu a od MŠMT prostředky na sportovní reprezentaci. Snížení výdajů si naopak vyžádal např. převod prostředků na Ministerstvo obrany určených k provádění toxikologických analýz či převod na Úřad vlády ČR k zabezpečení činnosti kanceláře 1. místopředsedy vlády a ministra vnitra podle usnesení vlády ČR č. 1091/2001.

Celoroční **čerpání dosáhlo částky 40,9 mld Kč**, což představuje plnění upraveného rozpočtu **na 101,3 %** a meziroční růst o 2,6 mld Kč, tj. o 6,8 %. Téměř plně se na čerpání běžných výdajů podílejí organizační složky státu; příspěvky poskytované na činnost příspěvkových organizací, dotace neziskovým a podobným organizacím a ostatní transfery představují v souhrnu pouze 1,6 %. V roce 2003 bylo v působnosti MV celkem 33 organizačních složek státu (vlastní úřad ministerstva a jím řízené organizace a dále složky Policie ČR a Hasičského záchranného sboru ČR).

Rozhodující část běžných výdajů kapitoly Ministerstva vnitra představují **prostředky na platy zaměstnanců a ostatní platby**, vč. souvisejících zákonných odvodů a přidělů FKSP. Tyto výdaje dosáhly **celkové výše 27,4 mld Kč**, jejich podíl na celkových běžných výdajích činil 67,0 % a byl tak vyšší než v předchozím roce, kdy dosáhl 65,3 %. Prostředky na platy byly ve skutečnosti čerpány na úrovni upraveného rozpočtu, jejich objem proti předchozímu roku se v souladu s předpoklady rozpočtu zvýšil o 9,8 %, tj. o 1,8 mld Kč. Z celkového objemu prostředků vyčerpaných na platy a ostatní povinné platby činily cca 20,1 mld Kč vlastní mzdové prostředky a téměř 7,3 mld Kč pojistné a přiděl do FKSP.

Sociální dávky, vyplácené z rozpočtu kapitoly Ministerstva vnitra, přesáhly 3,9 mld Kč a byly o 123 mil. Kč vyšší než v předchozím roce. Z nich téměř 57 % tvořily vyplácené důchody a 43 % ostatní sociální dávky. Na celkových běžných výdajích kapitoly se tato skupina výdajů podílela téměř 10 %.

Na věcných výdajích bylo ve skutečnosti **vyčerpáno cca 8,4 mld Kč**, tj. o 0,2 mld Kč více než v roce 2002. Tyto výdaje, které představují 20,5 % běžných výdajů kapitoly, byly vynaloženy především na **materiálně technické zabezpečení** činnosti resortu, růst se týkal zejména plateb spojených s provozem objektů (nakupované služby, palivo, energie) a ostatních provozních výdajů souvisejících se zabezpečováním úkolů Policie ČR a útvarů MV. Do vykázaných výdajů organizačních složek státu byl zahrnut i převod do rezervního fondu podle § 47 zákona č. 218/2000 Sb. ve výši 339 mil. Kč na plnění úkolů v roce 2004.

Formou **příspěvků** byly poskytovány prostředky na činnost 5 příspěvkových organizací, z nichž největší objem čerpala organizace Zařízení služeb pro MV a dále Lázeňské léčebné ústavy MV. Původně schválený rozpočet těchto výdajů (468 mil. Kč) byl v průběhu roku zvýšen o 108 mil. Kč, ve skutečnosti bylo pro tyto organizace uvolněno 576 mil. Kč, což je o 10,0 % více než v roce 2002. **Hospodaření všech příspěvkových organizací** v působnosti MV skončilo **ziskem**, který činil **32,2 mil. Kč** a byl o 9,6 mld Kč vyšší než v předchozím roce.

V rámci dotací **občanským sdružením**, poskytnutých ve výši 34,5 mil. Kč, byly zajištěny především potřeby sdružení Unie tělovýchovných organizací Policie ČR a dále potřeby sdružení na úseku požární ochrany a Integrovaného záchranného systému.

Podíl celkových výdajů kapitoly Ministerstva vnitra **na HDP** činil **1,9 %** a proti předchozímu roku, kdy činil 1,8 %, vzrostl. Rovněž **podíl na celkových výdajích státního rozpočtu** poněkud vzrostl, a to z 5,5 % na téměř 5,6 %.

IV. ZHODNOCENÍ VYUŽITÍ PROSTŘEDKŮ VYNALOŽENÝCH K ODSTRAŇOVÁNÍ POVODŇOVÝCH ŠKOD, K ÚHRADĚ RESTITUČNÍCH VÝDAJŮ A K ŘEŠENÍ DŮSLEDKŮ KOSOVSKE KRIZE

a) Zhodnocení využití prostředků vynaložených k odstraňování povodňových škod

Záplavy, které v srpnu roku 2002 postihly rozsáhlá území v České republice, způsobily obrovské škody na majetku státu, municipalit, podnikatelských subjektů i občanů. Vláda na tuto situaci reagovala nejen tím, že okamžitě zmobilizovala ve státním rozpočtu roku 2002 více než 4 mld Kč na okamžitou pomoc směřovanou především obcím a občanům, ale stanovila si obnovu území po povodních jako jednu z nejdůležitějších priorit rozpočtové politiky v roce 2003.

Realizace této rozpočtové priority se uskutečňuje ve dvou krocích. V prvním kroku se jednalo o zpracování Strategie obnovy území postižených záplavami, ve druhém kroku pak o shromáždění dostatečných finančních zdrojů, které vláda použije na konkrétní programy a akce zahrnuté do Strategie obnovy území.

Jedním ze zdrojů financování programů orientovaných na odstranění povodňových škod je i státní rozpočet v roce 2003 a v letech následujících. **Ve schváleném státním rozpočtu byla na daný účel vyčleněna částka 3,4 mld. Kč.** Podstatná část této sumy (3,0 mld Kč) byla získána úsporou mzdových výdajů na pracovníky ve státním sektoru (roční odklad realizace 16ti třídního platového modelu). Menší část finančních prostředků (0,4 mld Kč) vyčlenily v rámci zadaných výdajových limitů některé kapitoly.

Výše uvedená částka zahrnutá ve schváleném státním rozpočtu však nemohla pokrýt všechny náklady nutné na odstranění rozsáhlých povodňových škod. Proto byly **v upraveném rozpočtu celkové prostředky určené na jejich odstraňování zvýšeny o 7,2 mld Kč na 10,6 mld Kč.** Významně byly posíleny zejména přijetím rámcového **úvěru od EIB** podle zákona č. 574/2002 Sb. **ve výši 5 426,2 mil. Kč.** Zbývající prostředky byly do některých kapitol převedeny z kapitoly OSFA, menší část z kapitoly VPS z vládní rozpočtové rezervy (280 mil. Kč) a z vlastních prostředků některých kapitol. **Celkové čerpání prostředků na odstraňování povodňových škod dosáhlo v roce 2003 téměř 10 mld Kč** a je uvedeno v tabulce na následující straně:

Tabulka č. 65

v mil. Kč

Kapitola	Rozpočet 2003		Skutečnost 2003	Plnění v %	Rozdíl
	schválený	po změnách			
Výdaje na odstraňování povodňových škod	3 437	10 599	9 953	93,9	-646
Senát Parlamentu	29	29	17	58,6	-12
Úřad vlády ČR	50	53	52	98,1	-1
Bezpečnostní informační služba	10	10	10	100,0	0
Ministerstvo obrany	130	117	112	95,7	-5
Ministerstvo financí	108	105	103	98,1	-2
Ministerstvo práce a sociálních věcí	-	57	29	50,9	-28
Ministerstvo vnitra	297	297	225	75,8	-72
Ministerstvo životního prostředí	300	311	140	45,0	-171
Ministerstvo pro místní rozvoj	350	1 610	1 609	99,9	-1
Ministerstvo průmyslu a obchodu	444	709	533	75,2	-176
Ministerstvo dopravy	-	4 691	4 691	100,0	0
Ministerstvo zemědělství	200	1 479	1 477	99,9	-2
Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy	365	365	248	67,9	-117
Ministerstvo kultury	865	465	458	98,5	-7
Ministerstvo spravedlnosti	96	87	36	41,4	-51
Český statistický úřad	33	36	36	100,0	0
Český báňský úřad	1	1	1	100,0	0
Energetický regulační úřad	1	1	0	0,0	-1
Akademie věd ČR	158	176	176	100,0	0

V kapitole **Senát Parlamentu** bylo z rozpočtované částky 29 mil. Kč **použito 17 mil. Kč**, a to na **dokončení prací spojených se sanací Jednacího sálu** a přilehlých prostor a na opravu poškozených objektů ve Valdštejské zahradě.

V kapitole **Úřad vlády** bylo v roce 2003 na odstraňování povodňových škod vyčerpáno **52 mil. Kč**, a to na **opravu Lichtenštejského paláce**.

V kapitole **Ministerstvo obrany** bylo z prostředků upraveného rozpočtu ve výši 117 mil. Kč čerpáno celkem **112 mil. Kč**, a to v programech **Výstavba a modernizace vojenských záchranných útvarů** a Modernizace vrtulníkového letectva a dále na opravu techniky poškozené při odstraňování následků škod a na nákup ochranných pomůcek.

V kapitole **Ministerstvo financí** bylo na odstraňování povodňových škod z rozpočtovaných 105 mil. Kč čerpáno **103 mil. Kč**. Prostředky byly použity na **opravy a údržbu poškozených budov**, dále na pořízení, opravu a seřízení speciálních laboratorních přístrojů a na nákup základního vybavení a materiálu poškozeného povodní. Dalších téměř **10 mil. Kč** bylo na likvidaci povodňových škod v objektech MF použito z **Fondu solidarity EU**.

Do kapitoly **Ministerstvo práce a sociálních věcí** byly přesunuty z kapitoly OSFA nevyčerpané prostředky z roku 2002 ve výši 57 mil. Kč. Z nich bylo v roce 2003 použito **29 mil. Kč** v programech **Pořízení a technická obnova investičního majetku ve správě ústavů sociální péče** a Státní pomoc při obnově území postiženého povodní v roce 2002. Prostředky v objemu 20 mil. Kč byly v závěru roku 2003 vráceny do státních finančních aktiv.

V kapitole **Ministerstvo vnitra** bylo z rozpočtovaných 297 mil. Kč v roce 2003 použito **225 mil. Kč**, a to zejména **na opravu objektů, opravu a náhradu hasičské techniky a na sterilizaci archiválií** ve Státním ústředním archivu Praha. Další prostředky ve výši **47 mil. Kč** byly v rámci kapitoly použity z **Fondu solidarity EU**.

V kapitole **Ministerstvo životního prostředí** byl schválený rozpočet zvýšen o prostředky nečerpané v roce 2002 na 311 mil. Kč, skutečně čerpané prostředky ve výši **140 mil. Kč** byly použity **pro Národní parky** (KRNAP, Šumava a Podyjí) a pro Výzkumný ústav vodohospodářský.

V kapitole **Ministerstvo pro místní rozvoj** byl schválený rozpočet 350 mil. Kč **zvýšen na 1 610 mil. Kč** (z toho 170 mil. Kč rámcový úvěr EIB). Takto upravený rozpočet byl **prakticky v plné výši vyčerpán. Prostředky** na finanční pomoc ve výši 150 tis. Kč za povodni zničený byt, na finanční pomoc na úhradu nákladů spojených s odstraněním stavby pro bydlení (demolice), dotace obcím na zajištění dočasného ubytování a dotace do povodňových fondů obcí na opravy bytového fondu poškozeného povodněmi **byly ministerstvem poskytovány prostřednictvím příslušných krajů (celkem 827 mil. Kč)**. Ostatní programové dotace byly poskytovány přímo ministerstvem prostřednictvím tzv. čerpacích účtů otevíraných pro příjemce dotací příslušnými pobočkami České spořitelny, a.s. **Na program obnovy venkova** po povodni 2002 bylo uvolněno **314 mil. Kč**, **na Podporu obnovy bytového fondu** po povodni 2002 celkem **54 mil. Kč** a **na Podporu hospodářsky slabých a strukturálně postižených regionů** po povodni 2002 celkem **245 mil. Kč**. **Z úvěru od EIB byl financován program Podpora obnovy místních komunikací** po povodni 2002 ve výši **170 mil. Kč**. **Mimo rozpočet kapitoly administrovalo MMR rovněž finanční prostředky Fondu solidarity EU ve výši téměř 2,7 mld Kč.**

V kapitole **Ministerstvo průmyslu a obchodu** byl schválený rozpočet 444 mil. Kč **zvýšen o 265 mil. Kč** (prostředky od EIB). Celkem bylo v roce 2003 čerpáno **533 mil. Kč**. Prostředky ve výši 425 mil. Kč byly uvolňovány **prostřednictvím Českomoravské záruční a rozvojové banky**, a to na **program Rekonstrukce (podpora podnikatelů v oblastech postižených povodní)** - celkem 249 mil. Kč a zbývajících 176 mil. Kč na program KREDIT (podpora malého a středního podnikání). Prostřednictvím ČMZRB byl rovněž realizován program Podpora obnovy

majetku subjektů podporujících energetické liniové stavby, který je financovaný z úvěru od EIB (265 mil. Kč). Zbývajících 19 mil. Kč bylo použito na odstraňování škod na majetku aparátu MPO. **Prostředky Fondu solidarity EU ve výši 48 mil. Kč** byly použity i v kapitole MPO, a to na financování obnovy základních funkcí podniků zajišťujících obnovení dodávek energií během povodní ze srpna 2002.

Na základě zákona č. 574/2002 Sb., o přijetí rámcového úvěru od Evropské investiční banky, byly postupně uvolňovány finanční prostředky z kapitoly OSFA do kapitoly **Ministerstvo dopravy** v celkové výši **4 691 mil. Kč**, které byly plně vyčerpány. Byly použity **na obnovu dálnic, silnic pro motorová vozidla a silnic I. třídy** (549 mil. Kč), **na obnovu železniční dopravní infrastruktury** (904 mil. Kč) a **na obnovu staveb vodní dopravy**, spravovaných státními podniky Povodí Vltavy a Povodí Labe (438 mil. Kč). **Na opravu pražského metra** bylo vynaloženo 2,8 mld Kč. Kromě toho byly v kapitole použity prostředky **z Fondu solidarity EU ve výši 690 mil. Kč** jako retroúhrada běžných výdajů spojených s odstraňováním povodňových škod (opravy majetku Státní plavební správy a záchrana archiválií MD).

V kapitole **Ministerstvo zemědělství** byl schválený rozpočet 200 mil. Kč zvýšen o úvěry od EIB (1 190 mil. Kč) a o nedočerpané prostředky roku 2002 z kapitoly OSFA (89 mil. Kč) na 1 479 mil. Kč, z nichž **bylo vyčerpáno 1 477 mil. Kč**. V oblasti zemědělství bylo čerpáno 74 mil. Kč na úhradu škod na polních kulturách, na škody na rybích obsádkách a na zmírnění škod u specifických subjektů. **Na odstranění následků povodní na státním vodohospodářském majetku** bylo poskytnuto 970 mil. Kč, na obnovu, odbahnění a rekonstrukci rybníků a vodních nádrží bylo poskytnuto 209 mil. Kč a na Státní pomoc při obnově území postiženého povodněmi 224 mil. Kč. Další prostředky byly poskytnuty na likvidaci škod způsobených povodněmi v roce 2000 (128 mil. Kč) a v roce 1977 (510 mil. Kč). Prostředky ve výši **121 mil. Kč** byly kapitole poskytnuty **z Fondu solidarity EU**.

V kapitole **Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy** bylo z rozpočtovaných 365 mil. Kč v roce 2003 čerpáno **248 mil. Kč**. Prostředky byly použity v programech **Rozvoj a obnova MTZ vysokých škol**, Podpora rozvoje a obnovy MTZ sportu a tělovýchovy a Rozvoj a obnova MTZ státních škol a výchovných zařízení. Nevyužité prostředky (zejména pro vysoké školy) budou použity v roce 2004. Další prostředky ve výši **3,6 mil. Kč** byly kapitole přiděleny **z Fondu solidarity EU**.

V kapitole **Ministerstvo kultury** byl schválený rozpočet 865 mil. Kč snížen převodem prostředků do jiných kapitol na 465 mil. Kč, skutečné čerpání dosáhlo výše **458 mil. Kč**. Prostředky byly použity na podporu **obnovy státních a regionálních kulturních zařízení a na obnovu kulturních památek**. Z **Fondu solidarity EU** bylo kapitole poskytnuto **18,5 mil. Kč** a dalších 5,5 mil. Kč na církevní objekty poškozené povodněmi.

V kapitole **Ministerstva spravedlnosti** byl schválený rozpočet snížen o 9 mil. Kč a z upraveného rozpočtu 87 mil. Kč bylo v roce 2003 čerpáno pouze **36 mil. Kč**. Prostředky byly čerpány pouze v **justiční části resortu**, a to např. u Okresního soudu Plzeň-jih, Krajského soudu v Praze a u Krajského soudu v Ústí nad Labem.

V kapitole **Český statistický úřad** bylo v roce 2003 na odstraňování následků povodňových škod čerpáno celkem **36 mil. Kč**. Z této částky bylo 33 mil. Kč použito k úhradám nájmu za pronajaté prostory a náklady na provoz náhradních pracovišť. Další prostředky ve výši 3 mil. Kč byly převedeny z kapitoly OSFA (nečerpané prostředky z roku 2002) a byly použity na repasi náhradního zdroje přestavovaného z původního do nového objektu ČSÚ.

V kapitole **Akademie věd** byl schválený rozpočet zvýšen o 18 mil. Kč v rámci vlastních prostředků Akademie. Takto upravený rozpočet ve výši **176 mil. Kč** byl plně vyčerpan. Po celý rok 2003 probíhaly intenzivní práce na odstranění rozsáhlých povodňových škod s cílem co nejrychleji obnovit plný provoz vědeckých pracovišť, laboratoří a knihoven. **Dalších 37 mil. Kč kapitola obdržela z Fondu solidarity EU**.

Podrobnější informace o využití finančních prostředků uvolněných ze státního rozpočtu na odstraňování následků povodňových škod **jsou obsaženy v závěrečných účtech jednotlivých kapitol**.

Další prostředky na odstraňování následků povodňových škod ze srpna 2002 byly poskytnuty **prostřednictvím veřejných rozpočtů územní úrovně**. Těm bylo poskytnuto z rozpočtu kapitoly Všeobecná pokladní správa a z vládní rozpočtové rezervy celkem **1,5 mld Kč**. Finanční prostředky byly uvolněny na záchranné a likvidační práce a na výdaje spojené s výplatou mimořádných sociálních dávek. (Podrobnější vyhodnocení je uvedeno v sešitě F bod II/5).

Zvláštní formou pomoci bylo poskytnutí **750 mil. Kč z Pozemkového fondu ČR**. Na základě usnesení vlády č. 200 ze 24.2.2003 prominul Pozemkový fond všechny splátky jistiny půjčky Podpůrnému a garančnímu rolnickému a lesnickému fondu ve výše uvedené výši. Tyto prostředky PGRLF použil při řešení následků povodňových škod.

Na financování odstraňování následků povodňových škod ze srpna 2002 se podílely rovněž **prostředky Evropských společenství**. Byly poskytnuty z programů/nástrojů předvstupní pomoci – **Phare a ISPA**. Kromě toho Evropská komise zřídila zcela nový nástroj určený na pomoc územím postiženým přírodní katastrofou – **Fond solidarity EU**, který byl poprvé aktivován právě na nápravu povodňových škod ve Střední Evropě.

V rámci programu **Phare** byla vyčleněna alokace ve výši 10,5 mil. EUR, která byla určena **na opravu místní infrastruktury**. V roce 2003 bylo vyplaceno **8,2 mil. EUR** a koneční příjemci se na spolufinancování podíleli částkou 52 mil. Kč. Z další alokace ve výši 1,0 mil. EUR určené na **pomoc neziskovému sektoru**, který se podílel na pomoci obyvatelstvu v zaplavených oblastech, bylo vyplaceno **794 tis. EUR** a koneční příjemci se podíleli na spolufinancování ve výši 454 tis. Kč.

Z nástroje **ISPA** bylo na nápravu škod na infrastruktuře dopravy a životního prostředí **vyčleněno 30 mil. EUR**, které byly stejnou měrou rozděleny mezi oba sektory. V roce 2003 bylo z této alokace **kontrahováno 17,2 mil. EUR na projekty v sektoru životního prostředí a 1,8 mil. EUR v sektoru dopravy**. Proplácení začalo v roce 2003 a byly realizovány platby ve výši 9,6 mil. Kč v sektoru životního prostředí ze zdrojů konečných příjemců a 9,6 mil. Kč v sektoru dopravy ze zdrojů SFDI.

Z Fondu solidarity Evropské unie bylo v roce 2003 České republice na odstraňování povodňových škod přiděleno **129 mil. EUR**. Tyto prostředky byly rozděleny na 4 okruhy, v rámci kterých bylo celkem proplaceno **4,1 mld Kč**:

- Okruh 1 – **nouzové a likvidační práce**. Prostřednictvím krajských úřadů byla vyčerpána částka ve výši **1,1 mld Kč**;
- Okruh 2 – **obnova území**. Rovněž prostřednictvím krajských úřadů bylo vyčerpáno **2,4 mld Kč**;
- Okruh 3 – **pomoc ústředním orgánům státní správy**. Na čerpání **240 mil. Kč** se podílelo 9 kapitol (z toho Ministerstvo zemědělství 120 mil. Kč);
- Okruh 4 – rezerva FSEU. Dalších **417 mil. Kč** bylo použito na pomoc městským částem Libeň a Karlín, na rekonstrukci kanalizační sítě města Plzně, pomoc městu Terezín a další projekty.

b) Využití prostředků určených k úhradě restitučních výdajů poskytnutých na základě zákonů č. 164/1998 Sb., 21/2000 Sb. a 246/2000 Sb.

Zákonem č. 403/1990 Sb., o zmírnění následků některých majetkových křivd, bylo dosavadním uživatelům bytů a nebytových prostor ve vydávaných nemovitostech, které slouží pro činnost diplomatických a konzulárních misí, poskytování zdravotnických a sociálních služeb, potřeby školství, provoz kulturních a tělovýchovných zařízení, pracovní rehabilitaci a zaměstnání zdravotně postižených osob, umožněno uzavřít s nabyvateli těchto objektů dohodu o užívání a nájmu nebytových prostor podle občanského zákoníku a souvisejících předpisů. Oprávněná osoba mohla dohodu vypovědět nejdříve po uplynutí 10 let ode dne účinnosti tohoto zákona (tj. po 1. listopadu 2000).

Vzhledem k tomu, že tímto zákonem nebyly stanoveny potřebné prostředky ke krytí výdajů s tím souvisejících, bylo financování těchto výdajů řešeno **zákonem č. 164/1998 Sb.**, kterým se mění zákon č. 500/1990 Sb., o působnosti orgánů ČR ve věcech převodů vlastnictví k některým věcem na jiné právnické nebo fyzické osoby. Dle tohoto zákona bylo v roce 1998 **z prostředků Fondu národního majetku převedeno 5 480 mil. Kč** na zvláštní účet státních finančních aktiv ke krytí nezbytných výdajů vyvolaných zánikem věcných břemen váznoucích na majetku vydaném oprávněným osobám a ke krytí nezbytných výdajů souvisejících s náhradou za majetek státu sloužící účelům výzkumu a vývoje vydaný oprávněným osobám.

Prostředky vyčleněné podle zákona č. 164/1998 Sb. nepostačovaly však v plné výši na krytí nezbytných výdajů vyvolaných zánikem věcných břemen na restituovaném majetku, proto byly **v roce 2000 uvolněny další prostředky podle zákona č. 21/2000 Sb.** pro kapitolu Ministerstva práce a sociálních věcí (4 000 mil. Kč) **a podle zákona č. 246/2000 Sb.** pro kapitoly Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (2 090 mil. Kč), Ministerstva kultury (1 489 mil. Kč), Ministerstva zdravotnictví (700 mil. Kč) a pro OkÚ Kutná Hora (55 mil. Kč), **v souhrnné výši 8 334 mil. Kč.**

Rozdělení finančních prostředků určených k úhradě restitučních výdajů podle jednotlivých kapitol a výše uvedených zákonů, jejich čerpání ke konci roku 2003 a převod zbývajících prostředků do roku 2004 je uveden v tabulce na následující straně:

Tabulka č. 66

v mil. Kč

Kapitola	z.č.164/98 Sb.	zákon č. 21/2000 Sb.		zákon č. 246/2000 Sb.			Celkem			
	Čerpání r. 1998-2001	Skutečnost		Skutečnost		Převod do r. 2004	Celkem zákony	Skutečnost		Převod do r. 2004
		2000-2002	2003	2000-2002	2003			1998-2002	2003	
Ministerstvo práce a soc.věcí	2 750	3 975	25	0	0	0	6 750	6 725	25	0
Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy	2 293	0	0	1 025	95	970	4 383	3 318	95	970
Ministerstvo kultury	324	0	0	545	218	726	1 813	869	218	726
Ministerstvo zdravotnictví	113	0	0	509	87	104	813	622	87	104
Okresní úřad Kutná Hora	0	0	0	55	0	0	55	55	0	0
c e l k e m	5 480	3 975	25	2 134	400	1 800	13 814	11 589	425	1 800

V kapitole **Ministerstva práce a sociálních věcí** je financována z prostředků na restituce **výstavba domovů důchodců a ústavů sociální péče**, které budou sloužit jako náhrada objektů vrácených v rámci restitucí původním vlastníkům. V průběhu roku 2003 bylo z rozpočtu kapitoly vyčerpáno **zbývajících 25 mil. Kč**. Prostředky byly použity na akce zahrnuté v programu Pořízení a technická obnova majetku ve správě ústavů sociální péče – restituované objekty.

V roce 2003 bylo z restitučních prostředků financováno 6 stavebních akcí, které také byly v minulém roce dokončeny.

Celkem bylo v letech 1998-2003 na výstavbu ústavů sociální péče a domovů důchodců v rámci restitucí **vynaloženo 6 750 mil. Kč**, do roku 2004 se již nepřevádějí žádné prostředky.

V kapitole **Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy** bylo z prostředků určených na restituce zákonem č. 246/2000 Sb. v celkové výši 2 090 mil. Kč v roce 2003 **čerpáno pouze 95 mil. Kč**. Na restituce regionálního školství bylo použito 94,6 mil. Kč a na restituce vysokých škol 0,5 mil. Kč. Velmi nízké čerpání dotačních prostředků je způsobeno především neukončením soudních sporů i technickými problémy při přípravě a realizaci akcí.

Celkem bylo v letech 1998-2003 na restituční náhrady ve školství **vynaloženo 3 413 mil. Kč**, zbývající prostředky ve výši 970 mil. Kč budou použity v příštích letech.

V kapitole Ministerstva kultury bylo v roce 2003 ze zákonem č. 246/2000 Sb. stanovených prostředků ve výši 1 489 mil. Kč na krytí nezbytných výdajů spojených s restitucemi **vynaloženo 218 mil. Kč**. Náhrada objektů je řešena především výstavbou nových kapacit, zejména depozitního charakteru, ale také rekonstrukcí a modernizací stávajících i nově získaných historických budov. V loňském roce bylo z prostředků na restituce financováno 17 akcí. Z těch významnějších byla ukončena rekonstrukce objektů Českého muzea hudby v Karmelitské ulici, depozitář Severočeského muzea v Liberci, přestavba zámku v Kamenici nad Lipou (Uměleckoprůmyslové muzeum) a nákup nemovitosti zámek Krásné Březno a jeho následná oprava.

Celkem bylo v letech 1998-2003 na restituční náhrady v oblasti kultury **vynaloženo 1 087 mil. Kč**, k použití zbývá ještě 726 mil. Kč.

V kapitole Ministerstva zdravotnictví bylo v roce 2003 ze zákonem č. 246/2000 Sb. stanovené částky 700 mil. Kč **čerpáno 87 mil. Kč**. Prostředky v rámci programu Náhrada restituovaných objektů nemocnic, poliklinik a léčebných zařízení byly použity na nákup a rekonstrukci objektů pro potřeby zdravotnických zařízení. V roce 2003 byly prostředky ze státního rozpočtu použity na financování 3 stavebních akcí (Fakultní nemocnice Královské Vinohrady, Všeobecná fakultní nemocnice Praha 2 a Zdravotní ústav Praha 8).

Celkem bylo v letech 1998-2003 na restituční náhrady ve zdravotnictví **vynaloženo 709 mil. Kč**, 104 mil. Kč zůstává k použití v roce 2004.

Na krytí nezbytných výdajů vyvolaných zánikem věcných břemen na restituovaném majetku bylo **ve všech dotčených kapitolách v roce 2003 vynaloženo 425 mil. Kč a za celé období 1998-2003 v souhrnu více než 12 mld Kč**. Prostředky v celkové výši 1,8 mld Kč, které jsou na restituční výdaje vyčleněny podle zákonů č. 21/2000 Sb. a 246/2000 Sb. a nebyly dosud čerpány, budou k těmto účelům použity v příštích letech.

c) Využití prostředků určených zákonem č. 165/1999 Sb. k řešení důsledků kosovské krize

Zákon č. 165/1999 Sb. zmocnil Ministerstvo financí **vydat státní dluhopisy do výše 2,0 mld Kč**. Jejich účelem je financování řešení důsledků kosovské krize.

Emise dluhopisů byly uskutečněny v letech 1999 a 2000. Získané **prostředky byly uloženy na zvláštním účtě ve státních finančních aktivech**, z něhož byly i v roce 2003 uvolňovány zúčastněným resortům.

Základní **rozdělení celkové částky 2,0 mld Kč** mezi jednotlivé resorty stanovila vláda České republiky svým **usnesením č. 765/1999**. Tato základní alokace byla posléze upravována, a to především **dalším usnesením č. 1025/1999** a dále i individuálními dohodami mezi resorty navzájem.

V roce 2003 se uskutečnily po vzájemné dohodě dva individuální přesuny alokovaných částek mezi resorty, a to vždy z kapitoly Ministerstva zahraničních věcí do kapitoly Ministerstva vnitra. Za prvé šlo o přesun částky ve výši 0,7 mil. Kč na pokračování projektu resortu vnitra „Transfer know-how a výměna zkušeností s reformou veřejné správy v zemích střední a východní Evropy“. Za druhé se jednalo o přesun částky pro resort vnitra ve výši 0,7 mil. Kč na realizaci projektu vybudování azylového zařízení v Bosně a Hercegovině.

V roce 2003 byla dále přijata dvě vládní usnesení, která podrobně specifikovala užití části prostředků, alokovaných jednak pro Ministerstvo průmyslu a obchodu a jednak pro Ministerstvo zemědělství.

Pro Ministerstvo průmyslu a obchodu bylo v předchozích letech 1999–2002 schváleno celkem 6 usnesení vlády (č. 381/1999, 786/2000, 1127/2000, 351/2001, 1190/2001 a 687/2002), jimiž bylo na konkrétní projekty obnovy a humanitární pomoci rozděleno **celkem 442,8 mil. Kč**. **V roce 2003** přijala vláda usnesení č. 16/2003, rozdělující na konkrétní projekty **zbývajících 57,2 mil. Kč**. Podle všech uvedených usnesení bylo Ministerstvem průmyslu a obchodu **v letech 1999–2003 skutečně vyčerpáno 409,7 mil. Kč**. Pro rok 2004 a další léta tak musí Ministerstvo průmyslu a obchodu vynaložit ještě 90,3 mil. Kč.

Pro projekty Ministerstva zemědělství byla v letech 2000–2002 přijata dvě vládní usnesení č. 1127/2000 a 1280/2002, rozdělující na konkrétní projekty obnovy **celkem 27,2 mil. Kč**. V roce 2003 přijala vláda usnesení č. 995/2003, rozdělující na konkrétní projekty obnovy resortu zemědělství **dalších 21,8 mil. Kč**. Podle všech tří usnesení bylo Ministerstvem zemědělství **v letech 2001–2003 skutečně vyčerpáno 29,1 mil. Kč**. Na všechny ostatní projekty rozvojové a humanitární pomoci může resort zemědělství na základě usnesení vlády č. 765/1999 využít 101,0 mil. Kč. Z této částky bylo v letech 1999–2003 již vynaloženo 100,4 mil. Kč. V roce 2004 a dalších letech tak zbývá Ministerstvu zemědělství vyčerpat ještě celkem 20,5 mil. Kč.

V roce 2003 bylo pro všech pět zúčastněných resortů uvolněno z účtu státních finančních aktiv rozpočtovými opatřeními celkem 173,5 mil. Kč. Z těchto uvolněných prostředků resorty do konce roku 2003 na řešení důsledků kosovské krize skutečně **vynaložily 113,2 mil. Kč**. Zpět do státních finančních aktiv resorty vrátily 54,9 mil. Kč a částku ve výši 0,8 mil. Kč si převedlo Ministerstvo vnitra do svého rezervního fondu.

Resorty zahraničních věcí a obrany přitom vrátily do státních finančních aktiv méně, než kolik činily jimi nevyčerpané prostředky. Ministerstvo zahraničních věcí vrátilo o 4,5 mil. Kč méně a Ministerstvo obrany o 0,1 mil. Kč méně. Tyto nevrácené prostředky v celkové výši 4,6 mil. Kč posloužily v roce 2003 ke krytí schodku státního rozpočtu a nelze je v dalších letech již využít.

V letech 1999–2003 bylo z částky 2 mld Kč vynaloženo na řešení důsledků kosovské krize **celkem 1.823,1 mil. Kč**. Vzhledem k nevráceným prostředkům v celkové výši 41,9 mil. Kč (4,6 mil. Kč v roce 2003, 31,9 mil. Kč v roce 2002, 0,2 mil. Kč v roce 2001, 5,0 mil. Kč v roce 2000 a 0,2 mil. Kč v roce 1999) a částce 0,8 mil. Kč v rezervním fondu Ministerstva vnitra zbývá k využití v následujících letech ještě 134,1 mil. Kč.

Přehled o prostředcích získaných podle zákona č. 165/1999 Sb. ve výši 2,0 mld Kč k řešení důsledků kosovské krize, alokovaných podle usnesení vlády č. 765/1999 a dalších vládních usnesení a dohod mezi resorty, podává následující tabulka.

Tabulka č. 67

v mil. Kč

Resort	Alokace prostředků	Skutečně vynaloženo v letech 1999–2002	Uvolněno v roce 2003 ze SFA resortům	Skutečně vynaloženo v roce 2003	Převedeno do rezervního fondu v roce 2003	Vráceno z resortů do SFA v roce 2003	Zbývá k využití pro další roky
	1	2	3	4	5	6	7
Ministerstvo obrany	894,6	885,5	3,4	2,6	–	0,7	0,7
Ministerstvo vnitra	321,0	317,5	1,4	0,6	0,8	–	1,7*)
Ministerstvo zahraničních věcí	134,4	72,0	14,9	5,7	–	4,7	46,9
Ministerstvo průmyslu a obchodu	500,0	330,4	128,3	79,3	–	49,0	64,3
Ministerstvo zemědělství	150,0	104,5	25,5	25,0	–	0,5	20,5
Celkem	2 000,0	1 709,9	173,5	113,2	0,8	54,9	134,1*)

*) Včetně prostředků rezervního fondu Ministerstva vnitra ve výši 0,8 mil. Kč.

Prostředky v celkové výši 113,2 mil. Kč, použité v roce 2003 na řešení důsledků kosovské krize jednotlivými kapitolami, byly vynaloženy zejména na tyto účely:

– Ministerstvo obrany (celkem 2,6 mil. Kč)

- nákup přístroje nočního vidění KLARA v rámci mise KFOR (1,7 mil. Kč),
- nákup navigačního přístroje GPS v rámci mise KFOR (0,9 mil. Kč);

– Ministerstvo vnitra (celkem 0,6 mil. Kč)

- pokračování projektu „Transfer know-how a výměna zkušeností s reformou veřejné správy v zemích střední a východní Evropy“ (0,6 mil. Kč);

– Ministerstvo zahraničních věcí (celkem 5,7 mil. Kč)

- výdaje v rámci Paktu stability (5,7 mil. Kč);

– Ministerstvo průmyslu a obchodu (celkem 79,3 mil. Kč)

- rekonstrukce jednotky vakuové destilace rafinerie Novi Sad v Srbsku (17,0 mil. Kč),
- rekonstrukce a modernizace kotle bloku elektrárny Kakanj v Bosně a Hercegovině (10,6 mil. Kč),

- projekt, dodávka zařízení a provedení investičních prací na dole v Sokobanji v Srbsku (9,7 mil. Kč),
- posouzení a likvidace ekologických a stavebních havárií v rafinerii Novi Sad v Srbsku (7,7 mil. Kč),
- dodávka polykondenzačního zařízení a technologie při obnově a rozšiřování výroby tepelně izolačních stavebních desek z minerální vlny v Srbsku (7,0 mil. Kč),
- obnova nemocnice v Bělehradě (6,5 mil. Kč),
- revitalizace území znečištěného rtutí ve Vloře v Albánii (4,9 mil. Kč),
- obnova magistralního transportního systému na povrchovém dole RL Dubrave v Bosně a Hercegovině, revitalizace řídicího systému včetně třídírny uhlí a dodávky zařízení pro údržbu strojů dodaných z ČR (4,1 mil. Kč),
- výstavba obydlí pro rodiny uprchlíků na území Srbska (2,6 mil. Kč),
- otěruvzdorná technologie pro energetiku Bulharské republiky a jihovýchodní Evropy (2,2 mil. Kč),
- výstavba pšeničného mlýnu pro firmu Žitopromet ve Spuži v Černé Hoře (2,1 mil. Kč),
- obnova a výstavba řídicího a transportního systému povrchového dolu v Lukavaci v Bosně a Hercegovině (1,8 mil. Kč),
- pomoc při výstavě obilního sila v Novem Sadu v Srbsku (1,5 mil. Kč),
- výstavba obydlí pro rodiny uprchlíků na území Bosny a Hercegoviny (1,4 mil. Kč),
- náhradní díly pro tramvaje v Bělehradě (0,2 mil. Kč);

– Ministerstvo zemědělství (celkem 25,0 mil. Kč)

- dodávky březích jalovic – projekt obnovy zemědělství v Bosně a Hercegovině (6,5 mil. Kč),
- dodávky březích jalovic a mobilního dojícího zařízení do Republiky Srbské v Bosně a Hercegovině (5,9 mil. Kč),
- dodávka zařízení pro kontinuální výrobní kontrolu kvality ovocných šťáv v Srbsku (4,7 mil. Kč),
- projekt obnovy fondu chovu skotu, neobdělávané půdy a výstavby zemědělských mini-farem ve Visegradu v Bosně a Hercegovině (4,5 mil. Kč),
- projekt obnovy fondu chovu skotu, neobdělávané půdy a výstavby zemědělských farem „Bosna Rediviva – udržitelný návrat“ v Bosně a Hercegovině (3,4 mil. Kč).

V. ROZDÍL MEZI PŘÍJMY Z POJISTNÉHO NA DŮCHODOVÉ POJIŠTĚNÍ A VÝDAJI SPOJENÝMI S VÝBĚREM POJISTNÉHO NA DŮCHODOVÉ POJIŠTĚNÍ A S VÝPLATOU DÁVEK DŮCHODOVÉHO POJIŠTĚNÍ

V roce 1995 bylo zákonem č. 160/1995 Sb., kterým se mění a doplňují některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o důchodovém pojištění (článek XV, kterým se mění zákon ČNR č. 576/1990 Sb., o pravidlech hospodaření s rozpočtovými prostředky ČR a obcí v ČR ve znění pozdějších předpisů) **stanoveno, že součástí státních finančních aktiv je "Zvláštní účet důchodového pojištění"**. V návaznosti na toto ustanovení je od roku 1996 propočítáván rozdíl mezi příjmy a výdaji systému důchodového pojištění. Technický postup propočtu byl stanoven přílohou k usnesení vlády č. 530/1995, ve znění usnesení vlády z 25. září 1997 č. 584.

Za celé období platnosti výše uvedeného ustanovení byl **pouze v roce 1996 vykázán přebytek pojistného důchodového pojištění nad výdaji ve výši 4 383 963 tis. Kč**. Tato částka byla v souladu se zákonem o státním rozpočtu č. 491/2000 Sb., **použita na krytí části záporného salda hospodaření systému důchodového pojištění v roce 2001**. V dalších letech docházelo ke schodkům. Jedním z důvodů bylo i snížení sazby pojistného na důchodové pojištění z 27,2 % na 26,0 %, které se promítlo v kombinaci s dalšími faktory v dalších letech (stárnutí populace, vzrůstající počet lidí odcházejících do důchodu, z toho vyplývající rostoucí výdaje na důchody, růst nedoplatků na pojistném atd.) ve schodku systému důchodového pojištění. Od roku 1997 uvedený propočet pouze eviduje výši tohoto záporného salda, které je součástí celkového schodku státního rozpočtu.

V roce 2003 příjmy z pojistného na důchodové pojištění, které plátcí platí povinně, činily 209 584 910 tis. Kč. Dobrovolné důchodové pojištění bylo vybráno v částce 39 134 tis. Kč. Příjmy z pojistného důchodového pojištění **včetně příslušenství a dobrovolného důchodového pojištění, dosáhly v úhrnu částky 209 624 044 tis. Kč**, z této částky vychází propočet výsledku hospodaření v oblasti důchodového pojištění. **Výdaje na důchody** dosáhly v roce 2003 celkem za všechny kapitoly státního rozpočtu, ze kterých jsou vypláceny, **225 832 771 tis. Kč**.

Při propočtu výsledku hospodaření systému důchodového pojištění bylo postupováno následujícím způsobem:

od celkových správních výdajů České správy sociálního zabezpečení za rok 2003 (běžné a kapitálové výdaje bez výdajů na dávky) ve výši 4 309 412 tis. Kč, byly odečteny výdaje na odškodnění v částce 68 043 tis. Kč vyplácené Českou správou sociálního zabezpečení podle zákona č. 261/2001 Sb., zákona č. 39/2000 Sb. a zákona č. 172/2002 Sb., a správní výdaje spojené s výplatami odškodnění ve výši 17 562 tis. Kč (jedná se o výdaje, které nesouvisí s výběrem pojistného a výplatou dávek). Výsledná částka se stala základem pro propočet správních výdajů České správy sociálního zabezpečení připadající na výběr pojistného na důchodové pojištění a na výplatu dávek důchodového pojištění, které byly zjištěny ve výši 3 612 622 tis. Kč. Správní výdaje necivilních správ sociálního zabezpečení Ministerstva obrany, Ministerstva vnitra a Vězeňské služby Ministerstva spravedlnosti spojené se systémem důchodového pojištění byly propočteny v částce 90 355 tis. Kč. U Ministerstva financí nejsou správní výdaje propočítávány, jelikož z této kapitoly jsou vypláceny pouze dávky nemocenského pojištění, nikoliv dávky důchodového pojištění.

Úhrn správních výdajů spojených se systémem důchodového pojištění za všechny kapitoly tak dosáhl za rok 2003 **3 702 977 tis. Kč**, což je pouze o 17 933 tis. Kč více než v předchozím roce (v roce 2002 vzrostly meziročně o 342 463 tis. Kč).

Výdaje na dávky důchodového pojištění a správní výdaje za rok 2003 dosáhly celkem 229 535 748 tis. Kč, což při příjmech z pojistného na důchodové pojištění ve výši 209 624 044 tis. Kč představuje **schodek hospodaření systému důchodového pojištění 19 911 704 tis. Kč**, který je součástí schodku státního rozpočtu. Tento schodek je vyšší jak proti upravenému rozpočtu (o 1,3 mld Kč, tj. o 7,0 %), tak i proti skutečnosti předchozího roku (o 1,0 mld Kč, tj. o 5,3 %).

Údaje, ze kterých se vycházelo při propočtu, jsou uvedeny v následující tabulce:

Tabulka č. 68

v tis. Kč

	v tom správy sociálního zabezpečení:					
	Celkem ČR	MPSV	MO	MV	Min.sprav.	MF
Pojistné na důchodové pojištění povinné	209 584 910	202 769 521	1 692 880	4 170 967	435 027	516 515
Pojistné na důchodové pojištění dobrovolné	39 134	39 134				
Celkem pojistné důchod. pojištění	209 624 044	202 808 655	1 692 880	4 170 967	435 027	516 515
Výdaje na dávky důchodového pojištění	225 832 771	220 323 277	2 972 770	2 250 801	285 923	
Správní výdaje důch. poj. ČSSZ (propočteno koef. 0,8553 podle usn. vl. č. 530/95)	3 612 622	3 612 622				
Koeficient podílu správ. výd. na dávkách důch. poj.-u ČSSZ		0,0164	0,0164	0,0164	0,0164	
Správní výdaje necivilních správ	90 355		48 753	36 913	4 689	
Výdaje na důchody a správu	229 535 748	223 935 899	3 021 523	2 287 714	290 612	
Rozdíl příjmů a výdajů	-19 911 704	-21 127 244	-1 328 643	1 883 253	144 415	0

VI. ČERPÁNÍ FINANČNÍCH PROSTŘEDKŮ NA FINANCOVÁNÍ SPOLEČNÝCH PROGRAMŮ EVROPSKÉ UNIE A ČESKÉ REPUBLIKY

Příprava na členství České republiky v Evropské unii představuje jednu z důležitých oblastí, které byla v roce 2003 věnována značná pozornost. Její nedílnou součástí je **zapojení se do programů předstrukturální pomoci EU**, realizovaných prostřednictvím finančních nástrojů **Phare, ISPA a SAPARD**. S tím úzce souvisí **povinnost zabezpečení národního podílu na financování** jednotlivých projektů. Pro splnění této podmínky byly příslušným správcům kapitol státního rozpočtu stanoveny výdaje na spolufinancování programů Phare, ISPA a SAPARD v roce 2003 jako závazný ukazatel (celkem a v tom výdaje na jednotlivé programy).

Na realizaci akcí uskutečněných v roce 2003 v rámci předstrukturální pomoci EU se podílely věcně příslušné kapitoly státního rozpočtu, Státní fond dopravní infrastruktury a Státní fond životního prostředí ČR.

Výdaje představovaly **ve schváleném státním rozpočtu** v souhrnu **1 982,4 mil. Kč**. V rozpočtu **po změnách** byla k dispozici částka 1 760,7 mil. Kč, tj. pokles o 11,2% (221,7 mil. Kč). Na snížení v úhrnu 121,7 mil. Kč se podílelo celkem osm kapitol, pouze u dvou kapitol (Ministerstvo zemědělství, Komise pro cenné papíry) byl schválený rozpočet v průběhu roku navýšen, u šesti kapitol (Ministerstvo financí, Ministerstvo pro místní rozvoj, Český telekomunikační úřad, Ministerstvo zdravotnictví, Energetický regulační úřad a Nejvyšší kontrolní úřad) nebyl původně schválený rozpočet upravován. Rozpočtovým opatřením bylo převedeno 100 mil. Kč z kapitoly Všeobecná pokladní správa do kapitoly Ministerstvo vnitra, která sledovaný ukazatel nenavýšila.

Skutečné výdaje ze státního rozpočtu dosáhly **1 318,4 mil. Kč**, tj. 74,9% rozpočtu po změnách.

Výdaje jednotlivých rozpočtových kapitol byly vynaloženy následujícím způsobem:

- **v kapitole Ministerstva průmyslu a obchodu celkem 26,0 mil. Kč** (plnění na 100,0 % rozpočtu po změnách) Tento objem prostředků byl použit na realizaci programu Sourcing – podpora českých subdodavatelů. Program pomáhá zahraničním investorům hledat vhodný okruh českých subdodavatelů. Pomoc expertních skupin se zaměřila na obory automobilový průmysl, letectví a zdravotnická technika. Tento program má pro české výrobce značný význam, v rámci programu Twinning I. byly zajištěny kontrakty ve výši 120 mil Kč pro nadnárodní společnosti.

- **v kapitole Ministerstva dopravy celkem 6,8 mil Kč** (plnění na 15,0% rozpočtu po změnách). Tyto prostředky byly využity na spolufinancování v rámci programu „Podpora rozvoje a obnova letecké dopravní infrastruktury“ na dobudování Stanice veterinární a hygienické kontroly na letišti Praha-Ruzyně, který byl zahájen v roce 2001. Při realizaci projektu se podařilo původně rozpočtované náklady snížit. Výši čerpání dále ovlivnilo zdržení v průběhu schvalovacího procesu v Evropské komisi.
- **v kapitole Ministerstva práce a sociálních věcí celkem 103,1 mil. Kč** (plnění na 35,4% rozpočtu po změnách). Původní rozpočtovaná částka 318 mil. Kč byla snížena o 26,7 mil Kč na 291,4 mil. Kč. Tyto prostředky byly využity na personální posílení resortu (viz usnesení vlády č. 809/2003). Z upraveného rozpočtované částky bylo nakonec vyčerpáno pouze 103,1 mil. Kč; z toho pro MPSV bylo 27,6 mil. Kč, pro Českou správu sociálního zabezpečení 45,6 mil. Kč, Český úřad bezpečnosti práce 24,5 mil. Kč a pro Inspektoráty bezpečnosti práce 5,4 mil. Kč.

Objemově nejvýznamnější byly výdaje na realizaci programu PHARE a představují výdaje na programy Podpora penzijní reformy 36,9 mil Kč a Bezpečnost a ochrana zdraví při práci 29,9 mil Kč. Realizovaný objem investic v regionu Severozápad a Moravskoslezsko byl 22,3 mil. Kč a na Iniciativu EQUAL bylo vynaloženo 5,3 mil Kč. Další prostředky byly čerpány na budování školících kapacit.

- **v kapitole Ministerstva pro místní rozvoj celkem 104,4 mil. Kč** (plnění na 100,0% rozpočtu po změnách) Nejvyšší čerpání bylo u programu podpora regionálního rozvoje, z toho především u podpory podnikatelských subjektů na území NUTS II Severozápad a Moravskoslezsko. Na programy v rámci Phare bylo vynaloženo 10,2 mil. Kč a v rámci nástroje SAPARD 94,2 mil. Kč.

Byly realizovány projekty přeshraniční spolupráce na česko-německé a česko-rakouském pomezí, Iniciativa INTEREG IIIA a v rámci nástroje SAPARD dvě priority (Obnova a rozvoj vesnic a venkovské infrastruktury a Rozvoj a diversifikace hospodářských činností).

- **v kapitole Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy celkem 5,1 mil. Kč** (plnění na 23,4% rozpočtu po změnách). Nevyčerpaných 15,6 mil. Kč byly převedeny do rezervního fondu MŠMT. Nízké čerpání je ovlivněno skutečností, že se pomalu rozbíhá realizace programu vzdělávání Rómů. Podobně nízké plnění výdajů u SOP Rozvoj lidských zdrojů ukazuje, že jeho realizace je teprve v začátcích (alespoň na MŠMT).

- **v kapitole Ministerstva financí nebyly** na financování společných programů s EU vyčerpány žádné rozpočtované prostředky. Prostředky na akce rozpočtované v roce 2003 ve výši 9 000 mil. Kč byly určeny např. na daňový informační systém a zabezpečení nezbytných výdajů administrativního charakteru v souvislosti s EU a měly být spolufinancovány v rámci programu PHARE. Z důvodů posunutí termínu výběrového řízení na dodavatele se v roce 2003 neuskutečnily. Nevyčerpané prostředky byly převedeny do rezervního fondu k využití v roce 2004.
- **v kapitole Ministerstva vnitra bylo vynaloženo celkem 237,7 mil. Kč** (plnění na 83,3% rozpočtu po změnách.). V rámci upraveného rozpočtu kapitoly MV bylo použito 234,8 mil. Kč na programy Phare v rámci programového financování. Dále na úkoly budování národního Schengenského informačního systému, kontrol osob na hranicích a ve vnitrozemí, reformu azylových institucí, protikorupční opatření, zavedení jednotného evropského čísla tísňového volání, řízení lidských zdrojů a ochranu svědka v ČR, aj.
- **v kapitole Ministerstva spravedlnosti celkem 110,5 mil. Kč** (plnění na 94,2% rozpočtu po změnách). Prostředky byly převážně spojeny s realizací reformy soudnictví. Největší objem prostředků byl použit na spolufinancování programu Celoživotní vzdělávání v soudnictví (60,2 mil. Kč) a na programy Informační síť v soudnictví I. a II. (42,1 mil. Kč). Zbývající výdaje byly použity na zlepšení profesionální úrovně Vězeňské stráže apod.
- **v kapitole Ministerstva zemědělství bylo čerpáno celkem 592,3 mil. Kč** (plnění na 83,7% rozpočtu po změnách). Schválený rozpočet po změnách vykazoval zvýšení o zhruba 2 mil. Kč ve prospěch realizace projektu Phare Posílení politiky bezpečnosti potravin převodem z kapitol MF a MZ. Nakonec však z celkové částky na projekty Phare bylo vyčerpáno jen 139,3 mil. Kč (67,08%). Byly realizovány projekty na posílení veterinárního a fytosanitárního dohledu, integrovanou kontrolu dotací ze SZP, IACS, posílení bezpečnosti potravin, zlepšení kapacit na detekci BSE, laboratoří SVS apod.

Rozpočtované prostředky ve výši 500 mil. Kč na akce v rámci SAPARD nebyly v průběhu roku měněny a byly vyčerpány z 90,80% . Byla realizována opatření na podporu pozemkových úprav, zlepšování profesního vzdělávání, zlepšování zpracování a marketingu zemědělských a rybích produktů, zlepšování struktur pro kontrolu kvality potravin a ochranu spotřebitele, posílení investic do zemědělského majetku a na technickou pomoci při realizaci programu SAPARD.

- **v kapitole Ministerstva životního prostředí bylo vynaloženo celkem 74,9 mil. Kč** (plnění na 81,0% rozpočtu po změnách). Značný objem finančních prostředků v celkovém rozsahu 42,2 mil. Kč směřoval do obnovy materiálně technické základny MŽP a ochrany životního prostředí, nakládání s odpady a dále bylo vynaloženo 37,4 mil Kč na řešení programu Modernizace předpovědní a výstražné služby ČHMÚ.

Rozhodující nevyčerpanou částku představovalo nenaplnění programu Vybavení kontrolních laboratorních pracovišť detekce a monitoringu geneticky upravených organismů (GMO) pro potřeby státní správy, který bude realizován v roce 2004.

- **v kapitole Ministerstva zdravotnictví bylo čerpáno celkem 22,9 mil. Kč** (plnění na 91,5% rozpočtu po změnách). Na realizaci programu Zavedení systému kontroly kvality ve zdravotnictví (DRG) bylo využito 8,5 mil Kč, na Posilování administrativní kapacity ve zdravotnictví 14,2 mil Kč a zbývající prostředky byly použity na úhradu výloh MZ při realizaci tohoto programu.
- **v kapitole Úřad průmyslového vlastnictví bylo čerpáno celkem 4,8 mil. Kč** (plnění na 99,9% rozpočtu po změnách). Finanční prostředky byly vynaloženy na realizaci opatření týkajících se přístupu k evropskému patentovému systému pro Informační systém duševního vlastnictví, začlenění národní ochrany duševního vlastnictví do evropského systému, apod.
- **v kapitole Komise pro cenné papíry bylo čerpáno celkem 12,5 mil. Kč** (plnění na 100,0% rozpočtu po změnách). Tyto finanční prostředky byly určeny především na budování informačního a monitorovacího systému, zejména nákup hardware a software pro ekonomický a personální systém, pro rozšíření monitorovacího systému, systémový software a software pro elektronickou podatelnu, technologická centra, apod.
- **v kapitole Energetický regulační úřad bylo vyčerpáno 0,93 mil. Kč** (plnění na 62,0% rozpočtu po změnách). Prostředky byly vynaloženy na realizaci twinningového projektu Posílení řízení a uplatňování energetického aquis. Projekt probíhal od roku 2002 a celkem na něj byly vynaloženy prostředky ve výši 19 mil Kč. Program byl ukončen v září 2003 s tím, že splnil vytčený cíl a výrazně přispěl k rozvoji ERÚ.
- **v kapitole Nejvyšší kontrolní úřad bylo čerpáno celkem 1,4 mil. Kč** (plnění na 100,0% rozpočtu po změnách). Finanční prostředky byly využity na realizaci twinningového programu a sloužily ke zvyšování jazykových a odborných znalostí pracovníků.

- **v kapitole Český telekomunikační úřad bylo čerpáno celkem 14,9 mil. Kč** (plnění na 99,8% rozpočtu po změnách). Z této částky tvořily kapitálové výdaje celkem 14,9 mil Kč využité na realizaci programu Zavedení a management globálního automatizovaného systému pro monitorování kmitočtového spektra (GASFSM). Původně byly prostředky rozpočtovány na úhradu stavební připravenosti, ale vlivem průběhu výběrového řízení a zpoždění projektu Phare a také proto, že žádná nabídka nesplnila požadavky na nezbytné softwarového vybavení, se změnila specifikace výdajů. Softwarové vybavení bylo pořízeno z finanční spoluúčasti ČTÚ a původně rozpočtované prostředky byly použity takto : programové vybavení 12,1 mil Kč, budovy a haly 2,0 mil Kč a ostatní DNM (studie) 0,8 mil. Kč.
- **z kapitoly Všeobecná pokladní správa původně rozpočtovaný výdaj 100 mil.Kč** v ukazateli výdaje na společné programy EU a ČR byl rozpočtovým opatřením čj. 314/61 114/2003 ze dne 21.7. 2003 převeden do kapitoly Ministerstva vnitra, která však sledovaný ukazatel nenavýšila. Tyto prostředky byly vynaloženy na program (214 410), systém správních a dopravně správních evidencí včetně bezpečného komunikačního připojení a technického vybavení v souladu se zákonem č. 314/2003 Sb.

Pro úplnost uvádíme i čerpání státních fondů:

Státní fond dopravní infrastruktury vyčerpal 1 686,9 mil. Kč (plnění na 66,18% rozpočtu po změnách). Výdaje byly použity na rozvoj pozemních komunikací a železnice v rámci Phare ve výši 738,2 mil. Kč a ISPA ve výši 948,7 mil. Kč. Nízké čerpání rozpočtované částky (rozpočet po změnách) bylo způsobeno nevyřešenými problémy ve správním řízení a námitkami ekologických organizací ve výši, zejména u akcí na dálnicích D48 a D8.

Státní fond životního prostředí vyčerpal 21,8 mil. Kč. V roce 2003 předložili realizátoři projektů požadavek na spolufinancování z programu ISPA ve výši 530,2 mil. Kč. Ministerstvo životního prostředí vyhovělo žádostem v celkovém souhrnu pouze 383,7 mil. Kč a z této částky bylo vyčerpáno k 31.12.2003 pouze 21,8 mil. Kč, tj. 5,7%.

Tabulka č. 69 ukazuje plnění výdajů na financování společných programů EU a ČR ze státního rozpočtu jako závazného ukazatele jednotlivých kapitol podle zákona č. 579/2002, o státním rozpočtu České republiky na rok 2003 (viz výše).

Tabulky č. 70 a 71 uvádějí stav kontrahování, vypláčení a spolufinancování programů Phare a ISPA k 31.12.2003 podle jednotlivých finančních memorand (jedná se o údaje o spolufinancování ze strany ČR předkládané Evropské komisi v souvislosti s uvolňováním finančních prostředků ze zdrojů EU). Podle těchto údajů dosáhlo spolufinancování ze státního rozpočtu u programů Phare 943,2 mil. Kč a u programu ISPA 25,4 mil. Kč. Programy předstrukturální pomoci EU jsou počínaje finančními memorandy roku 1998 finančně řízeny Národním fondem, který byl zřízen na Ministerstvu financí jako centrální místo správy pro převod prostředků z EU do ČR i spolufinancování (v tabulce č. 72 jsou v souhrnu uvedeny operace na účtech NF). Na program SAPARD bylo v roce 2003 na spolufinancování z kapitoly Ministerstvo zemědělství převedeny prostředky na účet Agentury SAPARD ve výši 167 mil. Kč a pro spolufinancování z kapitoly Ministerstvo pro místní rozvoj 84 mil. Kč.

Přehled výdajů na financování společných programů EU a ČR ze státního rozpočtu k 31. 12. 2003

tis.Kč

Kapitola		Ukazatel	Rozpočet		Rozdíl (2-1)	Skutečnost 4	Plnění v % (4:2)
číslo	název		schválený 1	po změnách 2			
					3		5
312	MF	Výdaje ze státního rozpočtu na financování společných programů	9 000	9 000	0	0	0,0
		v tom: PHARE	9 000	9 000	0	0	0,0
313	MPSV	Výdaje ze státního rozpočtu na financování společných programů	318 022	291 336	-26 686	103 088	35,4
		v tom: PHARE	318 022	291 336	-26 686	103 088	35,4
314	MV	Výdaje ze státního rozpočtu na financování společných programů	299 243	285 425	-13 818	237 735	83,3
		v tom: PHARE	299 243	285 425	-13 818	237 735	83,3
315	MŽP	Výdaje ze státního rozpočtu na financování společných programů	129 890	92 463	-37 427	74 913	81,0
		v tom: PHARE	42 990	42 990	0	40 409	94,0
		ISPA	86 900	49 473	-37 427	34 503	69,7
317	MMR	Výdaje ze státního rozpočtu na financování společných programů	104 425	104 425	0	104 388	100,0
		v tom: PHARE	10 225	10 225	0	10 225	100,0
		SAPARD	94 200	94 200	0	94 163	100,0
322	MPO	Výdaje ze státního rozpočtu na financování společných programů	27 650	26 000	-1 650	26 000	100,0
		v tom: PHARE	27 650	26 000	-1 650	26 000	100,0
327	MD	Výdaje ze státního rozpočtu na financování společných programů	50 000	45 020	-4 980	6 759	15,0
		v tom: PHARE	50 000	45 020	-4 980	6 759	15,0
328	ČTÚ	Výdaje ze státního rozpočtu na financování společných programů	15 000	15 000	0	14 968	99,8
		v tom: PHARE	15 000	15 000	0	14 968	99,8
329	MZe	Výdaje ze státního rozpočtu na financování společných programů	705 620	707 668	2 048	592 324	83,7
		v tom: PHARE	205 620	207 668	2 048	139 305	67,1
		SAPARD	500 000	500 000	0	453 020	90,6
333	MŠMT	Výdaje ze státního rozpočtu na financování společných programů	68 534	21 738	-46 796	5 093	23,4
		v tom: PHARE	68 534	21 738	-46 796	5 093	23,4
335	MZ	Výdaje ze státního rozpočtu na financování společných programů	25 080	25 080	0	22 953	91,5
		v tom: PHARE	25 080	25 080	0	22 953	91,5
336	MS	financování společných programů EU a ČR celkem	119 025	117 331	-1 694	110 551	94,2
		v tom: PHARE	119 025	117 331	-1 694	110 551	94,2
344	ÚPV	Výdaje ze státního rozpočtu na financování společných programů	5 000	4 811	-189	4 806	99,9
		v tom: PHARE	5 000	4 811	-189	4 806	99,9
347	KCP	Výdaje ze státního rozpočtu na financování společných programů	3 000	12 525	9 525	12 525	100,0
		v tom: PHARE	3 000	12 525	9 525	12 525	100,0
349	ERÚ	Výdaje ze státního rozpočtu na financování společných programů	1 500	1 500	0	931	62,1
		v tom: PHARE	1 500	1 500	0	931	62,1
381	NKÚ	Výdaje ze státního rozpočtu na financování společných programů	1 400	1 400	0	1 400	100,0
		v tom: PHARE	1 400	1 400	0	1 400	100,0
398	VPS	Výdaje ze státního rozpočtu na financování společných programů	100 000	0	-100 000	0	0,0
		v tom: PHARE	100 000	0	-100 000	0	0,0
CELKEM			1 982 389	1 760 722	-221 667	1 318 433	74,9

Programy Phare - stav kontrahování, vypláčení a spolufinancování v roce 2003 podle jednotlivých finančních memorand

Finanční memorandum			Realokace (příspěvek Phare na projekt po realokaci)	Kontrahováno v r. 2003 (€)	Kontrahováno celkem do 31.12.2003 (€)	Vyplaceno v r. 2003 (€)	Vyplaceno celkem do 31.12.2003 (€)	Spolufinancování ČR			
Číslo	Název	Alokace						Závazek (€)	Vyplaceno v roce 2003 ze SR (Kč)	Vyplaceno v roce 2003 z ost.zdrojů (Kč)	Vyplaceno celkem do 31.12.2003 (Kč)
CZ 9909	Přeshraniční spolupráce - Polsko	3 000 000		0	2 931 172	656 100	2 674 204	1 009 371	0	4 296 049	49 654 915
CZ 9909.01	Rekonstrukce podjezdu - Třinec	2 600 000		0	2 569 671	655 076	2 312 704	939 371	0	4 296 049	42 960 485
CZ 9909.02	Fond společných malých projektů	400 000		0	361 500	1 024	361 500	70 000	0	0	6 694 430
CZ 9910	LSIF, část V	14 200 000		0	13 849 964	3 299 293	13 503 713	11 000 000	0	866 580 000	1 707 229 893
CZ 9912	Přeshraniční spolupráce - Rakousko	10 600 000		0	10 596 932	1 719 211	10 333 921	7 096 289	8 709 647	72 866 346	241 361 305
CZ 9912.01	Velké projekty	7 550 000		0	7 549 446	1 053 518	7 549 446	5 977 789	0	60 169 748	205 881 196
CZ 9912.01.01	Rozšíření čistírnou odpadních vod - Třebíč	3 550 000		0	3 231 446	491 334	3 231 446	2 320 000	0	44 852 969	82 402 963
CZ 9912.01.02	Silnice Prachalice - Chvalšiny III/43 a II/166	2 000 000		0	2 318 000	0	2 318 000	2 177 920	0	7 592 228	75 922 289
CZ 9912.01.03	Oprava silnice Břeclav I/55	2 000 000		0	2 000 000	562 184	2 000 000	1 479 869	0	7 724 551	47 555 944
CZ 9912.02	Fond společných malých projektů	2 120 000		0	2 119 703	644 431	2 016 037	656 000	0	12 696 598	23 298 598
CZ 9912.02.01	"People to People" Projekty	800 000		0	799 702	299 849	731 594	141 000	0	2 146 665	4 729 998
CZ 9912.02.02	Turismus	200 000		0	200 000	72 978	183 287	35 000	0	688 589	688 589
CZ 9912.02.03	Infrastruktura	1 120 000		0	1 120 000	271 604	1 101 156	480 000	0	9 861 344	17 880 011
CZ 9912.03	Fond na podporu malého a středního podnikání	880 000		0	878 283	20 000	722 626	413 000	8 059 539	0	10 745 160
CZ 9912.03.01	Schéma půjček	600 000		0	600 000	0	600 000	200 000	5 696 353	0	5 840 103
CZ 9912.03.02	Obstarání poradenských a vzdělávacích služeb	100 000	225 000	0	225 000	20 000	80 000	213 000	2 363 186	0	4 905 057
CZ 9912.03.03	Studie podpůrných struktur malého a středního podnikání v příhraničí	80 000	0	0	0	0	0	0	0	0	0
CZ 9912.03.04	Pilotní schémata	100 000	55 000	0	53 283	0	42 626	0	0	0	0
CZ 9912.04	Podpora programu	50 000		0	49 500	1 261	45 811	49 500	650 108	0	1 436 351
CZ 9912.04.01	Organizace workshopů a vzdělávacích akcí	50 000		0	49 500	1 261	45 811	49 500	650 108	0	1 436 351
CZ 9913	Přeshraniční spolupráce - Slovensko	2 000 000		0	1 752 726	343 496	1 727 601	599 708	0	2 355 039	21 445 693
CZ 9913.01	Čistička odpadních vod v mikroregionu Vlára	1 750 000	1 600 000	0	1 352 726	206 654	1 352 726	529 708	0	0	18 290 000
CZ 9913.02	Fond společných malých projektů	250 000	400 000	0	400 000	136 843	374 876	70 000	0	2 355 039	3 155 693
CZ 9914	Přeshraniční spolupráce - Německo	29 400 000	11 077 000	0	29 318 880	9 327 027	28 470 969	16 954 878	15 768 762	172 672 814	485 235 887
CZ 9914.01	Velké projekty	20 938 000	10 666 000	0	21 108 780	7 356 540	20 930 572	13 593 878	0	103 071 839	386 219 684
CZ 9914.01.01	Plynořífce - Nisa	3 100 000	2 997 000	0	2 996 700	526 517	2 996 700	998 900	0	0	5 900 942
CZ 9914.01.02	Integrovaný záchranný systém - Teplice	3 581 000	2 695 000	0	2 695 240	1 135 310	2 687 053	1 451 283	0	2 845 835	28 458 345
CZ 9914.01.03	Silniční obchvat II/215 - Aš	3 814 000	3 270 000	0	3 269 899	481 646	3 269 899	1 089 966	0	0	68 330 060
CZ 9914.01.04	Silnice E442/E55 - Chanov - Bilina	4 500 000		0	4 500 000	2 191 150	4 500 000	4 070 579	0	66 763 984	139 954 244
CZ 9914.01.05	Klátovský ČOV	3 343 000		0	3 343 000	824 531	3 176 339	2 721 150	0	0	34 920 894
CZ 9914.01.06	Kanalizační systém Mariánské lázně	2 600 000		0	2 600 000	493 446	2 596 641	1 400 000	0	0	59 071 078
CZ 9914.01.07 (nová PF)	Plynořífce - Labe	0	1 704 000	0	1 703 941	1 703 941	1 703 941	1 862 000	0	33 462 020	49 584 121
CZ 9914.02	Fond společných malých projektů	5 880 000		0	5 880 000	1 918 738	5 591 973	2 016 000	0	69 600 975	81 064 086
CZ 9914.02.01	"People to People" Projekty	1 500 000		0	1 500 000	588 077	1 382 041	265 000	0	6 822 821	9 406 154
CZ 9914.02.02	Turismus	500 000		0	500 000	219 254	466 931	88 000	0	2 301 627	3 162 738
CZ 9914.02.03	Infrastruktura	3 880 000		0	3 880 000	1 111 406	3 743 000	1 663 000	0	60 476 527	68 495 194
CZ 9914.03	Fond na podporu malého a středního podnikání	2 000 000		0	1 994 070	0	1 649 256	750 000	15 401 601	0	17 584 956
CZ 9914.03.01.0001	Znečištění ovzduší	450 000		0	450 000	0	450 000	0	4 442 814	0	4 442 814
CZ 9914.03.01.0002	LTTA GOPA	105 000		0	99 070	0	79 256	0	0	0	0
CZ 9914.03.01.0003	ČMZRB-Financování grantového schématu	1 000 000		0	1 000 000	0	1 000 000	333 000	9 507 381	0	9 963 206
CZ 9914.03.01.0004	Obstarání poradenských a vzdělávacích služeb	445 000		0	445 000	0	120 000	417 000	1 451 406	0	3 178 936

Finanční memorandum			Realokace (příspěvek Phare na projekt po realokaci)	Kontrahováno v r. 2003 (€)	Kontrahováno celkem do 31.12.2003 (€)	Vyplaceno v r. 2003 (€)	Vyplaceno celkem do 31.12.2003 (€)	Spolufinancování ČR			
Číslo	Název	Alokace						Závazek (€)	Vyplaceno v roce 2003 ze SR (Kč)	Vyplaceno v roce 2003 z ost.zdrojů (Kč)	Vyplaceno celkem do 31.12.2003 (Kč)
CZ 9914.04	Řízení programu	582 000	411 000	0	336 030	51 749	299 169	595 000	367 161	0	367 161
CZ 9914.04.01.0001	Inzerce		20 000	0	20 000	0	3 039	-	-	0	-
CZ 9914.04.01.0002	Překlady		20 000	0	20 000	0	9 949	-	-	0	-
CZ 9914.04.01.0003	Workshopy - Vzdělávací akce - GOPA		39 220	0	39 220	6 937	38 313	-	-	0	-
CZ 9914.04.01.0004	LTTA WMGP		200 000	0	199 850	33 491	193 371	-	-	0	-
CZ 9914.04.01.0005	AGM Travel - Workshops-Trainings-IA Staff		12 000	0	11 960	2 524	9 700	-	-	0	-
CZ 9914.04.01.0006	Finanční Audit WMGP		45 000	0	45 000	8 797	44 797	-	-	0	-
CZ 9914.04.01.0007	Zlepšení IRIS		74 780	0	0	0	0	-	-	0	-
ZZ 9916	Jaderná bezpečnost	1 100 000		0	0	0	0	0	0	0	0
ZZ9916.01	Technická podpora při licencování a vyhodnocování pro	500 000		0	0	0	0	0	0	0	0
ZZ9916.02	Zavedení systému RODOS v České republice	600 000		0	0	0	0	0	0	0	0
CZ 0002	Politická kritéria	4 500 000		424 037	5 393 386	939 571	4 451 495	1 493 800	9 971 004	35 172 000	84 544 261
CZ0002.01	Soběstačnost občanských institucí/Romové	3 000 000	4 000 000	424 037	3 923 717	511 330	3 376 363	793 800	0	35 172 000	64 972 000
CZ0002.02	Podpora rasové a etnické rovnosti	500 000	497 000	0	496 749	6 642	356 714	100 000	0	0	1 999 000
CZ0002.03	Komplexní zlepšení ve vzdělávání romské populace	1 000 000	974 400	0	972 920	421 599	718 418	600 000	9 971 004	0	17 573 261
CZ 0003	Ekonomická kritéria	5 500 000		0	3 018 821	756 424	2 475 832	870 000	0	36 979 000	44 379 000
CZ 0003.01 (zrušen)	Zdokonalení řízení úvěrového rizika/Metodologie banko	2 000 000	0	0	0	0	0	0	0	0	0
CZ 0003.02	Zlepšení právního a institucionálního prostředí pro podn	2 200 000	1 200 000	0	1 199 893	182 177	882 059	0	0	0	0
CZ 0003.03	Důchodová reforma	1 300 000	1 293 000	0	1 291 430	541 467	1 138 996	870 000	0	36 979 000	44 379 000
CZ 0003.04	Podpora MF a finančnímu nebankovnímu sektoru v obla	0	530 000	0	527 498	32 779	454 777	0	0	0	0
CZ 0004	Vnitřní trh	5 600 000		-69 798	5 931 072	2 722 345	4 850 076	1 700 000	14 589 540	0	61 222 951
CZ 0004.01	Posílení acquis v oblasti ochrany osobních dat	600 000	478 000	0	477 353	40 011	399 729	300 000	2 064 540	0	6 564 540
CZ 0004.02	Legislativa kapitálových trhů a KCP	2 900 000	2 860 000	0	2 824 781	1 983 876	2 560 450	1 300 000	12 525 000	0	53 727 390
CZ 0004.03	Úřad pro dohled nad telekomunikačním trhem	600 000	1 200 000	0	1 198 962	555 730	1 134 060	0	0	0	0
CZ 0004.04	Úřad pro dohled nad trhem s energií	600 000		0	599 796	34 038	296 716	100 000	0	0	931 021
CZ 0004.05	Veřejné zakázky	900 000		-69 798	830 179	108 689	459 121	0	0	0	0
CZ 0005	Zemědělství	6 200 000		0	5 321 366	1 889 405	4 272 699	5 052 000	0	0	156 107 869
CZ 0005.01	Posílení řízení integrovaného administrativního kontroln	2 200 000	2 892 000	0	2 890 802	986 714	1 929 149	4 050 000	0	0	132 750 000
CZ 0005.02	Opatření pohraniční inspekce na zlepšení zdraví zvířat a	2 000 000	750 000	0	717 455	645 710	645 710	332 000	0	0	11 780 688
CZ 0005.03	Posílení regulační kapacity na ochranu rostlin, tech. Aš	2 000 000	1 741 000	0	1 713 109	256 981	1 697 841	670 000	0	0	11 577 181
CZ 0006	Životní prostředí	4 300 000		0	3 710 527	1 331 572	3 049 034	1 100 000	23 760 000	0	41 278 000
CZ 0006.01	Impl. Struktury pro prevenci a kontrolu integr. Znečištění	1 500 000	1 292 000	0	1 291 552	603 941	1 079 691	300 000	2 990 000	0	10 008 000
CZ 0006.02	Centrum pro kontrolu odpadů	1 100 000	960 000	0	960 000	442 318	805 685	300 000	20 770 000	0	31 270 000
CZ 0006.03	Instituce pro řízení a monitoring kvality ovzduší	1 700 000	1 605 000	0	1 458 975	285 313	1 163 658	500 000	0	0	0
CZ 0007	Spravedlnost a vnitro	12 600 000		0	10 821 567	5 300 419	9 853 418	14 197 000	162 460 114	0	696 171 451
CZ 0007.01	Posílení boje proti organizovanému zločinu	1 200 000	1 141 100	0	1 139 628	224 893	888 304	313 000	6 941 221	0	10 722 713
CZ 0007.02	Schengenský informační systém a posílení ochrany hra	5 800 000	5 278 000	0	4 547 360	4 547 360	4 547 360	5 900 000	84 664 210	0	566 428 210
CZ 0007.03	Posílení akcí proti praní špinavých peněz	1 800 000	1 662 100	0	1 661 372	-23 054	1 634 987	1 000 000	10 435 000	0	15 003 110
CZ 0007.04	Posílení národní protidrogové politiky	1 000 000		0	966 324	312 647	893 015	84 000	190 400	0	5 602 720
CZ 0007.05	Zajištění celoživotního systému vzdělávání v soudnictví	2 000 000	1 772 900	0	1 765 975	46 406	1 394 766	6 900 000	60 229 283	0	98 414 698
CZ 0007.06	Posílení činnosti č. Nejvyššího soudu v přípravě a e	800 000	741 000	0	740 908	192 167	494 985	0	0	0	0
CZ 0008	Zaměstnanost a sociální věci	1 300 000		0	1 299 983	120 077	1 067 075	940 000	0	29 948 000	33 590 000
CZ 0008.01	Bezpečnost a ochrana zdraví při práci	1 300 000		0	1 299 983	120 077	1 067 075	940 000	0	29 948 000	33 590 000
CZ 0009	Institucionální a administrativní kapacita	1 500 000		0	1 376 976	140 343	982 824	790 000	0	0	34 101 565
CZ 0009.01	Modernizace ústřední státní správy	1 000 000	997 000	0	996 891	81 904	715 987	540 000	0	0	25 851 565

Finanční memorandum			Realokace (příspěvek Phare na projekt po realokaci)	Kontrahováno v r. 2003 (€)	Kontrahováno celkem do 31.12.2003 (€)	Vyplaceno v r. 2003 (€)	Vyplaceno celkem do 31.12.2003 (€)	Spolufinancování ČR			
Číslo	Název	Alokace						Závazek (€)	Vyplaceno v roce 2003 ze SR (Kč)	Vyplaceno v roce 2003 z ost.zdrojů (Kč)	Vyplaceno celkem do 31.12.2003 (Kč)
CZ 0009.02	Harmonizace zemědělské a regionální statistiky s acquis	500 000	381 000	0	380 085	58 439	266 837	250 000	0	0	8 250 000

Finanční memorandum			Realokace (příspěvek Phare na projekt po realokaci)	Kontrahováno v r. 2003 (€)	Kontrahováno celkem do 31.12.2003 (€)	Vyplaceno v r. 2003 (€)	Vyplaceno celkem do 31.12.2003 (€)	Spolufinancování ČR			
Číslo	Název	Alokace						Závazek (€)	Vyplaceno v roce 2003 ze SR (Kč)	Vyplaceno v roce 2003 z ost.zdrojů (Kč)	Vyplaceno celkem do 31.12.2003 (Kč)
CZ 0010	Hospodářská a sociální soudržnost	17 500 000		0	20 677 682	10 000 610	13 168 955	19 418 000	206 340 530	227 713 061	
CZ0010.01	Konsolidace národní rozvojové strategie	1 500 000	1 686 500	0	1 686 500	556 692	1 616 388	150 000	0	0	nepeněžitě plnění
CZ0010.02	NUTS II SV Čechy	8 000 000	9 212 000	0	9 013 974	3 251 338	4 529 136	9 212 000	85 544 850	117 234 502	148 528 702
CZ0010.03	NUTS II Ostrava	8 000 000	10 056 000	0	9 977 208	4 772 116	5 573 239	10 056 000	98 699 430	82 125 257	171 920 256
0010.01.03.0094	VTP Ostrava					1 420 464	1 450 191		22 096 250	28 353 302	51 374 400
CZ 0011	Access 2000	1 670 000		0	1 639 690	146 201	1 424 794	EC max. 90% of each grant			
CZ 0012	Přeshraniční spolupráce - Německo	10 000 000		0	9 977 479	4 989 635	5 277 079	36 258 463	830 926	420 663 372	429 863 108
CZ 0012-01	Přeložení silnice Liberec - Kunratice I/14	2 000 000		0	2 000 000	713 828	713 828	30 635 371	0	301 787 660	301 787 660
CZ 0012-02	Zlepšení ekolog. a hydrologických podmínek řek Ohře a	2 000 000		0	2 000 000	1 189 810	1 426 890	1 668 203	0	38 987 349	41 727 889
CZ 0012-03	Integr. projekt zlepšení infrastr. ŽP v oblasti Perninských	2 000 000		0	2 000 000	979 304	979 304	1 668 203	0	40 424 658	43 046 630
CZ 0012-04	Čistička odpadních vod v mikroregionu Chodská liga	2 000 000		0	2 000 000	765 875	765 875	1 629 685	0	34 597 679	34 597 679
CZ 0012-05	Fond společných malých projektů	1 900 000		0	1 900 000	1 312 305	1 324 413	637 000	0	4 866 026	7 813 606
CZ 0012-06	Podpora řízení programu	100 000		0	77 479	28 512	66 768	20 000	830 926	0	889 645
CZ 0013	Přeshraniční spolupráce - Polsko	5 000 000		0	5 000 000	3 717 245	3 735 709	7 939 960	0	202 601 361	202 601 361
CZ 0013-01	Rekonstrukce příjezdové silnice II/311 Orlické záboří k h	2 000 000		0	2 000 000	1 900 000	1 900 000	4 255 355	0	122 226 379	122 226 379
CZ 0013-02	Přestavba na silnici vyšší třídy - II/476 Třinec - Horní Jis	2 000 000		0	2 000 000	1 408 566	1 408 566	3 351 605	0	77 143 663	77 143 663
CZ 0013-03	Fond společných malých projektů	1 000 000		0	1 000 000	408 679	427 144	333 000	0	3 231 319	3 231 319
CZ 0014	Přeshraniční spolupráce - Rakousko	4 000 000		0	4 000 000	2 632 033	2 731 023	3 976 000	0	77 979 992	136 853 564
CZ 0014-01	Rekonstrukce a rozšíření čističky odpadních vod a kana	2 100 000		0	2 100 000	1 573 028	1 666 069	838 000	0	918 600	36 897 100
CZ 0014-02	Čistička odpadních vod a kanal. syst. - Hovořany, Šardík	1 100 000		0	1 100 000	498 508	498 508	2 866 000	0	73 000 118	94 488 000
CZ 0014-03	Fond společných malých projektů	800 000		0	800 000	560 497	566 447	272 000		4 061 274	5 468 464
CZ 0016	Podpurné investiční projekty - průmyslové zóny	8 100 000		0	8 100 000	6 892 900	7 584 592	6 024 867	79 532 976	82 411 641	211 754 619
CZ 0016-01	Průmyslová zóna Ostrava - Mošnov	2 100 000		0	2 100 000	1 854 967	1 995 000	1 100 000	14 449 500	51 002 384	65 451 884
CZ 0016-02	Průmyslová zóna Cheb	2 000 000	2 194 969	0	2 194 969	1 935 886	2 074 904	1 771 247	26 075 699	26 075 723	52 151 422
CZ 0016-03	Průmyslová zóna Kopřivnice - Vlčovice	2 000 000	1 805 031	0	1 805 031	1 431 696	1 714 688	601 677	12 119 131	5 333 534	17 452 666
CZ 0016-04	Průmyslové a logistické centrum Lovosice	2 000 000		0	2 000 000	1 670 351	1 800 000	2 551 943	26 888 646	0	76 698 647
CZ 0101	Účast na programech ES a EEA	7 220 000		0	0	0	0	4 437 907	-	-	-
CZ 0101-01	Účast na Fiscalis, Leonardo da Vinci II, Socrates II, You	7 220 000						4 440 000	-	-	-
CZ 0102	Politická kritéria	3 000 000		173 193	2 997 049	1 901 525	1 968 531	1 257 000	0	608 000	608 000
CZ 0102-01	Posilování občanského sektoru v ČR	3 000 000		173 193	2 997 049	1 901 525	1 968 531	1 275 000	0	608 000	608 000
CZ 0103	Doprava	2 000 000		0	1 968 114	335 214	1 449 105	0	0	0	0
CZ 0103-01	Aplikace směrnice EU pro sektor českých drah	2 000 000		0	1 968 114	335 214	1 449 105	0	0	0	0
CZ 0104	Vnitřní trh	6 500 000		1 613 625	6 459 683	1 989 988	2 867 823	600 000	4 819 936	0	18 808 936
CZ 0104-01	Legislativní a institucionální rámec pro správu cel a dan	900 000		0	899 875	308 921	378 779	0	0	0	0
CZ 0104-02	Nový koncept regulace účet. a aplik. mezinár. účet. stan	1 000 000		984 360	984 360	590 616	590 616	0	0	0	0
CZ 0104-03	Posilování nad trhem s farmaceutickými a zdravotními p	1 200 000		129 965	1 177 028	379 924	379 924	0	0	0	0
CZ 0104-04	Prosazování práv na ochranu duševního vlastnictví	1 200 000		499 300	1 198 460	390 888	390 888	600 000	4 819 936	0	18 808 936
CZ 0104-05	Prosazování acquis v oblasti hospodářské soutěže	1 600 000		0	1 599 978	299 132	676 498	0	0	0	0
CZ 0104-06	Efektivní fungování operátora pro dohled nad trhem s el	600 000		0	599 982	20 507	451 117	0	0	0	0
CZ 0105	Zemědělství	8 280 000		6 135 335	7 785 312	3 347 239	4 311 584	3 600 000	75 610 830	0	75 610 830
CZ 0105-01	Zlepšení veterinárního dohledu	2 000 000		1 972 912	1 972 912	1 603 329	1 603 329	1 000 000	31 925 050	0	31 925 050
CZ 0105-02	Budování struktur CAP/EAGGF/Integr. rozvoj venkova	900 000		0	900 000	373 861	781 323	0	0	0	0
CZ 0105-03	Budování struktur CAP, IACS	3 630 000		3 308 976	3 308 976	664 868	664 868	1 100 000	27 626 000	0	27 626 000
CZ 0105-04	Posilování kapacity veterinárního sektoru	1 750 000		853 447	1 603 424	705 181	1 262 064	1 500 000	16 059 780	0	16 059 780

Finanční memorandum			Realokace (příspěvek Phare na projekt po realokaci)	Kontrahováno v r. 2003 (€)	Kontrahováno celkem do 31.12.2003 (€)	Vyplaceno v r. 2003 (€)	Vyplaceno celkem do 31.12.2003 (€)	Spolufinancování ČR			
Číslo	Název	Alokace						Závazek (€)	Vyplaceno v roce 2003 ze SR (Kč)	Vyplaceno v roce 2003 z ost.zdrojů (Kč)	Vyplaceno celkem do 31.12.2003 (Kč)
CZ 0106	Životní prostředí	5 100 000		3 657 634	4 684 998	2 702 266	2 997 087	1 576 000	0	0	57 551 000
CZ 0106-01	Zařízení na monitorování znečišťování ZP	4 000 000	3 157 200	3 145 502	3 145 502	2 209 667	2 209 667	1 451 000	0	0	53 279 000
CZ 0106-02	Implementace směrnice na ochranu čistoty vod	1 100 000		57 027	1 084 391	492 599	787 421	125 000	0	0	4 272 000
CZ 0106-03	Technické vybavení pro monitorování GMO	0	833 000	455 105	455 105	0	0	350 000	0	0	0
CZ 0107	Spravedlnost a vnitro	13 250 000		3 425 334	11 443 991	3 407 456	9 148 950	3 850 000	51 819 563	0	198 632 058
CZ 0107-01	Reforma soudnictví a řízení soudů	850 000		0	849 565	286 548	600 455	0	0	0	0
CZ 0107-02	Informační síť v soudnictví	6 000 000	4 462 800	0	4 462 760	0	4 462 760	2 300 000	37 950 000	0	181 897 495
CZ 0107-03	Zlepšení profesionální úrovně českého vězeňského syst	600 000		0	600 000	12 146	446 611	400 000	6 500 563	0	8 438 563
CZ 0107-04	Rozvoj hraničních kontrol, migrace a azyl	650 000		642 324	642 324	34 546	34 546	0	0	0	0
CZ 0107-05	Zavedení modelu efektivního řízení (EFQM) u české po	1 150 000	1 080 698	248 170	1 078 859	395 068	395 068	150 000	3 500 000	0	3 500 000
CZ 0107-06	Zlepšení opatření v boji proti korupci a ekonomickému z	2 200 000		859 706	2 135 349	1 276 004	1 806 365	400 000	2 597 000	0	2 597 000
CZ 0107-07	Zlepšení boje proti násilí a organizovanému zločinu	1 800 000		1 675 134	1 675 134	1 403 144	1 403 144	600 000	1 272 000	0	2 199 000
CZ 0108	Zaměstnanost a sociální věci	1 750 000		0	1 797 829	336 485	1 428 103	0	0	0	0
CZ 0108-01	Rovné příležitosti pro muže a ženy	550 000	600 000	0	597 829	13 498	445 479	0	0	0	0
CZ 0108-02	Testování připravenosti na aplikaci legislativy sociálního	1 200 000		0	1 200 000	322 987	982 624	0	0	0	0
CZ 0109	Administrativní kapacita	4 750 000		1 797 623	4 781 094	1 389 804	2 762 744	590 000	16 849 799	0	18 249 385
CZ 0109-01	Řízení a kontrola fondů ES a zdrojů ze SR/příprava na E	1 800 000	1 742 000	421 270	1 715 046	212 293	555 327	0	0	0	0
CZ 0109-02	Školení auditorů NKÚ	700 000		0	699 999	52 182	461 013	140 000	1 399 799	0	2 799 385
CZ 0109-03	Ustavení rámce pro efektivní místní samosprávu na reg	1 300 000		269 474	1 259 170	550 938	966 510	450 000	15 450 000	0	15 450 000
CZ 0109-04	Rezerva "Twinning Light"	950 000		1 106 879	1 106 879	574 392	779 894	0	0	0	0
CZ01/09,04,01	Twinning pro Státní zemědělský intervenční fond	150 000		150 000	150 000	120 000	120 000	0	0	0	0
CZ01/09,04,02	Posílení aplikace Směrnice č. 96/61/EC o IPPC	150 000		150 000	150 000	120 000	120 000	0	0	0	0
CZ01/09,04,03	Informační systém pro ukazatele životního prostředí	150 000		136 118	136 118	16 343	125 237	0	0	0	0
CZ01/09,04,04	Organizace a řízení správy daní	150 000		120 761	120 761	0	96 608	0	0	0	0
CZ01/09,04,05	Aktualizace školení v otázkách EU pro zam.cent.r.správy	150 000		150 000	150 000	120 000	120 000	0	0	0	0
CZ01/09,04,06	Posílená podporastrategii regenerace Brownfieldů	150 000		150 000	150 000	0	0	0	0	0	0
CZ01/09,04,07	Vymáhání acquis v oblasti ochrany osobních dat	100 000		100 000	100 000	78 049	78 049	0	0	0	0
CZ01/09,04,08	Zlepšení připravenosti České policie na přistoupení k Europolu	150 000		150 000	150 000	120 000	120 000	0	0	0	0
CZ 0110	Hospodářská a sociální soudržnost	13 550 000		13 492 892	15 035 313	9 721 109	9 721 109	9 200 000	0	51 559 701	51 559 701
CZ 0110-01	Rozvojové strategie průmyslových zón	800 000		798 460	798 460	479 076	479 076	0	0	0	0
CZ 0110-02	Regenerace stagnujících ekonomických zón	1 750 000		1 748 388	1 748 388	0	0	0	0	0	0
CZ 0110-03	Dokončení struktur a opatření ke zvýšení kapacity na ná	2 000 000		1 996 765	1 996 765	1 012 524	1 012 524	200 000	0	0	0
CZ 0110-04 (zrušen)	Drobná průmyslová infrastruktura v reg. NUTS II SZ, Os	9 000 000	0	x	x	x	x	9 000 000	x	x	x
CZ 0110-04 (nová PF)	Program nápravy povodňových škod	0	10 500 000	8 949 279	10 491 700	8 229 509	8 229 509	0	0	51 559 701	51 559 701
CZ 0111	Přeshraniční spolupráce - Rakousko	4 000 000		4 000 000	4 000 000	114 040	114 040	1 270 000	0	5 182 635	16 600 635
CZ0111-01	Bio-technologické centrum Nové Hradky	1 360 000		1 360 000	1 360 000	0	0	453 000	0	5 000 000	16 418 000
CZ0111-02	Oblastní systém ekologického vytápění Jindřichův Hradk	2 240 000		2 240 000	2 240 000	0	0	750 000	0	0	0
CZ0111-03	Fond společných malých projektů	400 000		400 000	400 000	114 040	114 040	67 000	0	182 635	182 635
CZ 0112	Přeshraniční spolupráce - Německo	10 000 000		9 900 680	10 000 000	446 794	446 794	40 586 931	0	57 658 640	57 658 640
CZ0112-01	Zlepšení komunikace I/13 (I/35) Stráž - Bílý Kostel	2 000 000		2 000 000	2 000 000	216 211	216 211	22 237 146	0	10 000 000	10 000 000
CZ0112-02	Překlad silnice I/7 Křimov - Hora sv. Šebastiána	2 000 000		2 000 000	2 000 000	200 292	200 292	15 344 330	0	43 152 047	43 152 047
CZ0112-03	Zlepšení infrastruktury v oblasti Železná Rudy	1 000 000		1 000 000	1 000 000	0	0	396 000	0	0	0
CZ0112-04	Kanalizační systém v mikroregionu Litoměřice	2 000 000	2 099 319	2 000 000	2 099 320	0	0	1 696 455	0	4 458 082	4 458 082
CZ0112-05	Zlepšení systému čistíčky odpadních vod a kanalizace -	2 000 000	1 900 680	1 900 680	1 900 680	0	0	763 000	0	0	0

Finanční memorandum			Realokace (příspěvek Phare na projekt po realokaci)	Kontrahováno v r. 2003 (€)	Kontrahováno celkem do 31.12.2003 (€)	Vyplaceno v r. 2003 (€)	Vyplaceno celkem do 31.12.2003 (€)	Spolufinancování ČR			
Číslo	Název	Alokace						Závazek (€)	Vyplaceno v roce 2003 ze SR (Kč)	Vyplaceno v roce 2003 z ost.zdrojů (Kč)	Vyplaceno celkem do 31.12.2003 (Kč)
CZ0112-06	Fond společných malých projektů	1 000 000		1 000 000	1 000 000	30 291	30 291	150 000		48 511	48 511
CZ 0113	Přeshraniční spolupráce - Polsko	5 000 000		6 206 149	6 206 149	18 552	18 552	1 927 567	0	29 711	29 711
CZ0113-01	Čistička odpadních vod na Pradědu v rámci Euroregionu	2 300 000		3 506 149	3 506 149	0	0	867 567	0	0	0
CZ0113-02	Rek. přístup. silnice k hraničnímu přechodu Orlické Žábk	2 200 000		2 200 000	2 200 000	0	0	985 000	0	0	0
CZ0113-03	Fond společných malých projektů	500 000		500 000	500 000	18 552	18 552	75 000	0	29 711	29 711
CZ 0114	Horizontální program podpory ES v oblasti jaderné t	2 190 000		1 942 050	1 942 050	390 465	390 465	50 000	0	0	0
CZ0114-01	Vyhodnocení mechanických vlastností reaktoru	890 000		889 850	889 850	390 465	390 465	0	0	0	0
CZ0114-02	Hodnocení a validace počítačových kódů	400 000		400 000	400 000	0	0	0	0	0	0
CZ0114-03	Uzavření komory Richard	400 000	375 200	375 200	375 200	0	0	0	0	0	0
CZ0114-04 (zrušeno)	Rekonstrukce komory Richard	200 000	0	x	x	x	x	50 000	x	x	x
CZ0114-05	systém sledování radioaktivních odpadů	300 000	277 000	277 000	277 000	0	0	0	0	0	0
CZ 0201	Účast na programech a v agenturách ES	7 939 512	8 073 285	0	0	0	0	5 938 947	0	0	0
CZ0201.01	Účast na programech a v agenturách ES	7 939 512	8 073 285					5 938 947	-	-	-
CZ 0202	Politická kritéria	3 000 000		3 788 575	3 788 575	2208003	2208003	620 000	0	1041900	1041900
CZ0202.01	Dlouhodobá udržitelnost rozvoje občanské společnosti	2 000 000		1862107	1862107	945 299	945 299	350 000	0	588 000	588 000
CZ0202.02	Boj proti diskriminaci seniorů	1 000 000		926 500	926 500	469 158	469 158	170 000	0	0	0
CZ0202.03 (nová PF)	Rehabilitace zatopených oblastí - Podpora neziskových	0	1 000 000	999 968	999 968	793 546	793 546	100 000	0	453 900	453 900
CZ 0203	Doprava	700 000		530 310	530 310	318 186	318 186	0	0	0	0
CZ0203.01	Aplikace směrnice 2001/16/EK o železniční interoperabilit	700 000		530 310	530 310	318 186	318 186	0	0	0	0
CZ 0204	Vnitřní trh	18 280 000		8 176 528	8 176 527	2 722 378	2 722 277	5 760 000	57709870	0	57709870
CZ0204.01	Zavedení a management Globálního automatizovaného	2 780 000		2 724 754	2 724 754	134 955	134 855	930 000	14 967 870	0	14 967 870
CZ0204.02	Zavedení systému státní pokladny	4 200 000		1 200 000	1 200 000	504 393	504 393	1 000 000	0	0	0
CZ0204.03	Legislativa a regulace kapitálových trhů	1 300 000		799 966	799 966	370 942	370 942	200 000	0	0	0
CZ0204.04	Aplikace IAS pro nekotované společnosti	500 000		0	0	0	0	0	0	0	0
CZ0204.05	Dohled nad pojišťovnictvím	600 000		600 000	600 000	93 142	93 142	0	0	0	0
CZ0204.06	Implementace IT strategie na Generálním ředitelství cel	3 000 000		124 360	124 360	99 488	99 488	950 000	0	0	0
CZ0204.07	Implementace standardů EU pro platební systémy	1 000 000		0	0	0	0	0	0	0	0
CZ0204.08 (zrušen)	Akční plán na implementaci INTRASTAT Statistik	1 300 000	0	x	x	x	x	420 000	x	x	x
CZ0204.08 (nová PF)	Akční plán pro strategické plánování a řízení aktivit statí	0	150 000	129 390	129 390	0	0	0	0	0	0
CZ0204.09	Program na podporu zdokonalování a propojenosti dodá	2 000 000		1 998 309	1 998 309	1 082 728	1 082 728	2 000 000	34 142 000	0	34 142 000
CZ0204.10	Zavedení systému kontroly kvality ve zdravotnictví (DRG	1 100 000		599 748	599 748	436 729	436 729	260 000	8 600 000	0	8 600 000
CZ0204.11	Posílení Státní energetické inspekce	500 000		0	0	0	0	0	0	0	0
CZ 0205	Zemědělství	12 350 000		9 276 916	9 276 916	3 177 172	3 177 172	3 180 000	19 420 250	0	19 420 250
CZ0205.01	Zlepšení veterinární kontroly na státních hranicích	2 000 000		1 276 916	1 276 916	174 084	174 084	670 000	3360470	0	3360470
CZ0205.02	Posílení politiky bezpečnosti potravin	2 400 000		1 000 000	1 000 000	586 113	586 113	150 000	0	0	0
CZ0205.03 (zrušeno)	Aplikace standardů kvality EU - SEUIOP	950 000	0	x	x	x	x	270 000	x	x	x
CZ0205.04	Posílení speciálních diagnostických metod v rostlinoléka	750 000		750 000	750 000	559 294	559 294	0	0	0	0
CZ0205.05	Zlepšení kapacity pro detekci BSE	6 250 000		6 250 000	6 250 000	1 857 680	1 857 680	2 090 000	16059780	0	16059780
CZ 0206	Životní prostředí	7 440 000		2 594 238	2 594 237	1 412 788	1 412 788	1 290 000	16 656 000	0	18 221 000
CZ0206.01	Implementace acquis na regionální úrovni	2 000 000		694 707	694 707	333 980	333 980	500 000	12986000	0	12986000
CZ0206.02	Hodnocení dopadu na životní prostředí	720 000		550 000	550 000	276 282	276 282	60 000	1812000	0	3377000
CZ0206.03	Realizace programu NATURA 2000	1 370 000		0	0	0	0	60 000	1858000	0	1858000
CZ0206.04	Dodatečné vybavení centra pro nakládání s odpady	2 000 000		0	0	0	0	670 000	0	0	0
CZ0206.05	Posílení zavedení IPPC (integrovaná prevence omezo	550 000		549 992	549 992	385 196	385 196	0	0	0	0
CZ0206.06	Finanční nástroje na implementaci Acquis v sektoru živc	800 000		799 538	799 538	417 330	417 330	0	0	0	0

Finanční memorandum			Realokace (příspěvek Phare na projekt po realokaci)	Kontrahováno v r. 2003 (€)	Kontrahováno celkem do 31.12.2003 (€)	Vyplaceno v r. 2003 (€)	Vyplaceno celkem do 31.12.2003 (€)	Spolufinancování ČR			
Číslo	Název	Alokace						Závazek (€)	Vyplaceno v roce 2003 ze SR (Kč)	Vyplaceno v roce 2003 z ost.zdrojů (Kč)	Vyplaceno celkem do 31.12.2003 (Kč)
CZ 0207	Spravedlnost a vnitro	18 650 000		5 449 286	5 719 286	1 790 631	1 790 631	6 110 000	140 553 544	0	140 553 544
CZ0207.01	Zlepšení ochrany státních hranic	6 850 000		0	0	0	0	3 000 000	89 101 875	0	89 101 875
CZ0207.02	Schengenský akční plán a informační systém (SIS)- fáze	5 350 000		988 258	988 258	496 029	496 029	1 450 000	38 495 443	0	38 495 443
CZ0207.03	Finanční zpravodajství a zabavování výnosů z trestné činnosti	1 300 000		691 442	961 442	379 412	379 412	300 000	6 986 811	0	6 986 811
CZ0207.04	Informační systém v soudnictví - část II	3 900 000		2 573 373	2 573 373	0	0	1 300 000	4 290 000	0	4 290 000
CZ0207.05	Zdokonalení probační a mediační služby	1 250 000		1 196 213	1 196 213	915 190	915 190	60 000	1 679 415	0	1 679 415
CZ 0208	Zaměstnanost, sociální věci a zdravotnictví	7 450 000		1 612 820	5 105 914	2 025 932	2 025 932	5 600 000	23 318 924	8 566 000	70 197 924
CZ0208.01	Posílení administrativní kapacity ve zdravotnictví	2 000 000		499 949	499 949	6 867	6 867	500 000	14 316 409	0	14 316 409
CZ0208.02	Iniciativa EQUAL	4 000 000		0	3 493 094	1 457 672	1 457 672	4 000 000	9 002 515	0	47 315 515
CZ0208.03	Příprava Národního akčního plánu - sociální inkluze	750 000		750 000	750 000	489 372	489 372	0	0	0	0
CZ0208.04	Výbudování školicí kapacity ČSSZ	700 000		362 872	362 872	72 021	72 021	1 100 000	0	8 566 000	8 566 000
CZ 0209	Administrativní kapacita	2 690 488		149 995	149 995	89 997	89 997	200 000	1 170 000	0	1 170 000
CZ0209.01 (zrušeno)	Zlepšení kvality řízení lidských zdrojů v rámci ústřední správy	700 000	0	x	x	x	x	0	x	x	x
CZ0209.02	Systém školení pro pracovníky orgánů územní samosprávy	1 600 000		0	0	0	0	200 000	1 170 000	0	1 170 000
CZ0209.03	Rezerva "Twinning Light"	390 488	2 050 000	149 995	149 995	89 997	89 997	0	0	0	0
CZ02/09,03,01	Strategie dozoru nad minoritami	150 000		0	0	0	0	0	0	0	0
CZ02/09,03,02	Boj proti sociální exkluzi romské komunity	150 000		0	0	0	0	0	0	0	0
CZ02/09,03,05	Postup přípravy projektů v sektoru vody na Severní Moravě	150 000		0	0	0	0	0	0	0	0
CZ02/09,03,17	Zlepšení metod dohledu nad bankovním sektorem	150 000		149 995	149 995	89 997	89 997	0	0	0	0
CZ 0210	Příprava na SF a KF	6 300 000		3 503 980	3 503 980	1 664 257	1 664 257	0	0	0	0
CZ0210.01	SOP rozvoj lidských zdrojů a struktury Evropského sociálního fondu	1 360 000		1 208 505	1 208 505	575 452	575 452	0	0	0	0
CZ0210.02	SOP průmysl - posilování implementační kapacity	900 000	750 000	750 000	750 000	385 120	385 120	0	0	0	0
CZ0210.03	JROP a rámec podpory společenství - posilování implementační kapacity	1 300 000		1 164 000	1 164 000	643 001	643 001	0	0	0	0
CZ0210.04	Počáteční systémový audit implementačních struktur pro JROP	1 100 000		0	0	0	0	0	0	0	0
CZ0210.05	Posílení role veřejného sektoru v oblasti rozvoje trhu neformální ekonomiky	800 000		0	0	0	0	0	0	0	0
CZ0210.06	Rezerva - posilování institucí	840 000	990 000	381 475	381 475	60 684	60 684	0	0	0	0
CZ02/10,06,01	Investice do rozvoje lidských zdrojů	263 000		0	0	0	0	0	0	0	0
CZ02/10,06,03	Studie k IT a diseminační strategii	300 000		280 335	280 335	0	0	0	0	0	0
CZ02/10,06,02	Podpora Ministerstvu financí v boji proti praní špinavých peněz	107 000		101 140	101 140	60 684	60 684	0	0	0	0
CZ 0211	Přeshraniční spolupráce - Rakousko	4 000 000		0	0	0	0	1 267 000	0	0	0
CZ0211.01	Třebíč - podnikatelský a vývojový inkubátor	1 329 000		0	0	0	0	443 000	0	0	0
CZ0211.02	Grantové schéma na podporu dopravní infrastruktury	2 271 000		0	0	0	0	757 000	0	0	0
CZ0211.03	Fond společných malých projektů	400 000		0	0	0	0	67 000	0	0	0

Finanční memorandum			Realokace (příspěvek Phare na projekt po realokaci)	Kontrahováno v r. 2003 (€)	Kontrahováno celkem do 31.12.2003 (€)	Vyplaceno v r. 2003 (€)	Vyplaceno celkem do 31.12.2003 (€)	Spolufinancování ČR			
Číslo	Název	Alokace						Závazek (€)	Vyplaceno v roce 2003 ze SR (Kč)	Vyplaceno v roce 2003 z ost.zdrojů (Kč)	Vyplaceno celkem do 31.12.2003 (Kč)
CZ 0212	Přeshraniční spolupráce - Německo	10 000 000		0	0	0	0	3 327 000	0	0	0
CZ02.12.01	Prachatice - Volary - oprava silnice II/141	2 270 000		0	0	0	0	933 000	0	0	0
CZ02.12.02	Grantové schéma na podporu rozvoje ekonomiky a lidské	5 360 000		0	0	0	0	1 787 000	0	0	0
CZ02.12.03	Grantové schéma na podporu regionálního rozvoje a oc	1 370 000		0	0	0	0	457 000	0	0	0
CZ021.12.04	Fond společných malých projektů	1 000 000		0	0	0	0	150 000	0	0	0
CZ 0213	Přeshraniční spolupráce - Polsko	5 000 000		0	0	0	0	2 611 000	0	0	0
CZ02.13.01	Euroregion Nisa - Centrum obchodní spolupráce	2 250 000		0	0	0	0	1 786 000	0	0	0
CZ02.13.02	Kanalizace v Horním Benešově - fáze II	2 250 000		0	0	0	0	750 000	0	0	0
CZ02.13.03	Fond společných malých projektů	500 000		0	0	0	0	75 000	0	0	0
CZ0301	Politická kritéria	1 000 000		0	0	0	0	100 000	0	0	0
CZ03.01.01	Zlepšení dlouhodobých příležitostí pro Romy	1 000 000		0	0	0	0	100 000	0	0	0
CZ0302	Vnitřní trh a ekonomická kritéria	8 170 000		399 983	399 983	0	0	1 560 000	0	0	0
CZ03.02.01	Česká obchodní inspekce - posilování dohledu nad trhe	820 000		0	0	0	0	80 000	0	0	0
CZ03.02.02	Implementace Směrnic ES o energetické účinnosti	1 000 000		399 983	399 983	0	0	0	0	0	0
CZ03.02.03	Kapitálové trhy - centrální depozitář cenných papírů	1 900 000		0	0	0	0	500 000	0	0	0
CZ03.02.04	Posilování českého bankovního sektoru - aplikace Base	1 650 000		0	0	0	0	350 000	0	0	0
CZ03.02.05	Posilování kapacity Českého statistického úřadu	2 200 000		0	0	0	0	630 000	0	0	0
CZ03.02.06	Posilování implementace veřejných zakázek	600 000		0	0	0	0	0	0	0	0
CZ0303	Zemědělství	4 650 000		0	0	0	0	5 200 000	13 312 000	0	13 312 000
CZ03.03.01	Zlepšení sítě laboratoří Státní veterinární správy	1 800 000		0	0	0	0	1 800 000	0	0	0
CZ03.03.02	Posilování politiky bezpečnosti potravin - krmiva pro zvíř	1 350 000		0	0	0	0	400 000	12 000 000	0	12 000 000
CZ03.03.03	Posilování institucionální a administrativní kapacity rostl	1 500 000		0	0	0	0	3 000 000	1 312 000	0	1 312 000
CZ0304	Životní prostředí	2 750 000		0	0	0	0	475 000	0	0	0
CZ03.04.01	Integrované a plánované prosazování environmentálních	1 800 000		0	0	0	0	475 000	0	0	0
CZ03.04.02	Environmentální informační a řídicí systém (CENIA)	950 000		0	0	0	0	0	0	0	0
CZ0305	Spravedlnost a vnitro	4 320 000		0	0	0	0	1 530 000	0	0	0
CZ03.05.01	Justiční akademie a spolupráce v trestních věcech	770 000		0	0	0	0	130 000	0	0	0
CZ03.05.02	Boj proti praní špinavých peněz	600 000		0	0	0	0	200 000	0	0	0
CZ03.05.03	Potírání podvodů namířených proti finančním zájmům E	1 000 000		0	0	0	0	100 000	0	0	0
CZ03.05.04	Posilování boje proti obchodu s lidmi	950 000		0	0	0	0	200 000	0	0	0
CZ03.05.05	Schengenský informační systém	1 000 000		0	0	0	0	900 000	0	0	0
CZ0306	Zaměstnanost, sociální věci a zdravotnictví	5 110 000		0	0	0	0	1 250 000	0	0	0
CZ03.06.01	Informační systém pro správu volného pohybu osob	1 000 000		0	0	0	0	250 000	0	0	0
CZ03.06.02	Příprava informačních systémů pro trh práce a sociální	860 000		0	0	0	0	90 000	0	0	0
CZ03.06.03	Dokončení budování institucí pro inspekci práce	750 000		0	0	0	0	210 000	0	0	0
CZ03.06.04	Soulad vybavení nemocnic s radiačními normami	2 000 000		0	0	0	0	700 000	0	0	0
CZ03.06.05	Vzájemné uznávání profesních kvalifikací ve zdravotnic	500 000		0	0	0	0	0	0	0	0
CZ0307	Administrativní kapacita	2 750 000		499 685	499 685	0	0	40 000	0	0	0
CZ03.07.01	Podpora Institutu státní správy pro střední a vrcholový m	600 000		0	0	0	0	40 000	0	0	0
CZ03.07.02	Posilování finanční kontroly ve veřejné správě /FKVS/ (F	1 500 000		499 685	499 685	0	0	0	0	0	0
CZ0308	Ekonomická a sociální koheze	9 750 000		0	0	0	0	9 350 000	0	0	0
CZ03.08.01	Grantové schéma na podporu podnikatelské infrastruktu	9 750 000		0	0	0	0	9 350 000	0	0	0

Finanční memorandum			Realokace (příspěvek Phare na projekt po realokaci)	Kontrahováno v r. 2003 (€)	Kontrahováno celkem do 31.12.2003 (€)	Vyplaceno v r. 2003 (€)	Vyplaceno celkem do 31.12.2003 (€)	Spolufinancování ČR			
Číslo	Název	Alokace						Závazek (€)	Vyplaceno v roce 2003 ze SR (Kč)	Vyplaceno v roce 2003 z ost.zdrojů (Kč)	Vyplaceno celkem do 31.12.2003 (Kč)
CZ0308	Ekonomická a sociální soudržnost	56 050 000		0	0	0	0	31 750 000	0	0	0
CZ03.08.02	OP RLZ - Opatření 1.1. Posílení aktivní politiky zaměstnanosti	10 000 000		0	0	0	0	3 500 000	0	0	0
CZ03.08.03	OP RLZ - Opatření 2.1. Integrace skupin ohrožených sociálně	6 000 000		0	0	0	0	2 000 000	0	0	0
CZ03.08.04	OP RLZ - Opatření 3.4. Rozvoj dalšího vzdělávání	2 050 000		0	0	0	0	500 000	0	0	0
CZ03.08.05	OP Průmysl a podnikání - Opatření 1.1. Podpora MSP	15 000 000		0	0	0	0	4 400 000	0	0	0
CZ03.08.06	SROP - Opatření 2.1. Rozvoj regionální dopravní infrastruktury	11 500 000		0	0	0	0	11 500 000	0	0	0
CZ03.08.07	SROP - Opatření 6.2. Rozvoj turistického ruchu v malých městech	9 000 000		0	0	0	0	9 000 000	0	0	0
CZ03.08.08	Interreg IIIB CADSES a Interreg IIIC	2 500 000		0	0	0	0	850 000	0	0	0
CZ0379	Program přeshraniční spolupráce 2003 mezi Českou republikou a Slovenskou republikou	4 000 000		0	0	0	0	1 268 000	0	0	0
CZ03.79.01	Grantové schéma na podporu udržitelného rozvoje a ochrany životního prostředí	2 000 000		0	0	0	0	660 000	0	0	0
CZ03.79.02	Grantové schéma na podporu přeshraničních sítí a lidských zdrojů	1 600 000		0	0	0	0	520 000	0	0	0
CZ03.79.03	Fond společných malých projektů	400 000		0	0	0	0	88 000	0	0	0
CZ0395	Program přeshraniční spolupráce 2003 mezi Českou republikou a Slovenskou republikou	10 000 000		0	0	0	0	3 151 000	0	0	0
CZ03.95.01	Grantové schéma na rozvoj dopravní infrastruktury	4 000 000		0	0	0	0	1 334 000	0	0	0
CZ03.95.02	Grantové schéma na ochranu životního prostředí a udržitelnosti	5 000 000		0	0	0	0	1 667 000	0	0	0
CZ03.95.03	Fond společných malých projektů	1 000 000		0	0	0	0	150 000	0	0	0
CZ0377	Program přeshraniční spolupráce 2003 mezi Českou republikou a Slovenskou republikou	5 500 000		0	0	0	0	2 013 000	0	0	0
CZ03.77.01	Zlepšení komunikací v příhraničním regionu Ústí nad Orlicí	2 800 000		0	0	0	0	935 000	0	0	0
CZ03.77.02	Mosty u Jablunkova - čistička odpadních vod a kanalizace	1 700 000		0	0	0	0	975 000	0	0	0
CZ03.77.03	Fond společných malých projektů	1 000 000		0	0	0	0	103 000	0	0	0
ZZ0201	Horizontální program pro přípravu kandidátských zemí na vstoupání do Evropské unie	300 000		299 400	299 400	0	0	0	0	0	0
zz02.01.01	Horizontální program pro přípravu kandidátských zemí na vstoupání do Evropské unie	300 000		299 400	299 400	0	0	0	0	0	0
ZZ0202	Horizontální program ES na podporu jaderné bezpečnosti	4 060 000		0	0	0	0	1 090 000	0	0	0
ZZ02.02.01	Kvalifikace metod nedestruktivního zkoušení a kontrola	1 600 000		0	0	0	0	500 000	0	0	0
ZZ02.02.02	Hodnocení integrity VVER reaktorové tlakové nádoby s	960 000		0	0	0	0	240 000	0	0	0
ZZ02.02.03	Inovace zkušebny transportně obalových souborů	500 000		0	0	0	0	100 000	0	0	0
ZZ02.02.04	Uzavření ukládací komory za účelem získání podkladů p	1 000 000		0	0	0	0	250 000	0	0	0

Tabulka č. 71

Nástroj ISPA - stav kontrahování, vyplácení a spolufinancování v roce 2003 podle jednotlivých finančních memorand

Finanční memorandum			Kontrahováno v r. 2003 (€)	Kontrahováno celkem do 31.12.2003 (€)	Vyplaceno v r. 2003 (€)	Vyplaceno celkem do 31.12.2003 (€)	Spolufinancování ČR			
Číslo	Název	Alokace (€)					Závazek (€)	Vypl. v roce 2003 ze SR (Kč)	Vypl. V roce 2003 z ost. zdrojů (Kč)	Vypl. celkem do 31.12.2003(Kč)
2000										
2000/CZ/16/P/PT/003	Rychleštní komunikace R48 Frýdek-Mýstek - Dobrá	20 391 677	0,00	19 881 885,00	7655355,43	7787715,14	13 594 451,00	0,00	184662858	246034566
2000/CZ/16/P/PT/002	Optimalizace železničního úseku ÚnL - Č. Třebová	14 300 080	0,00	31 536 554,00	81872,13	4171466,99	14 300 080,00	0,00	508420034,30	627710281,00
2000/CZ/16/P/PT/006	Modernizace železničního úseku Zábřeh - Přelouč	30 907 420	0,00	61 340 123,00	7899858,40	7899858,40	30 907 419,00	0,00	493174638,60	493174638,60
2000/CZ/16/P/PE/001	Rozšíření kanalizačního systému v ostravě	16 644 682	0,00	15 786 969,61	716 929,00	716 929,00	8 198 127,00	2 612 440,00	90 636 010,00	93 248 450
2000/CZ/16/P/PE/002	Kanalizační systém města Brna	17 841 373	0,00	18 333 254,00	5 356 847,00	5 356 847,00	10 478 267,00	22 833 257,00	263 658 518,00	286 491 775
2000/CZ/16/P/PA/001	Technická pomoc na přípravu projektů v sektoru doprava	625 000	?	?	10040,88	220349,73	208 333,00	0,00	108 403,00	2 718 420,00
2000/CZ/16/P/PT/001	Rychlostní komunikace R48 - obchvat Bělátna	17 117 121	0,00	0,00	0,00	1 711 712,00	11 411 414,00	0,00	122 279 000,00	122 279 000,00
2001										
2001/CZ/16/P/PE/004	Rekonstrukce systému zásobování pitnou vodou, výstavba kanal. syst., úpravní vody a čistírný odp. vod v regionu Podkrušnohoří	12 870 325	0,00	0,00	0,00	0,00	6 930 175,00	0,00	0,00	0,00
2001/CE/16/P/AT/002	Podpora organizace monitorovacích výborů	100 000	15 458,00	38 458,00	29 883,82	37 839,96	0,00	0,00	0,00	0,00
2001/CE/16/P/PA/004	Posouzení kapacity NF a ISPA IA pro EDIS	680 902	125 859,50	263 909,50	205 120,00	205 120,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2001/CZ/16/P/PT/012	Rychlostní komunikace R48 - Dobrá - Tošanovice-Žukov	19 797 676	0,00	0,00	0,00	1 979 768,00	13 198 451,00	0,00	108 426 000,00	108 426 000,00
2001/CZ/16/P/PE/005	Zlepšení čistírných odpadních vod a kanal. syst. v Jihlavě	9 620 000	5 999 952,00	5 999 992,00	0,00	0,00	5 180 000,00	0,00	0,00	0,00
2001/CZ/16/P/PE/008	Zlepšení kanalizačního systému Olomouce	10 123 400	342 400,00	342 400,00	0,00	0,00	4 338 600,00	0,00	0,00	0,00
2001/CZ/16/P/PT/009	Dálnice D8 Praha - ÚnL / česko-německá hranice - sekce 807: Trmice - hranice	61 776 500	0,00	0,00	6 177 650,00	6 177 650,00	61 776 500,00	0,00	410 110 000,00	410 110 000,00
2001/CZ/16/P/PE/009	Ochrana vod v povodí řeky Dyje	33 387 320	0,00	0,00	0,00	0,00	15 711 680,00	0,00	0,00	0,00
2002										
2002/CZ/16/P/PM/001	Náprava povodňových škod 2002: infrastruktura dooprav a životního prostředí	15 000 000	17 229 600,00	17 229 600,00	9 578 959,80	9 578 959,80		0,00	53 603 700	53 603 700
		15 000 000	1 823 840,00	17 158 345,00	9 579 503,93	9 579 503,93	5 294 118,00	0,00	187 504 436,50	187 504 436,50
2002/CZ/16/P/PE/012	Projekt Čistá Bečva	32 353 264	0,00	0,00	0,00	0,00	13 865 685,00	0,00	0,00	0,00
2002/CZ/16/P/PE/010	Nakládání s odpadními vodami a zásobování pitnou vodou v regionu Jeseník	9 145 200	0,00	0,00	0,00	0,00	6 098 800,00	0,00	0,00	0,00
2002/CZ/16/P/PT/013	Optimalizace železničního úseku Zábřeh na Moravě - Krasíkov	72 779 814	0,00	0,00	0,00	0,00	48 519 876,00	0,00	0,00	0,00

Operace na účtech Národního fondu v roce 2003

	Kč	EUR
A. Operace na zdrojových účtech NF		
Stav zdrojových účtů NF k 1.1.2003	1 099 758 069,81	34 924 054,98
Příjmy ve prospěch zdrojových účtů NF celkem	18 796 952 979,87	591 071 522,88
v tom:		
převod prostředků z EU pro Phare	5 101 530 656,58	160 896 397,39
převod prostředků z EU pro ISPA	1 674 463 554,55	52 166 764,59
převod prostředků z EU pro Sapard	933 143 613,61	29 248 814,24
převod prostředků z EU pro FSEU	4 096 395 000,00	129 000 000,00
připsané úroky	20 367 164,26	642 789,22
vratky prostředků z IA	99 380 914,80	3 131 245,33
kurzový zisk	34 321 220,95	0
ostatní – převody mezi účty NF	6 837 350 855,12	215 985 512,11
Výdaje ze zdrojových účtů NF celkem	17 634 297 378,85	556 363 166,93
v tom:		
převod prostředků implementačním agenturám Phare	3 933 590 373,93	122 782 593,81
převod prostředků implementačním agenturám ISPA	1 354 206 125,18	42 209 712,37
převod prostředků Agentuře Sapard	1 198 521 199,73	37 678 248,89
převod prostředků IA FSEU	4 089 846 450,72	129 342 275,50
ostatní-převody mimo účty NF	12 314 283,28	385 247,98
ostatní – převody mezi účty NF	7 045 818 946,02	223 965 088,38
Stav zdrojových účtů NF k 31.12.2003	2 267 413 670,82	69 632 410,93
B. Operace na účtech implementačních agentur NF **		
Stav účtů implementačních agentur NF k 1.1.2003	739 449 961,70	23 482 065,58
Příjmy ve prospěch účtů IA NF celkem	5 677 627 860,13	177 257 069,78
v tom:		
převod prostředků ze zdrojových účtů NF pro IA Phare	3 933 590 373,93	122 782 593,81
převod prostředků ze zdrojových účtů NF pro IA ISPA	1 354 206 125,18	42 209 712,37
připsané úroky na účty IA NF	4 522 832,29	141 474,67
vratky na účty IA NF	90 864 483,63	2 852 224,85
ostatní – převody mezi účty NF	294 444 045,10	9 271 064,08
Výdaje čerpané z účtů IA NF	5 166 960 125,92	162 344 857,23
výdaje čerpané z účtů IA NF Phare	3 423 362 003,01	107 497 474,95
výdaje čerpané z účtů IA NF ISPA	1 305 564 969,85	41 107 685,62
ostatní – převody na cizí účty	18 649 801,13	591 457,03
ostatní – převody mezi účty NF	419 383 351,93	13 148 239,63
Stav účtů implementačních agentur NF k 31.12.2003	1 250 117 695,91	38 394 278,13
C. Bankovní účty vedené v Kč		
Stav účtů k 1.1.2003	1 692 693 224,11	
Příjmy ve prospěch korunových účtů celkem	5 823 856 680,18	
v tom:		
převod ze zdrojového účtu NF FSEU na účty IA	4 080 964 088,61	
v tom:		
převod z kapitoly VPS na DPH a vyrovnání kurzových rozdílů	15 000 000	
převod z kapitoly na účty národního spolufinancování	298 306 435,70	
převody vrátek z Finančních úřadů na účty IA	137 909 994,54	
převod z Agentury Sapard - kurzové rozdíly	719 618,00	
připsání úroků na korunové účty	7 819 349,70	
vratka na účty NF	18 529 961,79	
ostatní – převody z cizích účtů	23 341 390,10	
ostatní – převody mezi účty NF	1 241 265 841,74	
Výdaje čerpané z korunových účtů celkem	5 847 128 673,37	
převody vrátek DPH na účty projektů vedené v€	98 734 110,25	
výdaje čerpané z univerzálních účtů ISPA	55 808 762,40	
výdaje čerpané z účtů Sapard	251 624 514,00	
výdaje čerpané z účtů spolufinancování Phare	1 137 713 159,04	
výdaje čerpané z účtů FSEU	4 089 846 450,72	
ostatní – převody na cizí účty	155 070 694,25	
ostatní – převody mezi účty NF	58 330 982,71	
Stav účtů k 31.12.2003	1 669 421 230,92	

** účty NF, k nimž mají IA dispoziční právo

Kč

Celkem účty NF k 1.1.2003	3 531 901 255,62
Celkem účty NF k 31.12.2003	5 181 952 597,65

VII. VLIV REFORMY VEŘEJNÉ SPRÁVY NA HOSPODAŘENÍ ÚZEMNÍCH SAMOSPRÁVNÝCH CELKŮ

Výsledkem dosud realizované reformy územní veřejné správy je operativnější a efektivnější způsob poskytování veřejných služeb občanům s využitím znalostí krajů a obcí o potřebách občanů žijících na jejich území.

a) Vývoj v letech 2001 a 2002

První etapa reformy územní veřejné správy byla započata v roce 2001 a týkala se pouze krajů. V průběhu procesu její realizace bylo z ústředních orgánů státní správy **na kraje převedeno na výkon správních činností cca 2 644 funkčních míst a cca 2 641 organizací** spolu s příslušným majetkem. Souběžně s tím stát na kraje delegoval i související finanční prostředky.

Během roku 2001 byly výše uvedené převody zřizovatelských funkcí a funkčních míst finančně zabezpečeny dotacemi, **od roku 2002 se kraje staly příjemci daňových příjmů.** Ve smyslu novely zákona č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům (zákon o rozpočtovém určení daní) náleží od roku 2002 krajům 3,1 % z celostátního hrubého výnosu z daně z přidané hodnoty, daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a funkčních požitků, daně z příjmů fyzických osob vybírané srážkou podle zvláštní sazby, daně z příjmů právnických osob s výjimkou případů, kdy poplatníkem je kraj a část z výnosu daně z příjmů z podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti. Kraje dále získávají výnos daně z příjmů právnických osob v případě, kdy jsou jejím poplatníkem.

b) Vývoj v roce 2003

V souvislosti s ukončením činnosti okresních úřadů k 31. 12. 2002 byla v roce 2003 nastartována **druhá etapa reformy územní veřejné správy.** Na základě zákona č.320/2002 Sb., o změně a zrušení některých zákonů **v souvislosti s ukončením činnosti okresních úřadů se realizoval převod výkonu státní správy z okresních úřadů na obce, kraje a resorty.**

Převážná část kompetencí na výkon státní správy v přenesené působnosti byla převedena na 205 nově vymezených obcí s rozšířenou působností

(cca 12 984 funkčních míst), menší část pak na kraje (cca 2 076 funkčních míst) a na další správní úřady (cca 3 990 funkčních míst). Z okresních úřadů, které byly zřizovateli celkem 659 organizací, bylo 551 z jejich celkového počtu převedeno na kraje, 31 obcím a 77 pak ústředním orgánům. V případě krajských úřadů se jedná o přenos působností, které zpravidla nevyžadují přímý osobní kontakt občanů při vyřizování osobních záležitostí.

Tak jako při realizaci první etapy reformy územní veřejné správy, byl s převodem všech kompetencí z okresních úřadů, ať do samostatné nebo přenesené působnosti obcím, krajům a ústředním orgánům, převeden jak movitý majetek, tak i příslušné finanční zdroje. Finanční prostředky na výkon aktivit převedených z okresních úřadů byly zajištěny ve výši, v jaké tyto výdaje dosud realizoval stát prostřednictvím okresních úřadů.

Ke změnám došlo i v případě tzv. magistrátních měst Plzeň, Brno a Ostrava, které podle stávající právní úpravy obsažené v zákoně č.128/2000 Sb., o obcích ve znění pozdějších právních předpisů, rovněž do konce roku 2002 vykonávaly působnost okresních úřadů.

V roce 2003 byly kompetence převedené z okresních úřadů na kraje a obce finančně zabezpečeny nikoliv formou zvýšeného podílu na příslušných daňových titulech, ale dotacemi ze státního rozpočtu.

Pro přípravu budov úřadů s rozšířenou působností poskytl státní rozpočet obcím příspěvek rozložený na léta 2002 a 2003. Pokud obce zvolily přiměřené prostory, mohl tento příspěvek pokrýt i veškeré náklady. V případech, kdy obce nestihly dokončit přípravu vlastních prostor, mohou za zvýhodněných podmínek využívat budovy státu, sídla bývalých okresních úřadů (byla zvolena forma bezplatné výpůjčky). Tuto možnost využívají obce v sídlech okresních měst.

Většině samospráv se hned na začátku roku 2003 podařilo zajistit veškerý výkon agend státní správy, pokud se vyskytly problémy, většina z nich měla technicko-organizační charakter, např.výpadky datových sítí, slabá místní telekomunikační síť apod.

c) Předpokládaný vývoj v dalším období

Změna rozpočtového určení daní měla být realizována v roce 2004. Poslaneckou sněmovnou byl však vládní **návrh novely zákona o rozpočtovém určení daní zamítnut** a kraje budou i v roce 2004, stejně jako tomu bylo v roce 2003, příjemci

pouze 3,1 % podílu na výnosech sdílených daní. V návrhu novely citovaného zákona byl zapracován podíl krajů na výnosech sdílených daní ve výši 10,32% a představoval by příjmy krajů v celkové výši cca 40,0 mld Kč. Prostředky, které byly navrhovány pro navýšení daňových příjmů krajů prostřednictvím novely zákona č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní, **budou kraje v roce 2004 získávat ve formě dotací**, a to z kapitoly Všeobecná pokladní správa, z rozpočtů ostatních kapitol státního rozpočtu či z rozpočtu Státního fondu dopravní infrastruktury.

Opravy, údržba a investice u silnic II. a III. třídy budou i nadále financovány Státním fondem dopravní infrastruktury. Ve státním rozpočtu na rok 2004 je částka 12,6 mld Kč zahrnuta ve finančním vztahu k rozpočtům krajů (příloha č. 6 k zákonu o státním rozpočtu České republiky). Na financování běžného a investičního rozvoje územních samosprávných celků je v ukazateli „Další prostředky pro územní samosprávné celky“ v kapitole VPS vyčleněna částka 3,8 mld Kč. V rozpočtu Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy je rozpočtován výdaj na regionální školství, v rozpočtu Ministerstva zemědělství účelová dotace na podporu lesního hospodářství a v rozpočtu Ministerstva kultury finanční prostředky na zajištění funkcí regionálních knihoven a na další výdaje v oblasti kultury.

Vzhledem k neustále rostoucí finanční náročnosti výkonu státní správy v přenesené působnosti, která má negativní dopady na rozpočty územních samosprávných celků, byl pro rok 2004 valorizován příspěvek na výkon státní správy jak pro kraje tak pro obce o 5 %.

Proces převodu činností na územní samosprávné celky ještě nelze považovat za zcela ukončený. Existuje celá řada činností, které by mohly být v budoucnu financovány z daňových příjmů územních samosprávných celků. **Pro jejich převod je však třeba vytvořit v legislativní oblasti předpoklady;** nejen v oblasti zákona o rozpočtovém určení daní nebo zákona o rozpočtových pravidlech, ale zejména v oblasti legislativy, která bude definovat standardy poskytovaných veřejných služeb v daných oblastech. Postupně by mohly za poskytování většiny veřejných služeb plně, a to i z hlediska finančních kompetencí, převzít odpovědnost územní samosprávné celky.

Pro objektivní a kvalifikované zhodnocení dosavadního průběhu reformy veřejné správy a zajištění kvality výkonu přenesených působností státní správy na úřady s rozšířenou působností a na kraje, je zapotřebí větší časový odstup.

Přílohy

ke Zprávě k návrhu státního závěrečného účtu České republiky za rok 2003

- A) Zpráva o výsledcích cenové a daňové kontroly za rok 2003
- B) Zpráva o činnosti celních orgánů Ministerstva financí za rok 2003
- C) Zpráva o opatřeních Ministerstva financí v oblasti cen za rok 2003

A) ZPRÁVA O VÝSLEDKÁCH CENOVÉ A DAŇOVÉ KONTROLY

ZA ROK 2003

I. Výsledky cenové kontroly

V průběhu roku 2003 provedli pracovníci oddělení cenové kontroly finančních ředitelství celkem 736 kontrolních akcí a šetření. V tomto počtu jsou však plošná šetření, jako např. v lékárnách či u pohonných hmot, zmíněná v textu dále, započítána pouze jako jedna akce.

Ve správním řízení bylo vydáno 325 rozhodnutí, z toho 307 rozhodnutí o uložení pokuty za porušení cenových předpisů, 16 rozhodnutí o zastavení řízení a 2 rozhodnutí podle zákona č. 552/1991 Sb., o státní kontrole, za neposkytnutí součinnosti. Celková částka uložených pokut činila 51 653 tis. Kč. Práva na odvolání využilo 54 subjektů. V odvolacím řízení podle správního řádu byly pokuty sníženy nebo zrušeny u 26 rozhodnutí v celkové částce 15 185 tis. Kč., v 1 případě byla uložená pokuta v odvolacím řízení zvýšena o 300 tis. Kč, ve 14 případech byla pokuta uložená prvoinstančním orgánem potvrzena a u 13 kontrol odvolací řízení probíhá. Pokuty z pravomocně uložených pokut tedy činí 33 598 tis. Kč.

Počet a výsledky kontrol a stížností dle jednotlivých finančních ředitelství jsou uvedeny v následující tabulce:

Přehled výsledků oddělení cenové kontroly finančních ředitelství za rok 2003 (v tis. Kč)

Finanční ředitelství	Pokuty podle zákona č. 526/1990 Sb., o cenách								Počet kontrolních akcí (z toho na základě stížností)	Počet stížností, šetření a podnětů	Počet kontr. akcí celkem	Zaplacené pokuty (ze sl. 4)
	Vydaná rozhodnutí		Pokuty v odvolacím řízení, obnově řízení		Sníženo/zrušeno v odvolacím řízení		Pokuty z uzavřených prověrek					
	sl. 1		sl. 2		sl. 3		sl. 4					
	počet	Kč	počet	Kč	počet	Kč	počet	Kč				
pro hl. m. Prahu	25	10 048	3	-250	3	-8 832	20	966	66/13	55	108	966
v Praze	23	2 255	0	0	2	-230	22	2 025	37/12	18	43	272
v Českých Budějovicích	37	1 192	0	0	0	0	37	1 192	62/11	19	70	182
v Plzni	38	1 799	0	0	0	0	38	1 799	43/5	35	73	533
v Ústí nad Labem	51	25 106	2	-320	7	-1 093	47	23 693	63/11	126	178	23 412
v Hradci Králové	70	1 630	0	0	8	-427	68	1 203	81/12	19	88	1 053
v Brně	39	3 073	3	-90	3	-1 011	34	1 972	50/10	49	89	1 972
v Ostravě	42	6 550	5	-2 510	4	-3 292	34	748	61/7	33	87	661
C e l k e m	325	51 653	13	-3 170	27	-14 885	300	33 598	463/81	354	736	29 051

x údaj o úhradách pokut sdělený FÚ 2 je pouze dílčí

Cenové kontrolní orgány se zaměřily **na dodržování maximálních cen a pravidel věcného usměrňování cen** ve zdravotnictví, maximálních a věcně usměrňovaných cen v oblasti bydlení. V kategorii **minimálních cen** byly zaměřeny na ceny kravského mléka syrového, cukru bílého krystalového a řepy cukrové. **Dodržování pevných cen** bylo kontrolováno u pevných cen tabákových výrobků. Předmětem kontrol byly dále věcně usměrňované ceny vodného a stočného, sběru, svozu, třídění a zneškodňování komunálního odpadu a dalších oborů zařazených Ministerstvem financí do seznamu zboží s regulovanými cenami.

Stále častěji je pozornost kontroly věnována podnětům na možné **zneužití hospodářského postavení** prodávajících a kupujících při sjednávání cen.

Výrobky a výkony ve zdravotnictví, zdravotní péče

Zdravotnictví je odvětvím, které je ze strany cenových kontrolních orgánů věnována trvale největší pozornost. Ve sledovaném období bylo provedeno **136 kontrol regulovaných cen**, zejména ve fázi výroby, dovozu, distribuce a prodeje léčiv a zdravotnických prostředků. Porušení cenových předpisů bylo prokázáno u 97 kontrol. Ve správním řízení byly uloženy **pokuty ve výši 3 743 tis. Kč**.

a) Lékárny

V lékárnách bylo provedeno **23 kontrol**, 8 kontrolovaným subjektům byly ve správním řízení uloženy **pokuty v celkové výši 67 tis. Kč**. Opakovaně bylo zjišťováno **nedodržení pravidel věcného usměrňování cen** individuálně připravovaných léků, **překračování maximálních cen** tzv. taxa laborum při individuální přípravě léků a nedostatečná cenová evidence. Překročení maximálních cen léků nebylo ve sledovaném období zjištěno.

b) Distributoři a dovozci léčiv a zdravotnických prostředků

Kontroly dodržování postupu při zpracování návrhů maximálních cen byly provedeny **u 8 firem**, z toho v 7 případech bylo vydáno ve správním řízení rozhodnutí o **pokutě v celkové výši 1 314 tis. Kč**. Zjištění se týkala **nedodržení výměru o postupu při zpracování návrhů maximálních cen**, dokonce i nepředložení návrhů na Ministerstvo financí. V uplatňovaných cenách bylo zjišťováno použití chybné

základny pro výpočet ceny, tzn. že dodavatel nepromítal do cen vliv kurzovních rozdílů nebo použil nesprávný kurz. Trvalým jevem je **nedodržování povinnosti informovat** při prodeji odběratele o výši ceny od tuzemského výrobce nebo zahraničního dodavatele a o výši přírážky za výkony obchodu.

c) Výrobci léčiv

Ve sledovaném období byla **ukončena jedna kontrola**, kdy za předložení nesprávných podkladů Ministerstvu financí pro stanovení maximálních cen byla uložena **pokuta ve výši 50 tis. Kč**.

Dále byly provedeny **2 cenové kontroly** u výrobců – distributorů, kdy v jednom případě byla uložena **pokuta ve výši 1 mil. Kč**. Jednalo se opět o předložení nesprávných podkladů Ministerstvu financí pro stanovení maximálních cen.

d) Oční optiky

U provozovatelů oční optiky bylo provedeno **22 kontrol**, všem 22 kontrolovaným subjektům byly uloženy **pokuty v celkové výši 302 tis. Kč**. Porušení cenových předpisů spočívalo především v **nedostatečně vedené cenové evidenci** a v **překračování maximálních cen**, respektive **nedodržování regulace přírážky** obchodního výkonu při výdeji zdravotnického prostředku dle volby konečného spotřebitele s lékařským poukazem na základní zdravotní péči (prostředek) hrazenou zdravotní pojišťovnou. Cenové kontrolní orgány usuzují na obtížně prokazatelnou snahu znemožnit průběh cenových kontrol, případně vyvést celý obor z cenové regulace.

e) Zubní lékaři a laboratoře

Z **57 provedených kontrol** provedených ve stomatologických laboratořích bylo u 45 prokázáno porušení cenových předpisů, s následným uložením **pokut v celkové výši 277 tis. Kč**. Jednalo se zejména o nedodržování povinnosti zpracování kalkulací nebo jejich neuchování v zákonem určené lhůtě. V případech, kdy kalkulace zpracovány byly, bylo zjišťováno nedodržování pravidel věcného usměrňování cen stomatologických výrobků, např. nesprávným propočtem fondu pracovní doby nebo

zahrnováním neoprávněných nákladů, které s prodávaným zbožím nesouvisí, např. nákladů na reprezentaci, soukromá vozidla, škody, smluvní pokuty a další.

f) Komplexní a příspěvková lázeňská péče hrazená zdravotními pojišťovnami

Cenové kontrolní orgány ověřovaly dodržování pravidel věcného usměrňování v **7 léčebných zařízeních**. Za kalkulování neoprávněných nákladů, např. spotřeby potravin pro zaměstnance, placení úroků z prodlení, smluvních pokut a penále, odměn členů statutárních orgánů, ale i nákladů, které s vymezenou lázeňskou péčí hrazenou pojišťovnami nesouvisí nebo se vztahovaly na cizince a samoplátce, byly v 5 případech uloženy **pokuty** za porušení cenových předpisů, celkem **ve výši 95 tis. Kč**.

g) Zdravotní péče v dětských ozdravovnách hrazená zdravotními pojišťovnami

V dětských ozdravovnách pokračovaly kontroly věcně usměrňovaných cen zahájené v roce předcházejícím. Byla kontrolována další **dvě zařízení**, z nichž jednomu byla uložena **pokuta** v celkové výši **10 tis. Kč** za zahrnutí neoprávněných nákladů do cen, např. odpisy nedobytných pohledávek, dary, dotace, manka a škody a náklady, které se ke kontrolovanému období nevztahovaly.

h) Organizační složky

Organizační složky jsou subjekty, které neprovádí obchodní činnost, pouze zastupují výrobce např. při předkládání návrhů na stanovení maximálních cen. Kontrola byla provedena **u 3 subjektů**, porušení cenových předpisů nebylo prokázáno.

ch) Umělé přerušování těhotenství

Umělé přerušování těhotenství **podléhá regulaci formou maximálních cen**, již několik let bez změny cenové úrovně. **Tři kontroly** provedené v severomoravském regionu neprokázaly porušení cenových předpisů. Kontrolami bylo zjištěno, že maximální ceny položek, jak jsou uvedeny ve výměru Ministerstva financí, nejsou ve skutečnosti uplatňovány. Pro potvrzení potřeby či nezbytnosti regulace těchto položek budou další kontroly provedeny v jiných regionech republiky v roce 2004. Na základě výsledků bude útvar cenové kontroly iniciovat vyloučení z regulace.

i) Prodejny zdravotnické techniky

Celkem byly kontrolovány **4 prodejny**, z toho u 3 byl zjištěn prodej zdravotnických prostředků se stanovenými maximálními cenami za ceny, které obsahovaly vyšší než úředně stanovenou maximální přírážku ve výši 25 %, resp. 32 % za výkony obchodu. U jednoho subjektu se jednalo o ortopedické pomůcky u dvou subjektů o dentální výrobky. Ve správním řízení byly uloženy **pokuty ve výši 78 tis. Kč.**

j) Zdravotní péče,

kteřá je poskytována účastníku veřejného zdravotního pojištění zdravotnickým zařízením, které není ve smluvním vztahu s příslušnou zdravotní pojišťovnou, byla předmětem **4 kontrol na základě stížností**. Ve všech případech byly ve správním řízení uloženy **pokuty** za porušení cenových předpisů, vztahujících se k poskytovaným zdravotnickým výkonům **v celkové výši 550 tis. Kč**. Ve všech případech bylo podáno odvolání proti rozhodnutí o uložení pokuty. Ve třech případech odvolací orgán pokuty udělené finančním ředitelstvím snížil, v jednom zcela zrušil.

Porušení cenových předpisů spočívalo zejména v neplnění evidenčních povinností při poskytování zdravotní péče.

Všechna Finanční ředitelství prováděla ve sledovaném období **plošné šetření rozptylu cen vybrané skupiny 40 léků** a léčivých přípravků **v 79 lékárnách** za účelem ověření žádosti Ministerstva zdravotnictví stanovit pevné ceny tohoto zboží z důvodu rozsáhlého rozptylu cen léků pro konečného spotřebitele. Potřeba stanovit pevné ceny léků nebyla potvrzena.

Dále prováděla všechna oddělení cenových kontrol FŘ **prověření opodstatněnosti informací** zástupce stomatologické komory **o uvádění neregistrovaných** (a tudíž bez vyhlášení maximální ceny) **léčivých přípravků na trh** v České republice. Žádné finanční ředitelství ve svých šetřeních výskyt léčivých přípravků podléhajících registraci dle zákona č. 79/1997 Sb., o léčivech, bez řádné registrace nepotvrdilo. Výzva podavatelů, aby sám inicioval sdělování informací o neregistrovaných léčivých přípravcích přímo od zpracovatelů těchto přípravků se minula účinkem.

Nájemné a služby poskytované s užíváním bytu

V roce 2003 bylo provedeno **70 kontrol**, za zjištěné porušení cenových předpisů bylo vydáno 38 rozhodnutí o pokutě, z toho 15 za účelem zastavení řízení na základě nálezu Ústavního soudu. **Pokuty** byly uloženy v **celkové výši 948 tis. Kč**.

Nejčastějším porušením cenových předpisů byla chybná výše maximálního nájemného v důsledku **protizákonného uplatňování tržního nájemného** novým nebo i původním majitelem, chybné koeficienty růstu nájemného, nesprávné rozměry obytné plochy nebo nesprávné přeřazení bytové jednotky do vyšší kategorie. U služeb spojených s užíváním bytu pak nesprávné výše záloh, průčtování nesprávné výše faktur za dodané služby.

V návaznosti na nález Ústavního soudu, kterým byla vyhláška č. 176/1993 Sb. o nájemném a úhradě za poskytování s užíváním bytu zrušena, byly kontrolní akce zaměřené na dodržování této vyhlášky již v průběhu 1. pololetí v různém stadiu rozpracování ukončeny a kontroly nebyly nadále prováděny. **Nálezem Ústavního soudu** bylo rovněž **zrušeno nařízení vlády o cenovém moratoriu na nájemné**. Rozpracované kontroly byly ukončeny, zahájená správní řízení zastavena a pokuty uložené ve správním řízení zrušeny. Kontroly byly nadále prováděny jen **u bytových družstev**, kde **právní předpis zrušen nebyl**.

Podáno bylo **celkem 239 stížností občanů**, nejvíce k FŘ Ústí nad Labem, kde vůči jednomu vlastníkovi směřovalo cca 80 stížností. Oprávněnost či neoprávněnost podaných stížností nelze vyhodnotit vzhledem ke skutečnosti, že mnoho stížností bylo vráceno s odůvodněním, že **neexistuje právní předpis, podle kterého by mohla být cenová kontrola realizována**.

Nájemné z pozemků nesloužících k podnikání nájemce

Dodržování maximálních cen, uplatňovaných za pronájem pozemků nesloužících k podnikání nájemce, bylo **kontrolováno v 7 obcích**. V jedné obci bylo zjištěno účtování pronájmu za ceny vyšší než úředně stanovené maximální ceny a byla uložena **pokuta ve výši 5 tis. Kč**.

Minimální cena mléka kravského syrového

V roce 2003 byly ukončeny **3 kontroly** dodržování minimální ceny. Její nedodržení bylo zjištěno u 2 kontrolovaných subjektů a ve správním řízení byly uloženy **pokuty v celkové výši 1 100 tis. Kč.**

Minimální cena cukru a cukrové řepy

Dodržování minimální ceny cukru a cukrové řepy bylo **kontrolováno u 9 výrobců.** Za účtování ceny nižší než minimální, jež bylo prokázáno u 7 kontrolovaných, byly uloženy **pokuty ve výši 11 780 tis. Kč.** Někteří výrobci poškodili své odběratele účtováním dopravních nákladů, čímž **minimální cenu snížili.** Na základě nálezu Ústavního soudu o zrušení nařízení vlády, kterým byly stanoveny produkční kvóty cukru na kontrolované období a na základě odvolání kontrolovaných subjektů, odvolací orgán rozhodnutí o pokutách zrušil.

Další kontroly dodržování minimálních cen cukru byly provedeny **u 3 prodejních firem.** V jednom případě byl zjištěn nákup cukru za cenu nižší než minimální a uložena pokuta ve výši 8,5 tis. Kč.

Pevné ceny tabákových výrobků

byly **kontrolovány u 21 prodejců.** Ve správním řízení bylo vydáno 18 rozhodnutí, kterými byly uloženy **pokuty v celkové výši 354 tis. Kč.** U dvou rozhodnutí o pokutě probíhá v současné době odvolací řízení. Byly vyřízeny 2 stížnosti, z nichž jedna byla oprávněná.

Porušení cenových předpisů spočívalo v tom, že kontrolované subjekty **neuchovaly a cenové kontrole nepředložily doklady,** z nichž by byly patrné údaje o specifikaci zboží a výši prodejních cen. Dále bylo zjišťováno, že v době kontroly bylo nabízené zboží v prodeji za cenu nižší nebo vyšší, než pevnou úředně stanovenou cenu dle ustanovení § 5 zákona o cenách, na viditelném místě nebyly zpřístupněny informace o ceně formou ceníku, vývěsky nebo jiným přiměřeným způsobem. Jako porušení cenových předpisů byl zjištěn i prodej cigaret v hodnotě více než 20 mil. Kč před vyhlášením platnosti pevných cen nebo také uvedení nepravdivých údajů u 195 položek reálně nedovážených tabákových výrobků.

Voda pitná, voda předaná a voda odvedená kanalizací

je **regulována pomocí věcně usměrňovaných cen**. Dodržování regulačních pravidel bylo **kontrolováno u 50 vodárenských subjektů**, ve správním řízení vydáno 38 rozhodnutí o **pokutách ve výši 24 911 tis. Kč**. Proti rozhodnutí o uložení pokuty se odvolaly tři kontrolované subjekty a odvolací orgán MF snížil pokuty celkem o 40 tis. Kč. Odvolací orgán prvního stupně snížil dvakrát pokutu v rámci autoremedury celkem o 17 tis. Kč. Kontroly byly z velké části vyvolány stížnostmi na výši a na meziroční nárůsty cen vody.

Zjišťováno bylo porušení pravidel věcného usměrňování cen vody **zahrnutím nákladů, které nelze považovat za ekonomicky oprávněné**, např. odměny statutárních orgánů, náklady spojené se stavební činností, opakovaně byly zahrnuty i náklady, které již byly uhrazené. Jako porušení cenových předpisů bylo zjištěno i zahrnutí celkové investice do nákladů na opravy. V rozporu s platnými cenovými předpisy **byly také účtovány rozdílné ceny domácnostem a podnikatelům**, došlo tedy k přerozdělení zisku, aniž by to předpis platný pro dané období umožňoval. V několika případech vodárenské subjekty nerozlišily cenu vody pitné a předané a nekalkulovaly tyto ceny samostatně. Stále je kontrolou zjišťováno, že vodárenské subjekty **nezpracovávají nebo neuchovávají kalkulace cen**.

Bylo šetřeno **25 stížností**, z toho 19, tzn. 76 %, bylo neoprávněných. Stížnosti a podněty občanů se mimo jiné týkaly uplatnění dvousložkové formy vodného a stočného, jejíž použití výměr Ministerstva financí, v návaznosti na zákon č. 274/2001 Sb. o veřejných vodovodech a kanalizacích, umožňuje. K tomuto systému zatím přistoupilo 5 vodárenských subjektů.

Sběr, svoz, třídění a zneškodňování komunálního odpadu

Věcně usměrňované ceny byly **kontrolovány ve 12 subjektech** zajišťujících tuto službu, z toho 10 byla uložena **pokuta v celkové částce 2 170 tis. Kč**. Stížnosti a podněty na ceny komunálního odpadu se nevyskytly.

Kontrolami bylo zjišťováno, že **do uplatňovaných cen byl nepřesně promítnut vývoj nákladů z předchozího období**, byla kalkulována nesprávná výše odpisů a leasingových splátek, neověřené ceny pohonných hmot nebo tyto ceny byly doloženy nevěrohodnými údaji, **neoprávněně byly do ceny zahrnovány náklady** na neprovedené opravy techniky. Nadále je zjišťováno **nezpracování, nepředložení kalkulací** nebo jejich předložení v omezeném rozsahu. V jednom případě bylo

zjištěno poskytování služby za cenu, kterou jako majitel svozové firmy stanovila obec vyšší než byla cena vykalkulovaná, odpovídající pravidlům věcného usměrňování.

Veřejná vnitrostátní pravidelná autobusová doprava

Ve sledovaném období byly kontroly zaměřeny i na věcně usměrňované ceny uplatňované ve veřejné vnitrostátní autobusové dopravě. **Kontrolováno bylo 23 dopravců**, z toho 16 firmám byly za porušení pravidel věcného usměrňování uloženy **pokuty celkem 360 tis. Kč**. V jednom případě byla kontrola ukončena vydáním rozhodnutí o zastavení správního řízení. Čtyři kontrolované subjekty se odvolaly, ale všechny uložené pokuty byly v odvolacím řízení Ministerstva financí potvrzeny. Stížnosti předloženy nebyly.

Nesprávnosti byly zjišťovány např. ve vstupních nákladech, které se staly součástí výpočtu koeficientu „k“, do nichž byly **zahrnuty neoprávněné náklady** na reprezentaci, odměny orgánů společnosti, chybně stanoveny odpisy a počty autobusů pro zabezpečení linkové dopravy, nesprávně stanoveny tržby z linkové dopravy. Zjištěn byl a nesprávný propočet výše přiměřeného zisku.

Do regulovaných cen linkové dopravy byly nesprávně **zahrnuty i náklady** na nepravidelnou autobusovou dopravu (zájezdovou činnost), tj. **náklady nesouvisející se službou, jejíž cena je regulována**.

Železniční veřejná vnitrostátní doprava

Formou maximálních cen je regulován jen výkon použití železniční vnitrostátní dopravní cesty celostátních a regionálních drah. U poskytovatele této služby **porušení cenových předpisů nebylo zjištěno**.

Ceny metrologických výkonů a výkonů státního zkušebnictví

V roce 2003 pokračovaly kontroly věcně usměrňovaných cen výkonů metrologických podle zvláštního předpisu, tj. zákona č. 505/1990 Sb., o metrologii, respektive výkonů státního zkušebnictví prováděných podle zvláštního předpisu, kterým je zákon č.22/1997 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Bylo provedeno celkem **39 kontrol**, z toho 26 bylo ukončeno rozhodnutím o porušení cenových předpisů.

Celková výše uložených **pokut činí 1 680 tis. Kč**. Jednomu kontrolovanému subjektu byla uložena i pokuta za neposkytnutí součinnosti ve výši 5 tis Kč podle zákona č. 522/1991 Sb., o státní kontrole. Jednatel kontrolované společnosti, jako kontrolovaná osoba, se proti tomuto rozhodnutí odvolal, odvolací orgán MF odvolání zamítl a pokutu potvrdil. Na základě odvolání tří kontrolovaných subjektů snížil odvolací orgán MF pokuty celkem o 980 tis. Kč.

Nejčastějším porušením cenových předpisů je **neplnění evidenční povinnosti, tj. nezpracování cenových kalkulací**. U subjektů, které kalkule zpracovaly, byly **do cen neoprávněně zahrnovány např. výdaje na reprezentaci** nebo náklady jiných činností, které s regulovanými cenami vůbec nesouvisely. Dále došlo k zahrnutí nákladů na balné a poštovné, u poštovného byla navíc započítávána pětiprocentní DPH.

Ceny za vnitrostátní poštovní služby

Předmětem kontroly byly i věcně usměrňované ceny poštovného. Za porušení cenových předpisů byly uloženy **pokuty ve výši 1 050 tis. Kč**. Na základě odvolání byla jedna pokuta zrušena, druhá naopak zvýšena, celkově byly tedy pokuty sníženy o 400 tis. Kč.

Rozsáhlou a složitou kontrolní akcí byla **kontrola ve s.p. Česká pošta**, vzhledem k celorepublikové působnosti a širokému portfoliu uplatňovaných věcně usměrňovaných cen. Byla to vůbec první kontrola věcně usměrňovaných cen za dobu jeho existence. Bylo zjištěno porušení pravidel věcného usměrňování cen **zahrnováním neoprávněných nákladů, např. výdaje na reprezentaci, odměny členů statutárních a dalších orgánů, pojistné hrazené za členy statutárních a dalších orgánů z titulu odpovědnosti za škodu způsobenou společností při výkonu funkce, zůstatkové ceny vyřazovaného dlouhodobého majetku, pokuty, odpisy promlčených a nedobytných pohledávek a leasingové splátky u předčasně ukončeného leasingu**. V nesprávné výši byly **do cen zahrnovány i náklady na daňové poradenství a tvorba rezerv na kurzové ztráty**.

Druhá kontrola se týkala firmy, poskytující dodávky zboží formou zásilkové služby, která uplatňovala vyšší ceny poštovného za dobírku, než je skutečně zaplacená cena, hrazená České poště.

Stanice technické kontroly

Věcně usměrňované ceny, kterými se kontroluje technický stav silničních motorových vozidel podle zákona o technických podmínkách provozu silničních vozidel na pozemních komunikacích byly předmětem kontrol i v roce 2003. Realizováno bylo **34 kontrol** a porušení cenových předpisů bylo zjištěno u 23 z nich. **Pokuty** byly uloženy v **celkové výši 1 363 tis. Kč**. Čtyři pokuty byly v odvolacím řízení sníženy o částku 573 tis. Kč.

Jako nejčastější porušení cenových předpisů bylo zjišťováno, že **poskytovatelé služeb neměli při zahájení kontroly zpracovány nebo uchovány cenové kalkulace** na jednotlivé druhy povinných technických prohlídek. Kontrola oprávněnosti nákladů zahrnutých do cen byla v mnoha případech znemožněna v důsledku **nevedení analytické evidence nákladů na různé činnosti**. Časté porušení spočívalo v **zahrnutí nákladů nesouvisejících s činností STK** – pronájem a půjčování věcí movitých, zůstatková cena prodaného HIM, dary, úhrada zákonné odpovědnosti za motorová vozidla, úhrada za dálniční známky, poplatky za převody leasingových smluv, zisk použitý na výplatu druhého společníka zabývajícího se pronájmem motorových vozidel, opravy a silniční daň osobních automobilů, které jsou určeny k pronájmu a půjčování věcí movitých. Jeden kontrolovaný subjekt měl v kalkulaci dokonce zahrnut projekt neuskutečněné investice do nového vybavení STK – čekárny klientů, kanceláře techniků a šatny zaměstnanců, odpisy hmotného majetku nesouvisejícího s činností STK a náklady z minulých let, např. z roku 1996 a 1998.

Z důvodu neprůhlednosti nákladů na povinné technické prohlídky a na měření emisí, tj. dvou stěžejních činností Stanic technické kontroly, bylo cenovými kontrolními orgány **navrženo zařazení ceny za měření emisí pro příští období do věcného usměrňování cen**.

Ceny pohřebních služeb

Ceny pohřebních služeb jsou výměrem Ministerstva financí **regulovány jen částečně**, a to u pronájmu hřbitovních míst, kde platí **maximální ceny pozemků** nesloužících k podnikání. Dále zde platí evidenční povinnosti dané zákonem o cenách jako pro všechny prodávající, v tomto případě poskytovatele pohřebních služeb.

Nájemné z pozemků nesloužících k podnikání - pronájem hřbitovních míst, bylo **kontrolováno u 24 firem**, z toho u 18 kontrolovaných subjektů bylo zjištěno porušení cenových předpisů. **Pokuty byly uloženy v celkové výši 102 tis. Kč**.

Překračování maximální ceny bylo způsobováno zaokrouhlováním každého započatého m² plochy směrem nahoru. Dále bylo zjišťováno nevedení evidence výměry hrobů a nezpřístupnění informace o cenách formou ceníku na viditelném místě.

Jedna kontrola byla provedena na základě obdržené stížnosti na porušení evidenčních povinností. Ukončena byla vydáním rozhodnutí na částku 5 tis. Kč. Bylo zjištěno nesplnění informační povinnosti související s oznámením ceny služby, resp. s jejím odhadem před jejím uskutečněním.

Zneužití hospodářského postavení prodávajícím

Kontroly porušení zákazu zneužít při sjednávání ceny hospodářské postavení jsou **prováděny vesměs na základě podání**. V roce 2003 bylo provedeno **8 kontrol**, **pokuty** za prokázané zneužití hospodářského postavení byly uloženy ve **výši 1 127 tis. Kč**.

Na základě stížností mnoha občanů byla i v roce 2003 provedena **kontrola neregulovaných cen za provoz kabelové televize**. Kontrolou **nebylo prokázáno porušení** cenových předpisů. Kontroly cen u společností provozujících přenos televizního signálu prostřednictvím kabelů jsou velmi ztíženy tím, že zákon o cenách nepředepisuje povinnost zpracovávat kalkulaci ceny a společnosti poskytující i další služby, např. internet, nevedou oddělené účetnictví a skutečné náklady na poskytování kontrolované služby se musí dohledávat z účetní evidence. Opakované zvyšování cen a neprůhlednost účetní evidence byly argumentem cenových kontrolních orgánů pro zařazení této služby do věcně usměrňovaných cen.

Opět na základě stížnosti byla prováděna **kontrola neregulované ceny za pronájem prostoru v kolektorové síti pro uložení technických kabelů**. Zneužití postavení a uplatnění cen vyšších než obvyklých bylo prokázáno a kontrolovanému subjektu byla uložena **pokuta ve výši 320 tis. Kč**.

Další dvě kontroly byly zaměřeny na **neregulované ceny služeb spojených s užíváním bytu**. V jednom případě bylo zjištěno zneužití postavení při sjednání ceny za používání výtahu a uložena **pokuta ve výši 250 tis. Kč**. Na základě odvolání byla pokuta v odvolacím řízení snížena na 139,6 tis. Kč.

Ve dvou případech byly kontrolovány **neregulované ceny, sjednané za pronájem vodohospodářského zařízení**. U jedné kontroly bylo konstatováno, že

poměr uplatňovaného nájemného k hodnotě hmotného investičního majetku odpovídá obvyklé výši v oboru vodárenství. Druhá kontrola byla ukončena zjištěním, že uplatňovaná cena je vyšší než cena obvyklá. **Pokuta byla uložena ve výši 500 tis. Kč.**

Na základě stížnosti občana byla provedena kontrola zneužití hospodářského postavení **cen stanovených za stání na veřejných komunikacích**. Ministerstvo financí provedlo šetření cen v **39 městech ČR**, Finanční ředitelství pak samotnou kontrolu. Uložená **pokuta činila 58 tis. Kč**. Porušení spočívalo v **prodeji parkovacích karet pro fyzické osoby za ceny vyšší než obvyklé**. Rozhodnutí kontrolního cenového orgánu bylo následně odvolacím orgánem MF v plné výši potvrzeno.

U podání na zneužití hospodářského postavení při **poskytování odtahové služby** v severočeském regionu, nebylo porušení cenových předpisů prokázáno.

Z dalších 11 podání, vyjadřujících podezření na zneužití hospodářského postavení v **různých oborech podnikání**, byla dvě řešena z úrovně ministerstva (prodej terénních aut a prodej sazí), přičemž zneužití postavení bylo šetřením vyloučeno pro jeho neexistenci. Jedno podání bylo na základě dohody s prodejcem (infra lampa) vzato zpět a jedno postoupeno ministerstvu dopravy, které plní funkci regulátora cen u mezinárodní autobusové dopravy. Ve zbylých případech probíhají šetření trhu a uplatňovaných cen, která budou dokončena v roce 2004.

Označování zboží cenou a cenová evidence

Vesměs **na základě podnětů občanů** na nedostatečné značení zboží cenou, **zejména v supermarketech** a při příležitosti provádění kontrol pevných cen tabákových výrobků u prodejců byly kontroly zaměřeny i na tuto zákonnou povinnost.

Celkem bylo provedeno **22 cenových kontrol** a vydáno 22 rozhodnutí o pokutě a 1 rozhodnutí na zastavení řízení. **Pokuty** byly uloženy v **celkové výši 952 tis. Kč**. Šest kontrolovaných subjektů se odvolalo, v jednom případě byla uložena pokuta ve výši 10 tis. Kč odvolacím orgánem potvrzena, 3 pokuty v celkové výši 370 tis. Kč byly odvolacím orgánem zrušeny, 1 pokuta ve výši 200 tis. Kč byla zrušena v autoremeduře rozhodnutím finančního ředitelství a u jedné pokuty ve výši 150 tis. Kč odvolací řízení probíhá.

Kontrolami bylo zjišťováno, že prodávající neplní své evidenční povinnosti, neuchovávají cenovou evidenci, v supermarketech není vždy zboží označeno cenou platnou v okamžiku nabídky a **zboží je často prodáváno za ceny vyšší, než jsou ceny označené na regálech.**

Odvolacím orgánem zrušené pokuty se týkaly **značení cenou balíčkováného zboží**. Zjištění FŘ, že **neuvedení ceny**, vztahující se k množství baleného zboží je porušením zákona o cenách, nebyl potvrzen ani odvolacím orgánem ani odborem legislativy Ministerstva financí, který byl požádán o právní názor. Zákon o cenách bohužel jednoznačně nespécifikuje označování zboží cenami a umožňuje tak různý výklad povinností prodávajícího v označování zboží cenami. Tento různý výklad navíc podporuje skutečnost, že kupující měl při samoobslužném prodeji možnost zjistit konkrétní cenu zboží na snímači umístěném v prodejně. Novela příslušného paragrafu zákona o cenách, již tento problém řeší s účinností od 1. května 2004, to je dnem vstupu do Evropské unie.

Šetření cen LPG („tekuté ropné plyny“)

Na základě podání a žádosti o zařazení zboží do okruhu regulovaných cen, bylo realizováno šetření vývoje nákladů a cen LPG rozhodujících výrobců, dodavatelů – distributorů a u vybraných prodejců na celém území České republiky. Cílem tohoto šetření bylo především ověření odůvodněnosti podavatelem popisované cenové eskalace - avizováno bylo rozpětí prodejní ceny 8,70 – 13,50 Kč/l a získání údajů pro posouzení přípustnosti žádaných regulačních zásahů.

Šetření bylo realizováno **u 2 rozhodujících výrobců, 9 dodavatelů (distributorů) a 94 čerpacích stanic**. Monitorovány byly ceny uplatňované v letech 2000 – 2003. Bylo zjištěno, že marže výrobců, dodavatelů a čerpacích stanic na 1 litr LPG se pohybovaly v rozpětí od - 1,32 do 7,29 Kč/l, v procentech to činí – 15,29 až 63,28 %. **Nejnižší marži uplatňují výrobci, nejvyšší pak prodejci.**

Poznatky z šetření ukázaly na nedůvěru a **neochotu prodejců poskytovat informace**, která zřejmě pramenila z obavy hlubší kontroly, resp. z titulu placení spotřební daně. Cenová evidence byla zpravidla uchována v sídle právnické osoby, respektive u účetních firem. Obsluha na čerpacích stanicích požadovanými informacemi zpravidla nedisponovala, zná pouze aktuální prodejní cenu. Dalšími negativními vlivy pro získání informací byly změny vlastnických vztahů, pronájmy apod. Na druhé straně prodejci otevřeně poukazovali na praktiky konkurenčních

prodejců z hlediska odběru neplnohodnotných směsí LPG. **Žádost o regulaci cen LPG byla posouzena jako neodůvodněná.**

Kontrola cen je jedním z nástrojů cenové politiky státu, který slouží nejen k ověřování, zda jsou dodržovány cenové předpisy, tj. zákon o cenách, prováděcí vyhláška k němu a regulační výměry, kterými se pro každý rok vydává Seznam zboží s regulovanými cenami, ale samozřejmě i jako zpětná vazba pro další rozhodování o potřebě regulace či deregulace cen.

Význam existence cenových kontrolních orgánů je zřejmý v mnoha oblastech, i když ne vždy je výsledkem uložení pokuty. Přesto **se platební kázeň proti předchozím letům podstatně zlepšila. Do státního rozpočtu bylo odvedeno 29 051 tis. Kč, tj. 86 % z pokut, jež nabyly právní moci.**

Zatím ne častým jevem je napadení kontrolního pracovníka, provázené urážkami a výhrůžkami. Stalo se tak v hlavním městě Praze a prostřednictvím SMS bylo vyhrožováno i pracovníkovi Finančního ředitelství v Ústí n. Labem.

Orgánům činným v trestním řízení nebyl podán ve sledovaném období žádný podnět.

II. Výsledky daňové kontroly

Základní legislativní rámec pro působnost a činnost územních finančních orgánů je stanoven zákonem č. 531/1990 Sb., o územních finančních orgánech, ve znění pozdějších předpisů, a zákonem č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZSDP“). Daňová kontrola je vymezena ustanovením § 16 ZSDP. Cílem daňové kontroly je zjistit nebo prověřit daňový základ nebo jiné okolnosti rozhodné pro správné stanovení daně u daňového subjektu. K daňové kontrole se vztahují další ustanovení zákona, např. podle ustanovení § 15 ZSDP je správce daně oprávněn v souvislosti s daňovým řízením provádět místní šetření jak u subjektu daně, tak i u jiných osob. V oblasti nepřímých daní je často využíváno vytýkácí řízení a to zejména v případech, kdy je ze strany daňového subjektu nárokováno vrácení nadměrného odpočtu daně z přidané hodnoty. Důsledná realizace vytýkácích řízení zaměřených zejména na ověřování oprávněnosti uplatnění nadměrných odpočtů na dani z přidané hodnoty vede k minimalizaci následného vzniku obtížně vymahatelných daňových nedoplatků.

V roce 2003 provedly finanční úřady 132 112 daňových kontrol a 120 484 místních šetření. V těchto údajích se za jednu kontrolu považuje kontrola jedné daně za jeden rok. Na základě provedených daňových kontrol činily **doměřené daně 4 923 mil. Kč.** Celková výše doměřených daní z místních šetření činila **951 mil. Kč.**

Mezi výsledky kontrolní činnosti je třeba zahrnout i to, že **ztráta vykázaná u daně z příjmů právnických osob a daně z příjmů fyzických osob** byla v roce 2003 snížena celkem o **4 451 mil. Kč.**

Přehled o počtu a výsledcích daňových kontrol a místních šetření za rok 2003 ukazuje následující tabulka:

Druh příjmu	Počet kontrol	Doměřeno z kontrol - Kč	Počet místních šetření	Doměřeno z místních šetření - Kč
Daň z přidané hodnoty	25 972	1 393 975 413	56 041	692 860 353
Daně spotřební	1 105	155 141 565	4 702	40 790 409
Daň z příjmů PO	15 318	1 899 422 378	10 525	129 976 378
Daň z příjmů FO – podáv. přízn.	30 460	1 125 162 208	24 813	22 637 525
Daň z příjmů FO – záv. činnost	21 380	271 259 582	4 933	49 936 669
Daň z příjmů zvl. sazba (§ 36)	7 590	35 899 733	718	581 619
Daň z nemovitostí	9 152	10 130 537	5 796	790 794
Daň dědická darovací a z přev. nem.	20	68 875	4 631	11 843 878
Daň silniční	20 559	21 511 544	3 291	713 902
Ostatní kontrolované příjmy	556	10 451 478	5 034	1 079 265
Celkem	132 112	4 923 023 313	120 484	951 210 792

Daňová kontrola se zaměřuje zejména na významné plátce a poplatníky a na daňové subjekty, u kterých je možno podle poznatků správce daně předpokládat možnost daňových úniků. V roce 2003 byla pozornost věnována zejména přípravě na daňovou kontrolu včetně analytické činnosti, systémovému výběru daňových subjektů ke kontrole. K tomuto účelu je využívána ze strany správců daně v systému ADIS, úloha „Výběr subjektů ke kontrole“.

Nedostatky s následným doměřením daně mají stejný nebo obdobný charakter jako v letech předcházejících. Negativním poznatkem je **zhoršování vzájemné komunikace mezi pracovníky správce daně provádějícími daňovou kontrolu a daňovými subjekty.** V řadě případů jsou daňové subjekty naprosto nekontaktní a je problematické daňovou kontrolu zahájit. Po zahájení daňové kontroly dochází ze strany daňových subjektů k postupům, které řízení značně zpomalují a komplikují. Jedná se např. o případy nepřebírání daňových písemností, dovolávání se

neplatnosti rozhodnutí správce daně z důvodu umístění, velikosti či barvy razítka, časté změny sídla, bydliště a z toho plynoucí změny místní příslušnosti před dokončením daňové kontroly. Přetrvávají problémy s některými daňovými poradci, kteří mnohdy daňové řízení zcela záměrně protahují a zpochybňují s poukazem na různá procesní pochybení pracovníků správce daně, která se ve většině případů potvrdí jako neodůvodněná.

Dalším negativním jevem je **prodlužování doby trvání daňových kontrol**. Lze konstatovat, že roste časová náročnost na provedení jedné kontroly. Správce daně je nucen ověřovat řadu skutečností formou svědeckých výpovědí navrhovaných daňovým subjektem, kdy věrohodnost těchto svědeckých výpovědí je sporná, neboť svědci bývají již před provedenou svědeckou výpovědí ovlivněni daňovým subjektem a vypovídají v jeho prospěch. Daňové řízení se prodlužuje i v souvislosti s ukončením daňové kontroly. Stále častěji dochází k situacím, kdy daňové subjekty odmítají zprávu o daňové kontrole podepsat s tím, že je na ně příliš odborná a proto ji potřebují nejprve projednat s pracovníky, kteří je v průběhu daňové kontroly zastupovali, popř. s daňovými poradci. V těchto případech žádají lhůtu pro vyjádření ke skutečnostem zjištěným ve zprávě o daňové kontrole a zpravidla navrhnou provedení nových doplňujících důkazních prostředků. Proces daňové kontroly nepříznivě ovlivňují časté změny v právních předpisech, a to jak daňových, tak obecně platných předpisů.

Negativním poznatkem je též skutečnost, že v okamžiku, kdy jsou v průběhu daňového řízení zjištěny závažnější nedostatky, **dochází mnohdy k verbálnímu i fyzickému napadání pracovníků správce daně**, v některých případech dokonce i rodinných příslušníků. Na pracovníky územních finančních orgánů jsou podávány neoprávněné stížnosti, a to v řadě případů i z toho důvodu, aby došlo k prodloužení daňového řízení a tím získání časového prostoru pro opatření si potřebných důkazů. Vyřízení těchto podání vyžaduje značný časový fond jak pracovníků územních finančních orgánů, tak v řadě případů i pracovníků Ministerstva financí.

Při kontrolách u jednotlivých daní byly zjištěny tyto nejzávažnější nedostatky:

Při kontrolách **daně z příjmů fyzických osob** je nejčastější příčinou doměrku zjištění o krácení příjmů, a to v různých oblastech činnosti, např. v obchodní činnosti, maloobchodu, hostinské činnosti a u služeb, které přijímají platby v hotovosti (např. truhlářství, instalatérství, pronájmy nemovitostí, poskytování ubytování a stavební činnosti). Opakovaně jsou při daňových kontrolách zjišťovány případy, kdy daňové subjekty vkládají do podnikání vysoké peněžní částky, které nezahrnují do

zdanitelných příjmů. Tyto osobní vklady jsou důsledkem úmyslného krácení tržeb, což má za následek mnohaleté vykazování ztrát, nízkého základu daně a nulové daňové povinnosti. Jako zdroje těchto vkladů jsou uváděny rodinné úspory, bezúročné půjčky, výhry v kasinech. Dále se rozmáhá fiktivní deklarování věřitelů půjček ze zahraničí. Často dochází k uplatňování výdajů na osobní potřebu jako výdajů na dosažení zajištění a udržení příjmů. V řadě případů daňové subjekty zdanitelné příjmy snižují o výdaje za fiktivní služby, marketingové studie, průzkum trhu, za reklamní činnost a za zprostředkovatelskou činnost.

Při kontrolách **daně z příjmů právnických osob** jsou nejzávažnější kontrolní zjištění shledávány ve vedení účetnictví - nedodržení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, a navazujících postupů účtování. Např. neúčtování o nedokončené výrobě ve stavebnictví, porušování časové a věcné souvislosti nákladů, chybné účtování kursových rozdílů, optimalizace základu daně prostřednictvím obchodních operací mezi ekonomicky, personálně nebo jinak spojenými osobami, kdy ceny sjednané se liší od cen, které by byly sjednány mezi nezávislými osobami v běžných obchodních vztazích, neprůkazné provádění inventarizace majetku a neúplné vedení evidence zásob materiálu a zboží, neúčtování tržeb za prodané zboží a poskytnuté služby, chybný propočet odpisů hmotného majetku, včetně zatřídění do odpisových skupin, nesprávnou tvorbu opravných položek k pohledávkám a rezerv na opravy hmotného investičního majetku.

Při kontrolách **daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti** byly zjištěny obdobné nedostatky jako v minulých letech. Nesprávnosti spočívají v tom, že ze strany plátců nejsou prováděny odvody sražených záloh, příp. jsou prováděny v nižší výši, než jsou nakonec sraženy. Objevují se případy nesprávného uplatnění nezdanitelných částek, zejména u úroků z hypotečních úvěrů a životního pojištění při výpočtu záloh na daň z příjmů ze závislé činnosti. Trvalý problém u daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti spočívá v zastření pracovního vztahu vztahem formálním, kdy faktický pracovní právní vztah je deklarován jako podnikatelská činnost a dokládán smlouvou o dílo.

Při kontrolní činnosti zaměřené na **daň z přidané hodnoty** jsou zjišťovány opakované případy neoprávněného uplatňování nároku na odpočet daně na vstupu na základě dokladů vystavených na fiktivní zdanitelná plnění subjekty, které ve skutečnosti žádná zdanitelná plnění neposkytly. Z kontrolní činnosti vyplynulo, že v oblasti daně z přidané hodnoty jsou nedostatky shledány v nesplnění povinnosti registrace k dani z přidané hodnoty, v zatajování tržeb a následně neuplatnění daně z přidané hodnoty na výstupu. Častou příčinou dodatečně vyměřené daně jsou zjištění, které spočívají v tom, že plátce daně uplatnil při fakturaci zboží a služeb

chybné sazby daně. Objevují se nálezy neodvedené daně z obchodního majetku, a to zejména v případech, kdy dojde ke zrušení registrace plátce nebo při ukončení činnosti sdružení. Přetrvávajícím problémem zůstávají také řetězové prodeje s navyšováním cen bezcenného zboží s následným vývozem do zahraničí, sloužící pouze k čerpání nadměrných odpočtů.

Při kontrolách **spotřebních daní** jsou u daňových subjektů zjišťovány nedostatky ve vedení evidence sloužící k prokázání nároku na vrácení spotřební daně u technických benzinů, lehkých topných olejů a tzv. zelené nafty. V řadě případů si poplatníci uplatňují vyšší nároky na vrácení spotřební daně ze středních a těžkých plynových olejů a ze směsí paliv a maziv spotřebovaných v zemědělské prvovýrobě, než činí prokazatelná spotřeba v jednotlivých zdaňovacích obdobích.

U **daně z nemovitostí** patří mezi časté příčiny doměrků nepřiznávání nemovitostí, které jsou předmětem daně, zejména nebytových prostor využívaných k podnikání. Opakují se případy nesprávně použitých sazeb u staveb sloužících pro podnikatelskou činnost. Problémem je, že v řadě případů nelze zjistit adresy poplatníků – udávané adresy nesouhlasí a ani ve spolupráci s obecními úřady nebo celostátní evidencí obyvatelstva nelze adresu zjistit. Často dochází k nesrovnalostem a rozdílům při porovnávání údajů uvedených v daňových přiznáních k dani z nemovitostí a výpisů z katastru nemovitostí.

Nejčastějšími nálezy při daňových kontrolách **daně silniční** je nesprávné přiznání daně při vzniku a zániku daňové povinnosti, neodvedení daně u vozidel, která jsou určena k podnikání případně používána k podnikatelské činnosti, nesprávné zařazení vozidel pro stanovení roční sazby daně a neoprávněné uplatnění nároku na osvobození.

Oblast kontroly dodržování rozpočtové kázně

V roce 2003 se na kontrolní činnosti finančních úřadů poprvé projevila jejich konsolidace v personální i materiálně technické oblasti. V daném roce **provedly finanční úřady 15 470 kontrol a místních šetření**, aby ověřily, jak příjemci dotací a návratných finančních výpomocí dodržují rozpočtovou kázeň. Výsledkem jejich kontrolní činnosti bylo **předepsání více jak 8 mld Kč zpět do státního rozpočtu**.

Rozsah kontrolní činnosti vzrostl proti předchozímu roku o **6 %** a kontrolami finančních úřadů byla pokryta široká škála poskytovaných dotačních titulů. Pod zorným úhlem finančních úřadů se objevily dotace poskytované v rámci

programů podpory bydlení, dotace na podporu podnikání, dotace na rozvoj vědy a výzkumu nebo dotace poskytovaným individuálně občanům v rámci aktivní politiky zaměstnanosti.

Nejvíce kontrol – téměř jedna třetina - bylo finančními úřady provedeno v oblasti podpory bydlení. V rámci dotačních titulů zaměřených na tuto oblast bylo **zkontrolováno 1 690 fyzických osob**, příjemců podpory hypotéčního úvěrování a **2 752 právnických subjektů, především obcí.**

Zvýšený zájem finančních úřadů o rozpočtovou kázeň obcí měl pro ně neblahý dopad. Finanční úřady striktně dodržují znění zákona o rozpočtových pravidlech a předepisují odvody za každé porušení podmínky dané příjemci dotace smlouvou, rozhodnutím, dohodou apod. Nenechají se ovlivnit přesvědčováním, že nedošlo k zcizení prostředků státu, ale „pouze“ nebyl např. dodržen termín kolaudace (je stejně nepodstatný), podíl vlastních zdrojů, případně další, stejně „nepodstatné“ podmínky. Fatální dopady nálezů finančních úřadů na hospodaření obcí mělo dohru až na půdě Parlamentu České republiky. Projednávání této problematiky v Parlamentu České republiky vedlo k tomu, že tento zákonodárný orgán přijal urychleně **novelu zákona o rozpočtových pravidlech, platnou od 1. 1. 2004.** Zakotvil do ni možnost poskytovatele stanovit dvojí podmínky pro příjemce dotace či návratné finanční výpomoci, jejichž nedodržení bude sankcionováno rozdílným způsobem. Tento postup by měl do budoucna odstranit příčiny současného neutěšeného stavu, kdy za porušení skutečně formální podmínky dochází k předepsání odvodu v plné výši poskytnuté dotace v daném roce.

Kontrolní činnost finančních úřadů směřovala v roce 2003 nejen do oblasti podpory bydlení, ale do všech oblastí, kam směřovaly dotační prostředky. Přestalo platit dřívější úzké zaměření kontrol, např. finančních úřadů v zemědělských oblastech na zemědělské dotace apod. Pozitivně bylo zaznamenáno, že příjemci dotací jsou si již této skutečnosti vědomi. Zvýšený zájem příjemců dotací o logičnost a splnitelnost podmínek, dávaných jim poskytovatelem, o stanovované termíny i o celkový obsah rozhodnutí a dále jejich snaha o docílení včasných změn a úprav, napovídají o zvyšující se snaze subjektů zlepšenou rozpočtovou morálkou předcházet eventuelním dopadům předepsaných odvodů a penále za porušení rozpočtové kázně.

V roce 2003 **bylo celkově zkontrolováno téměř 35 mld Kč** prostředků poskytnutých ze státního rozpočtu **u 15 370 příjemců**, přičemž **bylo zkontrolováno 30 000 dotačních smluv, rozhodnutí, dohod apod.** Důsledkem daňových kontrol bylo **předepsání 6,2 mld. Kč odvodů a 2,1 mld. Kč penále do státního rozpočtu.** **Z celkového počtu příjemců dotací**, obsaženého v informačním systému CEDR,

bylo **v daném roce zkontrolováno přes 20 %**. V kontrolní činnosti finančních úřadů se odrazil i vyšší počet podnětů ke kontrole, které na finanční úřady směřují od poskytovatelů dotací nebo od dalších kontrolních orgánů. V loňském roce bylo do informačního systému CEDR zaznamenáno **1 683 podnětů**, z toho **nejvyšší počet přišel z resortu Ministerstva práce a sociálních věcí, konkrétně od úřadů práce**.

B) ZPRÁVA O ČINNOSTI CELNÍCH ORGÁNŮ MINISTERSTVA FINANCÍ ZA ROK 2003

1. Stav a vývoj celních a daňových příjmů

Celní orgány vybraly **na celních a daňových příjmech** v roce 2003 **celkem 292,6 mld Kč**, což představuje 41,8 % všech příjmů státního rozpočtu (v roce 2002 to bylo 39,0 %).

Na celkových příjmech vybraných celními úřady se nejvíce podílí daň z přidané hodnoty (82,3 %), spotřební daň z uhlovodíkových paliv a maziv (7,2 %), spotřební daň z tabákových výrobků (6,5 %) a clo (3,5 %).

Porovnání celních a daňových příjmů roku 2003 s předchozím rokem je uvedeno v následující tabulce (v mil. Kč):

	2002	2003	Index	Rozdíl
DPH	224 089,3	241 063,9	107,6	16 974,6
Silniční daň	32,1	29,5	92,1	-2,5
SPD z vína	67,2	66,6	99,0	-0,6
SPD z uhl. paliv a maziv	22 933,3	20 970,8	91,4	-1 962,5
SPD z lihu a lihovin	1 110,5	1 070,1	96,4	-40,4
SPD z piva	32,0	27,4	85,7	-4,6
SPD z tabákových výrobků	16 730,1	18 944,5	113,2	2 214,4
Clo	9 774,5	10 251,7	104,9	477,2
Správní poplatky	5,3	3,6	67,3	-1,7
Příslušenství	0,0	166,0	0,0	166,0
Příjmy úhrnem	274 774,3	292 594,1	106,5	17 819,8

Ve srovnání se stejným obdobím minulého roku došlo **k nárůstu celkových vybraných celních a daňových příjmů o 17,8 mld Kč, tj. o 6,5 %**. Nárůst byl zaznamenán u DPH, u spotřební daně z tabákových výrobků a u cla, naopak u silniční daně, spotřební daně z vína, z uhlovodíkových paliv a maziv, z lihu a lihovin, z piva a u správních poplatků byl vykázán meziroční pokles.

2. Pohledávky a nedoplatky

Pro účel zpracování rozboru se pohledávkou rozumí neuhrazená částka splatného cla, daní a poplatků, včetně příslušenství bez ohledu na zákonnou lhůtu splatnosti. Po uplynutí lhůty splatnosti se stává neuhrazená pohledávka nedoplatkem.

Celková výše pohledávek k 31.12.2003 činila 18,2 mld Kč. V této částce jsou zahrnuty také platební výměry na penále z prodlení při nedodržení zákonné lhůty splatnosti celního dluhu ve výši 571,2 mil. Kč.

Celkový stav nedoplatků ke dni 31.12.2003 dosáhl 9,4 mld Kč. Z toho podle druhu vyměřeného rozpočtového příjmu:

CLO	1 550,1 mil. Kč
DPH	3 503,4 mil. Kč
SPD	4 194,9 mil. Kč
<u>OSTATNÍ</u>	<u>122,3 mil. Kč</u>
CELKEM	9 370,7 mil. Kč

Na celkové výši nedoplatků se podílí **nedoplatky z obchodního zboží vzniklé na základě celního řízení předložením celního prohlášení částkou 3 086 mil. Kč**, tj. 32,9 %. **Nedoplatky vzniklé vyměřením** na základě rozhodnutí z úřední povinnosti se na celkové výši nedoplatků podílí částkou **5 856 mil. Kč**, tj. 62,5 %. Zbytek tvoří neuhrazené pohledávky z úroků a penále z prodlení.

Rozdělení nedoplatků podle let vyměření celního dluhu:

do r. 2001	4 436,2 mil. Kč
r. 2002	1 182,9 mil. Kč
<u>r. 2003</u>	<u>3 751,6 mil. Kč</u>
CELKEM	9 370,7 mil. Kč

Výši nedoplatků ovlivňuje špatná platební morálka některých dlužníků a **zvýšený počet platebních výměrů** z moci úřední vydaných **na základě výsledků následných kontrol**. Část nedoplatků (617 mil. Kč) tvoří nedoplatky z let 1990 až 1994, kdy do roku 1993 nebylo nutno v plném rozsahu zajišťovat celní dluh. Do nedoplatků z let 1990 až 1994 jsou zahrnuty také **nedoplatky vůči slovenským deklarantům**, jejichž výše činí **131 mil. Kč**. Přesto, že celní správa využívá všechny možnosti k vymáhání, tzn. uplatňuje celní dluh na ručiteli, zjišťuje bankovní účty dlužníků, zjišťuje majetek dlužníků prostřednictvím katastrálního úřadu, spolupracuje s FÚ v případě přeplatků evidovaných u poplatníka, je vymáhání nedoplatků velmi obtížné. **Velká část nedoplatků je uplatněna v konkurzu či u likvidátora** nebo je vymáhána soudní cestou, což je **dlouhodobá záležitost**. Část nedoplatků tvoří

pohledávky vůči České bance, a.s., Kreditní bance, a.s. a Union bance, a.s., na které byl prohlášen konkurz.

Vymáhání nedoplatků se provádí podle zákona č.337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů. V roce 2003 byly celními úřady (dále jen „CÚ“) **vydány výzvy k plnění v náhradní lhůtě v 77 133 případech v hodnotě 4 205 mil. Kč.** Tyto výzvy byly úspěšné v 66 822 případech a na jejich základě bylo **vymoženo 3 464 mil. Kč. Exekučních příkazů na přikázání pohledávky** na peněžní prostředky daňových dlužníků na účtech vedených u bank bylo CÚ v roce 2003 vystaveno 6 707 na celkovou výši nedoplatků 3 217 mil. Kč. Tyto exekuční příkazy byly úspěšné nebo částečně úspěšné ve 5 511 případech v hodnotě 144 mil. Kč.

Výkon rozhodnutí prostřednictvím soudu byl využit v 1 408 případech (částka 3 178 mil. Kč). Úspěšné byly tyto výkony rozhodnutí ve 163 případech, přičemž vymožená částka představuje 4 mil. Kč. Ve 34 případech byl využit institut **uplatnění celního zástavního práva** v celkové hodnotě 13 mil. Kč. Tento způsob vymáhání byl úspěšný u 15 případů a hodnota příjmů činila 5 mil. Kč. Ve 22 případech byl proveden **prodej zboží na úhradu celního dluhu** v celkové výši 0,2 mil. Kč. Ke dni 31.12.2003 **odepsaly CÚ pohledávky** pro nedobytnost nebo z důvodu, že náklady na vymáhání by přesáhly vymáhanou částku nedoplatky **ve výši 1 958 mil. Kč.**

3. Odhalování případů porušování celních předpisů a boj proti podloudnictví

Na úseku odhalování porušování celních předpisů byl **zaznamenán pokles počtu zjištěných trestných činů, celních přestupků a celních deliktů** oproti předcházejícímu roku. Tomuto trendu odpovídá i vývoj počtu hlášení o mimořádných událostech¹. Celkem bylo v hodnoceném období registrováno 4 592 hlášení o mimořádných událostech (pokles oproti roku 2002 o 12,7 %).

¹ Hlásné povinnosti podléhají zejména (dle směrnice 22/2003):

- zjištěné trestné činy a případy zahájeného trestního prověřování dle zvláštního SPČ;
- porušení celních předpisů podle § 293 celního zákona, jehož následkem je zkrácení celního dluhu v částce 50 000,- Kč a vyšší nebo hodnota zboží činí 100 000,- Kč a více, u případů pozměňování a padělání dokladů, celních razítek atd. veškeré případy;

V rámci celé celní správy byla zjištěna následující **porušení celních předpisů**:

Ukazatel	Počet-2002	Počet-2003	Index
Celních deliktů	13 489	10 356	76,8
Jiných správních deliktů	926	638	68,9
Celních přestupků	10 337	8 109	78,5
Případů podezření ze spáchání trest. činů	790	645	81,6
Případů dovyměření celního dluhu	16 804	14 128	84,1

Z hlediska způsobu porušování předpisů šlo především o **nesprávné uvádění celní hodnoty – „podfakturace“**, tj. uvádění nižších údajů o statistické hodnotě zboží a nezapočítávání nákladů na dopravu nebo jejich záměrné snižování. Ačkoli proti roku 2002 došlo k poklesu počtu případů o 8,5 %, z hlediska četnosti se stále jedná o nejčastější způsob porušování celních předpisů. Dále se jednalo o **nesprávné uvádění země původu zboží** (nárůst o 67,2 % oproti roku 2002, tj. v absolutních číslech nárůst z 61 případů na 102 případy) a **nesprávné sazební zařazení zboží** včetně **záměrného uvádění jiného druhu zboží**, zejména v režimu tranzitu z pohraničního na vnitrozemský útvar celní správy (pokles o 5 %, což představuje snížení z 1 566 případů na 1 488).

Nejčastěji byly **porušovány podmínky stanovené pro režim tranzitu** (nedodání zboží celnímu úřadu určení) – nárůst o 1,4 % (tj. nárůst z 1 049 případů na 1 064). Z režimů s ekonomickými účinky byl nejčastěji **zneužíván režim uskladňování v celních skladech** (nárůst o 15,2 %, v absolutních číslech jde o nárůst ze 158 případů na 182 případy), aktivní zušlechťovací styk (pokles o 30,3 %, tj. snížení z 238 případů na 166) a režim dočasného použití (pokles o 51,3 %, což činí v absolutních číslech pokles ze 119 případů na pouhých 58).

Z komoditního pohledu nedošlo oproti loňskému roku k výrazným změnám. I nadále bylo závažné porušování celních předpisů zjišťováno zejména u vybraných výrobků podléhajících spotřebním daním (nelegální dovozy cigaret a ropných produktů), při dovozu dílů určených k výrobě osobních automobilů (např. komponenty klimatizace, vstříkovacích systémů a sedadel), komponentů pro výpočetní techniku a elektroniku.

Formy a výsledky odhalování obchodních podvodů

Cigarety a tabák

V roce 2003 bylo celními orgány zjištěno celkem 426 případů, při nichž byly zadrženy **neznačené cigarety**. Proti roku 2002, kdy celní správa realizovala celkem

329 případů se jedná o nárůst o 30 %. V rámci těchto případů bylo celními orgány zadrženo více než 47,6 mil. kusů neznačených cigaret (pokles o 18 % oproti roku 2002, kdy bylo zadrženo 58,3 mil. kusů cigaret). Případný únik na cle, DPH a SPD by činil více než 66 mil. Kč.

Jako nejzávažnější lze uvést odhalení organizované skupiny pachatelů na Chomutovsku. Ve dvou nelegálních provozovnách byly vyráběny padělky cigaret světových značek, kterými byly zásobovány především tržiště v západočeském příhraničí. V průběhu šetření bylo zadrženo přes 2 mil. kusů cigaret. Nelegální výroba mohla podle operativních informací vyprodukovat až 1 mil. kusů cigaret denně.

Ve zbožové komoditě tabák bylo zjištěno 10 případů, v jejichž rámci bylo celními orgány zadrženo celkem 110,5 tuny tabáku, určených s největší pravděpodobností pro nelegální výrobu cigaret. Případný únik na cle a daních by činil více než 47 mil. Kč.

Ropné produkty

U ropných produktů je v hodnoceném období nadále pozorován trend růstu závažnosti způsobů porušování celních předpisů. Některé šetřené případy porušení celních předpisů zasahují svým rozsahem i do předchozích let.

Nejvýznamnějším případem, kterým se celní správa zabývá, je **dovoz pohonných hmot** do veřejného celního skladu, které byly od roku 1997 do roku 2002 vyskladňovány bez vědomí celních orgánů. **Výše daňového úniku tak přesahuje částku 2,7 miliardy Kč.**

Na základě šetření byl v této komoditě odhalen případ vykazující známky trestného činu porušování předpisů o oběhu zboží ve styku s cizinou a trestného činu zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby. Únik na cle a daních činí 4,5 mil. Kč. Případ je šetřen ve spolupráci s finančními orgány.

Způsob porušení celních předpisů u podstatné části dalších případů spočívá převážně v uvádění nesprávných údajů do celních prohlášení, a to zejména nezapočítávání dopravních a jiných nákladů do celní hodnoty a nesprávné sazební zařazení zboží. V některých případech bylo zjištěno také porušení ustanovení upravující režim tranzit.

Etylalkohol a víno

V těchto komoditách byl následnou kontrolou zjištěn **případ nesprávného uvádění údajů do JCD**. Celkem se jednalo o 560 492 kg vinného destilátu. Celní a daňový únik byl vyčíslen na 115 mil. Kč. K tomuto úniku došlo na základě nesprávně

uvedeného kódu příslušného režimu, kdy deklarant uplatňoval nárok na osvobození od SPD.

V květnu 2003 byla pracovníky CS ČR za účasti Policie ČR, ÚOOZ a SKPV Ostrava **odhalena nelegální palírna lihu**, sloužící k získávání 96 % ethylalkoholu. Celkem bylo zadrženo 4 000 litrů. V objektu bylo dále zajištěno větší množství surovin na získávání ethylalkoholu pravděpodobně z nemrznoucích směsí. Původ a složení nalezených surovin bude stanoven až po provedené expertize odebraných vzorků.

Při následné kontrole v Olomouckém kraji bylo **zjištěno porušení podmínek stanovených pro provozování soukromého celního skladu**. Celnímu dohledu bylo v rozporu s platnými předpisy odňato celkem 4 487 litrů destilátů v hodnotě 432 tisíc Kč. V tomto případě byl doměřen celní dluh ve výši 660 tisíc Kč.

Ve Středočeském kraji byl zjištěn **případ nesprávného zařazení zboží** do podpoložky nezatížené spotřební daní. Na základě rozboru odebraných vzorků byl doměřen celní dluh ve výši 270 tisíc Kč.

Zemědělské produkty

V roce 2003 byly ve spolupráci se zahraničními celními správami předmětem prováděných šetření vybrané komodity zboží (víno, kuřecí, hovězí a vepřové maso, cibule a hlávkové zelí). Při šetření případů vývozu živého skotu bylo prokázáno, že **bylo v zahraničí užito falešných razítek a faktur**.

Dále bylo uzavřeno šetření obchodů s mléčnými výrobky, které bylo zahájeno na základě anonymního podání. Výsledky šetření nepotvrdily, že by docházelo k podhodnocení importovaného zboží. V této souvislosti bylo prověřeno celkem 88 dovozů zboží obsahujících 263 položek v celkové celní hodnotě přesahující 38 mil. Kč.

Šetřením dovozu energetických nápojů bylo ve spolupráci odborných útvarů MF-GŘC dosaženo sjednocení postupu k sazebnímu zařazování (dále jen s.z.) tohoto druhu zboží do nomenklatury celního sazebníku (s.z. 2202 10 00 s vyšším 15 % clem oproti původnímu s.z. 2202 90 10 s 5,5 % clem, v obou případech pokud nebyla uplatněna vývozní dotace ze zemí EU) a na tomto základě byla zrušena platnost závazných informací na sazební zařazení. Ve dvou případech v roce 2003 bylo v této souvislosti zjištěno **nesprávné sazební zařazení energetických nápojů** s celní hodnotou 449 tisíc Kč. Výše celního dluhu přesáhla 44 tisíc Kč.

V roce 2002 byla zahájena šetření ve věci vývozu jablečných sirupů s.z. 2106 90 59, které byly ve státech EU deklarovány se s.z. 2009 71 10 jako přírodní jablečné šťávy. Tímto způsobem došlo z pohledu ČR **k neoprávněnému odčerpání množstevní celní kvóty** 15 600 tun přidělené EU pro dovozy přírodních jablečných šťáv s českým původem. Přes několikrát jednání s rakouskou celní správou a s Úřadem pro potírání podvodných jednání EK (OLAF) nedošlo k sjednocení stanoviska na sazební zařazení vyvážených jablečných sirupů, a to i přesto, že byly provedeny laboratorní rozborů shodných vzorků.

Začátkem druhé poloviny roku 2003 byly rozpracovány případy **dovozu a opětovného vývozu kontejnerových zásilek žampionů** s čínským původem. Ve spolupráci s celními orgány Spolkové republiky Německo (SRN) je prověřován účel těchto operací a firmy, které se na těchto obchodech podílí. Kontrolami obsahu zásilek bylo zjištěno, že zboží jsou žampiony v konzervách čínského původu a na území ČR dochází pouze k předprodeji a zboží je za shodné ceny jako při dovozu vyváženo zpět do SRN s místem určení v Estonsku. Po provedení prvotních šetření a vnitřních kontrol kontejnerů byla věc předána odbornému útvaru MF-GŘC k provedení následné kontroly.

Na podzim roku 2003 bylo zahájeno šetření případů zboží dovezeného z Číny a deklarovaného jako **zmrazený špenát a česnek**. Bylo zjištěno, že **tyto komodity sloužily pouze jako krycí náklad a ostatní prostor kontejneru byl naložen masem**. Rozborem odebraných vzorků bylo zjištěno, že se jedná o vepřové a hovězí maso. Tím **byl porušen zákaz dovozu vepřového a hovězího masa z Číny** vyhlášený Státní veterinární správou. Celní hodnota zboží v celkovém množství přesahujícím 116 tun činila 3,2 mil. Kč. Případný únik na cle a daních byl vyčíslen na 1,2 mil. Kč. Vzhledem k tomu, že kontejnery byly vykládány z lodi v Hamburku, byla informace o zjištění a šetření těchto případů zaslána německé a nizozemské celní správě, které na jejím základě zadržely další kontejnery na území EU.

V závěru roku byla započata **šetření dovozů sadbových brambor** pro podezření, že by se mohlo jednat o brambory konzumní.

Motorová vozidla - osobní automobily

Při následných kontrolách byly zjištěny tři případy rozdílů mezi předloženými doklady při celních řízeních a skutečnými doklady při prodeji motorových vozidel. **Na cle a daních bylo u 282 kusů vozidel doměřeno více než 16 mil. Kč.** V rámci uvedených kontrol bylo dále zjištěno, že v předchozích obdobích bylo dovezeno

dalších 436 automobilů s předpokládaným celním a daňovým únikem více než 50 mil. Kč.

Textil a textilní výrobky

Celní orgány v roce 2003 zaznamenaly 647 porušení celních předpisů v souvislosti s dovozy textilního zboží. Více než 1/3 byla zjištěna **při kontrolách stánkového prodeje**. Hlavní trendy v porušování celních předpisů spočívají nejčastěji:

- u českých právnických a fyzických osob ve **snižování celní hodnoty** (nesprávné faktury, případně nezapočítáním různých dodatečných nákladů a výloh do celní hodnoty - např. dopravné, pojistné, manipulační poplatky, zprostředkovací provize), nesprávným sazebním zařazením nebo nezákonným dovozem na území ČR,

- na tržištích, kde převažují prodejci asijských národností, **v prodeji zboží uniklému celnímu dohledu** a levného zboží z Asie, **opatřeného falešnými ochrannými známkami**.

Boj proti podloudnictví ve specifických oblastech, výsledky, tendence

Omamné a psychotropní látky (OPL)

V roce 2003 bylo celními orgány **zadrženo ve 297 záchytech téměř 74 kg OPL a prekurzorů a dále více než 3 000 ks tablet amfetaminu, 1 100 ks efedrinu a téměř 14 tisíc kusů** (tablet, ampulí atp.) **anabolických steroidů**. V porovnání s minulým rokem nedošlo v počtech záchyťů ani množství k podstatným změnám (v roce 2002 celkem 313 záchyťů v množství 75 kg).

Mezi největší záchyty bezesporu patří zadržení 55 kg hašiše v obytném přívěsu a téměř 5 kg heroinu na hraničním celním přechodu Břeclav. Lze konstatovat, že situace v oblasti pašování drog se oproti roku 2002 výrazně nezměnila a nejvíce pašovanými drogami zůstávají marihuana (celkem ve 208 případech) a hašiš (95 případů). Rovněž modus operandi ve většině případů zůstává stejný a obě výše uvedené drogy byly do ČR zasílány především leteckou poštou nebo dovezeny linkovými autobusy, zejména ze Španělska a Holandska. V přepravě heroinu po tzv. Balkánské trase i přes znovuoobnovení pěstování máku v Afghánistánu zatím nedošlo ke zvýšení četnosti jeho přepravy přes území ČR. Potvrzuje to nejen pouze 1 záchyt této drogy v ČR, ale i pokračující nízký počet záchyťů českých vozidel či kurýrů v zemích západní Evropy. Lze však předpokládat, že v souvislosti se vstupem ČR a ostatních států do EU a s tím souvisejícím snížením četnosti hraničních přechodů na Balkánské trase bude klasická trasa přepravy této drogy přes státy střední Evropy

směrem na západ znovu aktivována. Rovněž lze očekávat zvýšení přepravy zejména syntetických drog ze zemí západní Evropy do ČR a dále směrem na východ.

V souladu s úkoly Národní strategie protidrogové politiky ČR věnovala celní správa v minulém roce nejvíce úsilí vytváření podmínek pro fungování společného analytického pracoviště (Supply Reduction Focal Point) ve struktuře MF-GŘC a Národní protidrogové centrály Policie ČR pro oblast potlačování nabídky a dále vyslání styčného celního úředníka na Zollkriminalamt v SRN. Oba tyto úkoly byly splněny.

Úkol *“vytvořit finanční předpoklady pro nákup velkokapacitního rentgenového přístroje s rámem pro kontrolu nelegální přepravy drog v nákladních automobilech a kontejnerech”* je splněn zatím částečně, v rozpočtu MF-GŘC na rok 2003 bylo vyčleněno na nákup pouze 70 mil. Kč a stejná částka byla uplatněna do požadavků nad rámec nepřekročitelného objemu výdajů na programové financování MF-GŘC pro rok 2004. Bylo vypsáno výběrové řízení a v jeho rámci byl příslušný typ přístroje vybrán.

Zbraně, výbušniny, radioaktivní a vojenské materiály

V boji proti nelegálnímu obchodování se zbraněmi, výbušninami, radioaktivním a vojenským materiálem bylo celní správou v roce 2003 realizováno **celkem 25 případů**, což představuje oproti roku 2002 téměř 100 % nárůst. Při záchytech bylo mj. **zadrženo 7 krátkých střelných zbraní, 3 489 nábojů různých druhů, 3 granáty, 22 samopalů, 18 pušek a karabin a 33 kusů jiného vojenského materiálu**. V roce 2003 došlo rovněž ke zvýšení počtu případů zasílání ručních zbraní či jejich součástí poštovními zásilkami. V rámci pohraničního celního styku bylo přímo realizováno celkem 6 případů. Největší zadržaná zásilka na hraničním celním přechodu obsahovala 2 528 kusů různého druhu munice, včetně 3 granátů, 11 samopalů a 1 krátké střelné zbraně.

I v této oblasti lze očekávat v roce 2004 stoupající trend. Již nyní se potvrzuje, že české firmy obchodují s tímto zbožím v rámci mezinárodních obchodních řetězců. Současně je rovněž nutné brát v úvahu fakt, že pokračuje dlouhodobá restrukturalizace Armády České republiky, jejímž průvodním jevem jsou mj. odprodeje nepotřebných zbraní a techniky. Toto zboží je většinou následně vyváženo do zahraničí. Navíc v souvislosti se stále **aktuální hrozbou mezinárodního terorismu** a v důsledku otevření hranic po vstupu do EU je proto nezbytné této oblasti věnovat trvale zvýšenou pozornost.

CITES

V oblasti **ochrany ohrožených druhů fauny a flory** (Úmluva CITES), celní orgány odhalily **72 pokusů o nelegální přepravu živočichů, rostlin** a jejich odvozenin (nárůst o 24 případy oproti roku 2002). V hodnoceném období se nejčastěji vyskytovaly poštovní zásilky, ve kterých byly ze zahraničí **zasílány zejména trofeje chráněných živočichů** (preparované lebky aligátora amerického, hadí a krokodýlí kůže). Uvedené trofeje byly rovněž velice často zjišťovány na letišti Praha Ruzyně při návratu našich občanů z oblasti amerického kontinentu. Rovněž produkty tradiční čínské medicíny, obsahující extrakty z chráněných živočichů, respektive rostlin, byly častým předmětem záchytů. Uvedené záchyty spadaly spíše do kategorie sběratelské. Z hlediska možných vysokých finančních výnosů je možné uvést **nezákonný dovoz jiker jesetera**, který byl zjištěn celními orgány na železničním hraničním přechodu Petrovice u Karviné.

Ochranné známky a porušování autorských práv

V rámci odhalování celních deliktů, zejména pak v důsledku cíleného zaměření celních orgánů, bylo **zjištěno 229 případů** (nárůst oproti roku 2002 o více jak 90 %), z nichž **109 se vztahovalo k ochranným známkám** (tradičně nejvíce ke značkám Adidas, Buffalo, Calvin Klein, Camel, Diesel, Esprit, Fishbone, Hugo Boss, Joop, Lacoste, Levi Strauss, Mustang, Nike, Versace, Ferrari, Puma, Reebok), neoprávněně užitých na textilních výrobcích, obuvi, batozích. Nově se objevily padělané ochranné známky OMEGA, GUCCI, Rolex, Diesel, Calvin Klein, Adidas Ferrari a další, použité na náramkových hodinkách.

Porušení autorských práv (nahrané audio a video kazety, CD a DVD disky) bylo **zjištěno ve 114 případech**. Celními orgány bylo při kontrolách **zajištěno zboží v celní hodnotě více jak 1 273 mil. Kč** (nárůst o 248 %, tj. o více než 900 mil. Kč).

Starožitnosti

V oblasti **nezákonného dovozu a vývozu starožitností** a dalších předmětů kulturní hodnoty byl v roce 2003 zaznamenán pouze **1 případ** pokusu o vývoz starožitného nábytku (v 2002 bylo registrováno 8 případů).

Zlato

V oblasti dovozu a vývozu zlata ve všech formách došlo k několika významným případům. Vedle standardních forem porušování celních předpisů v této oblasti, které spočívají v uvádění nesprávných údajů do celních prohlášení

(nezapočítávání dopravních a jiných souvisejících nákladů do celní hodnoty, nesprávné sazební zařazení či uvedení chybného základu pro výpočet celního dluhu z důvodu nepředložení jedné z dílčích faktur), byly **zjištěny i případy vývozu zlata podléhajícího licenčnímu řízení bez příslušného povolení k vývozu**. V druhé polovině minulého roku bylo při běžné celní kontrole na CÚ Břeclav zjištěno, že zlaté a stříbrné šperky, které byly deklarovány na vývozních celních prohlášeních, nejsou vyváženy. Jednalo se o celkové množství 13,5 kg. Významný případ byl zjištěn také závěrem minulého roku na CÚ Znojmo. V autobuse polské imatrikulace byla při celní kontrole, prováděné v rámci celního řízení, nalezena dvě zavazadla, ve kterých byly následně zjištěny zlaté a stříbrné šperky o celkové hmotnosti více než 22 kg.

Kontroly stánkového prodeje

V rámci zvýšeného kontrolního úsilí v oblasti stánkového prodeje v roce 2003, zaměřeného na kontrolu dodržování zákona č. 191/1999 Sb. o ochraně duševního vlastnictví, zákona č. 303/1993 Sb., o zrušení státního tabákového monopolu a pátrání po zboží uniklém celnímu dohledu, bylo **uskutečněno 302 kontrolních akcí** a bylo **zajištěno celkem 673 618 ks textilních výrobků, 115 878 párů obuvnických výrobků, 266 028 ks pirátských CD, 2 314 ks pirátských magnetofonových kazet, 14 036 ks pirátských videokazet, 57 520 ks pirátských DVD, 96 272 ks hodinek a na 130 000 ks dalšího zboží** (zapalovače, pouzdra a kryty na mobilní telefony, opasky, batohy atd.), to vše v **celkové hodnotě vyšší než 3 303 mil. Kč**. Dále bylo **zajištěno 6 246 745 ks nezačíslovaných cigaret v celkové hodnotě více než 6 mil. Kč**. Největší podíl na celkovém výsledku co do hodnoty zajištěného zboží (cca 2 000 mil. Kč) představuje případ realizovaný v regionu ČR Ostrava, při kterém bylo při domovních prohlídkách v rámci trestního prověřování a operativní činnosti zajištěno 90 423 ks hodinek.

Mezinárodní administrativní spolupráce a vzájemná pomoc v celních záležitostech

Mezinárodní administrativní spolupráce v celních záležitostech uskutečňovaná na základě platných smluvních dokumentů je často nedílnou součástí úspěšného šetření porušování celních předpisů. O tom svědčí množství vzájemných zahraničních dožádání. V roce 2003 bylo **obdrženo celkem 135 zahraničních dožádání k provedení šetření** k podezření z porušování celních a daňových předpisů. U států, kde není tato forma spolupráce smluvně upravena, se žádostem vyhovuje pouze ve výjimečných případech. **Do zahraničí bylo odesláno celkem 44 žádostí** o obdobná šetření. Dále bylo **vyřízeno 285 různých dotazů zahraničních celních správ** z oblasti boje proti podloudnictví s OPL, vojenským a radioaktivním materiálem a několik všeobecných dotazů.

Nejintenzivnější spolupráce byla v roce 2003 se Slovenskem, Německem, Rakouskem a s EK-Úřadem pro potírání podvodných jednání (OLAF).

Výsledky činnosti pověřených celních orgánů v trestním řízení

V roce 2003 pověřené celní orgány zpracovaly **661 případů** v postavení orgánu činného v trestním řízení a zahájily trestní řízení. Nejčastěji bylo trestní prověřování vedeno v případech nelegálního dovozu a vývozu OPL dle § 187 trestního zákona, trestných činů krácení daně **dle § 148 trestního zákona** a trestných činů dle § 148a - porušení předpisů o nálepkách k označení zboží. Trestné činy spadající pod ustanovení § 181 e,f, g nebyly celními orgány v roce 2003 sledovány.

Přesto, že ve srovnání s rokem 2002 v některých ukazatelích bylo dosaženo v roce 2003 nižších výsledků, je možné konstatovat, že výslednost práce na úseku trestního řízení je na srovnatelné úrovni.

3. Základní údaje o počtu osob a dopravních prostředků přestupujících státní hranice přes hraniční přechody

V roce 2003 přestoupilo státní hranice (dále jen „SH“) přes hraniční přechody (dále jen „HP“):

- ◆ 250,1 mil. osob, což je o 3,8 % méně než v roce 2002. Nejvíce osob přestoupilo SH se SRN – 44 % z celkového počtu. Mezi nejzatíženější HP na úseku státních hranic (ÚSH) se SRN patřil Rozvadov – 10 % (z počtu osob na tomto ÚSH), Pomezí nad Ohří – 7 %, Aš – 7, % a Hora Sv. Šebestiána – 6 %. Na ÚSH s PR byly nejzatíženější HP Český Těšín – 34 %, Chotěbuz – 21 %, Náchod – 13 % a Bohumín – 13 %. Na ÚSH se SR byly nejzatíženější HP Mosty u Jablunkova – 19 %, Břeclav – dálnice – 19 % a Bílá Bumbálka – 10 % a na ÚSH s Rakouskem HP Mikulov – 26 %, Hatě – 25 % a Dolní Dvořiště – 12 %;
- ◆ 68,9 mil. osobních automobilů a motocyklů, což je o 3 % méně než v roce 2002. Nejvíce osobních automobilů a motocyklů (OA a moto) přestoupilo SH se SRN – 51 % z celkového počtu. Mezi nejzatíženější HP na ÚSH se SRN patřil Rozvadov – 9 % (z počtu OA a moto na tomto ÚSH), dále Aš – 7 %, Pomezí nad Ohří – 7 %, Hora Sv. Šebestiána – 6 % a Svatý Kříž – 6 %. Na ÚSH s PR byly nejzatíženějšími HP Chotěbuz – 20 %, Bohumín – 15 %, Náchod - 11 % a Dolní Marklovice – 10 %. Na ÚSH se SR byly nejzatíženější HP Břeclav – dálnice – 25 %, Mosty u Jablunkova – 13 %, Bílá Bumbálka 13 % a Hodonín – 11 % a na ÚSH s Rakouskem HP Hatě – 25 %, Mikulov – 23 % a Dolní Dvořiště – 10 %;
- ◆ 613 tis. autobusů, což je o 1,9 % méně než v roce 2002. Nejvíce autobusů přestoupilo SH se SR – 28 % a se SRN – 27 %. Mezi nejzatíženější HP na ÚSH se SRN patřil Rozvadov – 24 % (z počtu autobusů na tomto ÚSH), Cínovec – 16 %, Petrovice – 12 % a Varnsdorf – 7 %. Na ÚSH s PR byly nejzatíženějšími HP Chotěbuz – 39 %, Náchod – 26 %, Harrachov – 12 % a Královec – 7 %. Na ÚSH se SR byly nejzatíženějšími HP Mosty u Jablunkova – 25 %, Hodonín –

17 %, Bílá Bumbálka 14 % a na ÚSH s Rakouskem HP Mikulov – 45 %, Hatě – 29 % a Dolní Dvořiště – 21 %;

- ◆ 5 375 osobních, nákladních a rekreačních lodí (o 21,5 % více než v roce 2002);
- ◆ 116 354 letadel (nárůst o 13 %);
- ◆ 7,1 mil. silničních nákladních vozidel, což je o 5,5 % více než v roce 2002. Největší nárůst byl zaznamenán na SH s PR o 10 % a se SR o 9 %. Nejvíce nákladních automobilů (NA) přestoupilo SH se SRN – 3,18 mil., což je 45 % z celkového počtu NA. Mezi nejzatíženější HP na ÚSH se SRN patřil Rozvadov – 24 % (z počtu NA na tomto ÚSH), Pomezí nad Ohří – 14 %, Folmava – 14 % a Vojtanov – 10 %. Na ÚSH s PR byly nejzatíženějšími HP Chotěbuz – 47 %, Náchod – 15 %, Harrachov – 8 % a Bohumín – 7 %. Na ÚSH se SR byly nejzatíženější HP Břeclav – dálnice – 34 %, Starý Hrozenkov – 12 %, Mosty u Jablunkova – 12 % a Bílá Bumbálka – 8 %, na ÚSH s Rakouskem HP Mikulov – 30 %, Dolní Dvořiště – 19 % a Hatě – 17 %;
- ◆ 2,56 mil. železničních nákladních vagónů (NV), což je oproti roku 2002 o 3 % více. Nejvíce NV přestoupilo SH se SR – 31 % a s PR - 27 % z celkového počtu. Mezi nejzatíženější HP na ÚSH se SRN patřil Děčín – 68 % (z počtu NV na tomto ÚSH), Cheb – 14 % a Česká Kubice – 9 %. Na ÚSH s PR byly nejzatíženějšími HP Bohumín – 33 %, Petrovice u Karviné – 25 % a Český Těšín – 24 %. Na ÚSH se SR byly nejzatíženější HP Mosty u Jablunkova – 44 %, Lanžhot – 40 %, Horní Lideč – 16 % a na ÚSH s Rakouskem HP Břeclav – 65 % a Horní Dvořiště – 29 %;
- ◆ v kombinované dopravě ROLA Lovosice – Drážďany 93 610 kamionů (o 27,4 % více než v roce 2002). Vytížení vlakových souprav bylo v průměru 76,4 %. Nárůst byl způsoben postupným zlepšováním průjezdnosti železniční trati RO-LA odstraňováním následků srpnových povodní.

C) ZPRÁVA O OPATŘENÍCH MINISTERSTVA FINANČÍ

V OBLASTI CEN ZA ROK 2003

V roce 2003 pokračovala cenová regulace vybraných výrobků a služeb podle zákona č. 526/1990 Sb., o cenách, a to buď formou **úředně stanovených cen** (pevné ceny, maximální ceny, minimální ceny) nebo formou **věcného usměrňování cen**.

Od roku 2001 má **kompetenci v regulaci cen energií** (elektrická energie, zemní plyn a tepelná energie) **Energetický regulační úřad**. V oblasti **telekomunikačních služeb** reguluje ceny od 1. července 2000 **Český telekomunikační úřad**.

Seznam výrobků a služeb, u nichž byla v roce 2003 uplatněna některá z forem cenové regulace Ministerstvem financí, okresními úřady a obcemi, vydalo Ministerstvo financí v souladu se zákonem o cenách výměrem č. 01/2003. Změny a doplňky v průběhu roku obsahovaly výměry č. 02 až 05.

Změny v oblasti regulovaných cen, provedené všemi regulačními orgány (MF, ERÚ, ČTÚ), **přispěly k celkové míře inflace** v roce 2003 (0,1 %) cca **0,26 procentního bodu**. To znamená, že v roce 2003 fakticky došlo k poklesu cen u neregulovaných položek. Zejména poklesly ceny potravin v průměru o 2,2 % (cukru o 12,9 %, vepřového masa o 9,7 %, kávy o 9,2 %, drůbeže o 6,5 %; naopak vyšší byly ceny pečiva o 4,7 %, másla o 3,2 % a vajec o 3,2 %).

a) ZMĚNY REGULOVANÝCH CEN

I. Úředně stanovené ceny

Zemní plyn

Změny maximálních cen zemního plynu provedl v roce 2003 Energetický regulační úřad 3x v termínech k 1. lednu, k 1. dubnu a k 1. říjnu.

K 1. lednu se v průměru zvýšily ceny pro

velkoodběr o	6,82 %
střední odběr o	5,26 %
maloodběr podniků o	3,88 %
domácností o	3,56 %

V návaznosti na dlouhodobý pokles cen ropných produktů a růstu kursu koruny vůči dolaru došlo v průběhu roku k dvojitým změnám cen zemního plynu.

K 1. dubnu se v průměru zvýšily ceny pro

velkoodběr o	10,91 %
střední odběr o	9,96 %
maloodběr podniků o	9,28 %
domácnosti o	8,94 %

K 1. říjnu došlo ke snížení cen v průměru pro

velkoodběr o	- 4,03 %
střední odběr o	- 3,65 %
maloodběr podniků o	- 3,40 %
domácnosti o	- 3,05 %

Elektrická energie

K 1. lednu 2003 ERÚ zavedl individuální ceny pro jednotlivé regionální distribuční společnosti i pro kategorie domácností. Tím došlo k úplnému odstranění křížových dotací mezi jednotlivými kategoriemi odběratelů. U jednotlivých distribučních společností a kategorií odběratelů došlo k těmto změnám cen:

	Domácnosti	Podnikatelé	Velkoodběr z vys. napětí
JČE	0,0	0,0	- 4,5 %
JME	-9,1	-5,0	-5,4
PRE	-1,7	-3,1	-5,6
SČE	-5,6	-2,1	-2,0
SME	-8,8	-4,3	-5,7
STE	-0,6	-1,1	-5,8
VČE	-3,1	-5,0	-4,3
ZČE	0,0	0,0	-7,5

Léky a zdravotnické prostředky

K 1. červenci 2003 vstoupily v platnost nové maximální ceny léčivých přípravků a zdravotnických prostředků. **Výsledkem oboustranných cenových pohybů** konkrétních tuzemských a dovážených výrobků opakovaně dodávaných na trh **bylo opět zachování stability celkové cenové hladiny**. V sortimentu, u kterého byly provedeny změny maximálních cen, bylo vykázáno snížení cen o 2,9 %, tj. o – 1,3 mld Kč.

Ve druhém pololetí byly vydány 2 dodatky k základnímu výměru maximálních cen nových léků a zdravotnických prostředků.

Zdravotní výkony

K 1. srpnu 2003 vstoupily v platnost nové **maximální ceny** specifických zdravotních výkonů prováděných zdravotnickým zařízením na žádost orgánů státní správy (hrazené z prostředků státního rozpočtu) a dále na žádost orgánů justice, státního zastupitelství nebo policie (hrazené z rozpočtů uvedených institucí).

Podle kapitoly 7 bodu 1 přílohy k vyhlášce č. 134/1998 Sb., kterou se vydává seznam zdravotních výkonů s bodovými hodnotami, ve znění vyhlášky č. 101/2002 Sb., dochází každoročně od 1. července ke zvýšení minutové režijní sazby přiřazené touto vyhláškou k výkonům jednotlivých autorských odborností o průměrnou roční míru inflace za uplynulý rok, publikovanou Českým statistickým úřadem. V roce 2003 se jednalo o zvýšení minutové režijní sazby ve výši 1,8 %.

Nájemné

Na počátku roku 2003 přetrvávala ještě platnost cenového moratoria, které vyhlásila vláda svým nařízením č. 567 s účinností od 20. prosince 2002 na dobu 3 měsíců. **Cenové moratorium skončilo 19. března 2003** a téhož dne projednala vláda **návrh zákona o nájemném** z bytu a cenách služeb poskytovaných s užíváním bytu (zákon o nájemném z bytu) a o změně zákona č. 265/1991 Sb., o působnosti orgánů České republiky v oblasti cen, ve znění pozdějších předpisů, který byl vládě předložen Ministerstvem financí v lednu 2003. Svým usnesením č. 262 z 19. března 2003 návrh zákona schválila a předložila Poslanecké sněmovně Parlamentu. Návrh zákona byl zařazen na program 14. schůze Poslanecké sněmovny od 8. dubna 2003 jako sněmovní tisk č. 270 do prvního čtení. Po prvním čtení byl přikázán k projednání výboru rozpočtovému a výboru pro veřejnou správu, regionální rozvoj a životní prostředí. Oba výbory se návrhem zabývaly velmi podrobně. Výbor rozpočtový nakonec rozhodl nedoporučit návrh zákona do druhého čtení a výbor pro veřejnou správu, regionální rozvoj a životní prostředí do konce roku 2003 závěr nepřijal, neboť závěr nepřijal ani jeho podvýbor pro bydlení. Z toho důvodu **téměř celý rok 2003 byl rokem plné liberalizace nájemného**. Dle informací lze konstatovat, že **řada soukromých majitelů domů uspěla při sjednávání zvýšení nájemného**, i když ne ve všech případech se vycházelo z rovnoprávného postavení pronajímatele a nájemce. Pronajímatelé podporovaní médií využívají své pozice vlastníka domu s byty a nutí nájemce k podpisu nových nájemních smluv s nevýhodnými podmínkami pro ně. Chování většiny obcí bylo zatím zdrženlivé s vyčkávací taktikou. V některých případech rovněž došlo k dohodám s nájemci, např. v Otrokovicích, i když rovněž jednání nebylo rovnoprávné.

Železniční dopravní cesta

Dnem 1. ledna 2003 v souladu se zákonem č. 77/2002 Sb., o akciové společnosti České dráhy, státní organizaci Správa železniční dopravní cesty a o změně zákona č. 266/1994 Sb., o drahách, ve znění pozdějších předpisů, a zákona č. 77/1997 Sb., o státním podniku, ve znění pozdějších předpisů, **vznikly dvě samostatné organizace:**

- akciová společnost České dráhy a
- státní organizace Správa železniční dopravní cesty.

Předmětem podnikání akciové společnosti České dráhy je provozování železniční dopravy a provozování železniční dopravní cesty ve veřejném zájmu za účelem provozování železniční dopravy železničními dopravci atd. Státní organizace Správa železniční dopravní cesty hradí akciové společnosti náklady vzniklé z titulu provozování železniční dopravní cesty a zajištění její provozuschopnosti ve veřejném zájmu. Výše uvedené organizační změny ve svém důsledku mají vést ke snižování nákladovosti dopravy a k zlepšení její efektivity, a tím i k snížení tlaku na zvyšování jízdného v osobní železniční dopravě.

S účinností od 1. ledna 2003 byla výměrem MF č. 01/2003 upravena maximální cena za použití vnitrostátní dopravní cesty ze tříložkové na dvousložkovou, a to na složku za řízení provozu a na složku za infrastrukturu dopravní cesty s tím, že ve vzorci **pro výpočet maximální ceny** za použití vnitrostátní železniční dopravní cesty byly zavedeny **nové koeficienty** (koeficient zohledňující hmotnost vlaku při provozování dopravní cesty, koeficient zohledňující počet činných hnacích vozidel nezávislé trakce na elektrizovaných tratích, koeficient vztahující se k počtu činných hnacích jednotek). Maximální cena je stanovena zvláště pro nákladní vlak a pro osobní vlak.

Takto **nově stanovená maximální cena je v průměru o cca 44 % nižší** ve srovnání s trojsložkovou cenou platnou do 31. prosince 2002.

Telekomunikační služby

V roce 2003 **nedošlo ke změně cen u regulovaných telekomunikačních služeb.**

ČESKÝ TELECOM, a.s. rozšířil komerční nabídku volitelných cenových programů pro domácnosti ze stávajících 5 na 11 programů a pro podniky ze 4 na 11 programů.

Tabákové výrobky

V průběhu roku bylo **vydáno 12 dodatků výměru pevných cen** pro konečného spotřebitele nových tabákových výrobků a provedeny změny pevných cen stávajících výrobků.

Regulace cen tabákových výrobků byla **vynucena zavedením dvousložkové spotřební daně** u těchto výrobků, která při výpočtu procentní části daně vychází z jednotných pevných cen pro konečného spotřebitele (zákon č. 141/2001 Sb.).

V souvislosti s přijetím nového zákona o spotřební dani přestalo být Ministerstvo financí na konci roku 2003 cenovým orgánem pro oblast tabákových výrobků. K 1. lednu 2004 se jím stal Celní úřad Kutná Hora, který pokračuje ve stanovování cen tabákových výrobků.

Cukrovka a cukr

S účinností od 29. ledna 2003 byly nařízením vlády č. 15/2003 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 114/2001 Sb., o stanovení produkčních kvót cukru na kvótové roky 2001/2002 až 2004/2005, ve znění pozdějších předpisů a nálezu Ústavního soudu vyhlášeného pod č. 499/2002 Sb., **stanoveny minimální ceny cukrovky a cukru. Ceny nebyly** oproti cenám platným v období od 1. září 2002 do 31. prosince 2002 **změněny**.

S účinností od 9. dubna 2003 byla nařízením vlády č. 97/2003 Sb. (novela nařízení vlády č. 114/2001 Sb.) stanovena maximální cena melasy.

Ceny ve vertikále cukrovka-cukr vážou na stanovené kvóty cukru pro kvótový rok 2003/2004, a proto byly uplatňovány až od 1. září 2003, kdy daný kvótový rok začal.

Mléko kravské syrové

Minimální cena mléka kravského syrového je stanovena nařízením vlády č. 445/2000 Sb. ze dne 22. listopadu 2000 o stanovení produkčních kvót mléka na léta 2001 až 2005 s účinností od 1. ledna 2001 **ve výši 7,60 Kč za litr** syrového mléka. Její výše **nebyla** pro rok 2003 **měněna**.

I. II. Věcně usměrňované ceny

Tepelná energie

Energetický regulační úřad v rámci věcného usměrňování cen tepelné energie stanovil meziroční možný nárůst ceny u dodávek pro obyvatelstvo maximálně o 3,50 Kč/GJ bez vlivu paliva a bez vlivu sjednocování cen pro domácnosti a pro ostatní odběratele. Český statistický úřad vykázal v roce 2003 **nárůst cen tepelné energie o 0,2 %**, což je **vůbec nejnižší nárůst cen tepelné energie od liberalizace cen k 1. lednu 1991.**

Voda

a) Voda povrchová

U vody povrchové odebrané z vodních toků byly uplatňovány věcně usměrňované ceny. Tento způsob regulace cen přímo předpokládá zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon).

b) Voda pitná a voda odvedená („vodné“ a „stočné“)

Pravidla věcného usměrňování cen vody pitné a vody odvedené zahrnovala možnost **uplatňování dvousložkové formy vodného a stočného**, a to v návaznosti na zákon č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu a o změně některých zákonů (zákon o vodovodech a kanalizacích), který tento způsob platby za dodanou pitnou vodu a odvedenou odpadní vodu zavedl. Dvousložková forma obsahuje složku, která je součinem ceny za 1 m³ a množství odebrané nebo odvedené (vypouštěné odpadní) vody, a pevnou složku stanovenou v závislosti na kapacitě vodoměru, profilu přípojky nebo ročního odebraného množství vody. Český statistický úřad vykázal v roce 2003 **nárůst cen vody pitné a odvedené o 5,1 %**.

Poštovní služby

K 1. listopadu 2003 došlo k úpravě nejvýše přípustné částky u služby Obyčejné psaní standard do 20 g včetně, a to z 6,40 Kč na 6,50 Kč.

Tato úprava byla provedena v souvislosti s **ukončením platnosti mincí 10 haléřových a 20 haléřových** na základě vyhlášky ČNB č. 79/2003 Sb.

Doprava osobní vnitrostátní autobusová

Jízdné v osobní vnitrostátní autobusové dopravě zůstává nadále regulováno věcným usměrňováním ceny s tím, že v rámci pravidel věcného usměrňování cen pro účely propočtu přiměřeného zisku a ekonomicky oprávněných nákladů bylo pro rok 2003 snížením koeficientu růstu provozních nákladů (z 1,01 v r. 2002 na 1,00 v r. 2003) reagováno na příznivý vývoj cen pohonných hmot. Český statistický úřad vykázal **nárůst cen** v roce 2003 o **2,8 %**.

Doprava osobní vnitrostátní železniční

Jízdné v železniční vnitrostátní osobní dopravě je s účinností od 1. ledna 2001 regulováno věcným usměrňováním ceny s tím, že dopravci mají i nadále povinnost poskytovat slevy pro určité kategorie cestujících. Tato forma regulace cen umožňuje dopravcům pružně reagovat na situaci na trhu.

Během roku 2003 provedly České dráhy úpravy a rozšíření komerčních nabídek jízdného, které měly vrátit cestující na železnici. Např. k 1. červnu 2003 zavedly první z relačních slev na trase Praha – Brno. Jízdné na této trase činilo 140 Kč a České dráhy tím začaly konkurovat autobusovým dopravcům. K 1. říjnu 2003 na základě průzkumu byly podmínky pro její přiznání upraveny.

Další úpravy v komerčních nabídkách připravily České dráhy k 1. červenci 2003 (např. odbavování skupin, kilometrová banka) a k 14. prosinci 2003, kdy zavedly nabídku SONE+ (jednodenní síťovku platnou v sobotu nebo v neděli až pro pět osob).

b) LEGISLATIVNÍ ZMĚNY V OBLASTI CEN

K 1. lednu 2003 nabyla účinnosti vyhláška č. 540/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku a o změně některých zákonů (zákon o oceňování majetku). Svým obsahem se jednalo o předpis shodný s vyhláškou č. 279/1997 Sb., kterou se prováděla některá ustanovení zákona č. 151/1997 Sb. a která byla vydána zároveň se zákonem s tím, že obsahoval všechny následné novely (4) a především další aktualizaci obsáhlé cenové databáze. Pro oceňování staveb byl použit poslední způsob, který zákon připouští a tím je způsob porovnávací, včetně rozsáhlé cenové databáze.

Dne 2. dubna 2003 byl přijat zákon č. 124/2003 Sb., kterým se mění zákon č. 526/1990 Sb., o cenách., ve znění pozdějších předpisů. **Touto novelou cenového zákona byla zajištěna ke dni vstupu České republiky do Evropské unie plná slučitelnost české právní úpravy v označování zboží cenami se Směrnicí 98/6/ES o ochraně spotřebitele při označování výrobků cenou.** Podle této směrnice členské státy ve svém národním právu stanoví povinnost obchodníků uvádět na výrobcích nabízených spotřebiteli současně cenu za balený výrobek i cenu za měrnou jednotku, např. za jeden litr či kilogram včetně výjimek z této povinnosti, které směrnice umožňuje.

S účinností od 1. září 2003 vstoupila v platnost vyhláška MF č. 262/2003 Sb., kterou se stanoví částka **pro určení výše příspěvku na dopravu** podle zákona o státní sociální podpoře. Tato částka odpovídá čtyřicetinásobku jednosměrného plného jízdného v pravidelné autobusové dopravě.